

17010244

UNITED STATES
SECURITIES AND EXCHANGE COMMISSION
Washington, D.C. 20549

OMB APPROVAL
OMB Number: 3235-0327
Expires: October 31, 2018
Estimated average burden hours per response: 0.10

SEG
Mail Processing
Section
JUN 30 2017
Washington DC
410

FORM SE

**FORM FOR SUBMISSION OF PAPER FORMAT EXHIBITS
BY EDGAR ELECTRONIC FILERS**

The State of Israel
Exact name of registrant as specified in charter

0000052749
Registrant CIK Number

Exhibit C-2 to Form 18-K for fiscal year ended December 31, 2016
Electronic report, schedule or registration statement of which the documents are a part (give period of report)

002-94917
SEC file number, if available

S-
(Series identifier(s) and name(s), if applicable; add more lines as needed)

C-
(Class (contract) identifier(s) and name(s), if applicable; add more lines as needed)

Fiscal year ended December 31, 2016
Report period (if applicable)

Name of Person Filing this exhibit (if other than the registrant)

Identify the provision of Regulation S-T (§232 of this chapter) under which this exhibit is being filed in paper (check only one):

____ Rule 201 (Temporary Hardship Exemption)

____ Rule 202 (Continuing Hardship Exemption)

X Rule 311 (Permitted Paper Exhibit)

SIGNATURES

Filings Made By the Registrant:

The Registrant has duly caused this form to be signed on its behalf by the undersigned, thereunto duly authorized, in Jerusalem, Israel, on June 30, 2017.

STATE OF ISRAEL

By: /s/ Yali Rothenberg
Yali Rothenberg
Senior Deputy Accountant General
Ministry of Finance

By: /s/ Gil Cohen
Gil Cohen
Managing Director
Government Debt Management
Ministry of Finance

Persons who respond to the collection of information contained in this form are not required to respond unless the form displays currently valid OMB control number.

EXPLANATORY NOTE

The sole purpose of this submission on Form SE is to file with the Securities and Exchange Commission Exhibit C-2 to the State of Israel's Annual Report on Form 18-K for the year ended December 31, 2016 pursuant to Rule 306(c) of Regulation S-T under the Securities Act of 1933, as amended.

C-2. Copy of the State Budget for Fiscal Years 2017-2018 (in Hebrew).

Exhibit

EXHIBIT INDEX

2017 9102 - 11111111 - 11111111

11111111-11111111
11111111

2017 1-8102

11111111

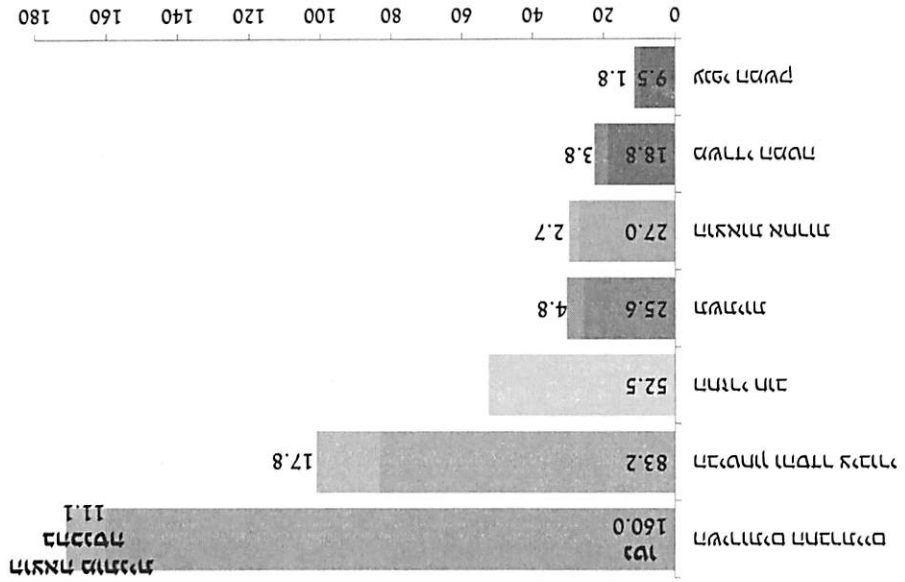
11111111

11111111

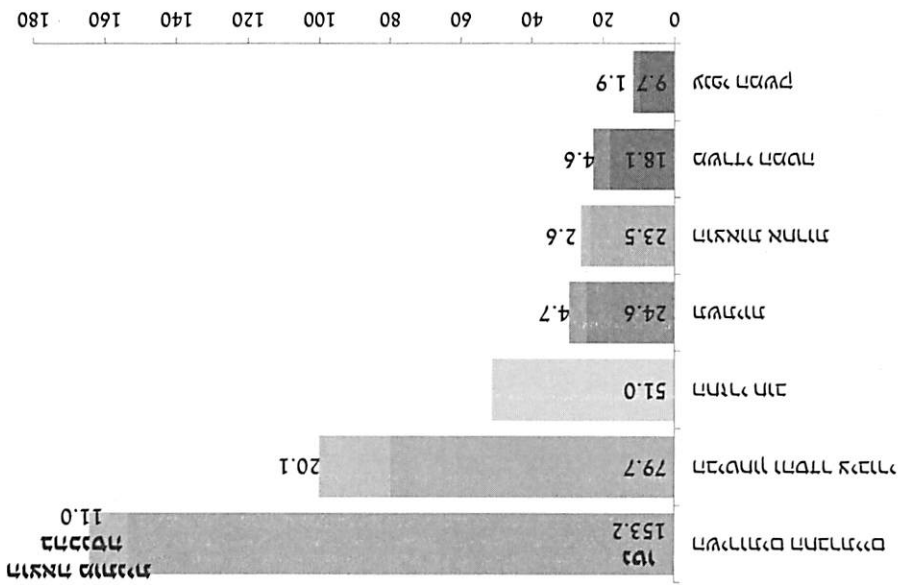
	טווארעכע דראג	173
	םײַנערעכע ןװערן און דראג	172
	טעכערעכע דראג	169
	לויטע דראג	168
	אונזערע טעכערעכע דראג	163
	םײַנערעכע ןװערן און דראג	151
<hr/>		
	טווארעכע דראג	151
	טעכערעכע דראג	153
	טווארעכע דראג	150
	לויטע דראג	149
	טעכערעכע דראג	147
	טווארעכע דראג	146
	טעכערעכע דראג	143
<hr/>		
	טווארעכע דראג	137
	טווארעכע דראג	121
	טווארעכע דראג	119
<hr/>		
	טווארעכע דראג	114
	טעכערעכע דראג	99
	טווארעכע דראג	97
	טעכערעכע דראג	32
<hr/>		
	טווארעכע דראג	29
	טעכערעכע דראג	26
	טווארעכע דראג	23
	טעכערעכע דראג	22
	טווארעכע דראג	21
	טעכערעכע דראג	17
	טווארעכע דראג	13
<hr/>		
	טווארעכע דראג	5

םײַנערעכע ןװערן און דראג

- **אנשי צוות המרכז לבריאות הנפש: 2016-2018: 9107-8107: מרכז לבריאות הנפש ומרכז לבריאות הנפש.**
- **אנשי צוות המרכז לבריאות הנפש: 2018-2016: 9107-8107: מרכז לבריאות הנפש ומרכז לבריאות הנפש.**

תקציב המדינה לשנת 2018
במיליארדי ש"ח

תקציב המדינה לשנת 2017
במיליארדי ש"ח

תקציב 2017-2018

2018-1-2017 מ.סכמ לונלז סלל לונלל לללללל

2018-1-2017 מ.סכמ לונלז לונלללל מ.לולללל לללללל

2018-1-2017 מ.סכמ לונלז מ.לולללל מ.לולללל לללללל

2018-1-2017 מ.סכמ לונלז לללללל לללללל

דללללל לללללל

לללללל

הצעת התקציב לשנת הכספים 2017

באלפי ש"ח

שיא כוח האדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	הוצאה	ריכוז התוספת הראשונה
80,689.5	126,439,765	44,917,387	446,817,453		סך-הכול כללי
=====	=====	=====	=====		=====
			359,719,453		התקציב לחישוב מגבלת ההוצאה *
			87,098,000		תשלום חובות למעט תשלום חובות לביטוח הלאומי
80,689.5	61,616,551	33,869,212	319,811,843		חלק א: תקציב רגיל
	64,823,214	11,048,175	127,005,610		חלק ב: תקציב הפיתוח וחשבון הון
80,689.5	61,616,551	33,869,212	319,811,843		חלק א: תקציב רגיל
=====	=====	=====	=====		=====
16,213	2,044,477	1,629,460	17,216,598		משרדי המטה
=====	=====	=====	=====		=====
61		1,300	51,872		01 נשיא המדינה ולשכתו
827		180	740,561		02 הכנסות **
841	1,222,625	9,500	1,995,080		04 משרד ראש הממשלה
5,269.5		474,757	2,269,098		05 משרד האוצר
462	27,102	500	247,300		06 משרד הפנים
5,686		1,005,794	3,358,101		08 משרד המשפטים
969		77,471	1,643,358		09 משרד החוץ
7			53,883		10 המטה לביטחון לאומי
591			360,081		11 מבקר המדינה ***
16			150,983		14 בחירות ומימון מפלגות
	712,750		4,996,860		18 הרשויות המקומיות
339	82,000	12,786	659,133		22 המשרד לשירותי דת
1,144.5		47,172	690,288		68 רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבולות

הצעת התקציב לשנת הכספים 2017

ריכוז התוספת הראשונה	הוצאה	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כוח האדם
הביטחון והסדר הציבורי	79,202,610	20,086,580	39,156,000	40,526.5
07 המשרד לביטחון הפנים	16,335,432	968,679	3,092,000	37,986
15 משרד הביטחון	52,033,176	18,494,000	35,864,000	2,194
16 הוצאות חירום אזרחיות	596,012		200,000	43.5
17 תיאום הפעולות בשטחים	104,807	345,901		241
31 הוצאות ביטחוניות שונות	7,561,355	278,000		62
35 הוועדה לאנרגיה אטומית	147,927			
46 חוק חיילים משוחררים	2,423,901			
השירותים החברתיים	151,351,064	9,469,333	3,888,009	16,828.5
19 משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל, משרד התרבות והספורט	1,496,897	84,431	264,500	150
20 משרד החינוך	52,786,862	2,387,698	2,147,000	2,381
21 ההשכלה הגבוהה	10,549,017			
23 משרד הרווחה	6,857,929	2,118,459	81,183	3,296.5
24 משרד הבריאות	33,129,624	4,875,745	375,326	10,500.5
25 הרשות לזכויות ניצולי השואה	4,150,118			97
27 המוסד לביטוח לאומי	40,510,936			
30 המשרד לקליטת העלייה	1,869,681	3,000	1,020,000	403.5
תשתיות	4,075,665	199,896	1,056,800	1,915
29 משרד הבינוי	270,361	9,000		548
34 משרד האנרגיה והמים	560,335	49,000	1,045,000	287
40 משרד התחבורה והבטיחות בדרכים	414,287	115,488	11,000	743.5
41 הרשות הממשלתית למים וביוב	111,449	1,288		116.5
42 מענקי בינוי ושיכון	2,621,150	4,320		
43 המרכז למיפוי ישראל	98,083	20,800	800	220

עיקרי התקציב 2017 ו-2018

ריכוז התוספת הראשונה	הוצאה	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כוח האדם
ענפי המשק	8,887,244	1,726,585	5,058,250	4,033.5
26	373,553	877,842	320,000	592
33	1,830,774	225,745	652,500	1,339
36	3,630,431	48,101	1,020,000	1,851
37	327,918	5,764	70,000	151.5
38	2,654,242	548,898	2,995,750	
39	70,326	20,235		100
הוצאות אחרות	20,663,662	757,358	10,413,015	1,173
12	16,048,508	731,858		
13	3,016,329			
47	680,000		10,000,000	700
54	918,825	25,500	413,015	473
החזרי חוב	38,415,000			
45	38,415,000			
חלק ב: תקציב הפיתוח וחשבון הון	127,005,610	11,048,175	64,823,214	
	27,329,610	11,048,175	64,823,214	
משרדי המטה	886,498	2,963,574	9,773,500	
51	806,438	2,963,574	9,773,500	
53	80,060			

הצעת התקציב לשנת הכספים 2017

ריכוז התוספת הראשונה	הוצאה	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כוח האדם
הביטחון והסדר הציבורי				
	492,895	60,866	868,000	
52	המשטרה ובתי הסוהר	492,895	60,866	868,000
השירותים החברתיים				
	1,832,107	1,491,311	4,122,298	
60	חינוך	719,224	1,260,000	2,704,837
67	בריאות	1,112,883	231,311	1,417,461
תשתיות				
	20,521,140	4,531,700	47,092,588	
70	שיכון	1,905,823	3,604,700	6,226,284
73	מפעלי מים	976,682	102,000	1,106,625
79	פיתוח התחבורה	17,638,635	825,000	39,759,679
ענפי משק				
	793,533	160,000	879,550	
76	התעשייה	163,913	60,000	260,500
78	פיתוח התיירות	629,620	100,000	619,050
הוצאות אחרות				
	2,803,437	1,840,724	2,087,278	
83	הוצאות פיתוח אחרות	2,803,437	1,840,724	2,087,278
החזר חובות				
	99,676,000			
84	תשלום חובות	99,676,000		
	מזה: תשלום חובות לביטוח הלאומי	12,578,000		
*	התקציב נטו (446,817,453) בניכוי תשלום חובות (99,676,000) למעט תשלום חובות לביטוח הלאומי (12,578,000).			
**	הצעת התקציב השנתי של הכנסת מוגשת לאישור ועדת הכנסת על ידי יו"ר הכנסת, ומהווה חלק מחוק התקציב.			
***	תקציב משרד מבקר המדינה נקבע בידי ועדת הכספים של הכנסת ומהווה חלק מחוק התקציב. פירוט של תקציב זה מתפרסם בנפרד לפי חוק יסוד: מבקר המדינה.			

הצעת התקציב לשנת הכספים 2018

באלפי ש"ח

שיא כוח האדם	הרשאה להתחייב	הוצאה מותנית בהכנסה	הוצאה	ריכוז התוספת השלישית
81,297.5	114,565,738	41,959,581	460,012,622	סך-הכול כללי
=====	=====	=====	=====	=====
			376,720,622	התקציב לחישוב מגבלת ההוצאה *
			83,292,000	תשלום חובות למעט תשלום חובות למוסד לביטוח לאומי
81,297.5	58,867,801	31,558,557	337,107,560	חלק א: תקציב רגיל
	55,697,937	10,401,024	122,905,062	חלק ב: תקציב הפיתוח וחשבון הון
81,297.5	58,867,801	31,558,557	337,107,560	חלק א: תקציב רגיל
16,529.5	1,875,227	1,502,994	18,046,208	משרדי המטה
=====	=====	=====	=====	=====
59		1,300	51,564	01 נשיא המדינה ולשכתו
827		180	758,143	02 הכנסת **
826	1,088,125	9,800	2,021,980	04 משרד ראש הממשלה
5,483		304,997	2,568,883	05 משרד האוצר
462	27,102	500	607,925	06 משרד הפנים
5,855		1,046,788	3,500,512	08 משרד המשפטים
944		77,471	1,623,321	09 משרד החוץ
7			53,708	10 המטה לביטחון לאומי
591			368,613	11 מבקר המדינה ***
16			151,102	14 בחירות ומימון מפלגות
	682,000		4,985,532	18 הרשויות המקומיות
344	78,000	12,786	638,993	22 המשרד לשירותי דת
1,115.5		49,172	715,932	68 רשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי הגבולות
40,661.5	37,790,000	17,736,022	82,795,360	הביטחון והסדר הציבורי
38,114	3,422,000	828,721	17,205,834	07 המשרד לביטחון הפנים
2,203	34,368,000	16,461,000	53,858,714	15 משרד הביטחון

ריכוז התוספת השלישית	הוצאה	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כוח האדם
16	465,436			42.5
17	104,495	154,301		240
31	8,380,448	292,000		62
35	147,927			
46	2,632,506			
השירותים החברתיים				
	158,769,201	9,668,551	3,927,004	17,062.5
19	1,567,933	84,431	269,500	147
20	55,143,570	2,387,698	2,147,000	2,376
21	10,764,039			
23	7,362,655	2,194,374	81,183	3,378.5
24	35,454,434	4,999,048	409,321	10,659.5
25	4,084,082			95
27	42,477,639			
30	1,914,849	3,000	1,020,000	406.5
תשתיות				
	4,319,194	199,996	256,800	1,875.5
29	269,734	9,000		529
34	676,254	49,000	245,000	290.5
40	442,333	115,588	11,000	725.5
41	112,371	1,288		115.5
42	2,720,705	4,320		
43	97,797	20,800	800	215
ענפי המשק				
	8,785,368	1,646,918	4,632,755	3,985.5
26	346,480	798,175	320,000	585
33	1,827,456	225,745	647,000	1,306
36	3,792,215	48,101	665,000	1,840

ש"א	כוח האדם	השאה	הוצאה	הוצאה	הוצאה
153.5	70,000	5,764	306,388	משרד התיירות	37
	2,930,755	548,898	2,442,740	תמיכות בענפי המגזר	38
101		20,235	70,089	משרד התקשורת	39
1,183	10,386,015	804,076	24,617,229	הוצאות אחרות	
12		778,576	16,666,808	גבולות ופיקוח	12
13			2,850,177	הוצאות שונות	13
47	10,000,000		4,180,000	רזרבה כללית	47
483	386,015	25,500	920,244	רשויות פיקוח	54
55,697,937	10,401,024	122,905,062		תקציב הפיתוח הון	
11,301,153	2,294,693	751,716		השאה	
51			671,656	דיןר גמולות	51
53			80,060	משפטים וברי משפט	53
868,000	60,866	453,094		הביטוח (חסד) הציבורי	
868,000	60,866			המשרד וברי חסד	52
3,668,577	1,423,041	1,236,902		השירותים המבטיים	
2,738,577	1,300,000	571,480		תיגד	60
930,000	123,041	665,422		בריאות	67

הצעת התקציב לשנת הכספים 2018

ריכוז התוספת השלישית	הוצאה	הוצאה מותנית בהכנסה	הרשאה להתחייב	שיא כוח האדם
תשתיות	21,263,416	4,591,700	37,710,379	
	=====	=====	=====	
70 שיכון	2,145,688	3,624,700	5,176,684	
73 מפעלי מים	1,015,215	102,000	1,077,375	
79 פיתוח התחבורה	18,102,513	865,000	31,456,320	
ענפי משק	753,239	160,000	747,550	
	=====	=====	=====	
76 התעשייה	178,419	60,000	255,500	
78 פיתוח התיירות	574,820	100,000	492,050	
הוצאות אחרות	2,423,695	1,870,724	1,402,278	
	=====	=====	=====	
83 הוצאות פיתוח אחרות	2,423,695	1,870,724	1,402,278	
החזר חובות	96,023,000			
	=====	=====	=====	
84 תשלום חובות	96,023,000			
מזה: תשלום חובות למוסד לביטוח לאומי	12,731,000			
* התקציב נטו (460,012,622) בניכוי תשלום חובות (96,023,000) למעט תשלום חובות לביטוח הלאומי (12,731,000).				
** הצעת התקציב השנתי של הכנסת מוגשת לאישור ועדת הכנסת על ידי יו"ר הכנסת, ומהווה חלק מחוק התקציב.				
*** תקציב משרד מבקר המדינה נקבע בידי ועדת הכספים של הכנסת ומהווה חלק מחוק התקציב. פירוט של תקציב זה מתפרסם בנפרד לפי חוק יסוד: מבקר המדינה.				

הוצאות מימון וריבית

2017	2016	2017	2016
מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח	מיליון ש"ח
26,838	22,333,294	3,805,000	22,333,294
98	319,982	319,982	319,982
91	1,000,000	1,000,000	1,000,000
94	10,165,905	10,165,905	10,165,905
95	41,994	41,994	41,994
86	10,805,413	10,805,413	10,805,413
26,838	22,333,294	3,805,000	22,333,294

2017 מיליון ש"ח
 2016 מיליון ש"ח

• אגודת המורים והמורות מן השנים 1995-2018

מספר	תיאור	2018	2017	2016
98	שירותי אקדמיים	10,583,076		4,162,000
95	נגדן	41,994		5
94	מכירת נדלונ	10,326,132		27,481
91	תשלום שו"מ	1,000,000		
89	הוצאות שו"מ	321,836		97
	===== סך הכל - 2018	22,273,038	4,162,000	28,249
98	שירותי אקדמיים	10,583,076		
95	נגדן	41,994		
94	מכירת נדלונ	10,326,132		
91	תשלום שו"מ	1,000,000		
89	הוצאות שו"מ	321,836		
	===== סך הכל - 2018	22,273,038		
	תיאור / תיאור	2018	2017	2016
	שירותי אקדמיים			

2018 מילוי הכנסות

		לשנת 2018	לשנת 2017
		337,537,560	320,241,843
תשלום על חשבון המכשירים		122,475,062	126,575,610
תשלום על חשבון המכשירים		337,537,560	320,241,843
=====		=====	=====
הכנסות למכשירים		122,162,622	124,107,453
הכנסות אחרות		30,620,000	28,180,000
הכנסות מכשירים		307,230,000	294,530,000
הכנסות למכשירים		337,850,000	322,710,000
=====		=====	=====
הכנסות למכשירים		460,012,622	446,817,453
		לשנת 2018	לשנת 2017
		הוצאת התקציב	הוצאת התקציב
001	הוצאת מכשירים	129,880,000	124,580,000
200	הוצאת מכשירים	14,119,000	13,827,000
003	הוצאת מכשירים	4,200,000	4,100,000
004	הוצאת מכשירים	8,350,000	8,150,000
005	הוצאת מכשירים	900,000	900,000
007	הוצאת מכשירים	381,000	373,000
-----		-----	-----
הוצאת מכשירים		157,830,000	151,930,000
-----		-----	-----
הוצאת מכשירים		308,700,000	296,000,000
-----		-----	-----
הוצאת מכשירים		150,870,000	144,070,000
011	הוצאת מכשירים	3,500,000	3,300,000
012	הוצאת מכשירים	98,770,000	94,670,000
013	הוצאת מכשירים	21,500,000	20,100,000
015	הוצאת מכשירים	19,600,000	18,700,000
018	הוצאת מכשירים	19,600,000	18,700,000
020	הוצאת מכשירים	19,600,000	18,700,000
024	הוצאת מכשירים	19,600,000	18,700,000
025	הוצאת מכשירים	7,500,000	7,300,000

תחילת התקציב לשנת 2018-1-2017

		התקופה 2017	
		התקופה 2018	
070	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	150,000	150,000
053	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	430,000	456,000
051	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	2,870,000	2,544,000
	-----	-----	-----
	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	3,450,000	3,150,000
	=====	=====	=====
סה"כ הוצאות נאמלק קרנות זוטות		126,575,610	122,475,062
	-----	-----	-----
	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	18,241,843	20,967,560
049	הוצאות נאמלק קרנות זוטות		
048	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	60,000	330,000
050	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	310,000	390,000
047	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	1,230,000	1,170,000
046	הוצאות נאמלק קרנות זוטות		
	-----	-----	-----
	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	1,600,000	1,890,000
045	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	510,000	1,640,000
044	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	1,240,000	1,300,000
043	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	910,000	1,360,000
042	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	490,000	530,000
	-----	-----	-----
	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	3,150,000	4,830,000
035	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	1,020,000	950,000
034	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	230,000	200,000
	-----	-----	-----
	הוצאות נאמלק קרנות זוטות	1,250,000	1,150,000
סה"כ הוצאות נאמלק קרנות זוטות		126,575,610	122,475,062

		הצעת התקציב לשנת 2018	הצעת התקציב לשנת 2017
	הצעת התקציב	10,000	10,000
	הצעת התקציב	8,403	8,403
071	הצעת התקציב	1,597	1,597
072	הצעת התקציב		
073	הצעת התקציב		
	הצעת התקציב	1,140,000	890,000
	הצעת התקציב	1,140,000	890,000
075	הצעת התקציב	126,472,622	128,417,453
	הצעת התקציב	21,120,000	20,550,000
081	הצעת התקציב	105,352,622	107,867,453
082	הצעת התקציב	12,670,000	12,050,000
	הצעת התקציב	5,070,000	4,940,000
900	הצעת התקציב	-200,000	-200,000
901	הצעת התקציב		
902	הצעת התקציב		
904	הצעת התקציב		
907	הצעת התקציב	7,800,000	7,310,000
908	הצעת התקציב	-20,967,560	-18,241,843
	הצעת התקציב		

כ"ו. ל"ג
כ"ז. ל"ג	30	30
כ"ח. ל"ג	70	70
כ"ט. ל"ג	650	680
ל"א. ל"ג	1,270	1,300
ל"ב. ל"ג	1,990	2,050
ל"ג. ל"ג	580	600
ל"ד. ל"ג
ל"ה. ל"ג	5,900	6,070
ל"ו. ל"ג
ל"ז. ל"ג	200	200
ל"ח. ל"ג	1,270	1,360
ל"ט. ל"ג	3,510	3,680
מ"א. ל"ג	4,780	5,040
מ"ב. ל"ג	2,150	2,250
מ"ג. ל"ג	8,100	8,500
מ"ד. ל"ג	15,450	16,220
מ"ה. ל"ג	21,400	22,470
מ"ו. ל"ג	26,380	27,710
מ"ז. ל"ג
מ"ח. ל"ג	-	-
מ"ט. ל"ג
נ"א. ל"ג	110	110
נ"ב. ל"ג
נ"ג. ל"ג	6,800	6,500
נ"ד. ל"ג	6,910	6,610
נ"ה. ל"ג	51,330	52,920
נ"ו. ל"ג	61,910	64,040
נ"ז. ל"ג	2017	2018

(מ"ש ש"ש) (מ"ש)

תחזית השנתית לשנים 2017-1-2018

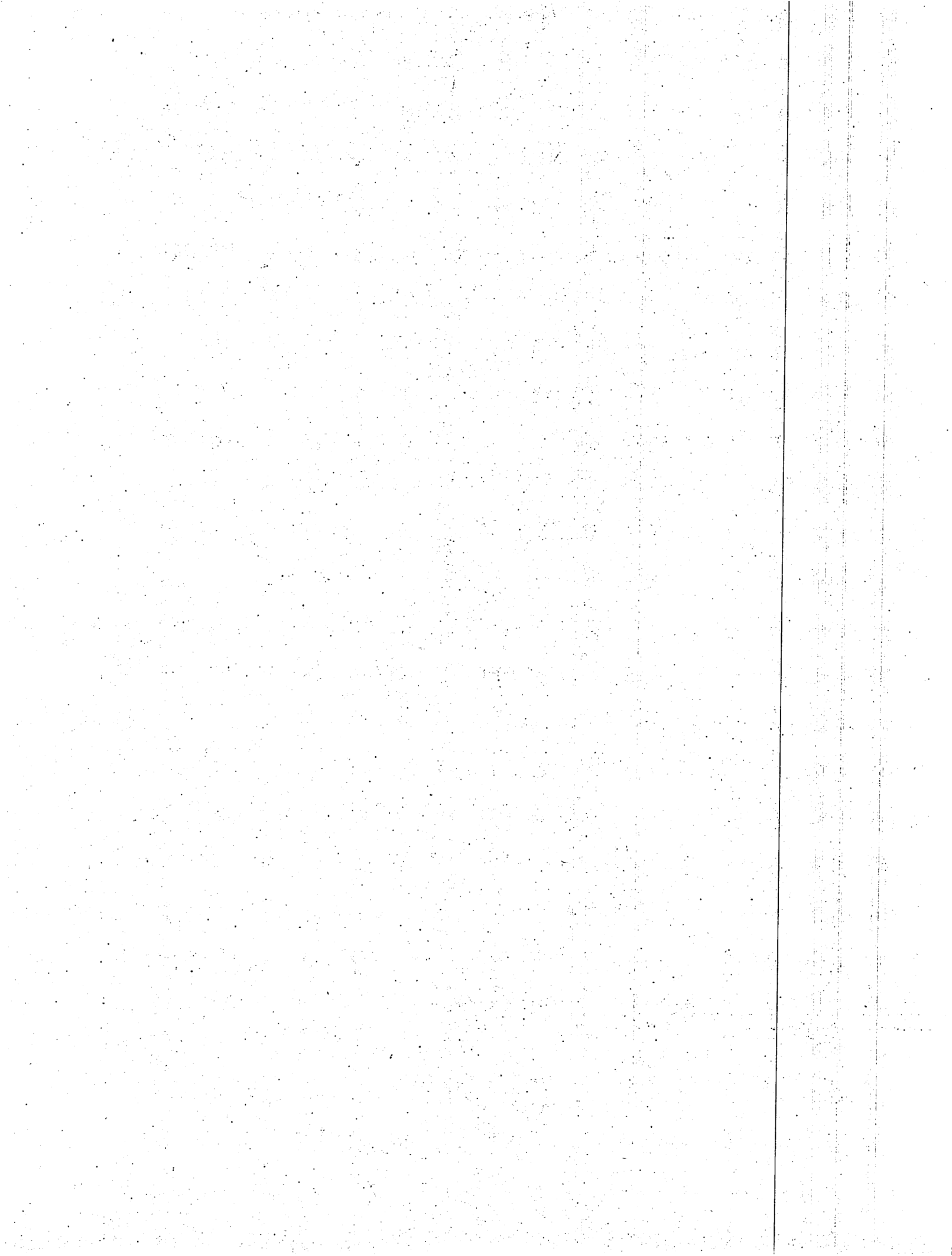
	2018	2017	נושא
	50	50	1. זכייה ברוחב קרית החברה בשבועות
	30	30	2. זכייה בחברה להחזרת כספי הוצאות
	460	440	3. זכייה בתשלום הוצאות
	680	650	4. הוצאות על הוצאות לנסיעות
	2,060	2,020	5. זכייה בתשלום הוצאות לנסיעות
	110	110	6. זכייה בתשלום הוצאות לנסיעות
4. הוצאות למטבח (פרט לנסיעות)	4,220	4,110	
	140	140	א. זכייה בתשלום הוצאות לנסיעות
	830	810	ב. תשלום הוצאות לנסיעות
	3,200	3,110	ג. זכייה בחברה להחזרת כספי הוצאות
	30	30	ד. זכייה בתשלום הוצאות לנסיעות
	20	20	ה. זכייה בתשלום הוצאות לנסיעות
3,400	3,200		
	1,750	1,700	א. תשלום הוצאות לנסיעות
	1,300	1,250	ב. תשלום הוצאות לנסיעות
	80	70	ג. תשלום הוצאות לנסיעות
	80	80	ד. תשלום הוצאות לנסיעות
	180	90	ה. תשלום הוצאות לנסיעות
	10	10	ו. תשלום הוצאות לנסיעות
-	-		
	א. תשלום הוצאות לנסיעות
	ב. תשלום הוצאות לנסיעות
	ג. תשלום הוצאות לנסיעות
	ד. תשלום הוצאות לנסיעות
	ה. תשלום הוצאות לנסיעות
	ו. תשלום הוצאות לנסיעות
	ז. תשלום הוצאות לנסיעות
390	370		
	370	370	א. תשלום הוצאות לנסיעות
	ב. תשלום הוצאות לנסיעות
2018	2017		

השטח נלקח על ידי אגף המס הכנסה ונכנס לתחום המס הכנסה - "ה" סעיף 107א(ג) של חוק מס הכנסה.
 המידע המוצג הוא ממוצע של שנים: 2017-2018

	2017	2018
נושא	2017	2018
8. הטבות במס הכנסה	4,460	4,520
א. הנחת מס הכנסה	-	-
ב. מס הכנסה	4,460	4,520
ג. מס הכנסה	-	-
ד. מס הכנסה	-	-
9,820	9,820	10,320
1. מס הכנסה	4,510	4,720
א. מס הכנסה	3,450	3,620
ב. מס הכנסה	50	50
ג. מס הכנסה	10	10
ד. מס הכנסה	500	520
ה. מס הכנסה	260	270
ו. מס הכנסה	200	210
ז. מס הכנסה	40	40
5,310	5,600	5,600
2. מס הכנסה	3,130	3,280
א. מס הכנסה	-	-
ב. מס הכנסה	930	960
ג. מס הכנסה	820	860
ד. מס הכנסה	430	500
760	800	800
מס הכנסה: יישום	760	800
1. שירותי מס הכנסה	550	570
2. מס הכנסה	200	220
3. מס הכנסה	10	10

	שנת 2020	שנת 2019	שנת 2018
סך הוצאות הממשלה	409.8	396.4	376.7
מגבלת הוצאות הממשלה על פי חוק	410.3	394.4	376.7
הפרש בין מגבלת הוצאות הממשלה על פי חוק לסיכוי התקציב	0.0	2.0	0.0
הוצאות הממשלה במגבלת הוצאות הממשלה	-0.5	0.0	0.0
הוצאות הממשלה	409.8	394.0	376.3
תחזית הכנסות המדינה	364.8	348.1	337.8
הוצאות הממשלה	45.0	45.9	38.6
לגרוס לוצאה	32.1	34.0	38.6
וצאות הממשלה במגבלת הוצאות הממשלה	12.9	11.9	0.0
וצאות הממשלה במגבלת הוצאות הממשלה	12.4	13.9	0.0
וצאות הממשלה במגבלת הוצאות הממשלה	2.25%	2.5%	2.9%
וצאות הממשלה במגבלת הוצאות הממשלה	3.1%	3.5%	2.9%

2020-2018-2018 שנתית לשנת -תלת-תקציב התקציב 2020-2018 (במיליארדי ש"ח)

2018-1 2017 םיספסע זאנשע זאנשע וואס און אראגע
הארגען ווי נאכגעבן

אינעם-אלטער אקטיוויטעטן
אנעם די תעודה

2018-2006 םיספסע זאנשע זאנשע אקטיוויטעטן וואס און אראגע
אנעם די תעודה

2018-1 2017 םיספסע זאנשע זאנשע וואס און אראגע
הארגען ווי נאכגעבן

2018-1 2017 םיספסע זאנשע זאנשע וואס און אראגע
הארגען ווי נאכגעבן

אינעם זאנשע זאנשע
אנעם די תעודה

אנעם די תעודה

למשל, המשרד יבצע את כל החובות הכלכליים המגיעים לו, כפי שהם מתחייבים.

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים. הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

ע"כ כותב משרד המשפטים.

במסגרת האחריות הכלכלית המלאה של הממשלה, היא תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים. הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

אחריות כלכלית מלאה

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

אחריות כלכלית מלאה - הבהרה

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים. הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

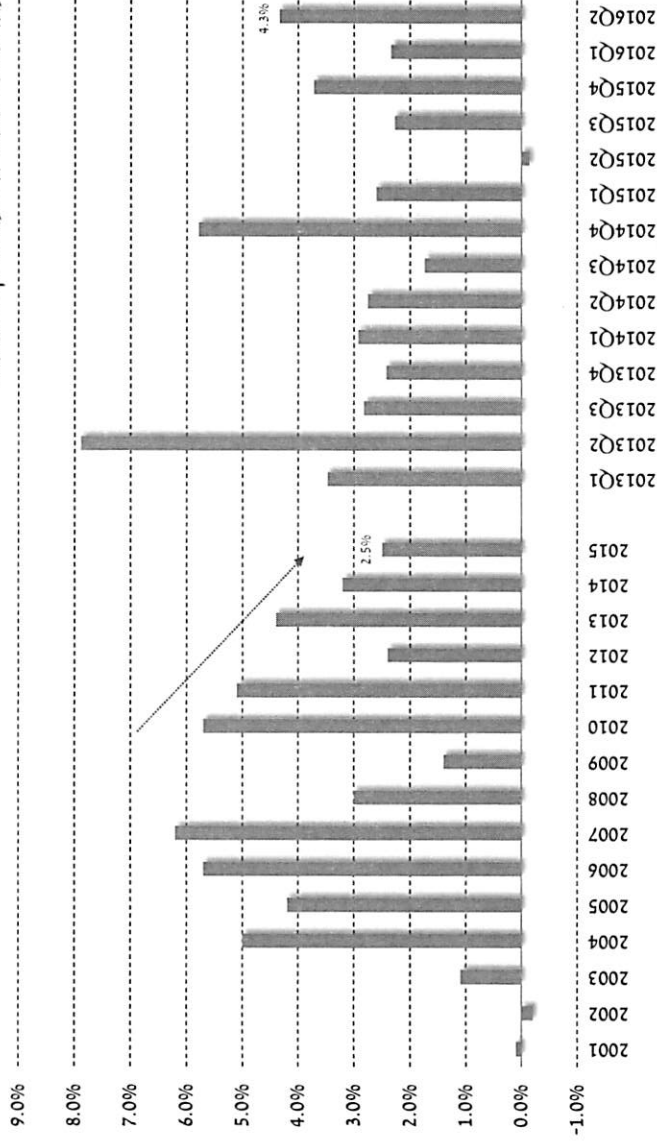
הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים. הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים. הממשלה תישא באחריות כלכלית מלאה על כל החובות הכלכליים המגיעים לה, כפי שהם מתחייבים.

צמיחת התוצר
שיעור שינוי שנתי ורבעוני בקצב שנתי

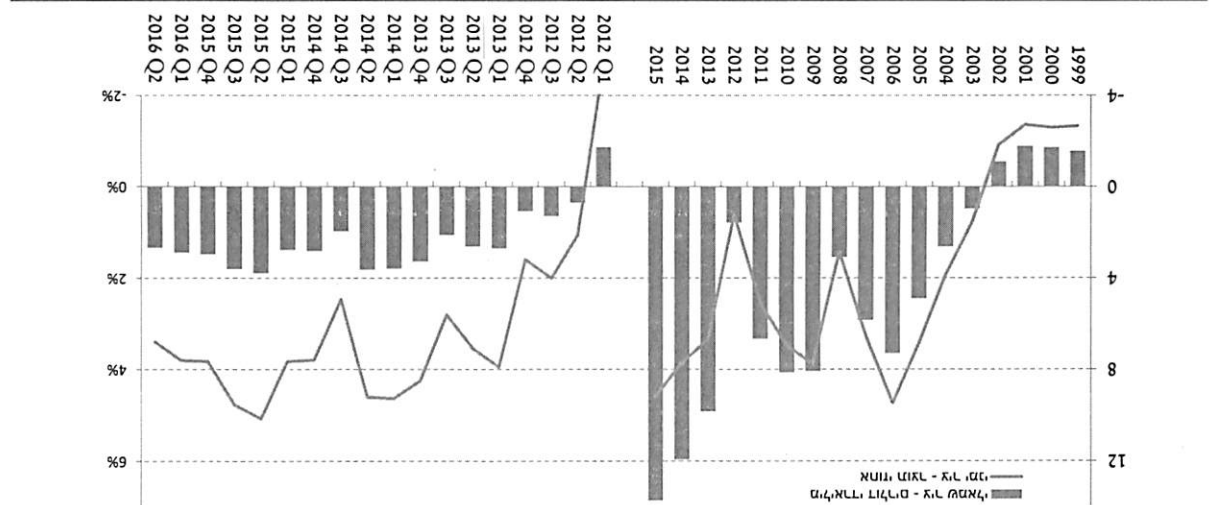
מקור: הלמ"ס

ההאטה בקצב הצמיחה נובעת ממספר גורמים, ביניהם: היציאה המהירה של ישראל מהמשבר העולמי האחרון (בשנים 2008–2009), אשר הביאה לסגירה מהירה של פער התוצר בהשוואה למדינות מפותחות אחרות (במיוחד למדינות גוש האירו); ההאטה בכלכלה העולמית, אשר לאה לידי ביטוי בשנים האחרונות בעיקר במשקים המתעוררים, האטה שתרמה לפגיעה משמעותית בייצוא הישראלי ובתחרותיות של המשק בכללותו; וסיום של פרויקטים חד-פעמיים, אשר תרם לירידה משמעותית בקצב הגידול של ההשקעות. זאת ועוד, מיצוי השיפור בשוק העבודה שחל בעשור האחרון הביא לתזניצבות מסוימת בקצב הגידול במספר המועסקים. ללא שינויים מבניים מרחיבים שיטפלו בבעיות הדמוגרפיות הייחודיות לישראל, היכולת לשפר את היקפי התעסוקה, את רמת הפריון הכולל ואת פריון העבודה תישאר מוגבלת וכך גם פוטנציאל הצמיחה של המשק יתייצב, לכל היותר, על הקצב הנוכחי.

המתצית הראשונה של שנת 2016 אופיינה בהאצה מסוימת בקצב הצמיחה של כל רכיבי התוצר, למעט הצריכה הציבורית. ההאטה המסוימת שנתשמה בקצב הצמיחה של הצריכה הציבורית נבע מאישורו המאוחר של תקציב המדינה לשנים 2015–2016, אשר תרם לצמיחה מהירה של הצריכה הציבורית ברבעון האחרון של 2015, ובשל כך – לצמיחה שלילית ברבעון הראשון של 2016.

במתצית הראשונה של שנת 2016 בלטה במויחד העלייה בקצב הגידול של ההשקעות בנכסים קבועים וכן נרשמה צמיחה חיובית בייצוא הסחורות לאחר שלוש מחציות של צמיחה שלילית.

„למעשה קורה“ ארבעים אחוזים של המגזר הפיננסי והמגזר הציבורי הם המגזרים המובילים באימוץ טכנולוגיות חדשות, במיוחד במגזר הפיננסי ובמגזר הציבורי. המגזר הפרטי, במיוחד המגזר הלא-ממשלתי, נמצא במדרגים הנמוכים יותר. המגזר הפרטי נמצא במדרגים הנמוכים יותר, במיוחד המגזר הלא-ממשלתי, נמצא במדרגים הנמוכים יותר. המגזר הפרטי נמצא במדרגים הנמוכים יותר, במיוחד המגזר הלא-ממשלתי, נמצא במדרגים הנמוכים יותר.

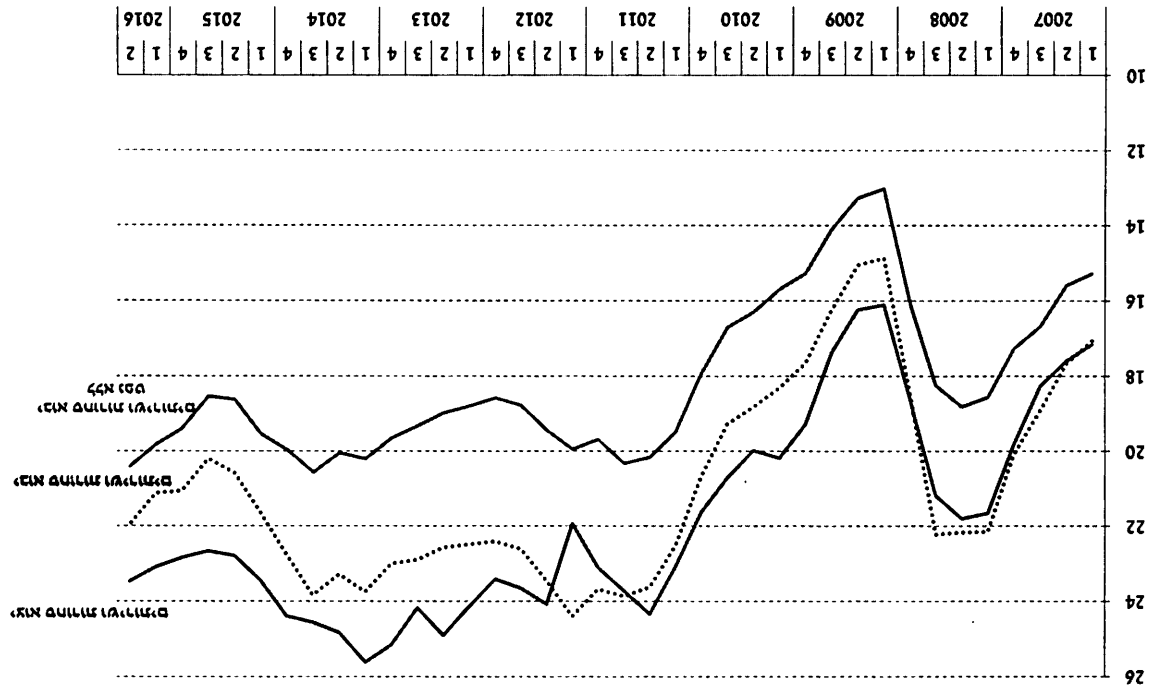

למעשה המגזר הפרטי והמגזר הלא-ממשלתי הם המגזרים המובילים באימוץ טכנולוגיות חדשות.

מסלול תעשייה: תעשייה

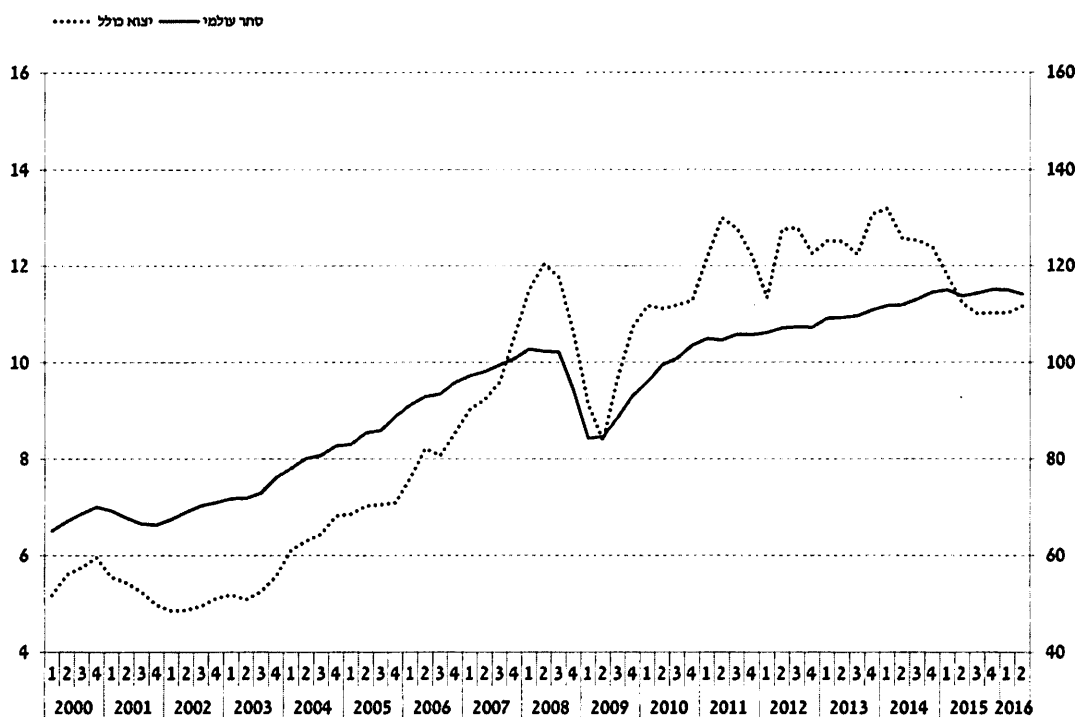
מסלול תעשייה (מסלול תעשייה) מציג את השינויים במסלול תעשייה במשך הזמן. המסלול מציג את השינויים במסלול תעשייה במשך הזמן. המסלול מציג את השינויים במסלול תעשייה במשך הזמן.

מקור: הלשכה

מסלול תעשייה: תעשייה
מסלול תעשייה: תעשייה

הסחר העולמי והייצוא הישראלי
 סחר עולמי - מדד - ממוצע 2010 = 100
 ייצוא הסחורות, מיליארדי דולרים שוטפים לרבעון

מקור: קרן המטבע

הייצוא הישראלי ריכוזי ביותר. בשלושה ענפי הייצוא: כימיקלים, תרופות ורכיבים אלקטרוניים, המהווים קרוב למחצית מהייצוא התעשייתי (ללא יהלומים), קיימת שליטה משמעותית של חברה אחת. בשל כך, שינויים בייצוא ענפים אלו גוררים שינויים משמעותיים בייצוא כולו. כך, בשנת 2015 ובתחילת 2016 נרשמה ירידה בייצוא ענפי הכימיקלים והרכיבים האלקטרוניים, הנובעת, ככל הנראה, מגורמים מיקרו-כלכליים הרלוונטיים לענפים אלו בלבד – ירידה במחירי הכימיקלים, בצורת בדרום מזרח אסיה ושדרוג מפעל אינטל.

לפי המערכת הממשלתית, המערכת הממשלתית היא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות.

06 9207

הממשלה היא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות.

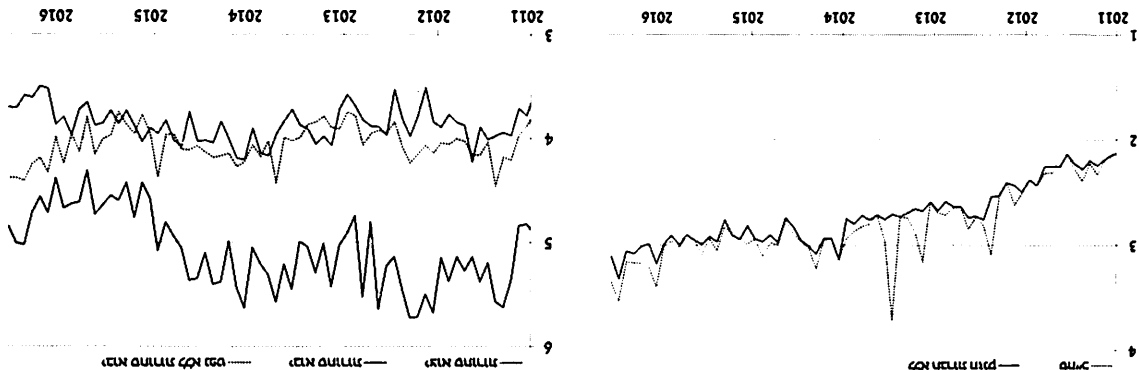
הממשלה היא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות.

מערכת הממשלה

המערכת הממשלתית היא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות.

המערכת הממשלתית היא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות.

מקור: הממשלה

מערכת הממשלה

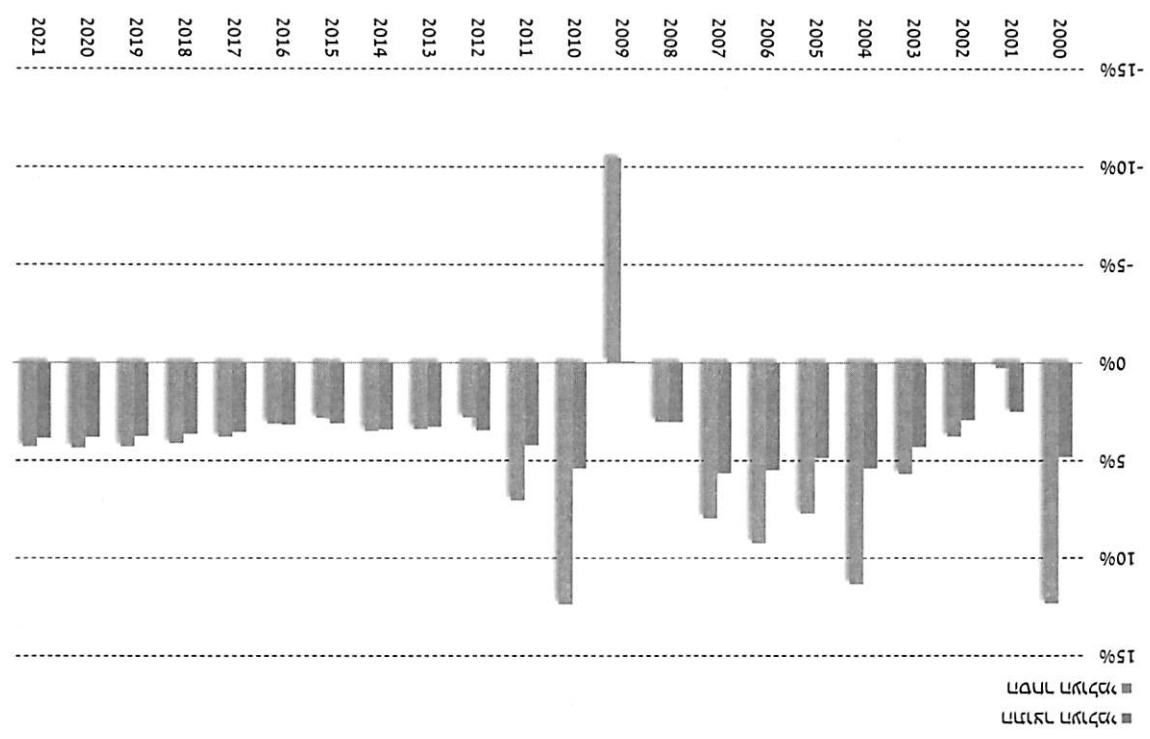
מערכת הממשלה

המערכת הממשלתית היא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות, והיא אחת מהמערכות הממשלתיות המרכזיות.

אשר חל על כל המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2009, אשר יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2010. המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2011 יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2012. המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2013 יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2014. המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2015 יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2016. המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2017 יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2018. המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2019 יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2020. המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2021 יחולו גם על המלגות שיתקבלו במסגרת פקדי השקעה ב-2022.

בשנת 2009 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות, ובשנת 2010 חל עליית מחירים של 15% במחירי המניות. בשנת 2011 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2012 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2013 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2014 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2015 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2016 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2017 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2018 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2019 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2020 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2021 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2022 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות.

נתונים: דאטה סט

אסטרטגיית השקעה במניות

האסטרטגיית השקעה במניות של החברה כוללת הוצאת כספים על מנת להשקיע במניות, ובשנת 2009 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות, ובשנת 2010 חל עליית מחירים של 15% במחירי המניות. בשנת 2011 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2012 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2013 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2014 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2015 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2016 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2017 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2018 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2019 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2020 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות. בשנת 2021 חל עליית מחירים של 5% במחירי המניות, ובשנת 2022 חל עליית מחירים של 10% במחירי המניות.

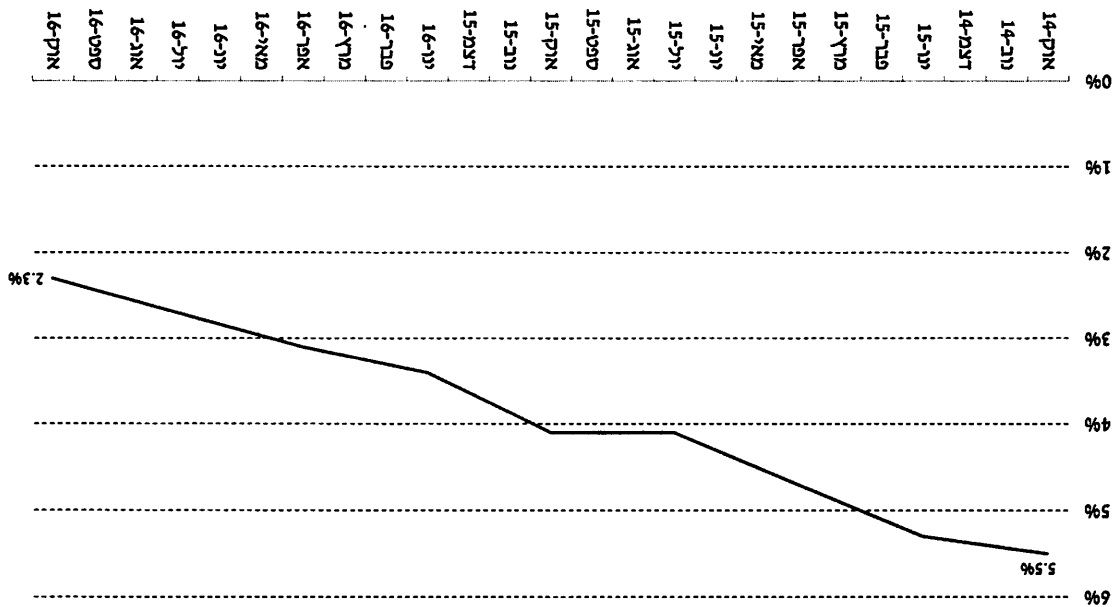
מאז תחילת שנת הלימודים

מדווחים על אירועי אלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר, ובמקרה זה מדובר באירועי אלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר, ובמקרה זה מדובר באירועי אלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר.

האלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר

השטח האדום מייצג את האלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר, והשטח הירוק מייצג את האלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר.

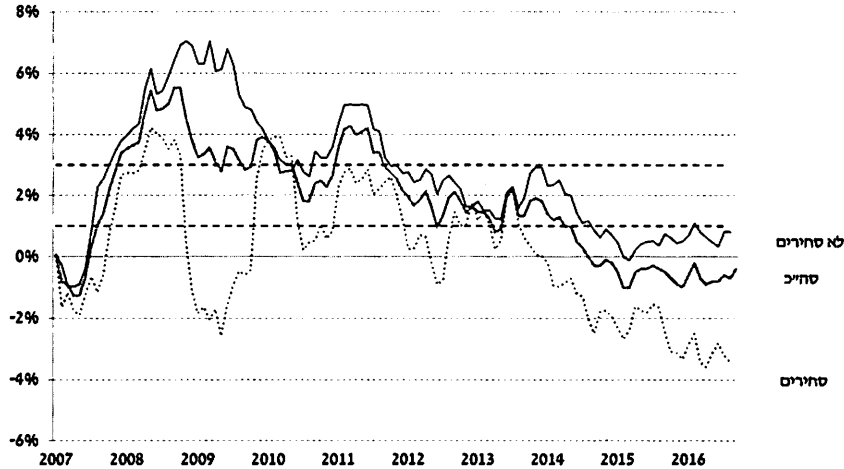
מקור: משרד החינוך

אירועי אלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר

מספר האירועים האלימים בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר, ובמקרה זה מדובר באירועי אלימות בין תלמידי בית הספר לבין תלמידי בית הספר.

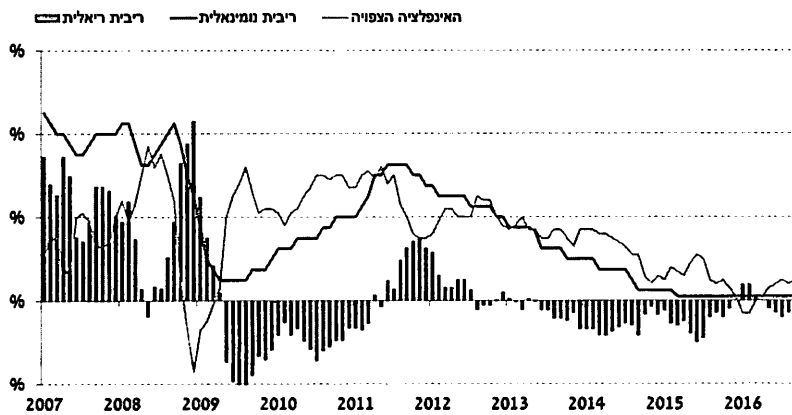
קצב האינפלציה לפי קבוצות מוצרים
שיעור שינוי על פני 12 חודשים

מקור: הלמ"ס, בנק ישראל.

בשל האטה בקצבי הצמיחה ובקצבי האינפלציה הוריד בנק ישראל את הריבית מרמה של 1.75 אחוז בחודש אפריל 2013 לכדי 0.1 אחוז בלבד בחודש מרץ 2014. מאז אוקטובר 2012 מצויה הריבית הראלית ברמות שליליות, למעט חודשי הרבעון הראשון של 2016, שבהם נרשמה ירידה בציפיות האינפלציוניות לרמות שליליות, וכתוצאה מכך עלתה הריבית הראלית לרמות חיוביות.

שיעורי הריבית הנומינלית והראלית והאינפלציה הצפויה
שיעורים שנתיים

מקור: בנק ישראל.

בקביעת המדיניות המוניטרית נאלץ בנק ישראל לאזן בין מגמות שונות. קצבי הצמיחה והאינפלציה הנמוכים ולחצי התיסוף של השקל, על רקע המדיניות המוניטרית המרחיבה במרבית המשקים המפותחים, יוצרים לחצים להורדת הריבית במשק. מנגד, סביבת הריבית הנמוכה מעודדת לקיחת סיכונים, וגוררת עלייה במחירים של נכסי השקעה (פיננסיים ולא פיננסיים). עלייה זו באה לידי ביטוי, בין היתר, בעלייה במחירי המניות, האג"ח (הקונצרני והממשלתי) והדירות.

עליית מחירי הדירות לצד הירידה בריבית, תרמו לגידול ניכר בהיקף המשכנתאות בריבית משתנה. היציאה מסביבת הריבית הנמוכה עלולה, בשל כך, להביא לירידות משמעותיות במחיריהם של הנכסים הפיננסיים, להעלות את נטל תשלומי הריבית על המשכנתאות, ובשל כך היא עלולה להוות סיכון למגזר הפיננסי. כדי למנוע את הסיכון, בנק ישראל נקט מספר צעדים, הכוללים, בין היתר, את הגבלת הרכיב המשתנה במשכנתאות החדשות, את העלאת ההפרשות של הבנקים כנגד המשכנתאות החדשות ואת הגבלת יחס המשכנתא לשווי הנכס (ה-LTV Ratio).

התחזקות השקל החל מהמחצית השנייה של 2012 תרמה להחלטת בנק ישראל לשוב להתערב בשוק המט"ח החל מאפריל 2013. במסגרת זו רכש בנק ישראל בין החודשים אפריל 2013 לאוגוסט 2016 כ-25 מיליארד דולר. כ-10 מיליארד דולר מתוך סכום זה (כ-40 אחוזים) נרכשו במסגרת תכנית הרכישות שנועדה לקזז את ההשפעה מהפקת גז בישראל על שער החליפין, ואת היתרה רכש הבנק במסגרת רכישות לא מתוכננות, אשר נועדו לצמצם את לחצי התיסוף של השקל. כתוצאה מהרכישות גדלו יתרות המט"ח לכ-97.6 מיליארד דולר, רמה גבוהה בהשוואה בין-לאומית.

שוק העבודה

נתוני שוק העבודה הישראלי בשנת 2015 ובמחצית הראשונה של 2016 מצביעים על המשך מגמת השיפור, אם כי בקצב פוחת. שיעור ההשתתפות התייצב החל מהרבעון השני של 2015 בשיעור של 64.1–64.2 אחוזים. שיעור האבטלה מצוי במגמת ירידה מתמשכת, והגיע ברבעון השלישי של 2016 לרמת שפל בקנה מידה היסטורי – 4.6 אחוזים (נתוני החודשים יולי ואוגוסט 2016). התפתחויות אלו תרמו להמשך מגמת הגידול בשיעור התעסוקה, אשר הגיע לרמת שיא ברבעון השלישי של 2016. נתוני שוק העבודה הנוכחיים מצביעים את ישראל בין המדינות בעלות נתוני שוק העבודה הטובים ביותר. התפתחויות חיוביות אלו נרשמו גם בקרב גילאי העבודה העיקריים.

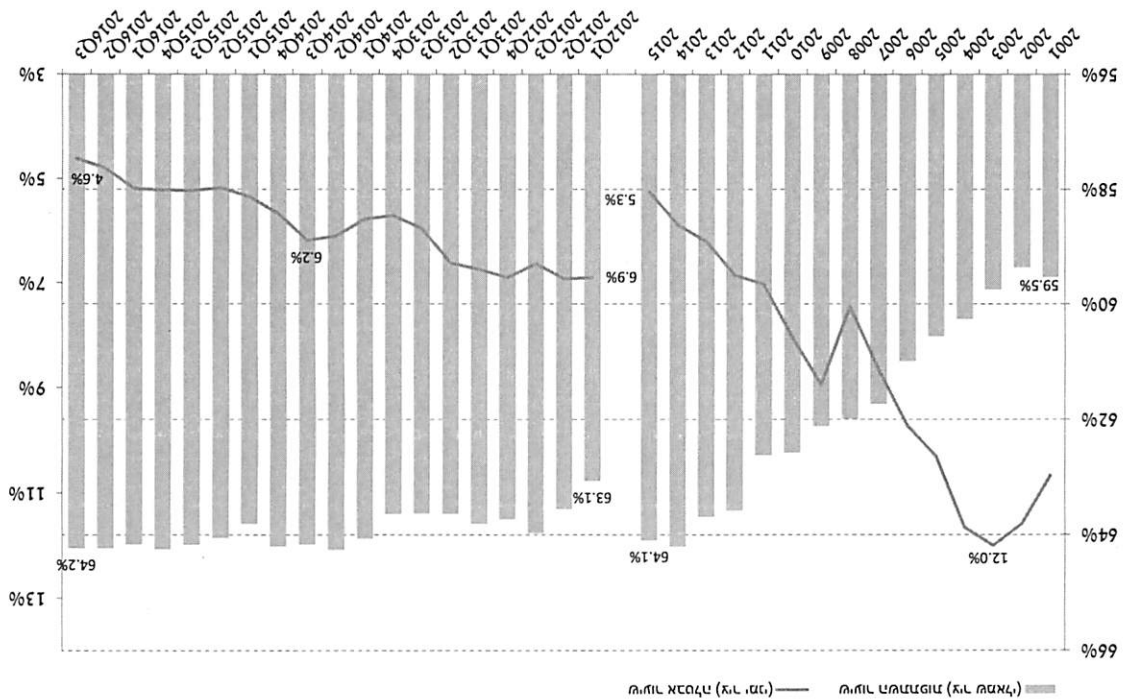
‘כאשר דווקא אנו מנסים להבין את המצב הכלכלי הישראלי, נראה שהכלכלה הישראלית היא הכלכלה היחידה בעולם שיש לה שיעור צמיחה שלילי. ה-OECD היא ארגון המדינות המפותחות, והיא כוללת את כל המדינות המפותחות בעולם. ישראל היא אחת מהמדינות היחידות שיש לה שיעור צמיחה שלילי. זהו מצב חריג, במיוחד בהקשר של מדינות מפותחות. ה-OECD היא ארגון המדינות המפותחות, והיא כוללת את כל המדינות המפותחות בעולם. ישראל היא אחת מהמדינות היחידות שיש לה שיעור צמיחה שלילי. זהו מצב חריג, במיוחד בהקשר של מדינות מפותחות.

אליטה

האליטה היא קבוצת האוכלוסיה הישראלית שיש לה הכנסות גבוהות. היא מהווה כ-10% מהאוכלוסייה, אך היא אחראית על כ-30% מהתוצר הלאומי. האליטה היא קבוצת האוכלוסיה הישראלית שיש לה הכנסות גבוהות. היא מהווה כ-10% מהאוכלוסייה, אך היא אחראית על כ-30% מהתוצר הלאומי.

מקור: הלשכה הלאומית לסטטיסטיקה

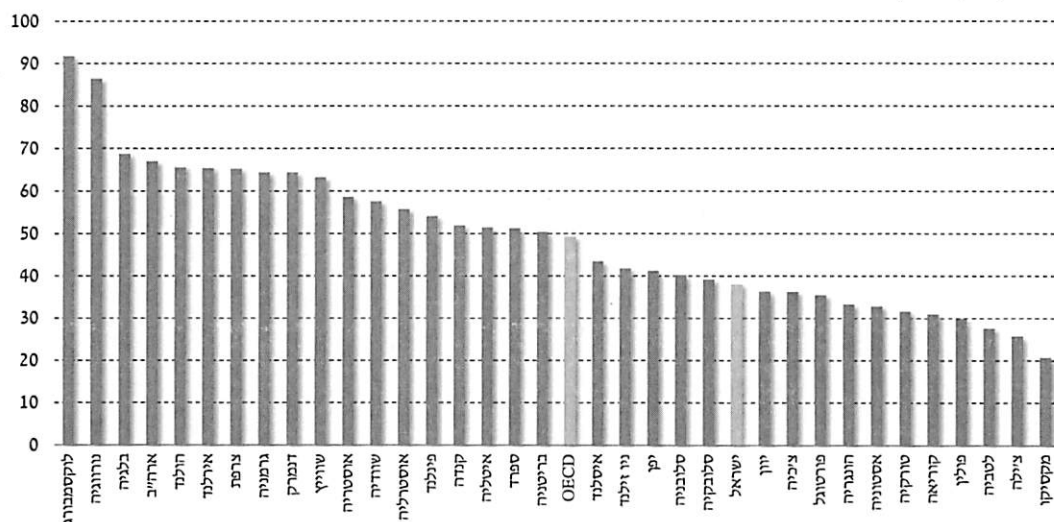
הנתונים מתייחסים לשנת 2012 (ערכים משוערים) ו-2013 (ערכים משוערים).

האליטה היא קבוצת האוכלוסיה הישראלית שיש לה הכנסות גבוהות. היא מהווה כ-10% מהאוכלוסייה, אך היא אחראית על כ-30% מהתוצר הלאומי.

פריון העבודה

התוצר לשעת עבודה, נתוני שנת 2014

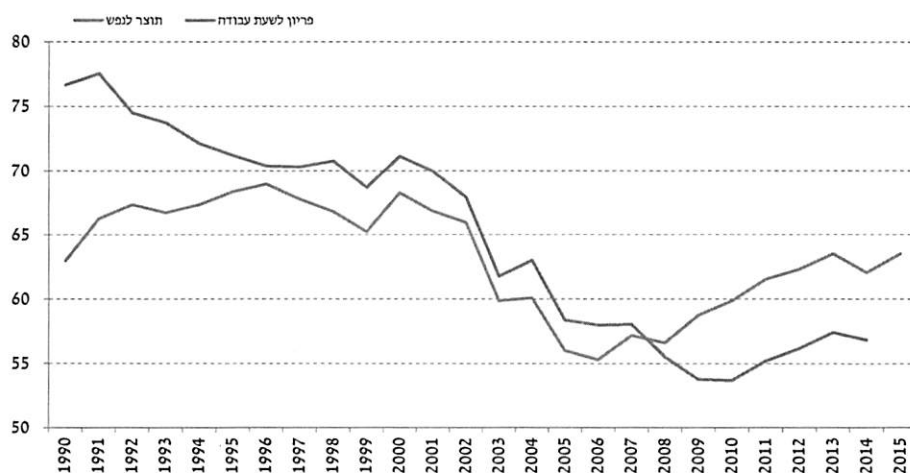

מקור: OECD

על פי התיאוריה הכלכלית ("התכנסות מותנית") וניסיון העבר, מדינות שבהן פריון העבודה נמוך יחסית צפויות לצמוח בקצב מהיר יותר ולהדביק את הפער. עם זאת, זה אינו המצב בישראל שבה נרשמה הן רמה נמוכה והן קצב גידול נמוך יחסית בשנים האחרונות. למעשה, בעוד שהפריון לשעת עבודה בישראל היווה כ-78 אחוזים מהפריון לשעת עבודה בארה"ב בתחילת שנות ה-90, נכון ל-2014 עמד היחס על 57 אחוזים בלבד. סוגיה זו היא בעלת חשיבות מקרו-כלכלית רבה, היות שהפריון לעובד משפיע באופן ישיר ומשמעותי על רמת החיים הממוצעת, אם דרך השכר נטו ואם דרך השירותים הציבוריים המוצעים לציבור הרחב.

פריון לשעת עבודה ותוצר לנפש

הרמה בישראל כשיעור מהרמה בארה"ב

מקור: OECD

לוח 1 מציג פירוק (Basic Development Accounting) של התוצר לעובד לישראל, למספר מדינות מפותחות אחרות וכן למספר מדינות מתפתחות בשנת 2014. המדינות מסודרות לפי הפריון לעובד והמשתנים מופיעים כולם ביחס לנתון בארה"ב. מהנתונים עולה כי הפריון לעובד בישראל מהווה 57 אחוזים מהתוצר לעובד בארה"ב, מדד ההון האנושי בישראל (פונקציה של מספר שנות הלימוד) מהווה 99 אחוזים מהנתון לארה"ב ויחס ההון לתוצר כמעט זהה לנתון בארה"ב. הפריון הכולל בישראל (המחושב כשארית) מהווה 57 אחוזים מהנתון בארה"ב. כיוון שאין הבדלים מבחינת התשומות במשוואה, קל להסיק מכך שהפער בתוצר לעובד בין ישראל לארה"ב נובע רובו ככולו מהפער בפריון הכולל, דהיינו מחוסר יעילות ולא מפערים בתשומות. במילים אחרות, הפער בפריון לעובד בין ישראל לארה"ב לא נובע בהכרח מפער בהון הפיזי והאנושי (גם אם הוא קיים לפי נתונים אמפיריים אחרים), אלא מניצול לא אופטימלי של ההון האנושי והפיזי הקיים בישראל. הסיבות לכך הן ככל הנראה רבות ומגוונות, וכוללות חשיפה לא אופטימלית לסחר בין-לאומי ולתחרות ענפית נמוכה וכן השפעות של האתגר הדמוגרפי המביא לשילוב חלקי ביותר של אוכלוסיות מסוימות בשוק העבודה לצד גורמים נוספים. כך נוצר מצב שרמת ההשכלה והכישורים של העובדים איננה מותאמת לצורכי שוק העבודה, דבר הבא לידי ביטוי גם בשכרם הנמוך ("ה"קנס" בשל היעדר כישורים מתאימים לשוק העבודה, כפי שמתבטא בשכר, הוא גבוה במיוחד בישראל ביחס למדינות מפותחות אחרות). כמו כן, על אף רמת השקעות גבוהה בטכנולוגיה עילית, החברות המייצרות לשוק המקומי (כולל ענף הבנייה) נמצאות בפער טכנולוגי ניכר ממתחרותיהן בקבוצת המדינות המפותחות.

לוח 1: פירוק התוצר לעובד

ארה"ב = 1.00, 2014

מדינה	תוצר לעובד	שורש ההון לתוצר	מדד להון האנושי	הפריון הכולל
ארצות הברית	1.00	1.00	1.00	1.00
צרפת	0.83	1.22	0.84	0.81
איטליה	0.80	1.40	0.82	0.69
דנמרק	0.79	1.17	0.94	0.72
אוסטרליה	0.77	1.09	0.94	0.76
שוודיה	0.77	1.16	0.91	0.73
ספרד	0.77	1.32	0.77	0.75
קנדה	0.73	1.12	0.99	0.66
פינלנד	0.72	1.23	0.92	0.64
בריטניה	0.72	1.22	1.00	0.58
פורטוגל	0.58	1.47	0.65	0.60
ישראל	0.57	1.00	0.99	0.57
צ'ילה	0.43	0.98	0.82	0.54
ארגנטינה	0.43	0.88	0.79	0.61
אלג'יריה	0.40	1.04	0.59	0.66
בולגריה	0.30	0.90	0.84	0.40
ברזיל	0.26	1.19	0.74	0.29

מדינה	תוצר לעובד	שורש ההון לתוצר	מדד להון האנושי	הפריון הכולל
אנגולה	0.22	1.10	0.39	0.52
סין	0.19	1.13	0.66	0.25
קמרון	0.06	0.84	0.51	0.13

מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי לנתוני PWT 9.0.

התחרות ויוקר המחיה

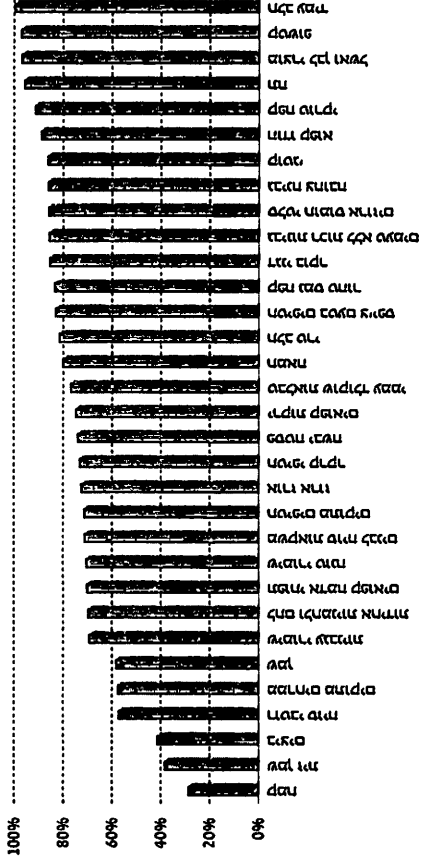
אחת התופעות המדאייגות בישראל בשנים האחרונות, המהווה אתגר להתמודדות דרך רפורמות מבניות, היא עליית יוקר המחיה, בייחוד בענפים שאינם פתוחים לתחרות ומייצרים לשוק המקומי. היעדרה של תחרות גובה מחיר משקי גבוה, שבא לידי ביטוי בריכוזיות גבוהה, בפיריון נמוך שמיתרגם גם לשכר נמוך לעובדים ובמחירים גבוהים לצרכן. לפי נתוני ה-OECD, יוקר המחיה בישראל הוא מהגבוהים בעולם המערבי, כ-20 אחוזים מעל רמת המחירים בספרד ו-30 אחוזים מעל קוריאה, שתי מדינות בעלות רמת תוצר נפיש דומה לישראל.

המחירים בישראל היו גבוהים מהממוצע במדינות ה-OECD ב-16 מתוך 20 ענפים נבחרים נכון לשנת 2011, השנה שבה פרצה המחאה החברתית שהעלתה על נס את יוקר המחיה והשלכותיו על הציבור הרחב. מאז, מחירי הדיור בישראל (שביחד עם מחירי המים והאנרגיה כמעט השתוו לרמה הממוצעת בארגון המדינות המפותחות דאז) האמירו בכ-30 אחוזים נוספים.

בשנים האחרונות נקטו ממשלות ישראל מספר צעדים שנועדו לפתוח ענפים לתחרות ולהוריד את המחירים לצרכן. הגורמים המרכזיים שתרמו לעליית יוקר המחיה ונותרו משמעותיים הם חסמי סחר, דוגמת המכסות לחקלאים ומכסים גבוהים, ריבוי רגולציה על עסקים וריכוזיות ענפית גבוהה לפי המדדים המקובלים. זאת לצד אתגרים ייחודיים לענף זה או אחר, כגון הריבית האפסית שתרמה לגידול מהיר בהיקף המשכנתאות ולליבוי ביקושים לדירות, לצד המחסור בהיצע, שתרמו לעליות מחירים חדות בשוק הדיור.

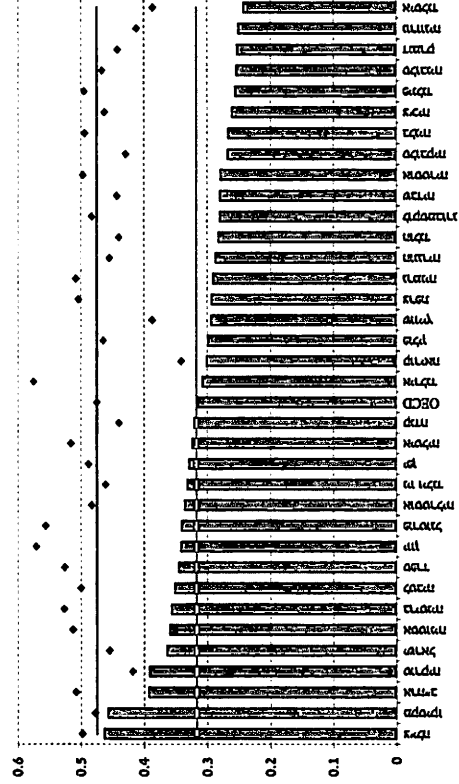
דוגמה לריכוזיות גבוהה ניתן לראות בתחום המזון, שבו נתח השוק של שני היצרנים/הספקים המובילים בישראל הוא גבוה ביותר (מעל 70 אחוזים ויותר) במגוון רחב של קטגוריות מזון. כך גם בענף הבנקאות והפיננסים, שבו 60 אחוזים מהשוק נשלט על ידי שתי קבוצות בלבד. התכנית הכלכלית המוצגת בהמשך הפרק מציעה מספר צעדים ושינויים מבניים שמטרתם להתמודד עם אתגרים אלו ולפתוח את המשק הישראלי לתחרות בתחומים רבים ששרר בהם קיפאון במשך שנים רבות.

נתח השוק של שני היצרנים/הספקים המובילים בכל קטגוריה

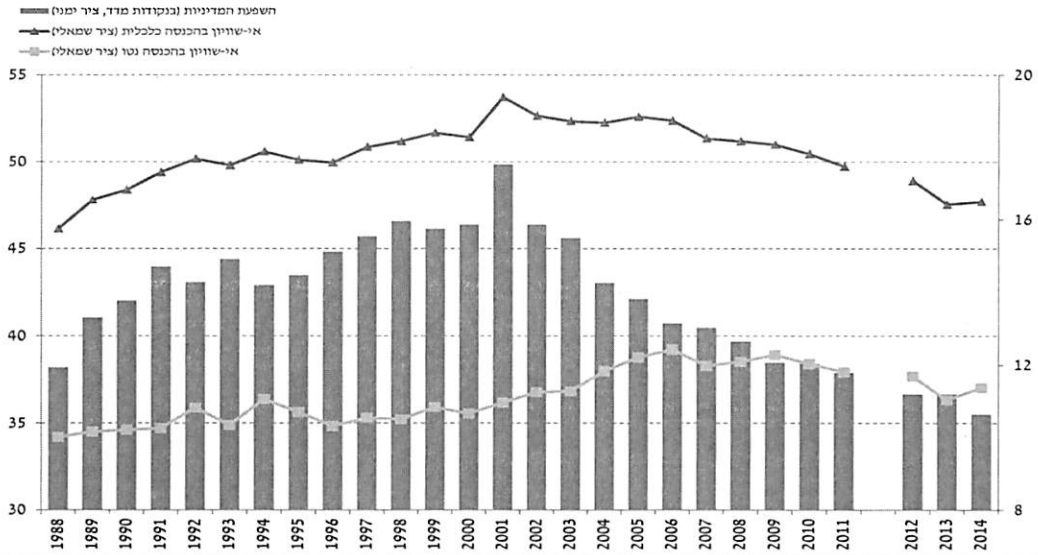
מקור: נילסן
אי-השוויון
 אחד האתגרים המשמעותיים שהמשק הישראלי ניצב בפניהם הוא רמות העוני ואי-השוויון הגבוהות. כאשר בוחנים את נתוני אי-השוויון לפני ההתערבות הממשלתית הישירה (מסים ותשלומי העברה), ישראל נמצאת במיקום סביר, ורמת אי-השוויון נמוכה במעט מהמוצע (הפשוט) במדינות ה-OECD. עם זאת, בשל התרומה הנמוכה יחסית של המדיניות הממשלתית הישירה לצמצום העוני ואי-השוויון, רמת אי-השוויון לאחר ההתערבות הממשלתית גבוהה בהשוואה בין-לאומית. תוצאות דומות מתקבלות גם כשבוחרים את נתוני תחולת העוני.

מדד גיניי לפני ואחרי התערבות ממשלתית ישירה
 השוואה בין-לאומית, המודד נע בין 0 ל-1, ערך גבוה יותר מייצג רמת אי-שוויון גבוהה יותר

נתון זמין אחרון, OECD – ממוצע פשוט של 35 מדינות
 מקור: ה-OECD

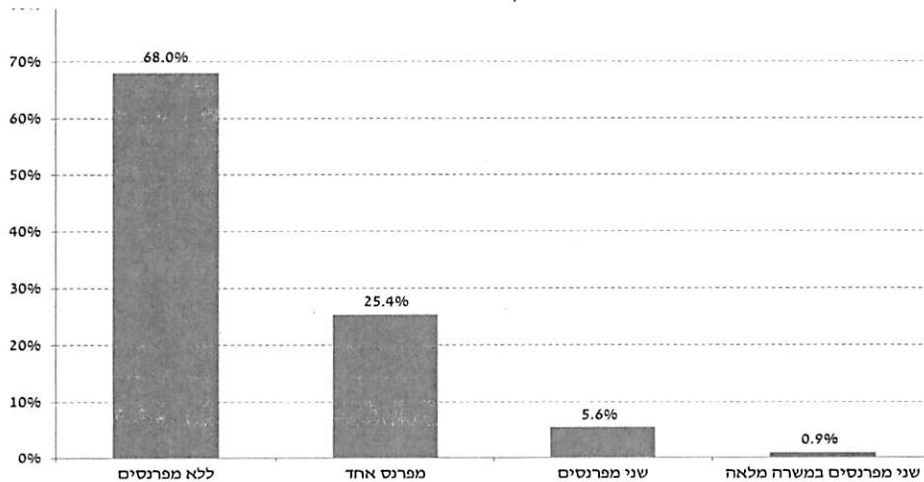
מדד גייני לאי-שוויון בישראל התפתחות לאורך זמן

מקור: המוסד לביטוח לאומי; עיבודי אגף הכלכלן הראשי; סדרות משורשרות המתקנות שינויים בהגדרות ומדגמים, למעט הנתונים לשנים 2012–2013. החל משנת 2012 נערך שינוי בסקר ועל בסיסו מחושב המדד.

ניתן לראות בבירור את התרומה החזקה של הגדלת שיעורי ההשתתפות בשוק העבודה לצמצום העוני והפערים החברתיים: תחולת העוני בקרב משקי בית בעלי שני מפרנסים במשנה מלאה עומדת על פחות מאחוז, בעוד שבמשקי בית ללא מפרנסים תחולת העוני עומדת על 68 אחוזים. האתגר הדמוגרפי, אם כן, תופס משנה חשיבות גם בהקשר זה.

תחולת העוני לפי מספר המפרנסים במשק הבית

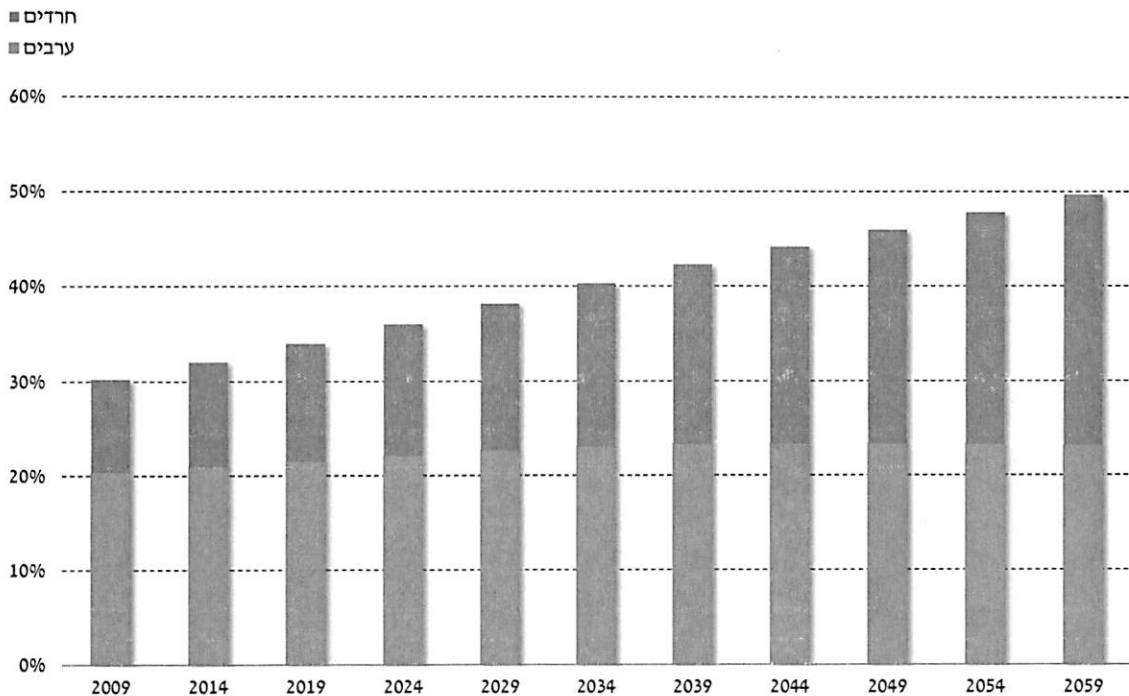
מקור: המוסד לביטוח לאומי; דו"ח ממדי העוני והפערים החברתיים 2014

האתגר הדמוגרפי

בלב הניתוח של נקודות החולשה והאיומים עומדות המגמות הדמוגרפיות והשלכותיהן על פוטנציאל הצמיחה של המשק, על שוק העבודה העתידי, על היציבות התקציבית בטווח הארוך ועל רמת הפערים בחברה הישראלית. שתי התפתחויות דמוגרפיות מרכזיות צפויות בעשורים הקרובים:

- **הזדקנות האוכלוסייה** שתביא לגידול ניכר בשיעור האוכלוסייה בגילאי 65 ומעלה וירידה בקצב הגידול של האוכלוסייה בגילאי העבודה העיקריים. תהליך זה צפוי, בין השאר, להאט את קצב צמיחת התוצר ולהעלות במידה ניכרת את ההוצאות הציבוריות המושפעות מגודל האוכלוסייה המבוגרת דוגמת בריאות ותשלומי העברה.
- **שינוי בהרכב האוכלוסייה** – בעשורים הקרובים צפוי להתרחש שינוי משמעותי במשקלם היחסי של המגזרים המרכזיים באוכלוסייה. על פי תחזיות הלמ"ס, משקל האוכלוסייה היהודית הלא חרדית צפוי לרדת מ-70 אחוזים ב-2009 ל-50 אחוזים ב-2059. ירידה חדה זו נובעת בעיקר מהעלייה הצפויה במשקל האוכלוסייה החרדית, מ-10 ל-27 אחוזים, כמו גם מהעלייה במשקל האוכלוסייה הערבית, מ-20 ל-23 אחוזים. גידול משקלם באוכלוסייה של מגזרים אלה, המתאפיינים בשילוב של שיעור השתתפות נמוך בשוק העבודה ובפריון עבודה נמוך יחסית, עלול להוביל להאטה בקצב הצמיחה ולהגברת רמת אי-השוויון והעוני אם לא ינקטו צעדי מדיניות מתאימים.

משקל המגזר הערבי והמגזר החרדי באוכלוסייה

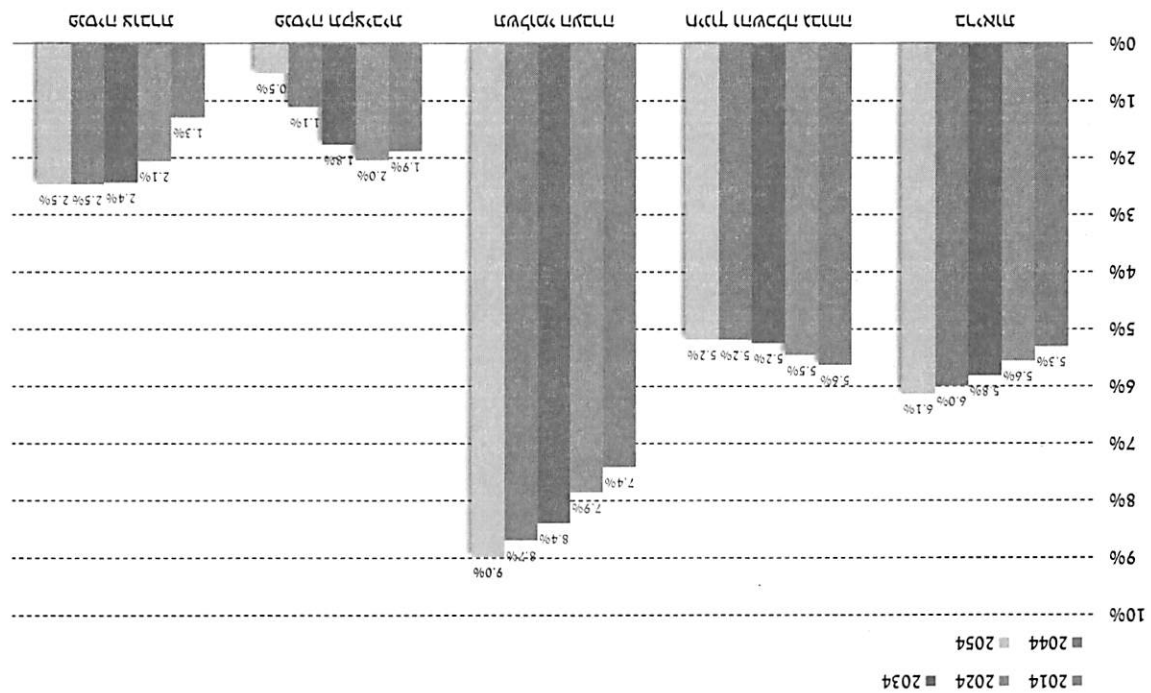
מקור: הלמ"ס

מספר אירועים שונים

בשנת 2024, נרשמו 2.5% אירועים שונים, עלייה מ-2.1% בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 1.1% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 1.9% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.0% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.1% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023.

מספר אירועים שונים

מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.5% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 1.1% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 1.9% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.0% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.1% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023.

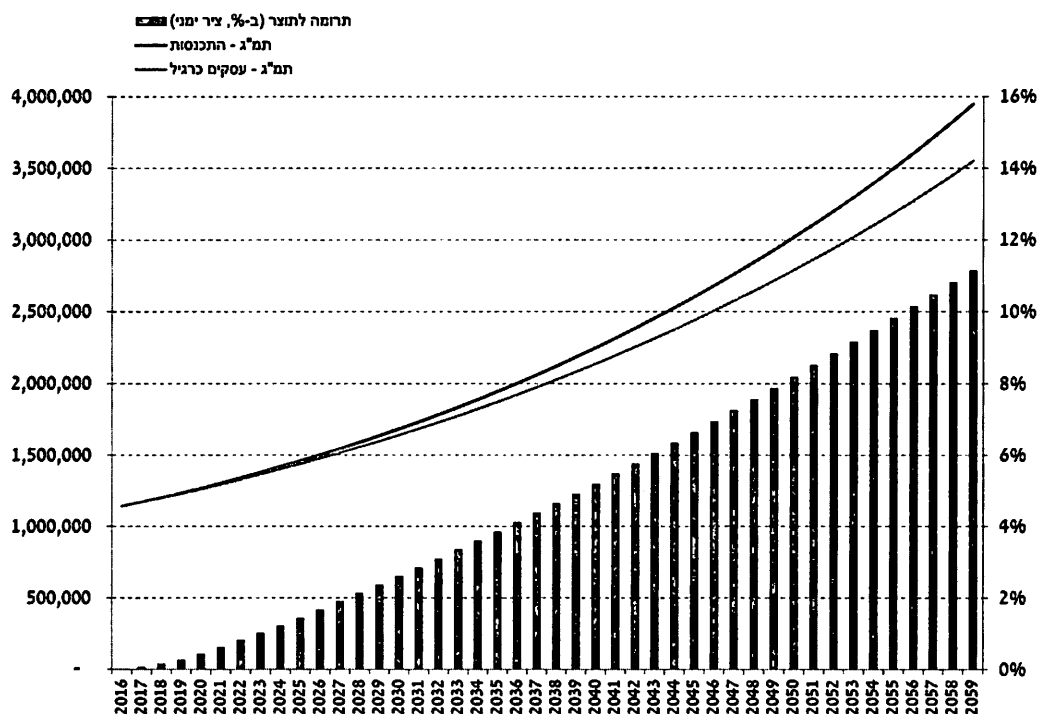

מספר אירועים שונים

מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.5% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 1.1% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 1.9% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.0% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023. מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2024, 2.1% מעל מספר אירועים שונים נרשמו בשנת 2023.

מעבר לכך, גם לשינויים בהרכב המגזרי של האוכלוסייה עלולה להיות השפעה שלילית על קצב הצמיחה, שכן האוכלוסיות החרדית והערבית מאופיינות כיום בשיעורי תעסוקה ובשכר נמוכים בהשוואה לאוכלוסייה היהודית הלא חרדית. בתרשים שלהלן מוצגת ההשפעה, שחושבה בסימולציה לכימות ההשפעה, של שילוב משופר של האוכלוסייה הערבית והחרדית בשוק. בסימולציה זו מונח בתרחיש שבו נרשם שילוב משופר של חרדים וערבים בשוק העבודה (תרחיש "התכנסות") כי שיעור התעסוקה והשכר הממוצע של מגזרים אלה עולה באופן הדרגתי והוא מתקרב לממוצע באוכלוסייה היהודית הלא חרדית. תרחיש זה מושווה לתרחיש "עסקים כרגיל" שבו נשמרת הרמה היחסית במגזרים אלה בהשוואה לממוצע באוכלוסייה היהודית הלא חרדית. מסימולציה זו עולה כי לשילוב משופר של החרדים והערבים בשוק העבודה חשיבות מקרו-כלכלית רבה, ובטווח הארוך שילוב משופר בשוק העבודה מגדיל את התוצר ביותר מ-10 אחוזים. במונחי 2015, משמעות גידול של כ-10 אחוזים היא תוספת של כ-117 מיליארד ש"ח לתוצר או גידול של כ-11,500 ש"ח בתוצר לנפש.

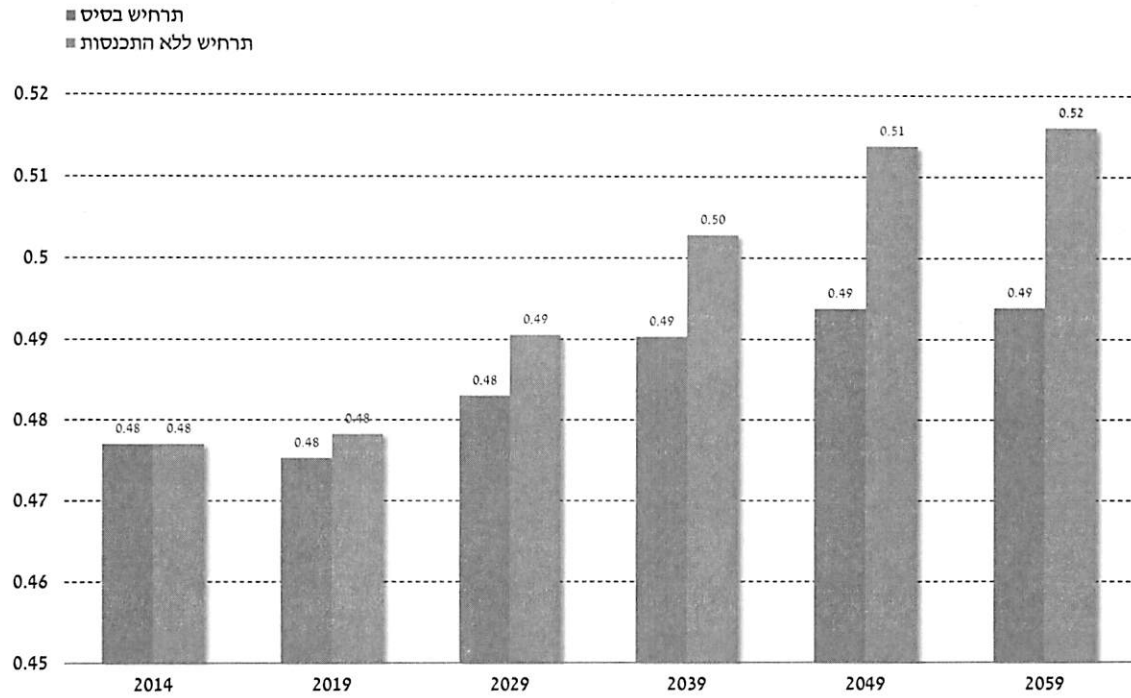
תרומת ההתכנסות לתוצר

מקור: חישובי אגף הכלכלן הראשי

ההתכנסות במאפיינים בשוק העבודה של האוכלוסייה החרדית והערבית צפויה להשפיע לא רק על הצמיחה הכלכלית, אלא גם על אי-השוויון. על פי תוצאות הסימולציה, סגירה של הפערים בשיעורי התעסוקה ובשכר צפויה להקטין באופן משמעותי את אי-השוויון הכלכלי (לפני מסים ותשלומי העברה), זאת בהשוואה לתרחיש שבו פערי השכר נשארים קבועים לאורך זמן. מהתרשים עולה שהפער במדד גייני בין תרחיש של התכנסות במאפיינים בשוק העבודה לתרחיש שבו לא נסגרים הפערים, הוא משמעותי ועומד על 2.2 נקודות מדד גייני.

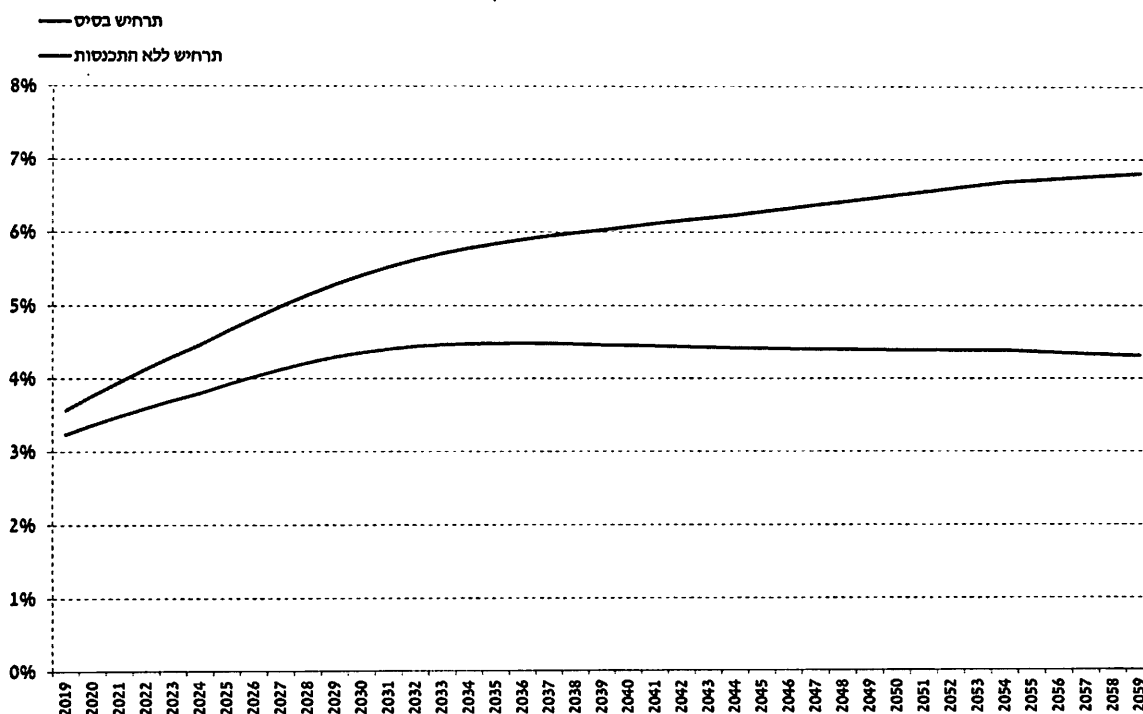
תרומת ההתכנסות : מדד ג'יני לאי-שוויון כלכלי

מקור : חישובי אגף הכלכלן הראשי

לבסוף, בתרחיש שאינו כולל התכנסות מאפיינים בשוק העבודה צפוי גידול עקבי בגירעון התקציבי אשר יוביל להתבדרות של יחס החוב תוצר בישראל (או לחלופין העלאת מסים משמעותית לאוכלוסייה העובדת), זאת בניגוד לתרחיש הכולל התכנסות בשוק העבודה, שבו הגידול בגירעון התקציבי מתון בהרבה. יצוין כי משמעותה של התבדרות ביחס החוב תוצר היא משבר כלכלי ודאי שיחייב נקיטת צעדים כואבים ביותר. לכן, ככל שהטיפול באתגר זה יתעכב, כך תגדל העלות הכלכלית והחברתית של ההתמודדות עמו.

השפעות הדמוגרפיה על הגירעון 2015–2059
ההשפעה המצטברת של ההתפתחויות הדמוגרפיות על הגירעון*

*גירעון הממשלה הרחבה. לא כולל את השפעת הגידול בתשלומי הריבית כתוצאה מהגידול בחוב. מקור: חישובי אגף הכלכלן הראשי.

קיימים אמצעים שונים שניתן לנקוט כדי לשפר את מידת היציבות התקציבית ארוכת הטווח ולהבטיח כי המדיניות הפיסקלית הננקטת תהיה בת-קיימא (יכולתה של הממשלה לממן את התחייבויותיה הקיימות והעתידיות בלי להעלות את נטל המס באופן רציף; יכולתה של הממשלה לשמור על צמיחה כלכלית לאורך זמן; יכולתה של הממשלה לספק בעתיד שירותים ציבוריים ותמיכות בהיקף שאינו נופל מאלה הניתנים כיום – הוגנות בין-דורית).

אמצעי מרכזי להתמודדות עם הצרכים התקציביים הצפויים להתפתח בעתיד הוא פינוי מקורות פנים-תקציביים, דוגמת הפחתה של החוב הציבורי. פעולה זו תאפשר לממן הוצאות תקציביות שיצמחו בעתיד בלי להעלות את נטל המס. תוואי חוב יורד, כאמור, יאפשר לצמצם את הוצאות הריבית הנוגסות נתח משמעותי מהתקציב ולהפנות הוצאות אלה לצרכים אחרים. בנוסף, שמירה על תוואי חוב יורד לאורך זמן תגביר את היציבות ואת האמינות התקציבית ותאפשר למשק הישראלי מרחב התמודדות גדול יותר עם משברים כלכליים עתידיים.

דוגמאות מרכזיות נוספות לפינוי מקורות הן צמצום חלקה של ההוצאה הביטחונית בתקציב, כמו גם שיפור התכנון לצורך ניהול רמות ההוצאה בגין תשלומי השכר של המגזר הממשלתי והציבורי ובחינה עקבית של הוצאות קיימות שהצטברו בתכניות בעבר והתאמתן לצרכים ולסדרי העדיפויות הקיימים.

לסיכום, המשך פיתוח מנועי הצמיחה של המשק הישראלי, קידום שינויים מבניים להגדלת הפרייון ולצמצום יוקר המחייה ושיפור באופן פעולתו של המגזר הציבורי עשויים למנוע את השחיקה ואף להוביל את ישראל לתוואי של צמיחה גבוהה, מכלילה ובת-קיימא. כבר בתקציב הקרוב ניכרת התייחסות רוחבית למגמות הדמוגרפיות, כפי שעולה מהתכנית הרחבה לשילוב מיעוטים, המתמקדת בתחומי חיים רבים ובעיקר בשוק העבודה ובחון האנושי. העמקת הצעדים הנדרשים לשילוב מלא ומיטבי של כלל האוכלוסיות בישראל היא קריטית לשמירה על יציבות משקית ולשיפור קצב הצמיחה וכן לצמצום הפערים החברתיים.

יעדי המדיניות הכלכלית

לאור האתגרים שהוצגו בפרק הקודם, משרד האוצר יזם תכנית כלכלית מקיפה המורכבת מיעדים פיסקליים ומשינויים מבניים, שנועדו לתת מענה לאתגרים ולאיומים תוך ניצול החוזקות והיתרונות היחסיים של ישראל ומינוף ההזדמנויות. כל זאת תוך שמירה על המסגרות הפיסקליות בטווח הבינוני והארוך, בהתאם לכללים הקבועים בחוק וליעדי המדיניות שגובשו לצורך השגתם. בתוך כך, בוצע ניתוח של התפתחות המדיניות הפיסקלית והשלכותיה בשנים האחרונות וגובשה תכנית לעמידה ביעדים תוך שימוש במגוון הכלים העומדים לרשות הממשלה, לרבות תכנית התקציב הרב-שנתית ומדיניות המיסוי השוטפת.

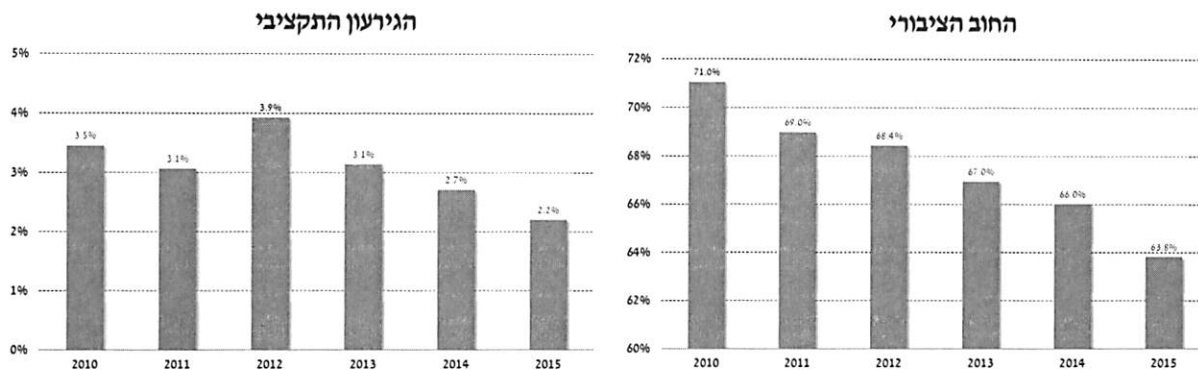
במסגרת התכנית הכלכלית לתקציב 2017 ו-2018, קידום המטרות שלעיל ייעשה תוך התמקדות בשלושה יעדים מרכזיים: שיפור פרייון ומנועי צמיחה, טיפול בחסמי תחרות וביוקר המחייה וצמצום הפערים. ערוצים אלו משקפים להערכתנו את הבעיות הבערות ביותר במשק, וקידום שינויים מבניים מרחיבים בתחומים אלו לצד הצעדים הפיסקליים המשלימים, הם המפתח לקידום צמיחה מכלילה במשק הישראלי.

הצעדים הפיסקליים נותנים גם הם מענה לאתגרים אלו, ובכלל זה עידוד צמיחה ופרייון (דוגמת הורדת מס החברות), הגברת התחרות המשקית (השינויים במיסוי ה-BEPS) וקידום שוויון הזדמנויות (מס ריבוי נכסים, מיסוי פיצויי פטורים והסדרת מיסוי חברי קיבוצים). כל זאת לצד היעד הבסיסי של שמירה על יציבות פיסקלית, המהווה תנאי הכרחי לצמיחת המשק וליכולת הממשלה ליישם את היעדים המרכזיים של התכנית הכלכלית כולה.

■ **תחת הדגל של תחרות ויוקר המחייה**, התכנית מכילה רפורמות מקיפות שיגבירו את התחרות בענפי משק רבים וכך יורידו את יוקר המחייה בתחום מוצרי הצריכה, תקשורת והאשראי הצרכני והקמעונאי. מוצע שינוי מבני נרחב בתקינה, שמטרתו לתקן את חסמי התחרות ואת ההטיות שנוצרו לטובת שחקנים ספורים במשק ולרעת ציבור הצרכנים, והוא צפוי לקדם פתיחת ענפים מסוימים לייבוא והוזלת מוצרים רבים. בנוסף, בתכנית מוצעים צעדים נוספים שנועדו לחזק את מערכת הבריאות הציבורית ולעצור את הסתת המשאבים לכיוון המערכת הפרטית, ובתחבורה – פתיחת ענף המוניות לנסיעות שיתופיות צפויה להוזיל עלויות ולשפר משמעותית את השירות לצרכן. בנושא הדיור, התכנית מציעה להרחיב את היקפי "מחיר למשתכן" להגדלת היצע הדיור, ובמקביל לנקוט צעדים ליעול פעילות הפיתוח ברשויות המקומיות. כל זאת לצד צעדי מיסוי שיבוצעו במקביל על מנת לצנן ביקושים.

■ **על מנת לקדם שוויון הזדמנויות לכלל התושבים**, התכנית מציעה צעדים שמטרתם להשוות את אופן הקצאת המשאבים בין הרשויות המקומיות על ידי הקמת קרן ארנונה ממשלתית, שתאפשר חלוקה דיפרנציאלית של תקציבי הממשלה באופן שיחזק את הרשויות החלשות ואת הפריפריה, וכן תכנית מקיפה לשילוב המגזר הערבי בכלכלה. בנוסף, התכנית מציעה להגדיל את היקף התמיכות באוכלוסיות זכאיות על מנת לשפר את רמת חייהן וכן להגדיל את רשתות הביטחון של העובדים העצמאים ולדאוג להם לחיסכון פנסיוני.

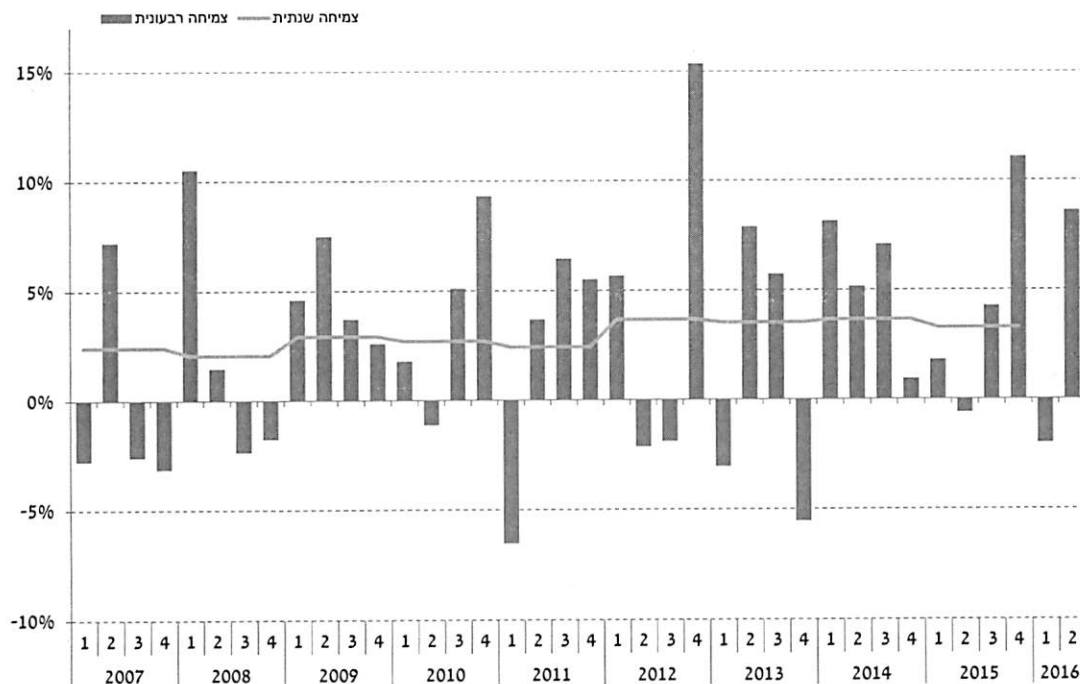
נתונים פיסקליים עיקריים

מקור: משרד האוצר, הלמ"ס

היעדר תקציב מאושר לשנת 2015 עד לחדש נובמבר של שנה זו אף האט באופן משמעותי את קצב הגידול של הצריכה הציבורית בסך התוצר בתחילת שנת 2015, כאשר אישור התקציב תרם לזינוק חד בקצב הצמיחה של הצריכה הציבורית ברבעון האחרון של 2015.

שיעור הצמיחה של הצריכה הציבורית
שיעורי שינוי שנתיים ורבעוניים בקצב שנתי

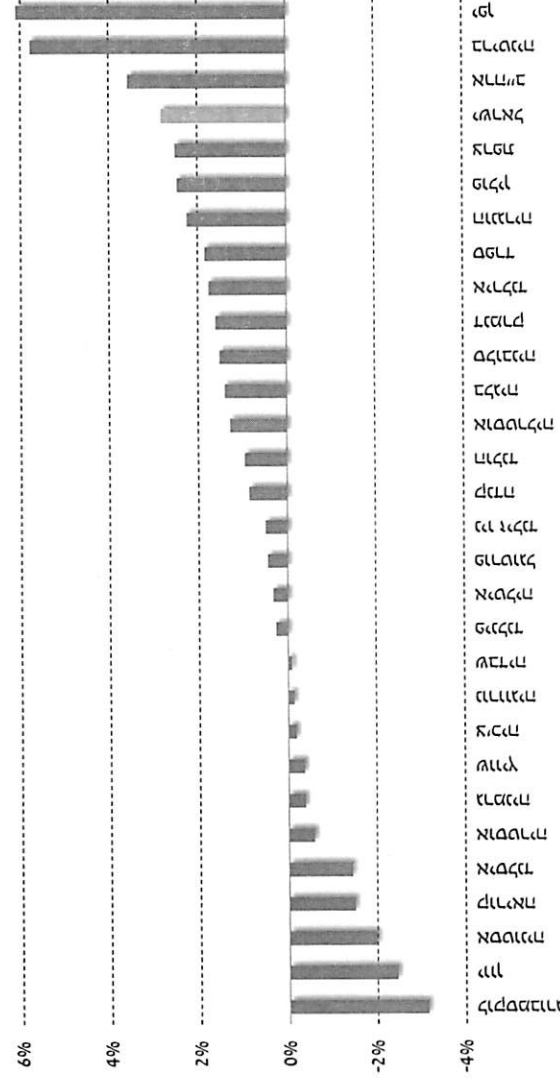

מקור: הלמ"ס

על אף התוצאות הטובות יחסית בהשוואה לתכנון התקציב המקורי, ישראל מתנהלת בגירעון תקציבי גבוה בשנים האחרונות ביחס לסביבה הבין-לאומית וביחס לעובדה שהמשק נמצא קרוב לתעסוקה מלאה. זאת למרות תנאי פתיחה טובים בהרבה בהשוואה למצב במדינות מפותחות אחרות, שחלקן הגדול עדיין מתמודד עם נוקי המשבר, בייחוד במישור הפיסקלי. ישראל הייתה מהמדינות הבודדות (לצד נורווגיה, שוויץ וסינגפור) שהצליחו להפחית את יחס החוב תוצר בשנות המשבר ומיד לאחריו, ונתנתה משנים רבות וטובות של שיפור מתמיד בשוק התעסוקה, שהתבטא גם בעליית השכר הראלי בשנתיים האחרונות וניכר בשיפור משמעותי ברמת החיים של האזרח הממוצע. על אף תנאים מיטיבים אלו ותקופה ארוכה של מחזור עסקים חיובי, הגירעון המבני בישראל הוא מהגבוהים במדינות ה-OECD, והוא נמוך רק ממדינות בעלות יכולות כלכליות גדולות בהרבה מאלו של ישראל (יפן, בריטניה וארה"ב). ממשלת ישראל לא הצליחה לצלל את המומנטום שנוצר על מנת לצמצם משמעותית, כהחלטת מדיניות את הגירעון התקציבי הגבוה והעדיפה להסית חלק מהעודפים שנוצרו לצורך המשך צמצום נטל המס והגדלת ההוצאה התקציבית. זאת ועוד, בהמשך למוגמה זו, בתקציב הנוכחי החליטה הממשלה לדחות פעם נוספת את תוואי הפחתת הגירעון בשנתיים וקבעה יעד גירעון של 2.9 אחוזים לשנים 2017 ו-2018. לנוכח קצב הצמיחה הנוכחי והערכות משרד האוצר לתמונת המקרו בשנים הקרובות, המשך הפחתת יחס החוב תוצר בשנים הבאות מהווה אתגר של ממש. עם זאת, מתוכננים מספר צעדים רוחביים (התייעלות בכל משרדי הממשלה וכן צמצום פטורים ועיוותי מס) המיועדים לסייע להחזיר את הגירעון אל המתווה הפוחת כבר משנת 2019.

היעדר צמצום הגירעון התקציבי גרר אחריו השלכה משמעותית נוספת, והיא העדכון התכוף של הכללים הפיסקליים. בכל אחד מהתקציבים האחרונים נאלץ משרד האוצר להציג יעדי גירעון חדשים כחלק מתהליך אישור תקציב המדינה, ולעתים קרובות נדרש גם לעדכן את כלל ההוצאה, מה שיצר פגיעה באמינות של מדיניות הממשלה.

הגירעון המבני (% מתוצר שיווי משקל) השוואה בין-לאומית, 2015

מקור: ה-OECD.

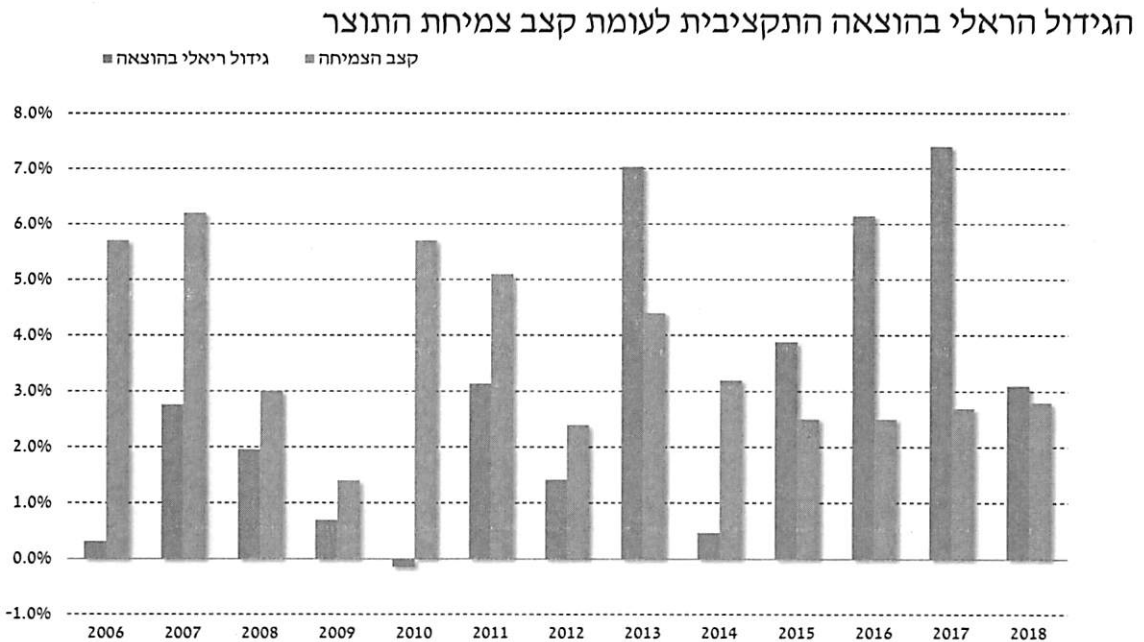
לצד צמצום מרחב הפעולה המוניטרי (שאמנם איננו ייחודי לישראל, אך בישראל קיימים מאפיינים נוספים המגבילים את יכולתו של הבנק המרכזי לפעול להמרצת המשק), התנהלות תקציבית מרחיבה בתקופה זו עשויה להגביל את הכלים העומדים לרשותם של קובעי המדיניות בכללותם בבואם להתמודד עם המשבר הכלכלי הבא.

יתר על כן, גם בהיעדר זעזוע מקרו-כלכלי חיצוני, שישראל כמשק קטן ופתוח חשופה לו במידה גבוהה, ובהינתן המשך קיומם של תנאים מיטיבים שיאפשרו לישראל להמשיך ולצמוח קרוב לפוטנציאל, ניהול גירעון תקציבי מתמשך משפיע באופן ישיר על קביעת סדרי העדיפויות של הממשלה. זאת כיוון שלאורך זמן יקשה על המדינה להמשיך להפחית את יחס החוב תוצר, מה שצפוי לגרור העלאה של עלויות גיוס החוב (בתקופה שבה גם כך צפויה נורמליזציה מסוימת בסביבת הריבית העולמית, המהווה בסיס לקביעת ריבית החוב המקומית).

בשל האמור לעיל, חשיבות השמירה על הכללים הפיסקליים היא ראשונה במעלה. חקיקת ה"נומרטור", שנכנס לתוקפו בתחילת 2016, היא צעד משמעותי שהממשלה לקחה בכיוון הנכון, שכן מנגנון זה צפוי לעזור בשיפור ההתנהלות התקציבית בטווח הבינוני, וכך לחזק את יכולתה של הממשלה לעמוד ביעדים הפיסקליים הרב-שנתיים.

התפתחות רכיבי התקציב וההוצאה הציבורית לאורך זמן

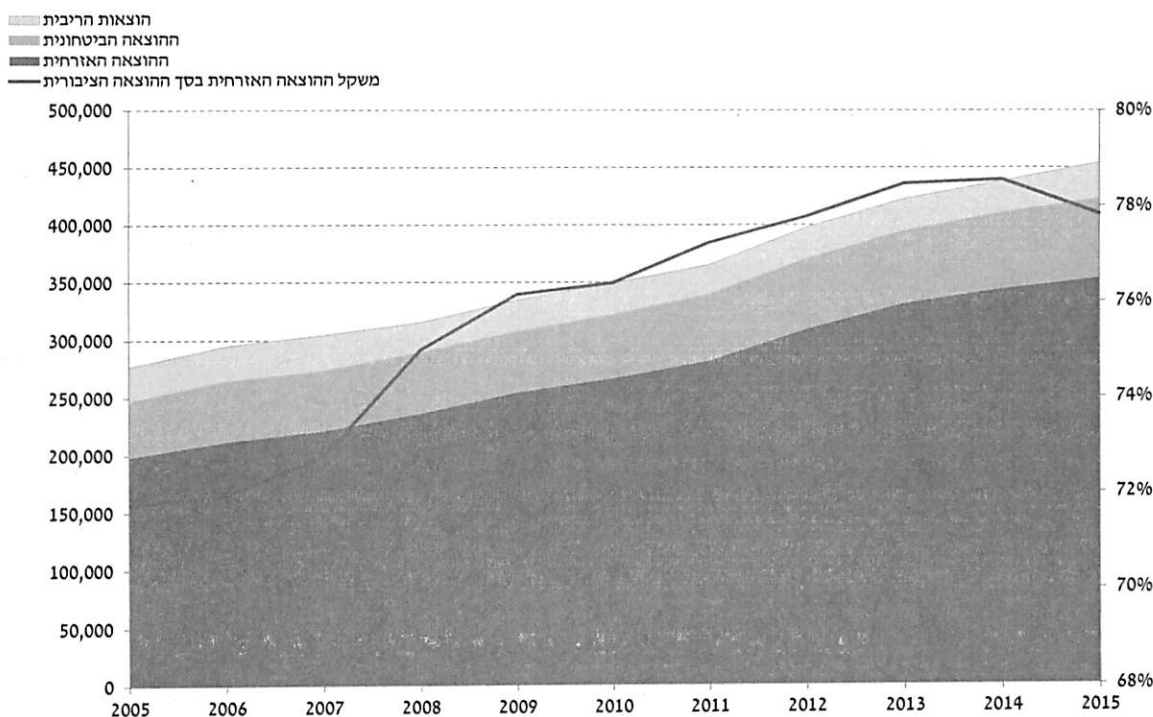
במהלך העשור שבין 2008–2018, תגדל ההוצאה התקציבית הראלית ב-32 אחוזים, ממוצע גידול שנתי של 3.2 אחוזים. בעוד שקצב הצמיחה היווה כרית ביטחון משמעותית בשנים שלפני 2011, שבמידה רבה סייעה לחיזוק היציבות הפיסקלית ולהורדת יחס החוב תוצר, ההאטה שחלה בשנים האחרונות מאיימת על המשך מגמה זו, במיוחד לנוכח הגידולים הראליים המשמעותיים שחלו באותה תקופה בצד ההוצאה.

* הגידול הראלי מחושב על בסיס השינוי השנתי הממוצע במדד המחירים לצרכן, ובכלל זה הערכות לשנים 2017 ו-2018. הגידול בשנת 2017 אינו כולל שינוי טכני בתקציב הביטחון, שבגינו נרשמו כ-9 מיליארד ש"ח (כ-2.6 אחוזים מתוך 7.4 אחוזים הגידול הראלי באותה שנה) כהוצאה מותנית בהכנסה, ולכן אינם כלולים בתקציב. בשנים קודמות ייתכנו סטיות מהגידול הראלי בפועל בשל שינויים רישומיים. מקור: משרד האוצר, הלמ"ס

כאשר בוחנים לאורך זמן את חלוקת ההוצאה הציבורית בין רכיביה המרכזיים, ניכר כי בשנים 2006–2009 נרשמה עלייה משמעותית (כ-4 נקודות אחוז) במשקל ההוצאה האזרחית בהוצאה הציבורית. עלייה זו נבעה בעיקר מקצב גידול מהיר של ההוצאה האזרחית לצד קצב גידול נמוך של ההוצאה הביטחונית על רקע ההתייצבות במצב הביטחוני. בשנים 2010–2013 נמשכה מגמת הגידול במשקל ההוצאה האזרחית, אולם קצב הגידול ירד באופן משמעותי. בשנים 2014–2016 נרשמה התייצבות של משקל ההוצאה האזרחית, וככל הנראה מבצע "צוק איתן" תרם, לפחות באופן חלקי, להתייצבות, שכן משקל ההוצאה הביטחונית בסך ההוצאה הציבורית טיפס בשנה זו. חזרה למגמת ירידה בהיקף הוצאות הביטחון בשנים הקרובות תלויה במידה רבה בנכונות הממשלתית לעמוד בסיכום הרב-שנתי שנחתם עם משרד הביטחון בסוף שנת 2015, ותוקפו לחמש שנים, כמו גם בהתפתחויות הגאו-פוליטיות באזור ורמת האיום הביטחוני המידי לתושבי ישראל.

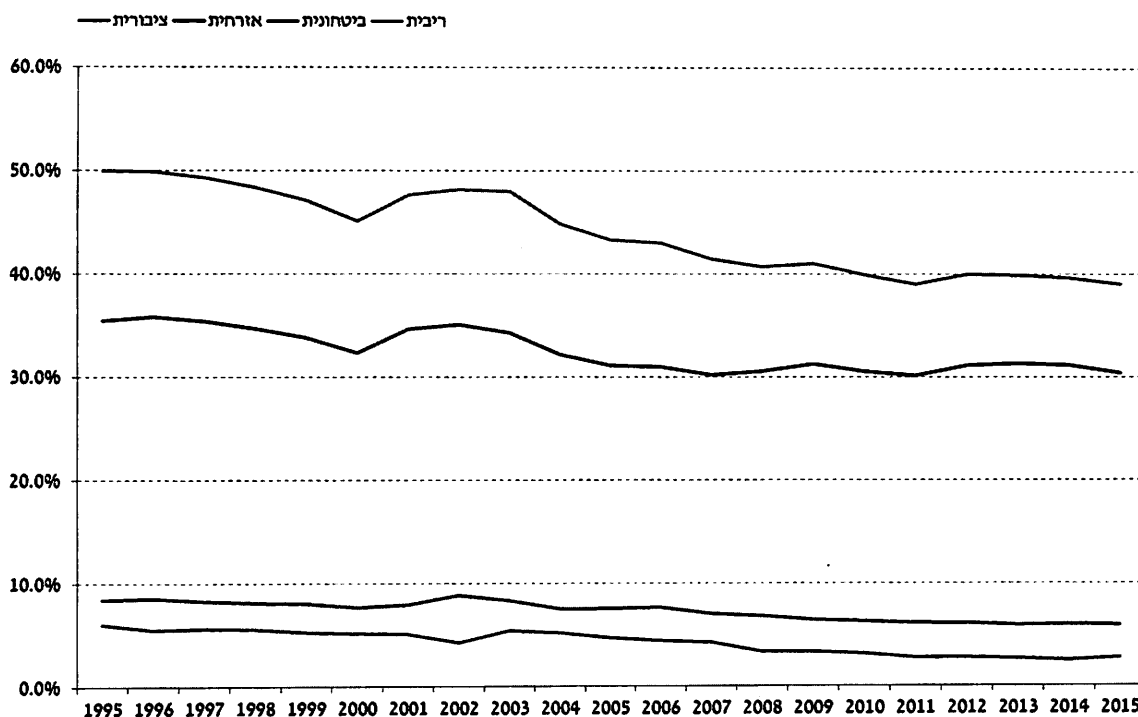
הגידול בהוצאה הציבורית בעשור האחרון

מקור: הלמ"ס

אחת התופעות המרכזיות של שני העשורים האחרונים היא צמצום ההוצאה הציבורית ביחס לתוצר בכ-10 אחוזים. צמצום זה התאפשר הודות לירידה בהיקף הוצאות הביטחון ולפינוי המקורות מהוצאות הריבית, שירדו משמעותית לאורך זמן. לצד ההתייצבות בהוצאות הביטחונית, קיים ספק באשר ליכולתה של הממשלה להמשיך ולצמצם את הוצאות הריבית, אשר נבעו במידה רבה מסביבת הריבית העולמית הנמוכה וכן מהירידה החדה בהיקף החוב הציבורי בישראל, מגמה שהואטה בשנים האחרונות וצפויה אף לעצור זמנית בשנים 2017 ו-2018, לנוכח היקף הגירעון המתוכנן.

התפתחות רכיבים עיקריים בהוצאה הציבורית

מקור: הלמ"ס

עקרונות המדיניות התקציבית

מסגרות התקציב נקבעות בהתאם לכללים הפיסקליים הקבועים בחוק. שני הכללים הקבועים בחוק הם: מגבלת הגידול בהוצאה הקובעת את סך ההוצאה התקציבית בכל שנה וכלל תקרת הגירעון הקובע מהו הגירעון התקציבי המרבי כאחוז מהתוצר המשמש לתכנון התקציב השנתי.

בעקבות קשיים בעמידה בשני הכללים הקבועים בחוק, כאמור לעיל, החל משנת 2016 הוחל כלל ה"נומרטור". זהו מנגנון רב-שנתי המגביל את יכולתה של הממשלה לקבל החלטות תקציביות חדשות מחוץ לתהליך אישור התקציב ללא מציאת מקור מתאים. מנגנון ה"נומרטור" צפוי לחזק את השקיפות ואת יכולת השליטה בהתחייבויות לשנים עתידיות, וכפועל יוצא מכך – את עמידות המסגרות התקציביות ואת היעדים הפיסקליים בטווח הבינוני.

כבר במהלך עשרת החודשים הראשונים של 2016 המנגנון הוכח כיעיל, גם אם יצר דינמיקה שונה מעט בתהליך אישור תקציב המדינה עצמו, שהפך כעת לבמה היחידה שדרכה ניתן להקצות משאבי ציבור. עם זאת, הסתגלות עבודת הממשלה והכנסת למנגנון הרב-שנתי הוא תהליך מתמשך, ששיא פירותיו צפוי להבשיל רק בטווח הבינוני. בטווח הקצר, בהמשך למגמה של השנים האחרונות, שכללה עדכון תכופ של הכללים הפיסקליים באופן שפגע ביציבות המערכת ובאמינותה, נוצר צורך לעדכן גם עבור שנות התקציב 2017 ו-2018, כמפורט בהמשך.

■ **כלל מגבלת הגידול בהוצאה** – לאחר כחמש שנים שבהן הוחל כלל שקבע גידול ראלי קבוע בהוצאה, לקראת תקציב המדינה לשנת 2009 נקבע כי מגבלת הגידול בהוצאה תתבסס על נוסחה המשקללת את ממוצע הצמיחה לאורך עשור ביחס שבין יחס החוב תוצר בפועל לבין היעד של יחס החוב תוצר לטווח הבינוני. ואולם, כיוון שחלק ניכר מהצמיחה בעשור הקודם נבע מהגידול המהיר באוכלוסייה בגילאי העבודה, דינמיקה שהתהפכה בשנים האחרונות והקטינה את פוטנציאל הצמיחה של המשק, לקראת תקציב 2015–2016 תוקן כלל מגבלת ההוצאה ונקבע כי הגידול המותר בהוצאה התקציבית יעמוד על ממוצע קצב גידול האוכלוסייה בשלוש השנים האחרונות בתוספת היחס שבין יעד חוב תוצר לטווח הארוך של 50 אחוזים לבין יחס חוב תוצר בפועל. כלל הוצאה זה הביא לכך שקצב הגידול הראלי בהוצאה תוכנן לעמוד על כ-2.7 אחוזים בשנה. בפועל, בשל הצטברות התחייבויות עבר וההסכמים הקואליציוניים נוצר צורך להגדיל את בסיס ההוצאה החל משנת 2017 ב-2 אחוזים נוספים (בנוסף לגידול הפרמננטי של 2 אחוזים בשנת 2015) ובשנת 2018 יתווסף 0.4 אחוז שיהיה בתוקף עבור 2018 ו-2019 בלבד.

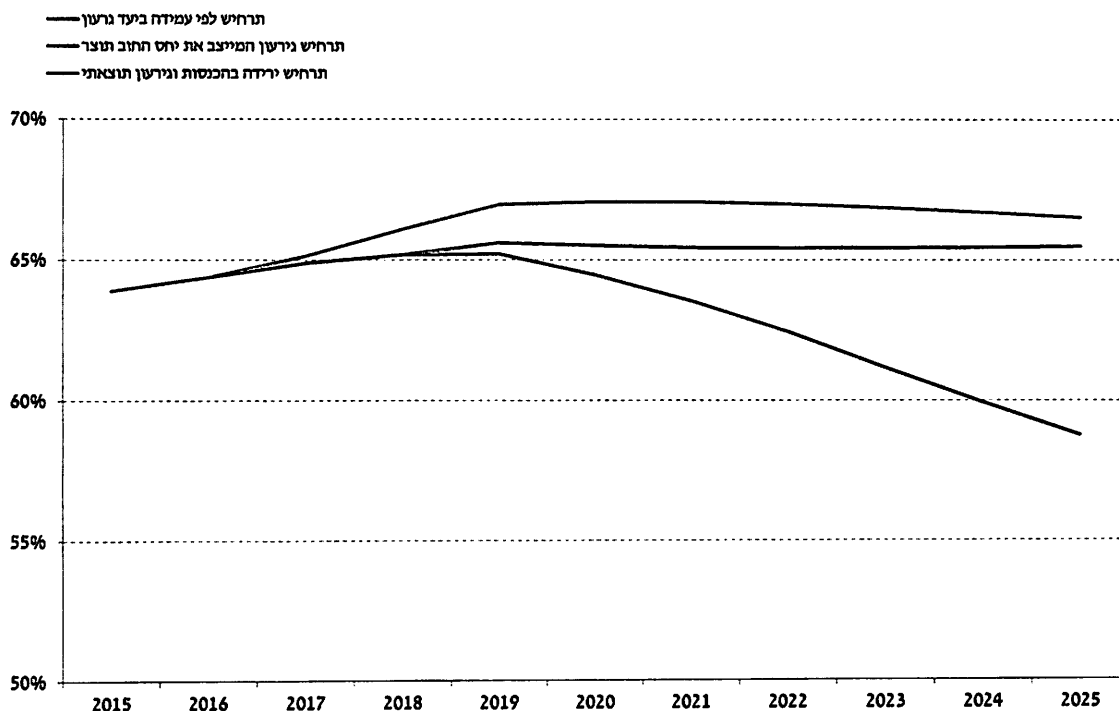
לנוכח התפתחויות בלתי צפויות במדד המחירים לצרכן בשנים האחרונות, שגרר צורך לתקן את בסיס התקציב לשנים קדימה על סמך סטיות תחזית משנים עברו (תיקון שהיה קשה מאוד להוציאו לפועל ולכן לא קרה), עלה הצורך לבחון מחדש את מידת התאמתו של כלל הוצאה ראלי לאופן הניהול של תקציב המדינה. במסגרת תקציב 2017 ו-2018 הוחלט שכלל ההוצאה יהיה נומינלי בטווח הקצר, ויכלול מנגנון התכנסות למדדי המחירים שהיו בפועל שנים אחורה (על מנת למנוע גידול ראלי בלתי רצוי בטווח הבינוני). המנגנון קובע שהחל משנת 2019 יוצמד הגידול המותר למרכז יעד האינפלציה של בנק ישראל (2 אחוזים) ובשנים הבאות יכנס בהדרגה את הסטיות שחלו בפועל מיעד זה על פני שלוש שנים. בטווח הבינוני והארוך (לאחר שלוש שנים מהחלתו), המנגנון יתכנס לממוצע שלוש השנים האחרונות של מדדי המחירים לצרכן האחרונים שפורסמו.

■ **כלל תקרת הגירעון** – בעקבות התיקונים לצד ההוצאה ולצד ההחלטה להוריד מסים בתקציב לשנים 2017 ו-2018, נוצר צורך בתיקון כלל תקרת הגירעון פעם נוספת, שמהותו דחיית תוואי ההפחתה בשנתיים. בהתאם לכך נקבע כי תקרת הגירעון לשנים 2017 ו-2018 תוגדל ותעמוד על 2.9 אחוזים תוצר במקום 2.5 אחוזים ו-2.0 אחוזים בהתאמה. לאחר מכן יוחל תוואי הגירעון הפוחת שתוכנן במקור, ולפיו תקרת הגירעון לשנת 2019 תעמוד על 2.5 אחוזים ובהמשך תהיה ירידה של 0.25 האחוז בכל שנה עד ל-1.5 אחוז בשנת 2023. בהתאם לתוואי החדש תקרת הגירעון תעמוד על 1.5 אחוז מ-2023 ואילך. בעוד שבשנתיים הקרובות צפויה התייצבות ביחס החוב תוצר בשל דחיית מתווה הפחתת הגירעון, החזרה לתוואי הפוחת החל מ-2019 חיונית לחיזוק יציבותו של המשק, ועמידה בו תאפשר ירידה של יחס חוב תוצר לכ-60 אחוזים לקראת אמצע העשור הבא, בהנחה שהצמיחה בשנים הקרובות תהיה קרובה לפוטנציאל הצמיחה של המשק, העומד על כ-3 אחוזים. אי-שמירה על המתווה עשויה להביא להידרדרות ביחס חוב תוצר של ישראל כבר בטווח הבינוני-קצר, לפגיעה נוספת באמינות הפיסקלית של הממשלה ולצמצום ניכר של מרחב הפעולה של הממשלה להגיב במקרה של משבר כלכלי נוסף. התפתחות מעין זו תחריף את השפעתו השלילית של המשבר ותגבה מחיר כלכלי וחברתי כבד יותר בהתמודדות עמו.

התרשים שלהלן מציג סימולציה של התפתחות יחס חוב תוצר עד סוף העשור, לפי שלושה תרחישי גירעון ובהנחת צמיחה הדומה לפוטנציאל הצמיחה של המשק בטווח הבינוני (כ-3 אחוזים). התרחיש הראשון הוא שהגירעון התקציבי יישאר על 2.9 אחוזים, בדומה לגירעון שנקבע במקור לשנים 2015 ו-2016, תרחיש המוביל לקיפאון ביחס חוב תוצר בשנים הבאות ולזינוק במקרה של זעזוע כלכלי (תרחיש זה אינו מופיע בתרשים). התרחיש השני מניח שהממשלה תעמוד במגבלת ההוצאה, אך לא ייעשו התאמות נוספות בצד ההכנסות, תרחיש שבו הגירעון יורחב

בשנים הראשונות ויצטמצם בקצב אטי ביותר בהמשך, ולפיכך יוביל לעלייה ביחס חוב תוצר בשנים הראשונות ולאחריה להתמתנות. התרחיש השלישי מניח עמידה במתווה הגירעון החדש שנקבע, תרחיש המאפשר ירידה של יחס חוב תוצר אל מתחת ל-60 אחוזים לקראת אמצע העשור הבא.

סימולציה ליחס חוב תוצר לשנים 2015–2025 לפי תרחישי גירעון שונים

מקור: משרד האוצר

לצד הכללים הפיסקליים הפועלים לשמירה על היציבות הפיסקלית, להרכב התקציב יש השפעה ניכרת על יציבות המשק, על צמיחתה העתידית של כלכלת ישראל ועל היקף השירותים שהמדינה מספקת לאזרחיה. בהתאם לכך, התקציב נבנה על בסיס סדרי עדיפויות המאפשרים מיקוד של התוספות בהתאם ליעדי המדיניות הכלכלית, פינוי מקורות וביצוע החתאמות הנדרשות באופן הנכון ביותר מבחינה כלכלית. ואולם, מדי שנה מצטבר גידול בסך ההתחייבויות של הממשלה כתוצאה משילוב של תכניות הוצאה קיימות ומתכניות חדשות שעליהן מחליטה הממשלה. לצד גידול זה בסך ההתחייבויות לא מתקיימת בחינה מחודשת ושיטתית של ההתחייבויות הקודמות ושל התכניות הקיימות מזה שנים. היעדרה של בחינה מחודשת של הוצאות קיימות מובילה לפגיעה ביכולתם של משרדי הממשלה לפעול בהתאם לסדרי העדיפויות שלהם ולשפר הישגים בתכניות קיימות נחוצות.

סקירת הוצאות (Spending Review) היא כלי מקובל במדינות המפותחות המבקש להתמודד עם בעיות אלו באמצעות בחינה שיטתית של הוצאות קיימות. בחינה זו מאפשרת לפתח אמצעים לחיסכון בהוצאות או להגדלת היעילות של הוצאות הממשלה. ככלל, מטרתו של תהליך זה היא ליצור מרווח פיסקלי ליישום תכניות חדשות, ובכך לאפשר התאמה

כחלק מהצעת התקציב ועל מנת לעמוד במסגרת הפיסקלית, הממשלה נדרשת לבצע בשנות הכספים 2017 ו-2018 התאמות הן בצד ההוצאה והן בצד ההכנסה בהיקף של כ-8.3 ו-13.5 מיליארד ש"ח בהתאמה.

לשם גיבוש ההמלצה בדבר ההתאמות המוצעות בצד ההוצאה ובייחוד בצד ההכנסה לצד שיקולי ישימות, נבחנו פרמטרים שונים, כגון: היעילות הכלכלית, התרומה לתיקון עיוותים בהקצאת המקורות במשק, התרומה לצמיחה והתרומה לחיזוק אוכלוסיות חלשות ולצמצום פערים.

הצעדים המרכזיים המוצעים בצד ההוצאה הם: התייעלות רוחבית במשרדי הממשלה, העברת רווחים צבורים ממפעל הפיס וכן דחייה בחצי שנה של הסכם השכר עם ההסתדרות. הצעדים המוצעים בצד ההכנסה הם: מס ריבוי נכסים, הפחתת הטבת המס על הפקדת המעביד לכספי פיצויים לארבע פעמים השכר הממוצע, השוואת תשלומי המסים והביטוח הלאומי של חברי קיבוצים לאלו של שאר האוכלוסייה, משיכת תמלוגים מרשות התעופה, גביית דיווידנדים מחברה ממשלתית, מיסוי חברות ארנק וכן הפחתת תקרת פטור מיסוי הימורים.

בנוסף, לצורך שמירה על יעד הגירעון הוחלט על הקדמת הפרשה לקרן מס רכוש בהיקף של 0.75 מיליארד ש"ח מכל אחת מהשנים 2017 ו-2018 לשנת 2016.

הגידולים הבולטים בתקציב המדינה לשנות הכספים 2017 ו-2018 נקבעו בהתאם לסדרי העדיפויות של הממשלה והם כוללים:

- גידול בתקציב משרד הביטחון בהיקף של כ-7.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016 (בהתעלם מתיקון הרישום הטכני בתקציב חסיוע האמריקני);
- גידול בתקציב משרד הבריאות בהיקף של כ-5.9 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016;
- גידול בתקציב משרד התחבורה בהיקף של כ-5.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016;
- גידול בתקציב הביטוח הלאומי בהיקף של כ-4.6 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016;
- גידול בתקציב משרד החינוך בהיקף של כ-4.4 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016;
- גידולים ניכרים בתקציב המשרד לביטחון הפנים ובתקציב משרד הרווחה.

למחשבות על עתידנו. המעורבות של הציבור והממשלה בפרויקט זה היא חיונית. הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.

הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.

הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.

א. הממשלה – אחריות

הממשלה והתקציב: אחריות

- הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.
- הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.
- הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.
- הממשלה צריכה להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור. הממשלה צריכה גם להבטיח שהפרויקט יתבצע בצורה שקופה ויעילה, ושהתוצאות יישלמו לציבור.

קבלת המסמך ופירוט המסמך. המסמך יכלול את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

מטרת המסמך

המטרה של המסמך היא:

להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

המטרה של המסמך היא:

להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

המטרה של המסמך היא:

להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

מטרת המסמך

המטרה של המסמך היא: להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

המטרה של המסמך היא: להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

המטרה של המסמך היא:

להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

מטרת המסמך

המטרה של המסמך היא: להגדיר את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך, כולל את כל המידע הרלוונטי למסמך.

הגירעון התקציבי ומימונו

באלפי ש"ח

הצעת התקציב לשנת 2018	הצעת התקציב לשנת 2017	חוק מקורי לשנת 2016	ביצוע התקציב לשנת 2015	
-38,505,961	-36,644,452	-35,030,763	-24,624,124	עודף (+) / גירעון (-) ללא אשראי
			635,049	התאמות נדרשות לבסיס מזומן*
=====	=====	=====	=====	=====
337,850,000	322,710,000	312,315,730	300,288,494	סך-הכול הכנסות ללא גביית קרן
157,830,000	151,930,000	143,800,073	134,910,249	מסי הכנסה ורכוש
141,900,000	135,300,000	126,600,000	126,207,892	מכס ומע"מ ללא מע"מ ייבוא ביטחוני
7,500,000	7,300,000	6,900,000	6,706,330	אגרות
1,470,000	1,470,000	1,603,859	1,566,236	מע"מ ייבוא בטחוני
720,000	820,000	1,150,000	1,072,993	גביית חובות - ריבית
21,120,000	20,550,000	19,125,000	16,400,000	מלווה מהמוסד לביטוח לאומי
-	-	8,988,773	8,855,535	מענקים
7,310,000	5,340,000	4,148,025	4,569,260	כל יתר ההכנסות
376,355,961	359,354,452	347,346,493	325,547,667	סך-הכול הוצאות ללא מתן אשראי*
54,136,623	52,003,639	48,641,378	46,350,550	המשרדים המנהליים
164,276,321	157,130,924	145,536,887	132,321,182	המשרדים החברתיים
30,495,854	29,962,520	27,097,258	24,041,042	המשרדים הכלכליים
65,589,526	62,867,178	59,200,716	69,042,477	הביטחון
5,171,637	5,717,191	6,846,361	4,492,897	הוצאות שונות
4,180,000	680,000	8,921,893	-	זרבה כללית
52,506,000	50,993,000	51,102,000	49,299,520	ריבית + הקרן לביטוח לאומי

הצעת התקציב לשנת 2018	הצעת התקציב לשנת 2017	חוק מקורי לשנת 2016	ביצוע התקציב לשנת 2015	
2,635,339	2,934,999	3,839,973	6,128,512	אשראי נטו
364,661	365,001	342,586	77,620	מתן אשראי
3,000,000	3,300,000	4,182,559	6,206,132	החזרי אשראי
-35,870,622	-33,709,453	-31,190,790	-18,495,612	עודף (+) / גירעון (-) כולל אשראי

חלק ב: מימון**				
7,019,000	6,591,000	2,735,000	-5,361,684	סך-הכול הלוואות מחו"ל - נטו
12,670,000	12,050,000	11,000,000	4,476,667	קבלת הלוואות
5,651,000	5,459,000	8,265,000	9,838,351	פרעון חובות
27,711,622	26,228,453	26,161,479	24,812,340	סך-הכול הלוואות מקומיות - נטו
105,352,622	107,867,453	95,017,479	70,680,890	קבלת הלוואות
77,641,000	81,639,000	68,856,000	45,868,550	פרעון חובות
1,140,000	890,000	2,294,311	2,787,481	סך-הכול הכנסות הון נטו
1,140,000	890,000	2,294,311	2,787,481	הפרטה

* התאמות נדרשות לצורך הצגת הגירעון הממשלתי על בסיס מזומן בהתאם לשינויים ביתרות המזומנים בבנק ישראל.
** תיתכן תחלופה בין מימון בחו"ל לבין מימון מקומי.

לולא לולא

לולא לולא

לולא לולא

לולא לולא

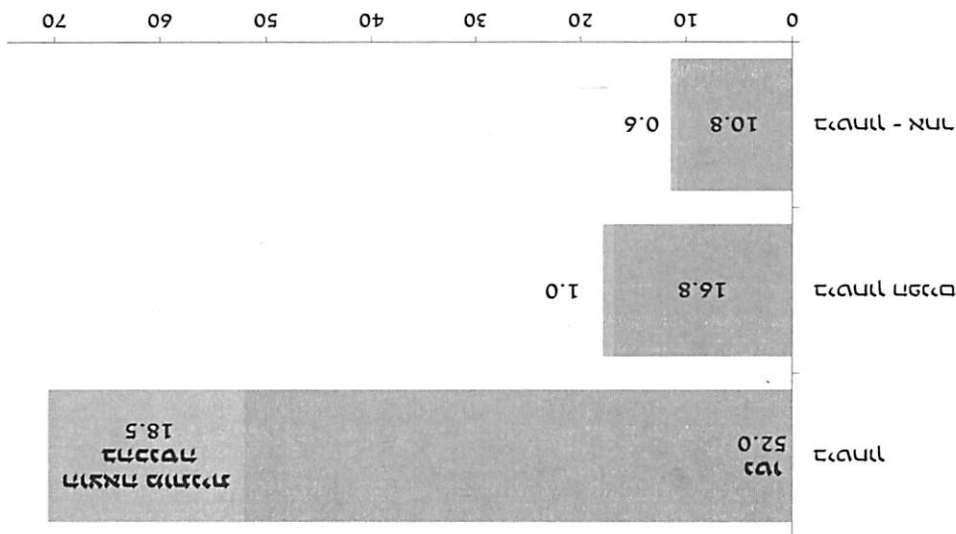
לולא לולא

לולא לולא

לולא לולא

לולא לולא לולא לולא
לולא לולא לולא לולא

לולא

2017 Revenue Breakdown

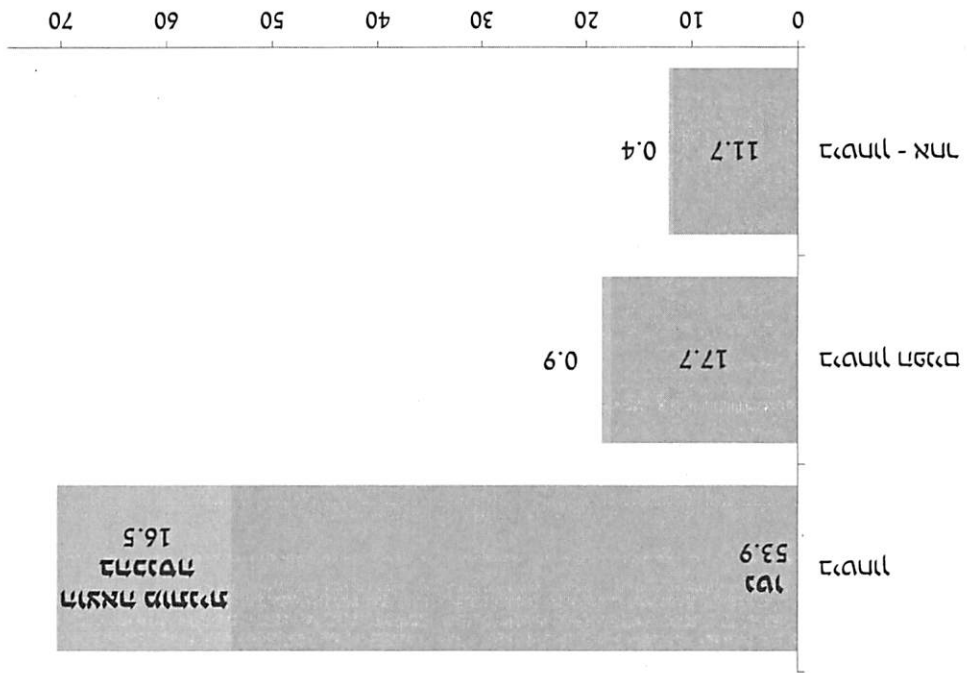
The chart illustrates the composition of the company's revenue for 2017. The total revenue stands at 52.0, which is primarily derived from operations (16.8) and other revenue sources (10.8). The 'Revenue from other' category includes items such as interest income, dividends, and other non-operating income. The 'Revenue from operations' category represents the core business activities, which are further detailed in the subsequent sections of the report.

Revenue Breakdown

The following table provides a detailed breakdown of the revenue from operations, categorized by product line and geographical region. This data is essential for understanding the company's primary revenue drivers and its market performance.

Revenue Breakdown by Product Line

2018 סכום הרווחים הכולל לפני המיסים והוצאות הפיסקליות הוא 82.3% מהכנסות החברה.

הכנסות החברה לפני המיסים והוצאות הפיסקליות

לכלכלה מסייעת לפתח את הכלכלה הישראלית ולשקט את המצב המדינאי.

התקופה בין שנת 2016 ל-2017 היא תקופה של עלייה חריגה במחירי הריבית. עלייה זו גרמה להפחתת הוצאות הממשלה וצמצום הפעילות הכלכלית.

התקופה בין שנת 2018 ל-2019 היא תקופה של יציבות יחסית במחירי הריבית.

התקופה בין שנת 2019 ל-2020 היא תקופה של עלייה חריגה במחירי הריבית. עלייה זו גרמה להפחתת הוצאות הממשלה וצמצום הפעילות הכלכלית. התקופה בין שנת 2020 ל-2021 היא תקופה של יציבות יחסית במחירי הריבית.

2019-2020 - מאזן הכנסות והוצאות

מצוינות:

תיאור	2018	2017	2016
הכנסות מהמסים והרכיבים	34.4	35.9	10
הוצאות הממשלה	70.5	70.7	64.1
הוצאות הממשלה (כולל הוצאות כספיות)	16.5	18.5	7.9
הוצאות הממשלה (כולל הוצאות כספיות)	54.0	52.2	56.1
הוצאות הממשלה (כולל הוצאות כספיות)	2018	2017	2016
הכנסות מהמסים והרכיבים			

תוצאות הפעילות הממשלתית

התוצאות הממשלתיות משקפות את ההשפעה הכלכלית של המדיניות הממשלתית. התוצאות הממשלתיות הן תוצאות הפעילות הממשלתית הכוללת, כולל ההוצאות וההכנסות.

בשנת 2019, התוצאות הממשלתיות היו חיוביות. ההכנסות מהמסים והרכיבים עלו יותר מהוצאות הממשלה. בשנת 2020, התוצאות הממשלתיות היו שליליות. ההוצאות הממשלה עלו יותר מההכנסות מהמסים והרכיבים. בשנת 2021, התוצאות הממשלתיות היו שליליות. ההוצאות הממשלה עלו יותר מההכנסות מהמסים והרכיבים.

- **מיון** – מיון מחדש של המידע המוצג על ידי המערכת, על מנת להקל על המשתמש במציאת המידע הרצוי. המיון מתבצע לפי קריטריונים שונים, כגון: תאריך, סוג, מיקום, וכו'. המיון מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, אך ניתן גם לבצע מיון ידני.
- **דף** – דף המכיל את המידע הרצוי. הדף מיוצר אוטומטית על ידי המערכת, וניתן גם ליצור דפים ידניים. הדף מיוצר לפי קריטריונים שונים, כגון: תאריך, סוג, מיקום, וכו'.
- **אוסף** – אוסף מידע המיוצר אוטומטית על ידי המערכת, או ידנית על ידי המשתמש. האוסף מיוצר לפי קריטריונים שונים, כגון: תאריך, סוג, מיקום, וכו'.

מיון מחדש של המידע המוצג

מיון מחדש של המידע המוצג מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, או ידנית על ידי המשתמש. המיון מתבצע לפי קריטריונים שונים, כגון: תאריך, סוג, מיקום, וכו'. המיון מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, אך ניתן גם לבצע מיון ידני.

מיון מחדש של המידע המוצג

מיון מחדש של המידע המוצג

מיון מחדש של המידע המוצג

מיון מחדש של המידע המוצג

מיון מחדש של המידע המוצג (מיון מחדש של המידע המוצג)

מיון מחדש של המידע המוצג

מיון מחדש של המידע המוצג מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, או ידנית על ידי המשתמש. המיון מתבצע לפי קריטריונים שונים, כגון: תאריך, סוג, מיקום, וכו'. המיון מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, אך ניתן גם לבצע מיון ידני.

מיון מחדש של המידע המוצג מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, או ידנית על ידי המשתמש. המיון מתבצע לפי קריטריונים שונים, כגון: תאריך, סוג, מיקום, וכו'. המיון מתבצע אוטומטית על ידי המערכת, אך ניתן גם לבצע מיון ידני.

מיון מחדש של המידע המוצג 2020-2017

הוא נשוא פקודת המבחנים-1979, הכוללת את כל המבחנים שיש להעביר לפני תום התואר. כל המבחנים נערכים באוניברסיטה, והתוצאות נשמרות במערכת המחשבים של האוניברסיטה. יש להבהיר כי המבחנים אינם נערכים במקביל, אלא בהדרגה, בהתאם לתוכנית הלימודים. כל המבחנים הם חלק מהתוכנית הלימודית, ויש להעבירם בהצלחה כדי להשיג תואר ראשון. במקרה של כישלון במבחן, יש להשתתף במבחן הבא. אין צורך בהעברת מבחנים מיוחדים, אלא בהעברת המבחנים הרגילים.

אנו מאחזים בך

העברת תפקידים לבני משפחה או פיקוד. כמו כן, הממשלה פיקדה על הגנת הרכוש הנכסף והעברתו למטרה של גיוס כספים למטרות צבאיות. ייתכן שהצבא התערב גם במאמצים להגן על כספי הממשלה ולהבטיח את שרידות הממשלה.

הפעלת מערכת הביטחון

במהלך המהפכה הוחלט על הפעלת מערכת הביטחון כפי שהיא פועלת היום. מערכת הביטחון, כפי שהיא פועלת היום, היא מערכת הביטחון המודרנית ביותר בעולם. המערכת החדשה היא מערכת הביטחון המודרנית ביותר בעולם. המערכת החדשה היא מערכת הביטחון המודרנית ביותר בעולם. המערכת החדשה היא מערכת הביטחון המודרנית ביותר בעולם.

הערכת המצב

מסקנות

המכון לחקר המדינה
מחקר וייעוץ

לכאן ולכאן... (Text describing the historical context of the settlement, mentioning the year 2002 and the role of the settlement council.)

בשנת 2002... (Text detailing the establishment of the settlement council and its initial challenges, including the lack of infrastructure and the need for community support.)

התארגנות

התארגנות והקמת המושב

המושבים... (Text describing the process of organizing the settlement, including the role of the settlement council and the involvement of the community.)

התארגנות... (Text describing the organizational structure of the settlement, including the role of the settlement council and the involvement of the community.)

התארגנות... (Text describing the organizational structure of the settlement, including the role of the settlement council and the involvement of the community.)

התארגנות והקמת המושב

התארגנות... (Text describing the organizational structure of the settlement, including the role of the settlement council and the involvement of the community.)

ישראל פקדונות כספים.

הנה בנק ישראל פקדונות כספים, וכל המידע המפורט כאן הוא למטרות מידע בלבד. אין להסתמך על המידע המפורט כאן כמלצה או כהערה כלשהי. המידע המפורט כאן אינו מייצג את כל המידע הרלוונטי. המידע המפורט כאן אינו מייצג את כל המידע הרלוונטי.

הנה בנק ישראל פקדונות כספים, וכל המידע המפורט כאן הוא למטרות מידע בלבד. אין להסתמך על המידע המפורט כאן כמלצה או כהערה כלשהי. המידע המפורט כאן אינו מייצג את כל המידע הרלוונטי.

הנה בנק ישראל פקדונות כספים, וכל המידע המפורט כאן הוא למטרות מידע בלבד. אין להסתמך על המידע המפורט כאן כמלצה או כהערה כלשהי. המידע המפורט כאן אינו מייצג את כל המידע הרלוונטי.

הנה בנק ישראל פקדונות כספים, וכל המידע המפורט כאן הוא למטרות מידע בלבד. אין להסתמך על המידע המפורט כאן כמלצה או כהערה כלשהי. המידע המפורט כאן אינו מייצג את כל המידע הרלוונטי.

הנה בנק ישראל פקדונות כספים, וכל המידע המפורט כאן הוא למטרות מידע בלבד. אין להסתמך על המידע המפורט כאן כמלצה או כהערה כלשהי. המידע המפורט כאן אינו מייצג את כל המידע הרלוונטי.

2.4-ב-27 חשבון הבנק של מדינת ישראל לשנת 2017-2018 (קובץ נתונים)

2.4-ב-27 חשבון הבנק של מדינת ישראל לשנת 2017-2018 (קובץ נתונים)

(קבוצת 7-17 תלמידי 57) (קבוצת 18-24 תלמידי 57) (קבוצת 25-34 תלמידי 57) (קבוצת 35-44 תלמידי 57) (קבוצת 45-54 תלמידי 57) (קבוצת 55-64 תלמידי 57) (קבוצת 65-74 תלמידי 57) (קבוצת 75-84 תלמידי 57) (קבוצת 85-94 תלמידי 57) (קבוצת 95-104 תלמידי 57)

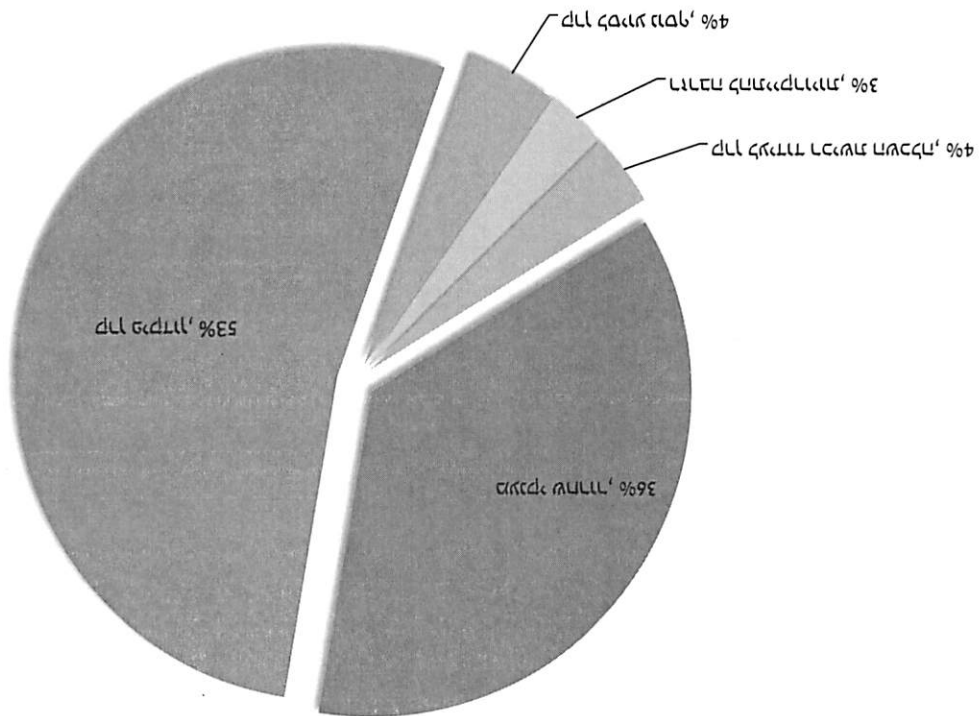
'מבחינת המצוינות לאורך השנים, המצוינות הגבוהה ביותר היא בקבוצת התלמידים 18-24 תלמידי 57, וזו נובעת מהיותה קבוצת התלמידים הצעירה ביותר, אשר עדיין נמצאת בשלבי התפתחות ראשוניים.

■ **השפעת המצוינות על המצוינות**

ישנן שתי קבוצות המצוינות הגבוהות ביותר: קבוצת התלמידים 18-24 תלמידי 57, וקבוצת התלמידים 25-34 תלמידי 57. קבוצת התלמידים 18-24 תלמידי 57 היא קבוצת התלמידים הצעירה ביותר, אשר עדיין נמצאת בשלבי התפתחות ראשוניים. קבוצת התלמידים 25-34 תלמידי 57 היא קבוצת התלמידים הצעירה ביותר, אשר עדיין נמצאת בשלבי התפתחות ראשוניים.

■ **השפעת המצוינות על המצוינות**

2017-2018 מצוינות על המצוינות

2017, המצוינות הגבוהה ביותר היא בקבוצת התלמידים 18-24 תלמידי 57, וזו נובעת מהיותה קבוצת התלמידים הצעירה ביותר, אשר עדיין נמצאת בשלבי התפתחות ראשוניים.

המצוינות הגבוהה ביותר

- **לשם מנהל ומנהלים** – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים
- **מנהלים** – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים
- **מנהלים** – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים

2018-2017 עסקאות מנהלים

לפי דיווחי המנהלים, המנהלים לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים

לפי דיווחי המנהלים, המנהלים לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים

לפי דיווחי המנהלים, המנהלים לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים – לרוב לא יודעים על שטח רחב של עסקים ופיקוח על מנהלים

לדלג על התוכן:

התוכן המוצג כאן הוא למטרות מידע בלבד ואינו מהווה ייעוץ או המלצה לרכוש או למכור כל ניגוד או כלי פיננסי.

- **מסלולי השקעה** – מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.
- **מסלולי השקעה** – מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.
- **מסלולי השקעה** – מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.
- **מסלולי השקעה** – מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.

מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.

מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.

מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.

מסלולי השקעה המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים, המיועדים לרוכשי ניגודים.

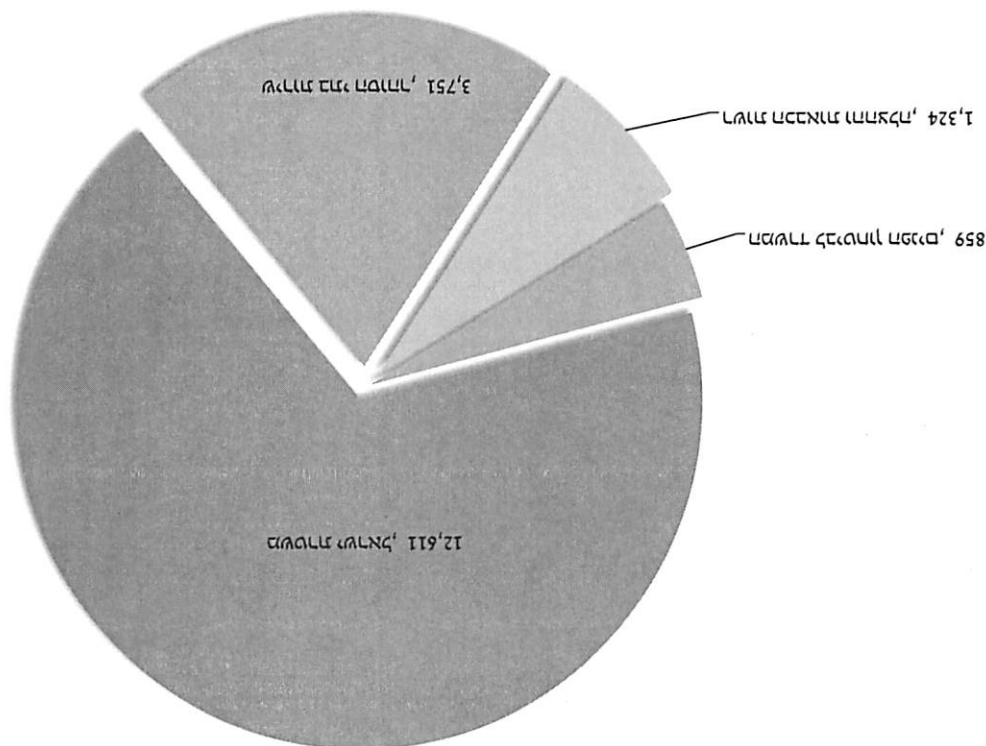
מסלולי השקעה

- **שלישית מוגדלת מניכסין מדינת ישראל** – **11.3%** (11.3%)
- **שלישית מוגדלת מניכסין מדינת ישראל** – **11.3%** (11.3%)
- **שלישית מוגדלת מניכסין מדינת ישראל** – **11.3%** (11.3%)
- **שלישית מוגדלת מניכסין מדינת ישראל** – **11.3%** (11.3%)

2018-1-2017-1

לראשית דבר:

2018-1-2017 – יסודי מדינת ישראל

מה שיש להגיד על תאגידים:

הגורמים המרכזיים להתנהלות החברתית של תאגידים הם: גודל התאגיד, המיקום, המבנה הארגוני והחברתי, המסורת והתרבות הארגונית, והשקפה ערכית.

■ **השקפה ערכית** – משקפת את האמונות והערכים של התאגיד, ונשענת על האמונה של העובדים בהנהלת התאגיד.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את הערכים והאמונות של העובדים ולהתאים את ההנהלה להם.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את הערכים והאמונות של העובדים ולהתאים את ההנהלה להם.

■ **מבנה ארגוני** – מבנה הארגון משפיע על התנהלות החברתית של התאגיד, ומשפיע על יעילותו.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את המבנה הארגוני ולהתאים את ההנהלה למבנה זה.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את המבנה הארגוני ולהתאים את ההנהלה למבנה זה.

■ **גודל התאגיד** – גודל התאגיד משפיע על התנהלות החברתית של התאגיד, ומשפיע על יעילותו.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את גודל התאגיד ולהתאים את ההנהלה לגודל זה.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את גודל התאגיד ולהתאים את ההנהלה לגודל זה.

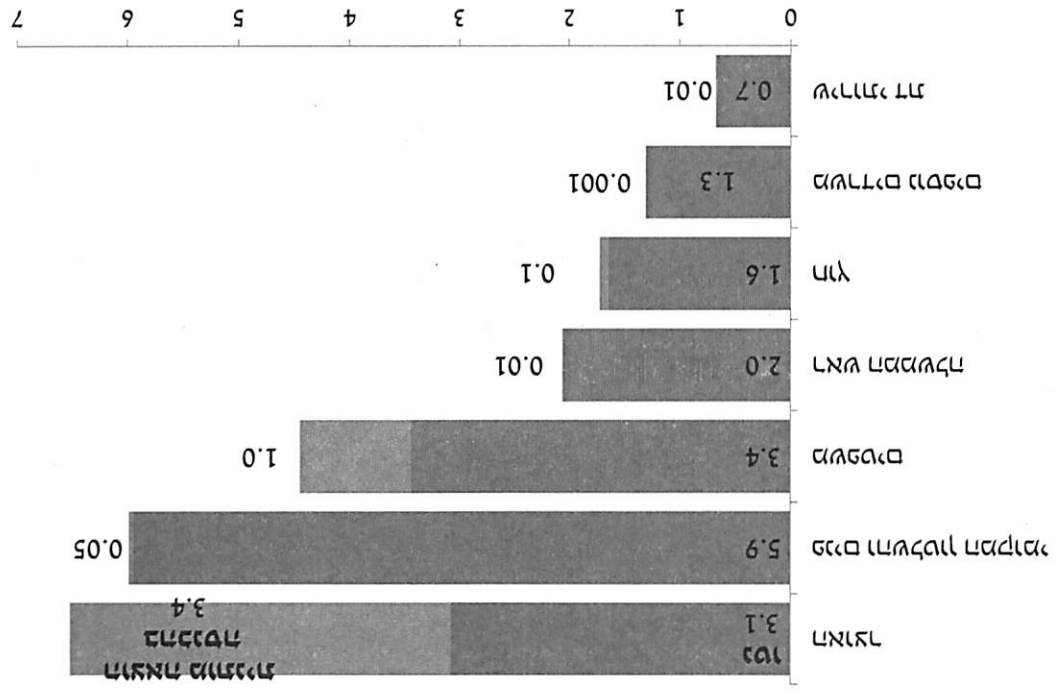
■ **מיקום התאגיד** – מיקום התאגיד משפיע על התנהלות החברתית של התאגיד, ומשפיע על יעילותו.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את מיקום התאגיד ולהתאים את ההנהלה למיקום זה.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את מיקום התאגיד ולהתאים את ההנהלה למיקום זה.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את מיקום התאגיד ולהתאים את ההנהלה למיקום זה.

הנהלת התאגיד צריכה להבין את מיקום התאגיד ולהתאים את ההנהלה למיקום זה.

מספר תגובות לפי קטגוריה
 2017 מספר תגובות לפי קטגוריה

מספר תגובות לפי קטגוריה
 מספר תגובות לפי קטגוריה
 מספר תגובות לפי קטגוריה

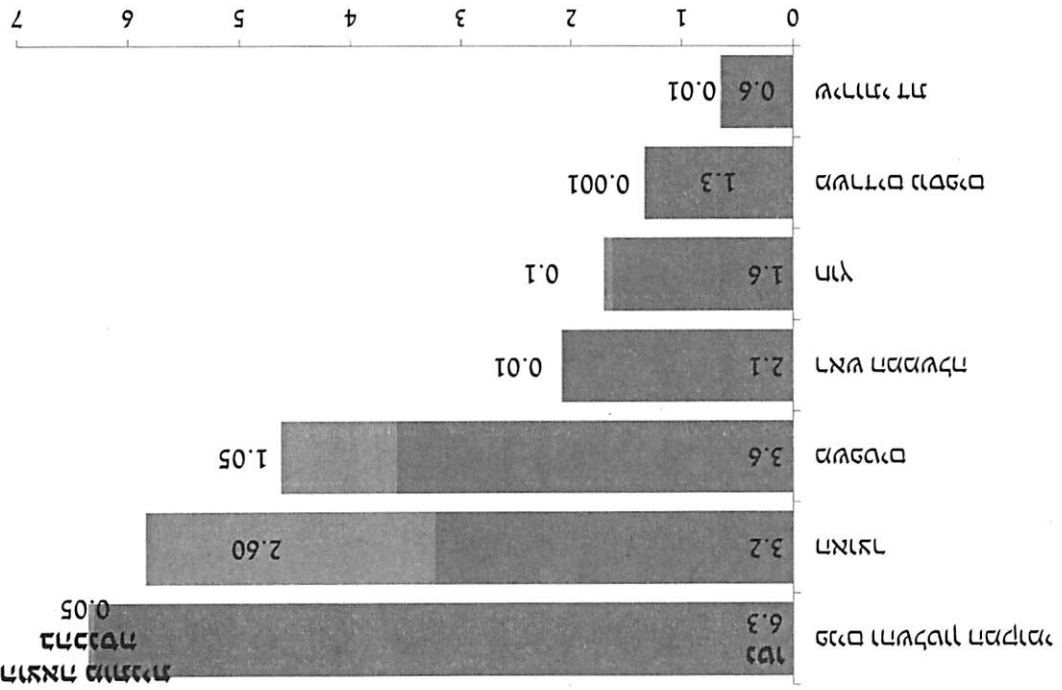
תוצאות

2017-2018 מספר תגובות לפי קטגוריה

מספר תגובות לפי קטגוריה
 מספר תגובות לפי קטגוריה
 מספר תגובות לפי קטגוריה
 מספר תגובות לפי קטגוריה

מספר תגובות

מספר מוסדות
 נתון במוסדות המספרים 2018

מספר מוסדות

- פלגים ופגמים במנהל שיש להם סמכות מנהלית בלבד.
- פיקוח המבחן של המועמד והתקבלותו של המבחן.
- יישום המבחן לפי הכללים: המבחן ייערך ביום 28.11.2017

התקנת תכנית "מבחן"

- תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים.
- המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.

התקנת תכנית "מבחן"

- תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים.
- המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.
- תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים.
- המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.
- תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים.
- המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.
- תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים.
- המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.
- תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים.
- המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.

התקנת תכנית "מבחן"

2018-2017 תכנית המבחן

התקנת תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים. המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים. תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים. המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים. תכנית המבחן תיערך ביום 28.11.2017 ותישטטף לפי הכללים. המבחן ייערך ביום 28.11.2017 וייערך לפי הכללים.

- 'לפני שאתם מביאים אדם אחר לשלם על חשבון, תתחייבו לו באופן מפורש.'
 - 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'
 - 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'

האחריות לתשלום

- 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'

חובות על שירותים

- 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'

חובות על שירותים

- 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'
- 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'
- 'אין להחיל חובות על אדם אחר, אלא אם כן הוא הסכים מראש לזה.'

ללמוד ולעבוד עם אנשי מקצוע מובילים בתחומים שונים.

ללמוד ולעבוד עם אנשי מקצוע מובילים בתחומים שונים.

■ **מסלול לימודים – תואר ראשון במדעי המחשב**

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

■ **מסלול לימודים – תואר שני במדעי המחשב**

התואר מיועד לבעלי תואר שני במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר שני במדעי המחשב או בתואר שקול.

■ **מסלול לימודים – תואר שלישי במדעי המחשב**

תואר ראשון במדעי המחשב 2018-2017

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

התואר מיועד לבעלי תואר בוגר במדעי המחשב או בתואר שקול.

תואר ראשון

תואר ראשון

משרד החינוך

- **מדיניות הממשלה בנושא** – הממשלה תמשיך לנהל מדיניות של שיתוף פעולה עם המערכת המשפטית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית.
- **מדיניות הממשלה בנושא** – הממשלה תמשיך לנהל מדיניות של שיתוף פעולה עם המערכת המשפטית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית.

2017-2018 מדיניות הממשלה

הממשלה תמשיך לנהל מדיניות של שיתוף פעולה עם המערכת המשפטית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית.

מדיניות הממשלה בנושא – הממשלה תמשיך לנהל מדיניות של שיתוף פעולה עם המערכת המשפטית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית, תוך מתן מענה ראוי לביקורת הציבורית.

מדיניות הממשלה

(ולא לראש ולקבל את המעורבות של הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה)

ולא מוסר (למשל) לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה

- **זוהי** – הממשלה היא המוסרית של הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה

לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה

לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה

לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה

לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה, וזאת לרבות לפי חוקי הממשלה

– ארבע מכתביו של משה לאלהים:

- משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
 - משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
 - משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
 - משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
- עליון משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
- הוא משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
- משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
- הוא משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.
- משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.

משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל

הוא משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.

עליון משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.

הוא משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.

הוא משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.

הוא משה לאלהים על שאלתו האם יצא ממצרים עם בני ישראל.

משה לאלהים

- אירועים כלכליים:
- אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:
- אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:
- אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:
- אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית:

אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית

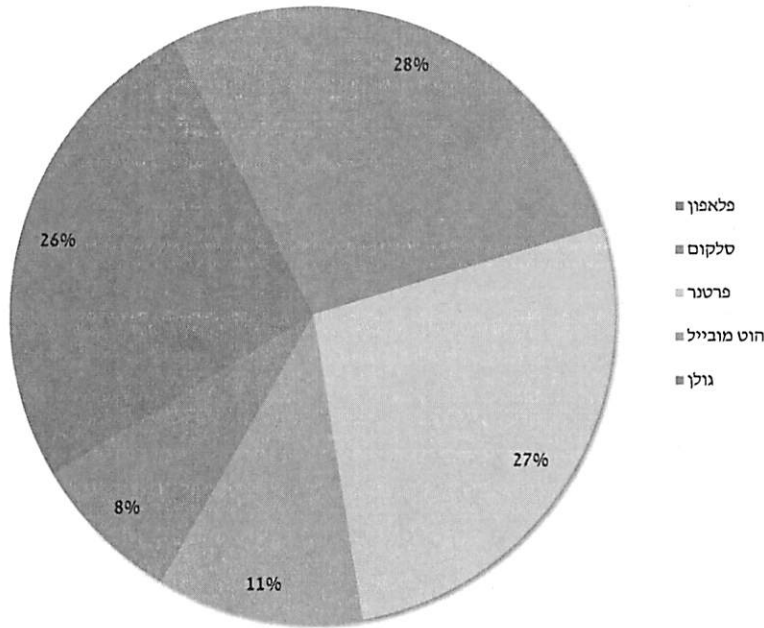
אירועים כלכליים המשפיעים על המערכת הפיננסית

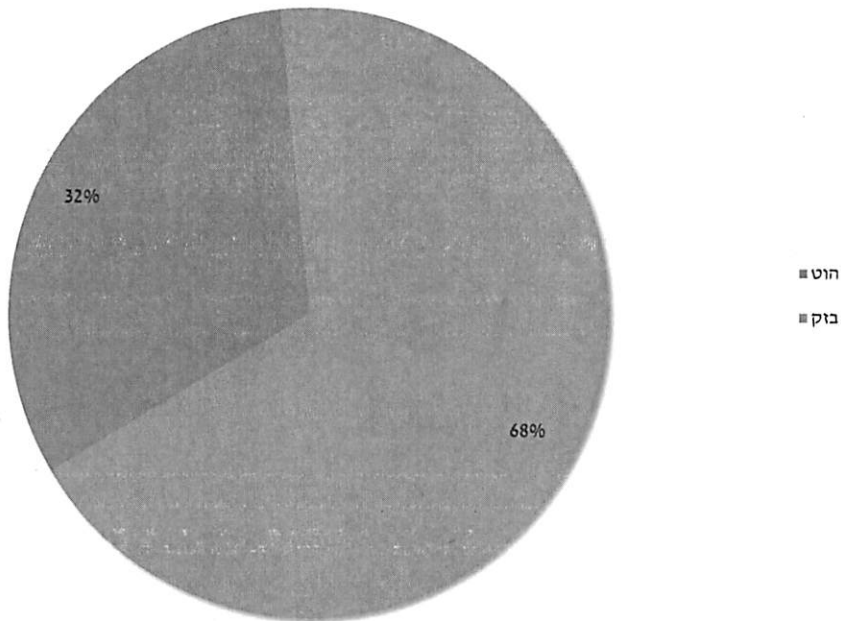
משרד המבחן

נתחי שוק סלולר

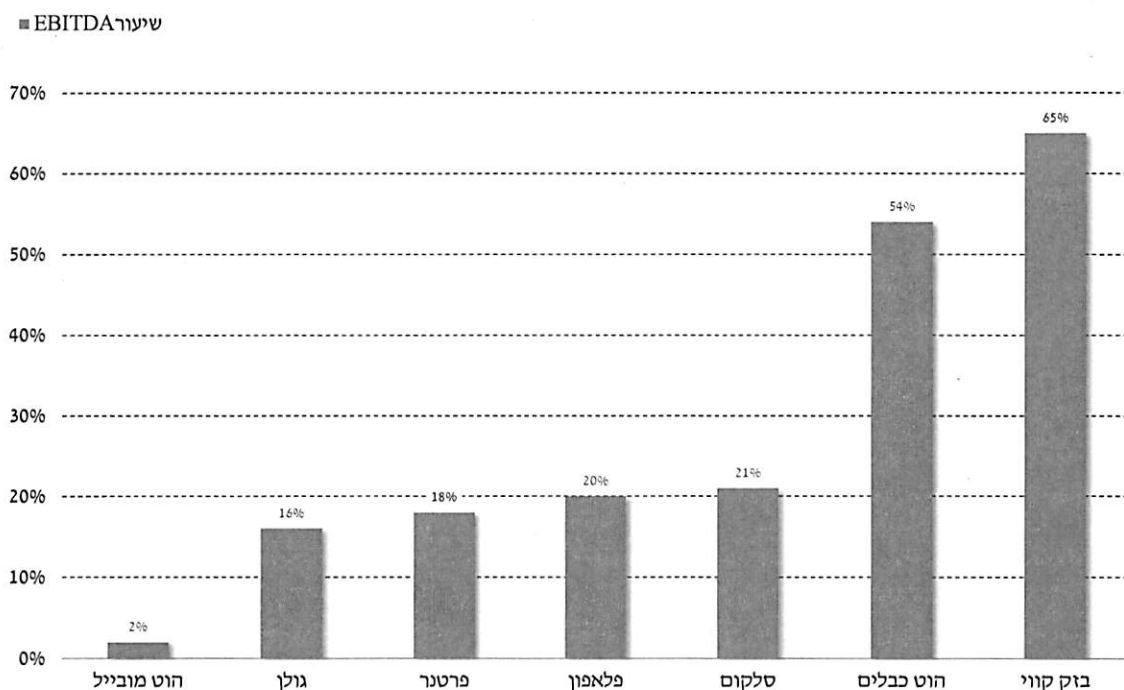
נתחי שוק תשתית קווית

מקור: הדוחות הכספיים של החברות לשנת 2015

כפי שניתן לראות, בעוד שוק התשתיות מתחלק בין שתי מתחרות, הרי ששוק הסלולר מתחלק בין חמישה מפעילים מתחרים. מפעילה נוספת (חברת אקספון) התקשרה בהסכם שיתוף עם סלקום והיא צפויה להיכנס לשוק בחודשים הקרובים. ההבדל ברמת התחרות בשוק משפיע, בין היתר, על התוצאות העסקיות של החברות כלהלן:

השוואת שיעורי EBITDA לפי מגזר פעילות

מקור: הדוחות הכספיים של החברות לשנת 2015

כך, בעוד בזק והוט רושמות שיעורי רווחיות גבוהים במגזר התשתית (בזק קווי והוט כבלים) המכיל בתוכו גם את שירות הטלוויזיה), מפעילות הסלולר מציגות נתוני רווחיות נמוכים בהרבה. ייתכן ששיעורי הרווחיות של הוט מובייל במגזר הסלולר נובעים מיכולתה של הוט כבלים לבצע סבסוד צולב לפעילות זו. היבטים חיוביים נוספים הבאים לידי ביטוי בעקבות רמת התחרות בשוק הסלולר הם עלייה בצריכת השירותים על ידי כלל הציבור (בדגש על DATA), ירידת מחירים ותחרות בין המתחרות על רמת השירות הניתן לצרכן.

בשל כך, מוצע להפחית חסמים על מנת לאפשר למתחרות בשוק התקשורת לפרוס תשתיות תקשורת עצמאיות אשר יסייעו בהגברת התחרות במקטע תשתית הפס הרחב בישראל ויביאו בשורה משמעותית לציבור בישראל, בדגש על קדמה טכנולוגית ועל יחס שירות למחיר טוב יותר.

כמו כן, בשנת 2015 אושרו ונכנסו לתוקף תקנות הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה) (מסירת מידע בנוגע להספקת גז). תקנות אלו מחייבות את כל ספקי הגז לפרסם באופן שקוף את המחירים הממוצעים הנדרשים על ידם. מנהל הדלק הקים אתר להשוואת מחירי הגפ"ס לפי חלוקה של ספקי גז, רשויות מקומיות, סוגי תשתית גז וסוגי תעריפים, זאת על מנת להגביר את התחרות בענף.

שירות חדש – נסיעה שיתופית במונית

נוסח החוק הקיים אינו מאפשר פיצול תשלום הנסיעה בין צרכנים. בכך נמנעת האפשרות לשתף נסיעה במונית בין נוסעים במסלול דומה, ומרבית הנסיעות מתבצעות עם נוסע בודד. מצב זה מונע את האפשרות להוריד את מחיר הנסיעה, מותר את רווחיות הענף נמוכה ומביא לעודף כלי רכב על הכביש.

כחלק מהתכנית הכלכלית מוצע להוסיף אפיק שירות חדש – "נסיעה שיתופית במונית". במסגרת שירות זה, שיינתן באמצעות המוניות המיוחדות, יוכלו נוסעים לפצל את תשלום הנסיעה ולשתף את נסיעתם עם אחרים הנוסעים ליעדים סמוכים, וכך יוכלו לחסוך בעלויות הנסיעה מבלי לפגוע ברווחיות הענף. נוסף להורדת המחיר לצרכן, השירות יגדיל את כדאיות השימוש במונית בהשוואה לשימוש ברכב הפרטי ויביא להפחתת הגודש בדרכים.

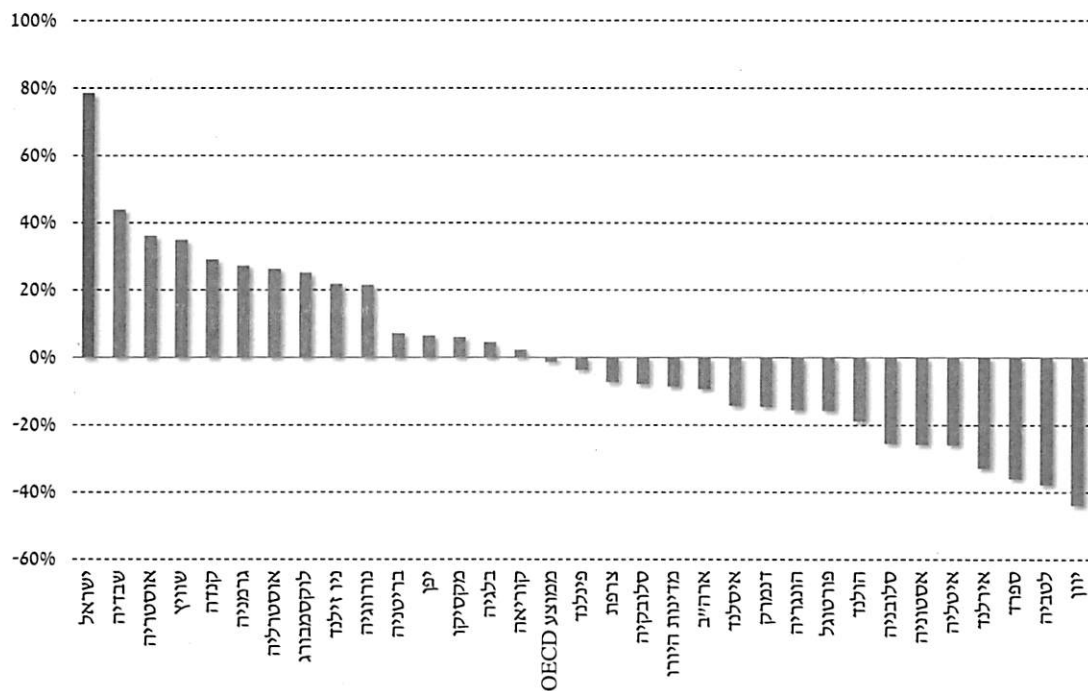
על מנת להבטיח שירות איכותי ואמין לצרכן, השירות יינתן בהזמנה מראש בלבד (ללא איסוף מהרחוב), ומציע השירות יחויב להציג לנוסע את המחיר המשוער שיהיה נדרש לשלם עבור נסיעה מיוחדת ליעד המבוקש על ידו, את מועד איסופו ואת זמן הנסיעה המשוער.

שוק הדיור

רקע ותיאור הבעיה

מגמת עליית מחירי הדיור בישראל, שהחלה בסוף העשור הקודם, נמשכה גם בשנים האחרונות. משנת 2007 העלייה הראלית במחירים הסתכמה בכ-80 אחוזים. עליית מחירים זו נובעת ממחסור משמעותי בהיצע של יחידות דיור ומסביבת ריבית נמוכה המובילה למחיר נמוך ללקיחת הלוואות ולהפחתת האטרקטיביות של מסלולי חיסכון והשקעה אחרים בשוק ההון. על אף העובדה שהריבית הנמוכה והשפעותיה על שוק הדיור היא תופעה עולמית, עליית מחירי הדיור בישראל בולטת בחריפותה, והתייקרות מחירי הדיור בישראל בשנים האחרונות היא המשמעותית ביותר בקרב המדינות המפותחות.

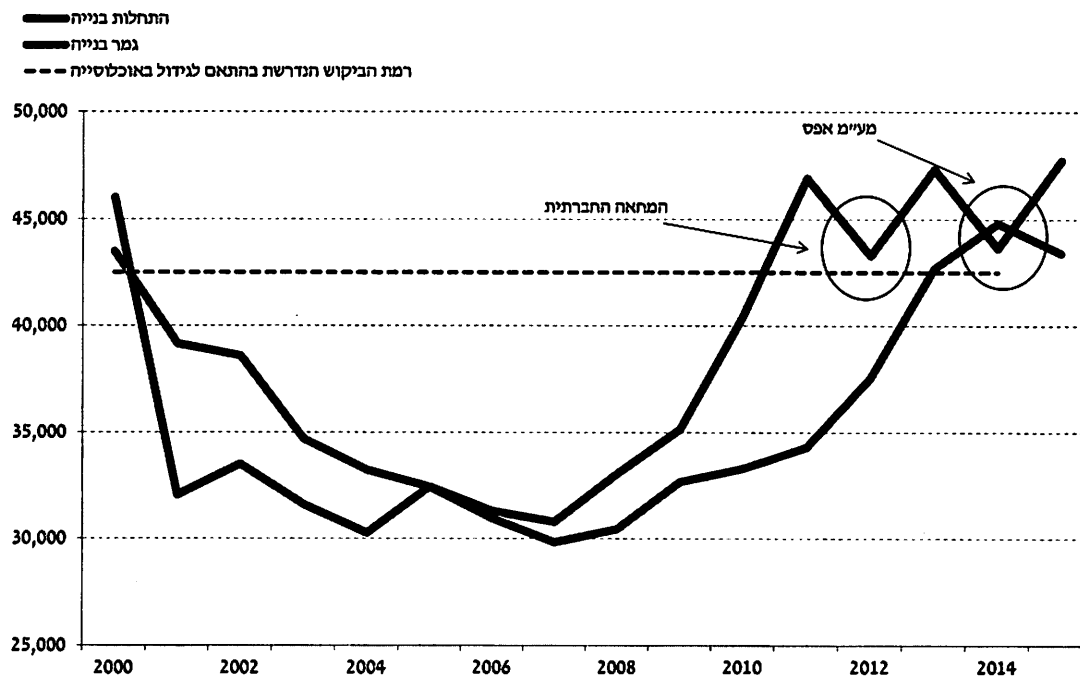
שיעור השינוי במחירי הדיור הראליים משנת 2007 לרבעון הראשון 2016

מקור: ה-OECD

החל משנת 2007 עד ראשית 2012 נצפתה מגמת עלייה בהיקף התחלות הבנייה הפרטית למגורים לעומת ההיקף בשנים שקדמו להן. מגמת העלייה ידעה מאז 2012 מספר תנודות קלות, והיא עדיין נמצאת ברמה גבוהה מזו שהייתה במשך עד שנת 2010. גמר הבנייה למגורים נגזר מהיקף ההתחלות ומהיקף הביקושים בפועל. מאז השיא בשנת 1997 חלה ירידה רצופה בגמר הבנייה למגורים. משנת 2007 ניכרת מגמת עלייה בגמר הבנייה, אולם עלייה זו איננה מספקת ונוצר פער בין ההתחלות לגמר הבנייה, אשר נסגר רק בשנת 2014. כמו כן, ככל הנראה, העלייה אינה מחפה על הפער שנוצר בין הדירות החדשות אשר בנייתן נסתיימה לבין מספר הדירות הנדרשות, אשר נמדד לפי הגידול הטבעי באוכלוסייה. נוסף על כך, סביבת הריבית הנמוכה השוררת במשך מזה מספר שנים, דוחפת את המשקיעים לכיוון השקעה בנדליין למגורים. אחוז מחזיקי הדירה הנוספת בקרב כלל האוכלוסייה עלה, ונוצרו עודפי ביקוש לדירות, אשר בשוק שההיצע בו אינו מגיב באופן מהיר דיו, גורמים לעליות מחירים חדות.

התחלות וגמר בנייה ביחס לביקושים ממוצע שנתי, באלפים

מקור: הלמ"ס

השגת היעד של הורדת מחירי הדיור דורשת קידום צעדי מדיניות ושינויים מבניים מהותיים בשוק הדיור. במחצית השנייה של שנת 2013 פעל צוות בין-משרדי בראשות הממונה על התקציבים אשר גיבש שורה של המלצות בצד היצע (צוות 90 הימים); בתחומי הליכי התכנון, פידיון קרקע, פיתוח, שיווק והשכרה ארוכת טווח. המלצות הצוות אומצו על ידי הממשלה ויושמו בשנים 2013–2015. מאז הקמת הממשלה החדשה בשנת 2015, הוחלט כי יש צורך לרכז את ניהול הנדל"ן בממשלה בידי מספר מצומצם יותר של גורמים, והאחריות על מנהל התכנון ורשות מקרקעי ישראל עברה לסמכותו של שר האוצר. במקביל לכך, הוקם מטה מיוחד לענייני דיור שהיה גם הוא בסמכותו של שר האוצר. מטה הדיור, אגף התקציבים וגורמי המקצוע ברמ"י, במשרד השיכון ובמנהל התכנון, פועלים כל העת לגיבוש המדיניות להרחבת היצע הדיור וליישומה. החלטות המדיניות באות לידי ביטוי בקבינת הדיור, אשר קיבל שורה של החלטות בשנים 2015 ו-2016, המצטרפות להחלטות אשר ייושמו במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018. להלן סקירה קצרה של עיקרי המדיניות של הממשלה להגדלת היצע הדיור, אשר הוחל ביישומם במהלך השנים האחרונות, וחלקם ייושם במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018.

הקמת הוועדה הארצית לתכנון ולבנייה של מתחמים מועדפים לדיור והרפורמה בתכנון ובבנייה

עם תחילת הטיפול במשבר הדיור התברר כי משך הזמן לקידום תכניות לבנייה בישראל היה ארוך מאוד בהשוואה לנעשה בעולם, מה שהוביל לפגיעה בגמישות השוק להגיב לשינויים בביקושים לדירות לזמן רב וגרר עליות מחירים. כך, משך

הזמן לקידום תכנית מפורטת המכילה יותר מ-20 יחידות דיור עמד על ארבע שנים וחצי במוצע. בתכניות הכוללות למעלה מ-200 יחידות דיור משך הזמן לקידום התכנית עמד על כשש שנים לפחות. בעקבות נתונים אלו הוחלט למקד את המאמץ בקידום תהליכים בתחום התכנון. הראשון שבהם היה הרפורמה בתכנון ובבנייה שביצעה החל באוגוסט 2014 והיא מיושמת עד היום, עם מעבר מנהל התכנון לסמכות שר האוצר. מטרת הרפורמה בעיקרה להעביר את העומס הרב מהוועדות המחוזיות לוועדות המקומיות ולפנות זמן ומשאבים לוועדות המחוזיות לטיפול בתכניות הכוללות היקף רחב של יחידות דיור. ישום הרפורמה הביא לכך ש-20 ועדות מקומיות הוסמכו כוועדות מקומיות עצמאיות, אשר להן סמכויות רחבות יותר באישור תכניות מבעבר. רובד נוסף של הרפורמה המיושם בימים אלו הוא קיצור וייעול הליך מתן היתר הבנייה, באמצעות הקמת מכוני בקרה המרכזים את כלל הגורמים הממשלתיים הנדרשים באישורים שונים בתהליך היתר ובאמצעות המעבר לרישוי במערכת מקוונת.

צעד נוסף שיש לו השפעה רבה על כמות היחידות המתוכננות בקרקעות המדינה בהיקפים גדולים הוא הקמת מוסד תכנון ארצי לדיור (הותמ"ל), עם קשב ממשלתי ברמה הגבוהה ביותר, בעל סמכויות רחבות לאישור מהיר ויעיל של תכניות, תוך מתן מענה למכלול התשתיות ולצורכי הרשויות המקומיות. המוסד רלוונטי לתכניות בקנה מידה גדול בעלות ישימות גבוהה בטווח הקצר והבינוני. עד עתה אושרו בותמ"ל תכניות בהיקף של 32,000 יח"ד. עוד תכניות בהיקף של 30,000 יח"ד הופקדו והן צפויות להיות מאושרות עד לסיום שנת 2016. תכניות נוספות בהיקף של כ-140,000 יח"ד מטופלות בוועדה ועיקרן צפויות להיות מאושרות בשנים 2017-2019.

תכנית מחיר למשתכן החדשה

במקביל לצעדים המקודמים בצד ההיצע בשנים 2017 ו-2018, הממשלה ממשיכה ביישום תכנית מחיר למשתכן, אשר פועלת בצד הביקוש. החל משנת 2015, וכחלק מהמאמץ להקל על רוכשי דירה ראשונה, החליטה הממשלה כי כלל הקרקעות המשווקות על ידי המדינה, משווקות בהנחה משמעותית שתוביל להנחה של כ-200 אלף ש"ח במחיר הסופי של הדירה. באזורי הפריפריה, שבהם ערך הקרקע נמוך והנחה במחיר הקרקע לא תוביל להנחה משמעותית במחיר הדירה, ניתנים במקביל מענקים לרוכשים לצד מענק המסבסד את הוצאות הפיתוח של הקרקע בסך של 80-100 אלף ש"ח, כתלות במחיר הקרקע. השיווק נועד לזכאים חסרי דירה. שיווק בשיטת מחיר למשתכן משמעותו כי התחרות בין המציעים היא על מחיר הדירה הסופי (ההצעה הנמוכה ביותר זוכה) ולא על מחיר הקרקע (ההצעה הגבוהה זוכה), ובכך הוא מאפשר לחסרי דירה לרכוש דירה במחירים נמוכים באופן משמעותי ממחירי השוק הנוכחיים.

עד עתה שווקו במסגרת התכנית 35,000 יחידות דיור, ועד סוף 2017 צפויות להיות משווקות 70,000 יח"ד. נכון להיום מספר הזכאים אשר נרשמו לתכנית עומד על כ-55,000, ומספר הזוכים עומד על 2,800.

מס ריבוי נכסים

לצד הטיפול בבעיית ההיצע, הממשלה נדרשת לטפל גם בביקוש העודף להשקעה בדירות מגורים. לפיכך, הממשלה ערכה מספר שינויים במיסוי משקיעים בדירות מגורים, במטרה לצנן את הביקושים. במסגרת זו הועלה מס הרכישה למשקיעים פעם אחת ב-2013 ופעם נוספת ביולי 2015, וכעת הוא עומד על כ-8 אחוזים במדרגה הנמוכה.

במסגרת חוק ההסדרים מקודם מס על אחזקה של נכסים מרובים. מס זה יוטל על בעלי דירות המחזיקים שלוש דירות ומעלה, בשיעור מקורב של 1 אחוז מערך כל דירה, החל מהדירה השלישית. על פי נתוני רשות המסים קיימים כ-50 אלף בעלי דירות המחזיקים ב-180 אלף נכסים. נוסף על כך, עליית המחירים החדה הביאה לגידול באי-השוויון בין שכבות שונות באוכלוסייה. הטלת המס צפויה לתרום לחלוקת הכנסות נכונה יותר במשק ולצמצום אי-השוויון. כמו

כן, המס צפוי להוות תמריץ עבור בעלי הנכסים למכור את הנכס, מה שיגדיל את היצע הדירות בשוק המשני ויביא להפחתת רמת המחירים.

מס זה מבוסס על "המס הג'ורגיאני" (ע"ש הכלכלן הנרי ג'ורג'), מס המוטל על עליית מרכיב ערך הנכס בנדל"ן. המס, על פי הצעתו המקורית של הנרי ג'ורג', מכוון לעליית ערך הקרקע, מכיוון שהיא אינה נובעת מיגיעה או מפיתוח כלכלי, אלא מפעולות הקהילה, ההשקעה הציבורית והממשלה. בהתאם לכך, אין זה צודק שבעלי הנכסים הם שיהנו מעליית הערך לבדם, אלא נכון לחלוק את עליית הערך עם הציבור באמצעות מיסוי. מס על אחזקה של ריבוי נכסים, בהתאם לשווי הנכס, משקף נאמנה את רעיונו של ג'ורג', שכן הוא מגלם בתוכו את מיסוי אחזקת המקרקעין.

הסכמי-גג, הסכמים אסטרטגיים ותכניות להסרת חסמי תחבורה

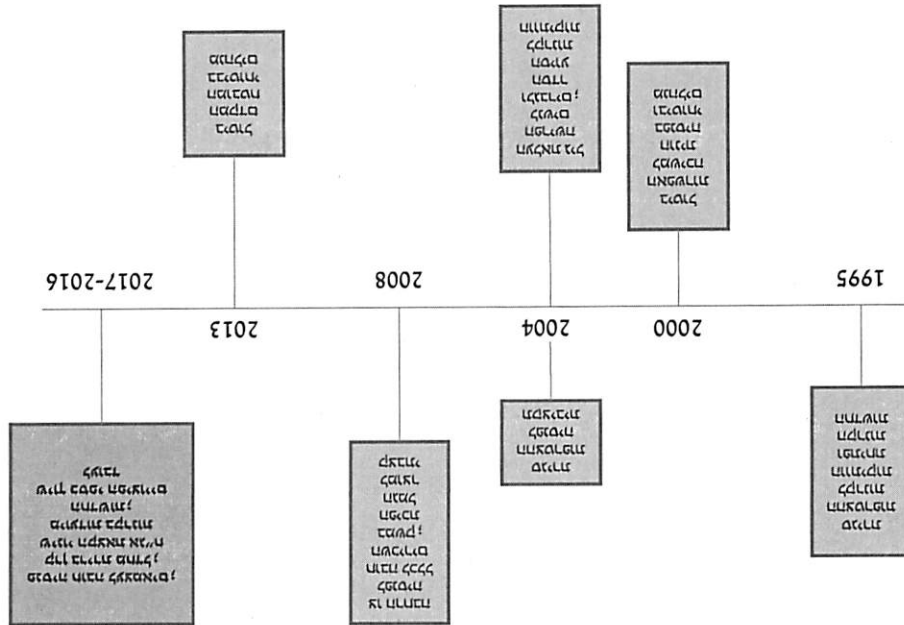
על מנת לאפשר שיווק ומתן היתרי בנייה מואצים של מתחמי מגורים משמעותיים ולתת מענה ניכר לתושבים החדשים ולרשויות המקומיות, הממשלה אישרה בשנת 2016 מסגרת חדשה לתכניות להסכמי-גג. הסכמים אלו נחתמים עם רשויות מקומיות אשר בתחומן נבנות יחידות דיור רבות. במסגרת ההסכמים הרשות המקומית מתחייבת לקדם את התכניות למגורים בשטחה ולפתח את הקרקע בלוחות זמנים מוגדרים, לאפשר מתן היתרי בנייה בקצב מהיר, זאת לנוכח התחייבות ממשלתית לחבילה הכוללת סיוע בתקצוב תשתיות לבנייה החדשה ומוסדות ציבור וחינוך בהתאם לקצב השיווק. הסכמים מסוג זה נחתמו כבר עם הערים מודיעין, קריית גת, קריית ביאליק ראש העין, הרצליה, ראשון לציון, אשקלון, יבנה, רמלה, באר שבע ונתניה, והם כוללים יותר מ-130 אלף יחידות דיור. הסכמים נוספים צפויים להיחתם בחודשים הקרובים עם שלוש רשויות נוספות, לכל הפחות, ועם רשויות נוספות במהלך שנות התקציב 2017 ו-2018.

בנוסף, במסגרת יישום החלטת ממשלה 922 לעניין קידום הבנייה החדשה ביישובי המיעוטים, בשנים 2017 ו-2018 פועלת הממשלה לקידום הסכמים אסטרטגיים עם 15 רשויות מקומיות ביישובי המיעוטים. במסגרת ההסכמים, הממשלה מתחייבת לתקצוב תכנון, הקמת מוסדות ציבור וסבסוד פיתוח ביישובים אלו, למול התחייבות של הרשות המקומית לקדם את התכניות למגורים בשטחה ולפתח את הקרקע בלוחות זמנים מוגדרים. כמו כן, במסגרת יישום ההחלטה לתגבור השקעות ממוקדות ביישובי המיעוטים, הממשלה מתחייבת לתגבר את התקציבים המועברים ליישוב לצורך עידוד הבנייה הרוויה החדשה ביישובים אלו.

בנוסף, במסגרת איתור חסמים לקידום ולמימוש תכניות לדיור, עולה כי פרויקטים רבים אינם מתקדמים בקצב הרצוי בשל היעדר תשתית מספיקה לעומס התחבורה הצפוי לשרור בשכונות החדשות. בהתאם לכך, במסגרת תכנית החומש לתחבורה לשנים 2017 עד 2021 נחתמה תכנית חומש ייעודית לפתרון חסמי דיור בהיקף של כ-5 מיליארד ש"ח. תכנית זו צפויה להביא להסרת חסמים עבור כ-140 אלף יחידות דיור.

ייעול עבודות הפיתוח ברשויות המקומיות באמצעות קביעת דמי פיתוח רוחביים

בשנים האחרונות פועלת הממשלה להגדלת היצע יחידות הדיור במשק. במסגרת זו הממשלה פועלת לייעול ולזירוז עבודות הפיתוח למגורים, שהן תנאי למתן היתרי בנייה ואכלוס. גביית אגרות והיטלי פיתוח היא המקור הכספי למימון עבודות פיתוח תשתיות לבנייה חדשה. בפועל, הליך אישורם של כל היטל ואגרה בחקיקת העזר המקומית ובעדכונו הוא הליך מורכב, שרק חלק מהרשויות מקומיות בחרו לבצע בפועל. כך, בעוד שבמרבית הרשויות יש חוק עזר עירוני להיטל סליחה, מיעוטן הטילו היטל לפיתוח שטחים ציבוריים פתוחים, ורק כמחציתן הטילו היטל לפיתוח התיעול העירוני. מכאן ברור כי הליך זה מהווה חסם לקידום הליכי פיתוח קרקע על ידי רשויות מקומיות, ועל כן הוא מקשה על מדיניות הממשלה להגדלת היצע הדיור. עקב זאת, במסגרת חוק ההסדרים מקודם הסדר שעל פיו ההסדר לגביית ההיטל יעלה

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

- המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.
- המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.
- המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

המגזר המורכב מהמגזר הציבורי והמגזר הפרטי.

מאגרי מים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. על מנת להבטיח את אמינות המערכת, יש להקים מערכת מים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ

אולם, יש להקים מערכת מים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

אולם, יש להקים מערכת מים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

■ **מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ**

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

■ **מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ**

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

■ **מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ**

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ. מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ.

מערכת המים, כולל 096' ע"מ קמ"מ

יותר וכתוצאה מכך רמת החיים נמוכה יותר. לפיכך, הגדלת הפריון היא מפתח לשיפור פוטנציאל הצמיחה של המשק, והנתון המשמעותי למדידת השיפור ברמת החיים הוא צמיחת התוצר לנפש. בשנים האחרונות ישראל פתחה פער שלילי ממדינות ה-OECD בנתון זה, קרי שאר המדינות המפותחות רואות שיפור ברמת החיים לתושבים שהוא גבוה יותר מהשיפור שחש התושב הישראלי. התכנית הכלכלית כוללת מספר צעדים שנועדו להגדיל את הפריון וליצור מנועי צמיחה בתחומי התשתיות, הבריאות, החינוך, התעסוקה ובמגזר העסקי בכללותו.

תכנית השקעה רב-שנתית לפיתוח התחבורה הציבורית במטרופולינים

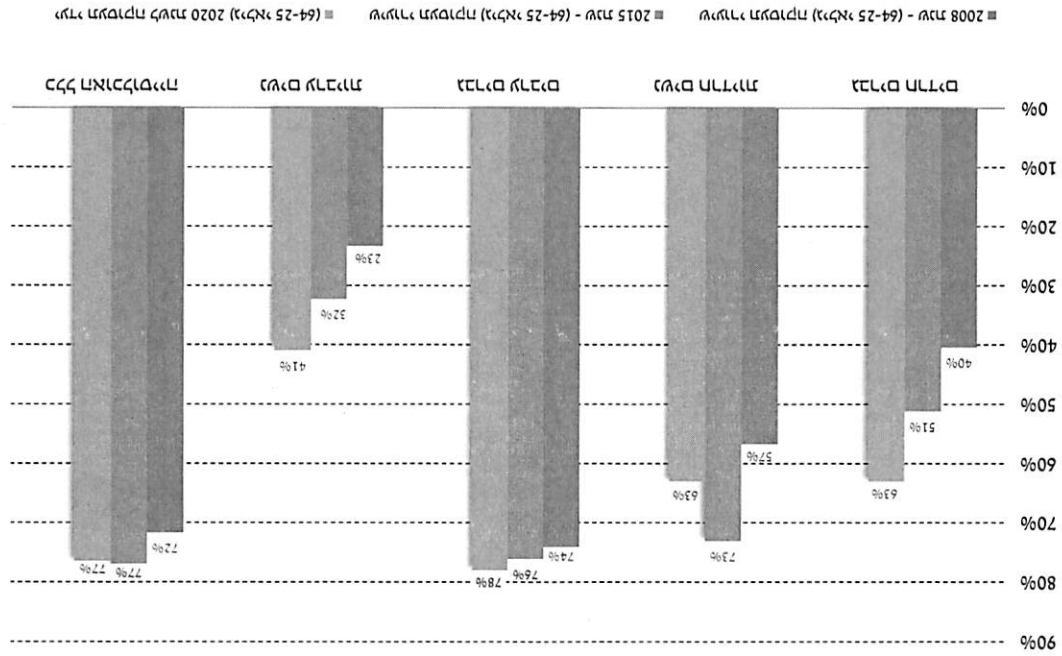
השוואה בין-לאומית של מדדים לאיכות התחבורה הציבורית מצביעה על קיומו של פער ניכר בין ישראל למדינות המפותחות באיכות התחבורה הציבורית והשירות הניתן לאזרח. פער זה מתבטא בהיקף התשתית הקיימת, בשיעור פיצול הנסיעות בין התחבורה הציבורית לרכב פרטי ובמהירות הנסיעה של התחבורה הציבורית, בכולם מפגרת ישראל בצורה מהותית בהשוואה למדינות המפותחות. מצב זה, יחד עם שיעור גידול מהיר ברכישת כלי רכב פרטיים, מביא להגברת הגודש בדרכים, להגדלת זיהום האוויר, לעלייה בתאונות הדרכים ולאובדן שעות רבות של האזרח בנסיעה על הכביש. היעדר פעולה אקטיבית מצד הממשלה עלול להביא את ישראל לפתחו של משבר תחבורתי חסר תקדים.

במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 הוחלט על ביצוע תכנית השקעות משמעותית שטרם נעשתה עד כה בתחום התחבורה הציבורית, שבמסגרתה יבוצעו מספר פרויקטים להסעת המונים בשלושת המטרופולינים הגדולים, בשינוף המגזר הפרטי, בהיקף כולל של כ-54 מיליארד ש"ח:

- תל אביב – הוספת שני קווי רכבת קלה: הקו הירוק והקו הסגול (בנוסף לקו האדום), בהיקף של 30 מיליארד ש"ח.
- ירושלים – הוספת קו רכבת קלה הקו הכחול (בנוסף לקו האדום וההארכות הצפויות לו), בהיקף של כ-8.5 מיליארד ש"ח. במקביל יימשך תכנונו של קו רכבת קלה נוסף – הקו הכחול.
- חיפה – קו הרכבת הקלה מנצרת לחיפה, בהיקף של כ-5.9 מיליארד ש"ח, וכן הארכות קווי המטרונית הקיימים במטרופולין חיפה. בנוסף לכך, קידום קו רכבל מתחנת מוצא מפרץ חיפה לתחנת הקצה באוניברסיטת חיפה, כל זאת יחד בהיקף של כ-2.9 מיליארד ש"ח.
- בנוסף, קו רכבת כבדה – "המסילה המזרחית" – מחדרה ללוד, בהיקף של כ-8.1 מיליארד ש"ח. הקו יעניק שדרה מסילתית כבדה מקבילה למסילת החוף, יסייע בהתגברות על מצוקת הקיבולת בקטע איילון ויציע אלטרנטיבה נוספת לשינוע מטענים כבדים.

בישראל, פרויקטי תשתית גדולים ומורכבים נוטים להתעכב ביחס ללוחות הזמנים המקוריים, בין היתר בשל עודף רגולציה. עיכוב בפרויקט משמעותו הגברת אי-הנוחות הנגרמת לאזרחים בזמן העבודות, גידול בעלויות הפרויקט והפסד תועלת כלכלית בגין הדחייה בהפעלת המערכת. במסגרת ההחלטה יקודמו מספר מהלכים להסרת חסמים לביצוע הפרויקטים, כדי להגביר את כוחן של חברות הביצוע הממשלתיות ולעודד את כלל הגופים במשק להירתם לביצוע הפרויקטים, שהממשלה תגדיר אותם כפרויקטי תשתית לאומית. בנוסף, במטרה להגביר את השקיפות לציבור ולשאר הגורמים במשק, מוצע כי יפורסם לויז' גלוי לביצוע העבודות שיתעדכן פעמיים בשנה. הגברת השקיפות תסייע בתכנון לטווח הארוך, בהירתמות כלל הגורמים לביצוע הפרויקט ותביא לקיצור זמני הביצוע של הפרויקטים.

סיכומים: תקופה

2020-2021 - 2015-2016 - 2007-2008: שינויים בשיעור התמיכה בקטגוריות שונות

הנתונים מראים כי ישנו שינוי משמעותי בשיעור התמיכה בקטגוריות שונות. בעוד שב-2007-2008 הייתה תמיכה גבוהה במגורים (72%) ובסביבה (78%), הרי שב-2015-2016 וב-2020-2021 ירדו השיעורים באופן ניכר. לדוגמה, התמיכה במגורים ירדה ל-77%, ובסביבה ל-74%. בנוסף, ישנו יריד משמעותי בשיעור התמיכה בחברה ובכלכלה.

הירידה בשיעור התמיכה בחברה ובכלכלה עשויה להיגרם כתוצאה משינויים במצב הכלכלי והחברתי. בנוסף, ייתכן שישנו יריד בשיעור התמיכה במגורים כתוצאה משינויים במצב המגורים.

שינויים בשיעור התמיכה בקטגוריות שונות

הנתונים מראים כי ישנו שינוי משמעותי בשיעור התמיכה בקטגוריות שונות. בעוד שב-2007-2008 הייתה תמיכה גבוהה במגורים (72%) ובסביבה (78%), הרי שב-2015-2016 וב-2020-2021 ירדו השיעורים באופן ניכר. לדוגמה, התמיכה במגורים ירדה ל-77%, ובסביבה ל-74%. בנוסף, ישנו יריד משמעותי בשיעור התמיכה בחברה ובכלכלה.

של חברות פעילות במקרים שיש צורך בתשלום מס. צעדים אלו צפויים להפחית את הנטל הרגולטורי שבריטום נכס ועל ידי כך לזרז את תהליך הרישום ולחסוך עלויות לצדדים לעסקה.

פתיחת עסק

פתיחת עסק הוא הליך הכרחי בפעילות כלכלית במשק מודרני. מטרת התיקון המבוצע במסגרת התכנית הכלכלית היא לקצר ולהקל על הביורוקרטיה הכרוכה בהליך. ההליך מחייב, בין היתר, אישורים של רשות התאגידים (לצורך הקמת התאגיד), רשות המסים (מע"מ – פתיחת תיק עוסק, מס הכנסה – פתיחת תיק לצורכי מס וכן פתיחת תיק נכויים ככל שמדובר במעסיק) וביטוח לאומי (פתיחת תיק ניכויים). תיקון זה יאפשר לתאגיד, לפי בקשתו, לבצע במקום אחד את מכלול הפעולות הנדרשות לצורך הקמת התאגיד ופתיחת התיקים.

אכיפת חוזים

תהליך אכיפת החוזים בישראל ארוך בהשוואה לזה במקומות אחרים בעולם. על כן, מוצע להגדיל את הסכום שממנו ניתן לגבות חובות באמצעות המסלול המקוצר בהוצאה לפועל ולהפוך את השימוש במסלול לחובה עבור חברות הפעלות כנגד חברות בתיקים שסכום החוב בהם לא עולה על 200,000 ש"ח. כמו כן, מוצע להעביר את ועדות ערר מיסוי מקרקעין לדרך יחיד, על מנת לייעל תפעולית את ההליך.

הפחתת הרגולציה לרישוי עסקים

בישראל פועלים כ-130 אלף עסקים טעוני רישוי (על פי נתוני אגף רישוי עסקים במשרד הפנים לשנת 2014 על 235 רשויות מקומיות), מתוכם 31 אחוזים – כ-40 אלף עסקים פועלים ללא רישיון עסק. הסיבות העיקריות לחוסר ברישיון עסק בעקבות אי-עמידה בחוק רישוי עסקים הן: אי-עמידה בדרישות כיבוי אש – 29 אחוזים, אי-עמידה בדרישות תכנון ובנייה – 26 אחוזים והיתר – אי-עמידה בדרישות שאר המשרדים (בריאות, משטרה, הגנת הסביבה, כלכלה, חקלאות ועוד).

הקושי בהוצאת רישיון עסק נובע מההליך הסבוך אשר בו המבקש לפתוח עסק נדרש לקבל אישור ממשרדי הממשלה השונים טרם קבלת רישיון העסק מהרשות המקומית. בנוסף, קיימות התניות שונות מתחום התכנון והבנייה אשר אינן קשורות במישרין להוצאת רישיון העסק. העיכובים והקשיים בהליך קבלת רישיון עסק מכבידים מאוד על היזמים המבקשים לפתוח עסקים בישראל. היזמים נאלצים להשקיע תשואות זמן וממון, אשר לא נצפו מראש על ידי היזם. כמו כן, עסקים אשר מעוכבים מקבלת רישיון לעסק בעקבות התניות שאינן נוגעות ישירות למטרת חוק רישוי עסקים, נפגעים בשל התשומות והמשאבים הנדרשים לקבלת רישיון העסק וכן בשל אי-יכולתם להתמודד במכרזים של גופי מדינה.

במסגרת התכנית הכלכלית, מוצע לפעול לקביעת הליך מוסדר של קבלת האישורים בתחומים הנוגעים למשרדי הממשלה, וכן לבטל את ההתניות שאינן קשורות לרישיון העסק. להלן עיקרי השינוי:

- ביטול הצורך בהוצאת היתר לשימוש חורג כאשר השימוש המבוקש תואם את התכנית, ובהתאם לכך – ביטול תשלום היטל השבחה.
- הקמת מכוני בקרה לצורך מתן אישורים הנדרשים כיום ממשרדי הממשלה השונים.
- הסתמכות על הצהרת בעל העסק כי הוא עומד בכללי בטיחות אש – לעסקים בעלי סיכון נמוך כפי שייקבע על ידי הרשות הארצית לכבאות והצלה. בהתאם לכך, מתן פטור מלא מתשלומי אגרות לרשות הארצית לכבאות והצלה לאותם עסקים.

הצעת התקציב לשנות הכספים 2017 ו-2018

מסגרות ההוצאה

- הצעת תקציב המדינה ברטו לשנות הכספים 2017 ו-2018, הכוללת את ההוצאה המותנית בהכנסה, מסתכמת בכ- 491.7 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2017 וכ-502.0 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2018.
- ההוצאה התקציבית לחישוב מגבלת ההוצאה בשנות הכספים 2017 ו-2018 עומדת על כ-359.7 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2017 ועל כ-376.7 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2018, כולל תוספות חד-פעמיות.
- ההוצאה התקציבית לשנת הכספים 2017, כהגדרתה לחישוב מגבלת ההוצאה, גבוהה במונחים נומינליים בכ-6.0 אחוזים מההוצאה התקציבית לחישוב מגבלת ההוצאה לשנת 2016 (בהתעלם מתיקון הרישום הטכני בתקציב הסיוע האמריקאי). גידול זה מורכב מתוספת של כ-9.5 מיליארד ש"ח בהתאם לכלל ההוצאה, מהצמדת מחירים של כ-3.7 מיליארד ש"ח בגין עדכון התקציב למחירי 2017, מניכוי הוצאה חד-פעמית (קופסה) בסך של כ-0.8 מיליארד ש"ח ומחריגה ממגבלת ההוצאה המתווספת לבסיס התקציב בסך של כ-8.6 מיליארד ש"ח. כמו כן, חישוב מגבלת ההוצאה לשנת 2017 כולל שינוי באופן הרישום של הסכם הסיוע האמריקאי המוביל להקטנה של ההוצאה המותרת, באופן שאינו משפיע על הגירעון התקציבי, בהיקף של כ-8.9 מיליארד ש"ח בבסיס התקציב
- ההוצאה התקציבית לשנת הכספים 2018, כהגדרתה לחישוב מגבלת ההוצאה, גבוהה במונחים נומינליים בכ-4.7 אחוזים מההוצאה התקציבית לחישוב מגבלת ההוצאה לשנת 2017. גידול זה מורכב מתוספת של כ-10.1 מיליארד ש"ח בהתאם לכלל ההוצאה, גידול מחירים של כ-5.4 מיליארד ש"ח בגין עדכון התקציב למחירי 2018 ומתיקון לא קבוע למגבלת ההוצאה בגובה של כ-1.6 מיליארד ש"ח.

השינויים בהצעת התקציב

במונחים נומינליים ההוצאה התקציבית לחישוב מגבלת ההוצאה גדלה בשנות הכספים 2017 ו-2018 ב-6.0 אחוזים וב-4.7 אחוזים בהתאמה. בניכוי התוספת החד-פעמית בתקציב 2018, התקציב לחישוב מגבלת ההוצאה לשנת 2018 גדל ב-4.3 אחוזים. בהתאם למדיניות הממשלה, עיקר הגידולים בתקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018 יהיו בתחומי הביטחון, הבריאות, החינוך, התחבורה, ביטחון הפנים, הביטוח הלאומי והרווחה.

להלן עיקרי השינויים בהצעת התקציב לשנות הכספים 2017 ו-2018 בהשוואה לשנה הקודמת:

במונחי הוצאה נטו, הגידולים הבולטים בתקציב המדינה בשנות הכספים 2017 ו-2018 נקבעו בהתאם לסדרי העדיפויות של הממשלה והם כוללים: גידול בתקציב משרד הביטחון (בהיקף של כ-7.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016, בהתעלם מתיקון הרישום הטכני בתקציב הסיוע האמריקאי); גידול בתקציב משרד הבריאות (בהיקף של כ-5.9 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016); גידול בתקציב משרד התחבורה (בהיקף של כ-5.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016); גידול בהעברות לביטוח הלאומי (בהיקף של 4.6 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016); גידול בתקציב משרד החינוך (בהיקף של כ-4.4 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016) וכן גידול בתקציב המשרד לביטחון הפנים (בהיקף של כ-1.5 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לעומת שנת 2016).

ההוצאה האזרחית לשנת הכספים 2017 תגדל בכ-4.4 אחוזים בהשוואה לזו שבחוק התקציב לשנת 2016. ההוצאה האזרחית לשנת הכספים 2018 תגדל בכ-3.8 אחוזים בהשוואה לזו שבחוק התקציב לשנת 2017.

הוצאות הצריכה הביטחונית לשנת הכספים 2017 תגדל בכ-21.8 אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת 2016. בשנת הכספים 2018 תגדל ההוצאה הביטחונית בשיעור של כ-0.2 אחוז בהשוואה לזו שבהצעת התקציב לשנת 2017. הגידול הגבוה בהוצאה הביטחונית בשנת הכספים 2017 מושפע מהסיכום התקציבי בין משרד האוצר ומשרד הביטחון וכן משינוי אופן רישום תקציב יחידות הסמך המסווגות.

תשלומי הריבית יעמדו בשנת הכספים 2017 על היקף הנמוך בכמיליארד ש"ח בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת 2016. בשנת 2018 יעמדו תשלומי הריבית על היקף הגבוה בכ-1.3 מיליארד ש"ח בהשוואה לאלו שבהצעת התקציב לשנת 2017. השמירה על היקף תשלומי ריבית דומה בין השנים ואף הקטנתו מאפשרת העברת תקציבים מתוך הגידול המותר בהוצאה לשימושים אזרחיים.

תשלומי ההעברה והתמיכות יגדלו בשנת הכספים 2017 בשיעור של כ-8.2 אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת הכספים 2016. בשנת הכספים 2018 יגדלו תשלומי ההעברה והתמיכות בכ-4.4 אחוזים בהשוואה לאלו שבהצעת התקציב לשנת 2017. גידולי תקציב אלו גבוהים משמעותית מהגידול בהוצאה התקציבית לחישוב מגבלת ההוצאה בין השנים. הגידולים בתשלומי ההעברה והתמיכות בשנים 2016–2018 נובעים ממדיניות הממשלה בנוגע להגדלה של קצבאות הבטחת הכנסה לקשישים, הגדלת סכום מענק ההטבות השנתי לניצולי השואה, מתן תוספות ותק לקצבאות זקנה לאוכלוסיית העולים, הגדלת קצבאות נכות כללית, מתן תוספת טכנולוגיות ותרופות חדשות לסל שירותי הבריאות, יישום תכניות לאומיות בתחום הבריאות ובתי חולים, חינוך חינוך לילדים גילאי 3–4, צמצום מספר התלמידים בכיתות, צמצום פערי התקצוב במערכת החינוך, חתימה על תכנית חומש למערכת ההשכלה הגבוהה תוך הגדלת תקציבים ומתן תוספות לתקציבי התרבות והספורט.

השקעות ומתן האשראי יגדלו בשנת הכספים 2017 בשיעור של כ-15.0 אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת 2016. בשנת הכספים 2018 יקטנו תשלומי השקעות ומתן האשראי בכ-3.4 אחוזים בהשוואה לאלו שבהצעת התקציב לשנת 2017. הגידול בתקציב ההשקעות בשנת 2017 כולל צפי להאצה בקצבי הביצוע של פרויקטים בתחום הסעת ההמונים, בדגש על פרויקט הרכבת הקלה בתל אביב וכן את המשמעותיות התקציביות של תכנית החומש לפיתוח כבישים.

תשלומי הקרן (החזרי קרן ההלוואות), למעט החזרי קרן למוסד לביטוח לאומי, יגדלו בשנת הכספים 2017 בכ-12.9 אחוזים בהשוואה לאלו שבחוק התקציב לשנת הכספים 2016. בשנת הכספים 2018 יקטנו תשלומי הקרן (החזרי קרן ההלוואות), למעט החזרי קרן למוסד לביטוח לאומי, בכ-4.4 אחוזים בהשוואה לאלו שבהצעת התקציב לשנת 2017. השינויים בתשלומי הקרן הם פועל יוצא של מבנה לוחות הסילוקין של החוב. תשלומים אלה אינם כלולים בחישוב הגירעון ובחישוב ההוצאה המותרת לפי חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית, תשנ"ב-1992.

יידרשו צעדי התאמה הן בצד ההוצאה והן בצד ההכנסה. בשנת 2020, היקף ההתחייבויות הידוע נמוך במעט ממגבלת ההוצאה, ולפיכך יידרשו צעדי התכנסות לצורך התכנסות לתקרת הגירעון בלבד, זאת בהתאם למתואר בטבלה שלהלן. יודגש כי שנת 2020 היא השנה הראשונה מאז החל המעקב אחר התחייבות המדינה לשנים עתידיות, שבה בכפוף לאי-קבלת החלטות חדשות ללא מקור תקציבי והתממשות התחזיות המקרו-כלכליות והנחות התקציב המפורטות בפרק, לא יידרשו צעדי התאמה לצורך התכנסות למגבלת ההוצאה.

שנת 2020	שנת 2019	שנת 2018	
409.8	396.4	376.7	סך הוצאות הממשלה
410.3	394.4	376.7	מגבלת ההוצאה המותרת על פי חוק
0.0	2.0	0.0	חריגה מותרת במגבלת ההוצאה בהתאם לסעיף 40 לחוק יסודות התקציב
-0.5	0.0	0.0	התאמות נדרשות לצורך עמידה במגבלת ההוצאה
409.8	394.0	376.3	הוצאה לחישוב מגבלת הגירעון
364.8	348.1	337.8	תחזית הכנסות המדינה
45.0	45.9	38.6	גירעון חזוי בהינתן התכנסות למגבלת ההוצאה
32.1	34.0	38.6	גירעון מותר
12.9	11.9	0.0	צעדי התכנסות נדרשים לצורך עמידה בתקרת הגירעון
12.4	13.9	0.0	סה"כ צעדי התכנסות נדרשים
2.25%	2.5%	2.9%	גירעון מותר באחוזי תוצר
3.1%	3.5%	2.9%	גירעון תוצאתי (ללא ביצוע צעדי התאמה)

על פי חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית ולנוכח התחזיות המקרו-כלכליות הנוכחיות, הגידול הנומינלי הממוצע המותר בתקציב המדינה בשנים 2018–2020 יעמוד על כ-16.8 מיליארד ש"ח, כך שתקציב המדינה צפוי לגדול מכ-376.7 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לכ-410.3 מיליארד ש"ח בשנת 2020. הגידול האמור משקף גידול ראלי שנתי בהוצאות הממשלה של כ-2.4 אחוזים, זאת בהתאם לנוסחת מגבלת ההוצאה וכן גידולים לא קבועים בהוצאה שיעוגנו בחוק המסגרות (וכן שינויי בשיטת ההצמדה כמוסבר מטה).

הוצאות הממשלה בשנים 2019–2020 מביאות בחשבון את כלל ההוצאות שהממשלה מחויבת אליהן, בהן: הוצאות הנובעות מחקיקה, החלטות ממשלה, פסיקה, הסכמים המחייבים את הממשלה על זרועותיה וסיכומים תקציביים, כל זאת בהנחה שהממשלה שומרת על רמת הפעילות הנוכחית שלה. הוצאות הממשלה מביאות בחשבון גם רזרבת

התאמות בהיקף של 1.25 מיליארד ש"ח בבסיס תקציב 2019 (בשנת 2018 רזרבת ההתאמות עומדת על 3.5 מיליארד ש"ח), שמטרתה להתמודד עם אי-הוודאות התקציבית הנוגעת לאישור התקציב לשנים 2017 ו-2018 במתכונת דו-שנתית.

היקף הוצאות הממשלה בשנים 2019–2020 מהווה את היקף המחויבויות הידועות, נכון למועד פרסום זה, בהנחה שבמהלך שנות התקציב הרלוונטיות לא יבוצעו שינויי מדיניות יזומים ו/או כתגובה לאירועים אקסוגניים. במילים אחרות, הנתונים מוצגים בהנחת עמידה בסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, הקובע כי במצב הקיים של חריגה מהמגבלות הפיסקליות הקבועות בחוק אין לקבל החלטות על מחויבויות חדשות ללא פעולה מאזנת (מקור תקציבי).

ללא שינויי מדיניות, הגידול השנתי הממוצע בהיקף מחויבויות הממשלה בשנים 2018–2020 עומד נכון להיום על כ-16.5 מיליארד ש"ח, כך שהיקף מחויבויות הממשלה צפוי לגדול מכ-376.7 מיליארד ש"ח בשנת 2018 לכ-409.8 מיליארד ש"ח בשנת 2020.

על מנת לעמוד במגבלת ההוצאה הקבועה בחוק תידרש הממשלה לבצע צעדי התכנסות בצד ההוצאה בהיקף של כ-2.0 מיליארד ש"ח בשנת 2019 בלבד. צעדים אלו לא נדרשים במועד אישור תקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018, זאת עקב הוראת מעבר שנקבעה בסעיף 40 לחוק יסודות התקציב, שלפיה בשנת הכספים 2019 תידרש התכנסות ל-100.5 אחוזים ממגבלת ההוצאה.

יצוין כי היקף צעדי התאמה הנדרש לשנת 2019 נמוך ביחס לצעדי ההתאמה אשר נדרשו בעבר, זאת לנוכח השינויים המתוארים במגבלת ההוצאה ונוכח אי-קבלת החלטות תקציביות חדשות לשנת 2019 (ואילך), ללא מקור תקציבי החל ממועד כניסת הוראות סעיף 40 לחוק לתוקף.

גם ללא ביצוע ההתאמה הנדרשת בשנת 2019 במועד אישור תקציב המדינה, סך הוצאות הממשלה הצפויות בשנת 2020 נמוכות ממגבלת הוצאה המותרת בחוק בכ-0.5 מיליארד ש"ח, זאת כאמור לראשונה מאז החל המעקב אחר ההתחייבויות העתידיות של הממשלה.

צעדי ההתכנסות האפשריים בצד ההוצאה הם הפחתה של הוצאות הממשלה בתחומים האזרחיים ו/או הביטחוניים. יצוין כי ככל שהממשלה תנקוט צעדי התייעלות אפקטיביים, תתאפשר הפחתה בהוצאות הממשלה ללא פגיעה ברמת השירותים הניתנת לאזרח. בנוסף לכך, ככל שהממשלה תקבע תקרת גירעון נמוכה יותר מהקבוע כיום בחוק ותעמוד בה, כך נטל תשלומי הריבית בשנים הבאות יפחת באופן שיווצר חיסכון תקציבי אשר ימתן את הצורך לבצע הפחתות בתקציבים האזרחיים או באלו הביטחוניים.

מעבר לצעדי ההתכנסות הנדרשים לצורך עמידה במגבלת ההוצאה, על מנת לעמוד בתקרת הגירעון הקבועה בחוק תידרש הממשלה לבצע צעדי התכנסות בצד ההכנסה או צעדי התכנסות נוספים בצד ההוצאה בהיקף של כ-11.9 מיליארד ש"ח בשנת 2019. לאחר ביצוע צעדי התאמה פרמננטיים כאמור, יידרשו בשנת 2020 צעדי התאמה נוספים בהיקף של 0.5 מיליארד ש"ח (בהנחה של אי-ניצול המרווח הפיסקלי הקיים בהיקף של 0.5 מיליארד ש"ח).

צעדי ההתכנסות האפשריים בצד ההכנסה הם הרחבת בסיס המס, כלומר ביטול של פטורים הקיימים במערכת המס או העלאה של שיעורי המס הקיימים.

הוצאות הממשלה בטווח הבינוני

הוצאות לשנת 2020	הוצאות לשנת 2019	הוצאות לשנת 2018	הוצאות לשנת 2017	
409.8	396.4	376.7	359.7	סך הוצאות הממשלה
88.7	86.8	83.2	79.7	הבטחון והסדר הציבורי
180.4	171.8	160.0	153.2	השירותים החברתיים
29.3	29.1	25.6	24.6	התשתיות
18.9	19.4	18.8	18.1	משרדי המטה
10.1	9.9	9.5	9.7	ענפי המשק
55.4	54.0	52.5	51.0	החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א)
27.1	25.4	27.0	23.5	הוצאות אחרות
410.3	394.4	376.7	359.7	מגבלת ההוצאה המותרת על-פי חוק

עיקרי השינויים בתכנית התלת-שנתית

להלן השינויים בסך ההתאמות הנדרשות בשנות התכנית התלת-שנתית, בין הפרסום בחודש יוני 2016 של תכנית התקציב לשנים 2017–2019 (להלן: הפרסום הקודם) לעדכון המבוצע כעת עבור השנים 2018–2020 (להלן: הפרסום הנוכחי). כפי שיובהר בהמשך, השינוי בסך ההתאמות נובע משינוי בהנחות לגבי היקף הוצאות הממשלה, היקף ההכנסות וגודל התוצר בכל אחת מהשנים האמורות.

השפעת גודל התוצר היא עקיפה, שכן הגירעון השנתי המותר קבוע כאחוז מהתוצר, לפיכך עלייה בתוצר מאפשרת גירעון גבוה יותר ובהתאם – מצמצמת את היקף ההתאמות הנדרש לעמידה בגירעון המותר.

2020	2019	2018	
לא פורסם	27.5	22.0	היקף התאמות נדרשות בפרסום קודם
-	-18.8	-17.6	השינוי בהיקף ההתאמות בצד הוצאות
-	2.8	-4.8	השינוי בהיקף ההתאמות בצד ההכנסות
-	0.4	0.4	שינוי בעיה בגין השפעת תוצר
12.4	11.9	0.0	היקף התאמות נדרשות בפרסום נוכחי

בהמשך יפורטו עיקרי השינויים בתחזית ההוצאות וההכנסות בין הפרסום הקודם לנוכחי, לרבות האופן שבו התבצעה ההתכנסות למסגרות החוקיות המותרות.

התכנסות למסגרות התקציב לשנים 2019–2020 ועיקרי השינויים בצד ההוצאה

בהתאם לחוק יסודות התקציב סעיף 40(א), בתכנית התקציב התלת-שנתית המונחת של שולחן הכנסת יחד עם הצעת חוק התקציב השנתי, היקף מחויבויות הממשלה לכל אחת משנות התקציב הנכללות בתכנית התלת-שנתית לא יעלה על מגבלת ההוצאה המותרת לאותה שנת תקציב.

במהלך התקופה שבין הפרסום הראשון של התכנית התלת-שנתית לשנים 2017–2019 לפרסום הנוכחי אושר בממשלה תקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018. בהתאם, כחלק מתהליך אישור תקציב המדינה ולצורך התכנסות למסגרות החוקיות בשנים אלו וכן בשנים 2019–2020, התקבלו החלטות מדיניות המשפיעות על היקף ההוצאה הצפוי בשנות התכנית התלת-שנתית, והתבהרו נתונים נוספים לגבי קצבי ביצוע של פרויקטים ותכניות הנמצאים בשלבי מימוש שונים. בנוסף, וכפי שצוין לעיל, הצעת חוק התקציב כוללת הצעה להגדלת מגבלת ההוצאה המותרת ולשינוי מנגנון ההצמדה הכלול בה.

להלן מובאים עיקרי השינויים בהיקף ההתאמות הנדרש בצד ההוצאה כתוצאה מהשינויים במגבלת ההוצאה המותרת וכן בסך ההוצאות הצפויות לשנים 2018–2020.

	2020	2019	2018
היקף התאמות נדרש בצד הוצאה בפרסום קודם	לא פורסם	18.8	17.6
שינוי הנובע מתיקון מגבלת ההוצאה	-	-10.6	-9.8
שינוי הנובע מהיקף ההוצאה הממשלתית	-	-6.1	-7.9
היקף התאמות נדרש בצד הוצאה בפרסום נוכחי	-0.5	2.0	0

כפי שניתן לראות, בשנת 2018, שהתקציב עבורה מוגש לאישור הכנסת, היקף הוצאות הממשלה שווה בדיוק למגבלת ההוצאה המותרת בחוק, ובהתאם לכך לא נדרשות התאמות בצד ההוצאה.

ההתכנסות בהיקף של 17.6 מיליארד ש"ח, למגבלת ההוצאה המותרת בצד ההוצאה, נובעת מתיקון חוק הפחתת הגירעון והגבלת ההוצאה התקציבית שמטרתו להגדיל את מגבלת ההוצאה המותרת בהיקף של 9.8 מיליארד ש"ח. בנוסף, ביחס לשנת 2018 בוצעו צעדי ההתאמה בצד ההוצאה אשר מביאים להתכנסות למגבלת ההוצאה המותרת. צעדים אלו מפורטים במלואם בפרק עקרונות המדיניות התקציבית לשנים 2017 ו-2018 שבחוברת זו.

בשנת 2019 היקף ההתאמות הנדרשות בצד ההוצאה קטן בכ-16.8 מיליארד ש"ח מעבר להיקף ההתאמות הנדרש בפרסום הקודם. הקיטון בהיקף ההתאמות נובע מגידול נוסף של כ-0.8 מיליארד ש"ח במגבלת ההוצאה המותרת כתוצאה משינוי האופן שבו מוצמדת מגבלת ההוצאה, כמפורט בפרק עקרונות מדיניות התקציב וכן בטבלה למטה.

לעניין מדד המחירים לחישוב מגבלת ההוצאה, יובהר כי השינוי המתודולוגי באופן הצמדת מגבלת ההוצאה ייתר את הצורך בביצוע תחזיות קדימה למדד המחירים לצורך חישוב מגבלת ההוצאה. אולם, מאחר שהשנים 2020–2021

מוגדרות כשנות מעבר, עדיין קיים צורך בשימוש בתחזית מחירים לחישוב מגבלת ההוצאה בשנים אלו (לקראת שנת 2020 תבוצע התאמה ביחס למחירים בפועל).

	2020	2019	2018
תחזית מדד מחירים בפרסום הקודם	לא פורסם	1.70%	1.50%
תחזית מדד מחירים בפרסום הנוכחי	2.00%	1.70%	1.40%
מדד מחירים לעניין חישוב מגבלת ההוצאה	1.80%	2.00%	1.40%

היקף ההתאמות הנדרשות בשנת 2019 ירד ביחס לנדרש בפרסום הקודם כתוצאה מקיטון בהיקף ההוצאה הממשלתית הצפוי לשנת 2019 לנוכח צעדי התאמה פרמננטיים שבוצעו במועד אישור תקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018 בממשלה, בהם קיצוץ רוחבי בהיקף של 4.5 אחוזים בתקציב הקניות של משרדי הממשלה, קיצוץ רוחבי בכמויות ובתקציבי השכר בממשלה וכן עדכון תזרים של פרויקטים ותכניות בשלבי ביצוע שונים.

בנוסף, ביחס לשנים 2019-2020 לצורך התכנסות למגבלת ההוצאה המותרת בשנים אלו, הוחלט, במועד אישור תקציב המדינה לשנים 2017 ו-2018 בממשלה, על שורות צעדים שיחולו החל משנת 2019: הפחתה נוספת בהיקף של 0.5 אחוז מתקציב הקניות של משרדי הממשלה החל משנת 2019, צמצום רזרבת ההתאמות לתקציב דו-שנתי מהיקף של 3.5 מיליארד ש"ח לשנה ל-1.25 מיליארד ש"ח וכן על אימוץ דו"ח הצוות להתאמת מבנה הממשלה, שמשמעות יישומו מוערכת בחיטכון של כ-400 מיליון ש"ח בשנה. להלן השינויים בהוצאה הממשלתית בשנים 2018-2020, כפי שהם באים לידי ביטוי בכל אחד מאשכולות התקציב השונים:

	2020	2019	2018
סך הוצאה הממשלתית בפרסום קודם	לא פורסם	411.5	393.5
הבטחון והסדר הציבורי	-	-0.9	-1.4
השירותים החברתיים	-	0.0	-2.8
התשתיות	-	-1.6	-2.8
משרדי המטה	-	0.4	0.1
ענפי המשק	-	0.1	-0.2
החזרי חוב	-	-1.4	-0.8
הוצאות אחרות	-	-0.5	-0.1
שינוי היקף רזרבת התאמות	-	-2.25	0
סך השינוי בין פרסומים הנובע בשינוי בהיקף הוצאות	-	-6.2	-7.9
שינוי רישום טכני להסכם הסיוע הביטחוני	-	-8.9	-8.9
סך השינוי בין פרסומים	-	-15.1	-16.8
סך ההוצאה הממשלתית בפרסום נוכחי	409.8	396.4	376.7

להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה :

- **גידול טבעי במספר התלמידים במערכת החינוך:** בשל הגידול במספר התלמידים בשנתון ועל מנת לספק שירות לכל תלמיד במערכת החינוך, מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת תקציבית ממוצעת של כ-0.8 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-2.3 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.
- **גידול ראלי בסל הבריאות:** במסגרת חוק ביטוח בריאות ממלכתי משנת 1995, אזורי מדינת ישראל זכאים לקבל סל שירותי בריאות הממומן משלושה מקורות: תשלום מס בריאות, השלמת עלות הסל מתקציב המדינה והשתתפות עצמית נורמטיבית (6.45 אחוזים). סל הבריאות מקודם לפי פרמטרים קבועים של מחירים, דמוגרפיה וטכנולוגיות ולפי תוספות שנקבעו בהחלטות הממשלה. במסגרת ההחלטות התקציביות הקיימות וההנחות על הגידול באוכלוסייה, במדד יוקר הבריאות ובגביית מס בריאות, מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת תקציבית ממוצעת של כ-1.4 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-4.2 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.
- **גידול בהשתתפות המדינה בגביית הביטוח הלאומי:** בשל הגידול במספר המועסקים במשק ובשכר הממוצע ולפי חוק הביטוח הלאומי, גדל סכום דמי הביטוח הלאומי שנגבה מהציבור. לפי סעיף 32 לחוק, אוצר המדינה משתתף בגבייה של הביטוח הלאומי, ובעקבות זאת צפוי גידול גם בהשתתפות המדינה. במסגרת ההחלטות התקציביות הקיימות, מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת תקציבית ממוצעת של כ-1.2 מיליארד ש"ח בשנה, כך שבשלוש השנים הקרובות תינתן לנושא זה תוספת תקציבית של כ-3.6 מיליארד ש"ח.
- **גידול בקצבאות במימון אוצר המדינה והשתתפות במימון קצבאות לאוכלוסייה לא מבוטחת – אוצר המדינה משלם, באמצעות המוסד לביטוח לאומי, קצבאות המשולמות מתוקף חוקים שאינם חוק הביטוח הלאומי.** בשל הגידול באוכלוסיית הזכאים לקצבאות אלו, לפי הסכמים קיימים וחוקים שונים, בשנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת תקציבית ממוצעת של כ-0.16 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-0.5 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.

תשתיות

- המשרדים הנכללים באשכול התשתיות הם: משרד התשתיות הלאומיות האנרגיה והמים, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, הרשות הממשלתית למים וביוב ומשרד הבינוי והשיכון.
- ההוצאה בתקציב המקורי לשנת 2018 על אשכול התשתיות עומדת על כ-25.6 מיליארד ש"ח המהווים כ-6.8 אחוזים מסך ההוצאה.
- על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2018–2020 צפויה ההוצאה על התשתיות לגדול בכ-3.7 מיליארד ש"ח, כך שבשנת 2020 היא תעמוד על כ-29.3 מיליארד ש"ח המהווים כ-7.2 אחוזים מסך ההוצאה הממשלתית.

להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה :

- **גידול בקצב הביצוע של פרויקטים להסעת המונים:** במהלך השנים 2018–2020, מספר פרויקטים להסעת המונים ובהם: הקו הירוק והקו הסגול במטרופולין דן, צפויים להגיע לשלבי ביצוע, והם גוזרים הוצאה תקציבית משמעותית ממוצעת של כחצי מיליארד ש"ח בשנה. בנוסף להם מניחים כי הקו הירוק בירושלים ידרוש תוספת של כ-100 מיליון ש"ח בכל שנה והמסילה המזרחית תדרוש בין 100 ל-200 מיליון ש"ח תוספת לשנה.

■ **גידול במתן סובסידיה להפעלת התחבורה הציבורית:** הגידול בתקציב נועד להתמודד עם הגידול הטבעי באוכלוסייה, לשפר את רמת השירות ולהפעיל קווי רכבת נוספים שהקמתם תסתיים בשנים הקרובות. במסגרת ההחלטות התקציביות הקיימות, מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת תקציבית ממוצעת של כ-0.2 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-0.6 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.

■ **שמירה על קצב הביצוע של פרויקטי הרכבות הכבדות:** במהלך השנים 2018–2020 צפויים להגיע לשיאם מספר פרויקטים עיקריים ברכבת ישראל: חשמול תשתיות הרכבת, רכש ציוד נייד חשמלי ושדרוג מערכת הבטיחות והאיתות. בשל מימון הפרויקטים ממקורות חוץ-תקציביים בשנת 2018, תידרש בשנת 2019 תוספת תקציבית של למעלה מחצי מיליארד ש"ח לביצוע הפרויקטים. בשנת 2020 התקציב הנדרש לביצוע הפרויקטים צפוי להישאר בסדר גודל דומה.

■ **גידול בתקציבי הפיתוח של משרד הבינוי והשיכון:** במסגרת מאמצי הממשלה להגדלת היצע הדיור, גדל היקף הפעילות המסובסדת של המשרד לפיתוח תשתיות ביישובי הפריפריה בהתאם להחלטות הממשלה בנושא. בנוסף, במסגרת יישום תכנית מחיר למשתכן, גדל היקף סבסוד הפיתוח המוענק ביישובים שבהם ערך הקרקע אינו מאפשר מתן הנחה מספקת לתכנית. בהתאם לכך, המסגרת התקציבית של תקציבי הפיתוח במשרד הבינוי והשיכון לשנים 2019–2020 צפויה לעמוד על סך של 2.8 ו-2.4 מיליארד ש"ח בהתאמה.

משרדי המטה

■ קבוצת המשרדים המנהליים כוללת את המשרדים האלה: משרד ראש הממשלה והמטה לביטחון לאומי, משרד האוצר, משרד המשפטים, משרד החוץ ומשרד הפנים ורשות האוכלוסין, ההגירה ומעברי גבול. באשכול זה נכללות גם הוצאות ממשל כדוגמת העברות לרשויות מקומיות, תקציב הכנסת, נשיא המדינה, משרד מבקר המדינה ומימון מפלגות.

■ ההוצאה בתקציב המקורי לשנת 2018 על אשכול משרדי המטה עומדת על כ-18.8 מיליארד ש"ח המהווים כ-5.0 אחוזים מסך ההוצאה.

■ על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, מניחים כי בין השנים 2018–2020 צפויה ההוצאה על משרדי המטה להישאר קבועה בקירוב, כך שבשנת 2020 היא תעמוד על כ-18.9 מיליארד ש"ח המהווים כ-4.6 אחוזים מסך ההוצאה הממשלתית.

ענפי המשק

■ קבוצת המשרדים הנכללים בענפי המשק כוללת את משרד הכלכלה והתעשייה, משרד התיירות, משרד החקלאות, המשרד להגנת סביבה ומשרד התקשורת.

■ ההוצאה בתקציב המקורי לשנת 2018 על אשכול ענפי המשק עומדת על כ-9.5 מיליארד ש"ח המהווים כ-2.5 אחוזים מסך ההוצאה.

■ על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, מניחים כי בשנים 2018–2020 צפויה ההוצאה על ענפי המשק לגדול בכ-0.5 מיליארד ש"ח, כך שבשנת 2020 היקפה יהווה כ-2.5 אחוזים מסך ההוצאה הממשלתית.

■ להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

■ **משרד הכלכלה והתעשייה – השינוי בהוצאות המזומן נובע בעיקרו מפערי תזרים בין קצב ההרשאה להתחייב לבין ביצוע המזומן בפועל הנגזר ממנה, לרבות שינוי בתזרים המענק לחברת אינטל.**

משרד החקלאות – מחד גיסא קיימים הסכמים רבים והחלטות ממשלה, כגון החלטות בגין עוטף עזה וסיוע ליישובי הדרום, החלטה בגין הפחתת מכסים בבשר ובחלב וסיוע ליצואני הפלפל אשר תקציבם צפוי להסתיים בשנים אלה. מאידך גיסא, עקב מהלכים נוספים עליהם החליטה הממשלה, כגון הפחתת המכסים בדגים ורפורמות נוספות בחקלאות צפויות להיות תוספות תקציביות. לפיכך, תקציב החקלאות יורד בצורה מינורית בשנים אלה.

החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א)

- **ההוצאה באשכול זה כוללת את ההוצאה בגין תשלומי ריבית וכן בגין קרן ביטוח לאומי.**
- **ההוצאה בתקציב המקורי לשנת 2016 על אשכול החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א) עומדת על 52.5 מיליארד ש"ח המהווים כ-13.9 אחוזים מסך ההוצאה.**
- **על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2018–2020 צפויה ההוצאה על החזרי חוב (ריבית וקרן בטל"א) לגדול בכ-2.9 מיליארד ש"ח, כך שבשנת 2020 היא תעמוד על כ-55.5 מיליארד ש"ח אשר יהוו כ-13.5 אחוזים מסך ההוצאה הממשלתית.**

להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

- **גידול צפוי בתשלומי הריבית:** על פי התחזיות המקור-כלכליות הנוכחיות ונוכח הגירעון המותר של הממשלה בשנים הבאות, צפוי גידול בתשלומי הריבית בשנים הקרובות. אנו מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 היקף המחויבויות החוזי נכון למועד זה יגדל בכ-0.9 מיליארד ש"ח במוצע בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-2.6 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.
- **גידול בלוח הסילוקין של החזר חוב המדינה למוסד לביטוח הלאומי:** על פי לוח הסילוקין הקיים, צפוי בשנים הבאות גידול בהחזר החוב של המדינה למוסד לביטוח הלאומי. במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת תקציבית ממוצעת של כ-0.5 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-1.5 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.

הוצאות אחרות

- **ההוצאה באשכול זה כוללת את ההוצאה על גמלאות ופצויים, לרבות התשלום על הקרנות הוותיקות, הוצאות על רשויות פיקוח, רזרבה כללית וכן הוצאות אחרות.**
- **ההוצאה בתקציב המקורי לשנת 2018 על אשכול הוצאות אחרות עמדה על כ-25.4 מיליארד ש"ח אשר היוו כ-7.2 אחוזים מסך ההוצאה.**
- **על פי היקף מחויבויות הממשלה הנוכחי, בין השנים 2018–2020 צפויות ההוצאות האחרות לגדול בכ-1.5 מיליארד ש"ח, כך שבשנת 2020 היא תעמוד על כ-28.6 מיליארד ש"ח אשר יהוו כ-7.0 אחוזים מסך ההוצאה הממשלתית.**

להלן ההנחות לגבי עיקרי השינויים הצפויים ברכיב הוצאה זה:

- **הסדר תשלום לקרנות הפנסיה הוותיקות:** בהתאם להסכם עם המדינה ולוח סילוקין שקבעה הממונה על שוק ההון, מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת ממוצעת של כ-0.3 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-0.9 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.
- **שינויים בהיקף אוכלוסיית הגמלאים:** מניחים כי במהלך השנים 2018–2020 תינתן לנושא זה תוספת ממוצעת של כ-0.25 מיליארד ש"ח בשנה, כך שהתקציב השנתי המופנה לנושא זה יגדל בכ-0.75 מיליארד ש"ח בתוך שלוש שנים.
- **רזרבת התאמות לתקציב דו-שנתי:** רזרבת ההתאמות לתקציב דו-שנתי עומדת בשנת 2018 על 3.5 מיליארד ש"ח, ואנו מניחים כי בשנים 2019 ואילך הרזרבה תעמוד על 1.25 מיליארד ש"ח. כלומר, ככל שידרשו בשנת 2018 צעדי התאמה לתקציב דו-שנתי הכרוכים בהגדלת הוצאה, נשמרת רזרבה בהיקף של 1.25 מיליארד ש"ח בשנים 2019 ואילך, שתאפשר לצעדי התאמה בהיקף זה להיות מאושרים בצורה קבועה (לבסיס).

בנוסף לגידולים הראליים בתקציב המדינה, חלק ניכר מהגידול בסך התחייבויות הממשלה נובע מהצמדת התקציב למקדמי התקציב. מקדמי התקציב העיקריים הם: השכר הממשלתי, מטבע החוץ (דולר ואירו), השכר הממוצע במשק, שכר המורים ומדד הצמדת הגמלאות.

מקדם השכר הממשלתי נקבע בהסתמך על הסכמי השכר הידועים, לרבות הסכם השכר הרב-שנתי עם ההסתדרות מדצמבר 2015 (לרבות עדכנו באוגוסט 2016) ובהסתמך על הנחת גידול בשכר עובדי המדינה על בסיס אמידה. אמידה זו לוקחת בחשבון את שיעורי השינוי ההיסטוריים במדדי השכר תוך התאמתם לקצבי עליית מדדי המחירים השונים בשנים האחרונות והצפי להתפתחויות הכלכליות בארץ ובעולם.

התפתחות ההוצאה הממשלתית בהשוואה רב-שנתית

בין השנים 2018–2020, הגידול הראלי השנתי הצפוי בתקציב המדינה עומד על 2.4 אחוזים, זאת בהשוואה לגידול ראלי שנתי ממוצע בשיעור של 2.8 אחוזים בעשור שבין 2007–2017.

כפי שניתן לראות בגרף שלהלן, ההוצאה בגין ביטחון וסדר ציבורי עלתה בשיעור ראלי שנתי של כ-1.5 אחוז במהלך העשור שבין השנים 2007–2017, ואנו מניחים כי בין השנים 2018–2020 תגדל ההוצאה בגין ביטחון וסדר ציבורי בשיעור מעט נמוך יותר של 1.3 אחוז בשנה.

ההוצאה בגין שירותים חברתיים עלתה בשיעור ראלי שנתי מהיר של כ-5.0 אחוזים במהלך העשור שבין 2007–2017, ואנו מניחים כי בשנים 2018–2020 תגדל ההוצאה בגין נושא זה בשיעור מעט נמוך יותר של 4.2 אחוזים בשנה.

ההוצאה בגין תשתיות עלתה בשיעור ראלי שנתי של כ-2.6 אחוזים במהלך העשור שבין 2007–2017, ואנו מניחים כי בין השנים 2018–2020 תגדל ההוצאה בגין נושא זה בשיעור מהיר יותר של 5.1 אחוזים בשנה.

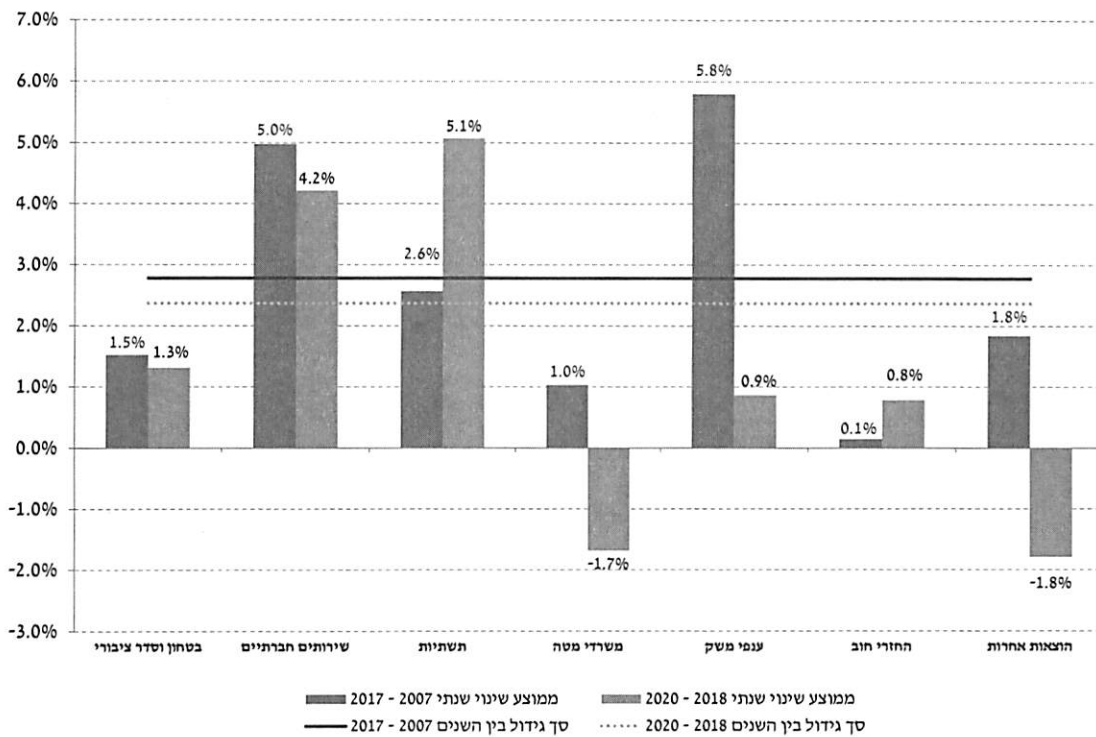
ההוצאה בגין משרדי המטה עלתה בשיעור ראלי שנתי של כ-1.0 אחוז במהלך העשור שבין 2007–2017, ואנו מניחים כי בין השנים 2018–2020 תגדל ההוצאה בגין נושא זה תפחת בשיעור של 1.7 אחוז בשנה.

ההוצאה בגין ענפי המשק עלתה בשיעור ראלי מהיר של כ-5.8 אחוזים במהלך העשור שבין 2007–2017, ואנו מניחים כי בין השנים 2018–2020 תגדל ההוצאה בגין נושא זה בשיעור של 0.9 אחוז בשנה.

בעשור שבין 2007–2017 לא נצפה כמעט שינוי ראלי שנתי בהיקף ההוצאה בגין החזרי חוב, ואנו מניחים כי בין השנים 2018–2020 תגדל ההוצאה בגין נושא זה בשיעור ראלי גבוה יותר של כ-0.8 אחוז בשנה.

ההוצאה בגין הוצאות אחרות עלתה בשיעור ראלי שנתי של כ-1.8 אחוז במהלך העשור שבין 2007–2017, ואנו מניחים כי בין השנים 2018–2020 ההוצאה בגין נושא זה תפחת בשיעור של 1.8 אחוז בשנה.

**התפתחות ההוצאה הממשלתית בהשוואה רב - שנתית
(2017-2007 לעומת 2018-2020)**

הכנסות הממשלה בטווח הבינוני

חלק זה מציג את הצפי לצמיחה ולהכנסות המדינה, מעבר לאופק התקציב המתגבש לשנים 2017 ו-2018. העדכון מתייחס לשנים 2019–2020 ותואם את תחזיות התקציב כפי שנערכו באוגוסט 2016 (ראה חלק ד' בספר זה).

מתודולוגיית עריכת התחזית

מפאת אופק התחזית הרחוק, הצפי להכנסות הממשלה לשנים 2017–2020 חושב על בסיס סימולציה כדלקמן:

- ראשית, נערכה התחזית לשנים 2017 ו-2018 באמצעות מודל אקונומטרי הקושר בין הכנסות המדינה למגוון משתנים כלכליים (כגון צמיחה, תעסוקה, שערי חליפין ומחירים).

■ שנית, התחזית לשנים 2019–2020 מבוססת על תרחיש מרכזי המשקף את פוטנציאל הצמיחה של המשק בטווח הבינוני והנחות אחרות ביחס לקצב גידול המחירים ומצרפי שוק העבודה, תוך הנחה לגבי גמישות נורמטיבית של ההכנסות ממסים וההכנסות האחרות.

תחזית ההכנסות מבוססת על תרחיש מקרו-כלכלי מרכזי, שלפיו קצב הצמיחה יהיה מעט מתחת לרף ה-3 אחוזים, קרוב לפוטנציאל בטווח הבינוני-קצר. עם זאת, הבשלה של תהליך ההתכנסות בשוק העבודה עשויה להשפיע על מחירי התוצר בשנת 2019, אשר כתוצאה מכך יצמחו בשנה זו בקצב נמוך יחסית. מחירי התוצר צפויים לחזור ולצמוח בקצב הדומה לממוצע ארוך הטווח בשנת 2020.

הנחות האינפלציה צופות כי בנק ישראל יפעל לכנס את קצב האינפלציה למרכז היעד הממשלתי (1 עד 3 אחוזים). האוכלוסייה צפויה לגדול על פי תחזית הלמ"ס לאחר שזו תוקנה כלפי מעלה בהתאם לנתונים בפועל בשנים האחרונות.

כל המודלים משתמשים במאגר נתונים משותף, מניחים הנחות דומות ומתבססים על צפי אחיד לסביבת המקרו, תוך שינויים והתאמות כנדרש במקרים של הרעה משמעותית במצב הביטחוני, שינויים דרמטיים בסביבה הכלכלית המקומית ו/או העולמית ומביאים בחשבון שינויי חקיקה שהיו ידועים במועד ביצוע התחזית. הצפי להכנסות המובא בסעיף הבא מניח כי מדיניות המס לא תשתנה. מנגד, צעדי התכנסות שנקבעו לתקופת התקציב בלבד (כגון שינויים בעיתוי הפרשות לקרן מס רכוש) לא נלקחו בחשבון בתחזית לשנת 2019 ואילך.

להלן ריכוז ההנחות המרכזיות המשמשות לגיבוש תחזית ההכנסות (באחוזים):

צמיחה	מחירי התוצר	אינפלציה
2017	2.7	1.1
2018	2.8	1.4
2019	2.9	1.7
2020	2.9	2.0

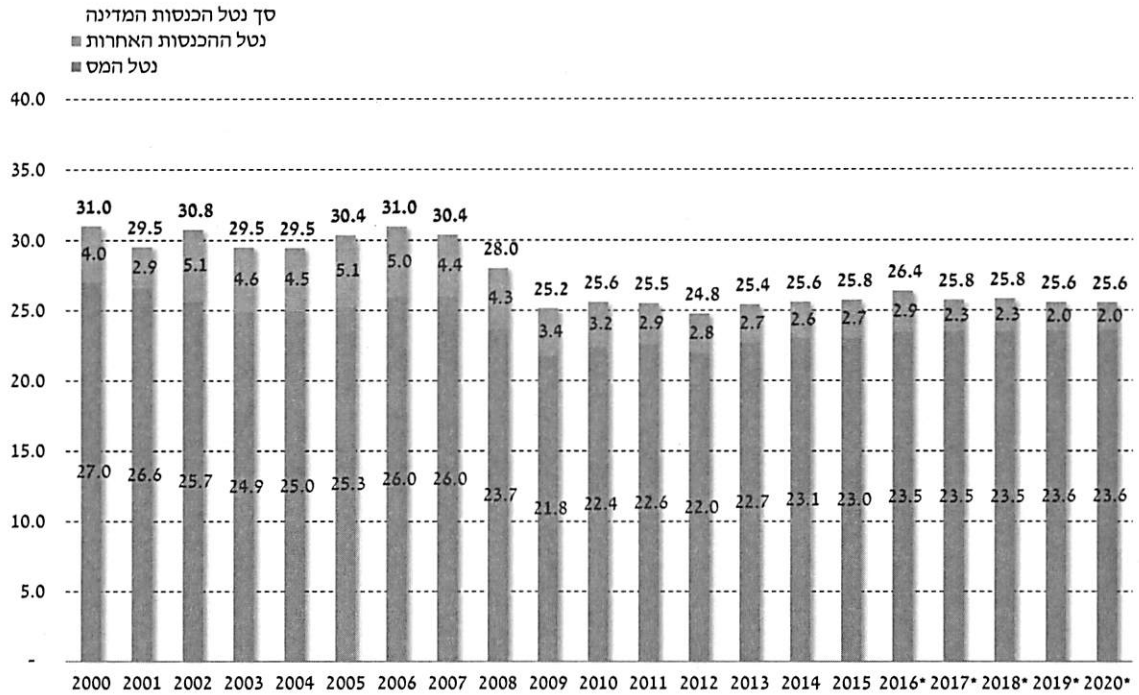
בשנים 2019–2020 צפויות ההכנסות ממסים ומאגרות לעלות בהתאם לקצב הצמיחה, בהנחת גמישות גבוהה מעט מיחידתית. לצורך חישוב גדלים נומינליים, ההכנסות ממסים והאגרות מקודמות באמצעות שילוב של מדד המחירים לצרכן ומחירי התוצר (במשקל שווה במקביל, ההכנסות האחרות צפויות לשמור על יציבות יחסית, אך יחולו שינויים מהותיים בסיווג הכנסות אלו).

במסגרת הצעת התקציב לשנים 2017 ו-2018 שאישרה הממשלה נכללים צעדים שנועדו להניב הכנסות נוספות הדרושות להתכנסות לתקרת הגירעון. כמו כן, הצעת התקציב כוללת שינויים רישומיים במבנה ההכנסות בחלק מסעיפי ההכנסות השונים. כתוצאה מכך, הוחלט על העברה רישומית של כל ההכנסות בגין מענק הסיוע הביטחוני למסגרת הוצאה מותנית בהכנסה החל משנת 2017. האומדן להיקף השינויים הנובעים מיישום הצעדים הוכן על ידי גורמים שונים במשרד האוצר. היות שלחלק מצעדי המדיניות ושינויי החקיקה המתוכננים השפעה על היקף ההכנסות לשנים 2017 ו-2018, השפעתם ניכרת גם על צפי הכנסות לשנים 2019–2020.

לעניין תקציב מענק הסיוע הביטחוני, נציין כי עד שנת 2016 כולל, נרשם חלק מרכיב המענק כתקבול בסעיף ההכנסות האחרות, ואילו חלק אחר נרשם כהכנסה מיועדת בתקציב הביטחון. על מנת לשקף טוב יותר את היקף מענק הסיוע

נטל המס ותקבולי הכנסות אחרות בשנים 2000–2015 ותחזית לשנים 2016–2020

(הכנסות המדינה באחוז מהתמ"ג, כולל צעדים מתוכננים)

*תחזית

לוח 5: תחזיות שוק העבודה 2016–2018

2018 תחזית	2017 תחזית	2016 תחזית	2015 במועל	
				שכר
10,049	9,889	9,587	9,347	השכר הממוצע במחירים שוטפים
3.1	3.1	2.6	2.2	השינוי השנתי במחירים שוטפים (באחוזים)
1.7	2.1	3.0	2.9	השינוי השנתי במחירים קבועים (באחוזים)
				מועסקים
3,861	3,797	3,726	3,644	מספר המועסקים (אלפים)
1.7	1.9	2.2	2.5	השינוי השנתי (באחוזים)
196	189	187	202	מובטלים (אלפים)
4.8	4.8	4.8	5.2	שיעור האבטלה (באחוזים)
64.0	64.0	64.0	64.1	שיעור ההשתתפות (באחוזים)

התחזית נערכה באוגוסט 2016.

לוח 6: התוצר הראלי והתוצר הנומינלי 2016–2018

2018 תחזית	2017 תחזית	2016 תחזית	2015 במועל	
2.8	2.7	2.5	2.5	שיעור השינוי בתמ"ג הראלי (באחוזים)
1291.7	1235.2	1189.6	1150.3	התמ"ג במחירים שוטפים (מיליארדי ש"ח)
(1306.8)	(1249.7)	(1203.6)	(1163.8)	(התחזית המותאמת לשינוי הגדרות הלמ"ס שנערכו לאחר גיבוש התחזית)
4.6	3.8	3.4	5.2	שיעור השינוי בתמ"ג הנומינלי (באחוזים)

התחזית נערכה באוגוסט 2016.

סוגים שונים של פגיעות בבריאות ובחיים, וכן פגיעות ברכוש ובסביבה.

יש לזכור כי הפגיעות יכולות להיות ישירות או עקיפות.

הפגיעות יכולות להיות פיזיות או נפשיות, וכן יכולות להיות קבועות או זמניות. הפגיעות יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

■ **פגיעות בבריאות ובחיים**

■ **פגיעות ברכוש ובסביבה**

יש לזכור כי הפגיעות יכולות להיות ישירות או עקיפות.

■ **פגיעות פיזיות ונפשיות**

פגיעות פיזיות הן פגיעות בגוף, כגון שברים, חבלות, או פגיעות בבריאות.

פגיעות נפשיות הן פגיעות ברוח, כגון דיכאון, חרדה, או פגיעות בבריאות הנפשית.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות קבועות או זמניות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות ישירות או עקיפות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות ישירות או עקיפות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות ישירות או עקיפות.

פגיעות פיזיות ונפשיות יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

■ **פגיעות ברכוש ובסביבה**

פגיעות ברכוש הן פגיעות ברכוש, כגון נזק למבנה או לרכוש.

פגיעות בסביבה הן פגיעות בסביבה, כגון זיהום או פגיעות באזור.

פגיעות ברכוש ובסביבה יכולות להיות ישירות או עקיפות.

פגיעות ברכוש ובסביבה יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

פגיעות ברכוש ובסביבה יכולות להיות ישירות או עקיפות.

פגיעות ברכוש ובסביבה יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

פגיעות ברכוש ובסביבה יכולות להיות ישירות או עקיפות.

פגיעות ברכוש ובסביבה יכולות להיות מוגבלות או כרוניות.

4.2. פגיעות בבריאות ובחיים

הצגת נתונים על תוצאות המבחן:

הנתונים מוצגים בטבלה להלן. המבחן נערך באמצעות מערכת מחשבים, והתוצאות מוצגות באופן אוטומטי. המבחן כולל שאלות מרובות ברירה, שאלות תשובה קצרה ושאלות תשובה מלאה. המבחן נמשך 60 דקות, והתוצאות יוצגו מיד עם סיום המבחן. המבחן נועד להעריך את הישגיהם של המועמדים, ולזהות את המועמדים המצטיינים. המבחן יעשה שימוש במערכת מחשבים, והתוצאות יוצגו באופן אוטומטי.

תוצאות המבחן

הנתונים מוצגים בטבלה להלן. המבחן נערך באמצעות מערכת מחשבים, והתוצאות מוצגות באופן אוטומטי. המבחן כולל שאלות מרובות ברירה, שאלות תשובה קצרה ושאלות תשובה מלאה. המבחן נמשך 60 דקות, והתוצאות יוצגו מיד עם סיום המבחן. המבחן נועד להעריך את הישגיהם של המועמדים, ולזהות את המועמדים המצטיינים. המבחן יעשה שימוש במערכת מחשבים, והתוצאות יוצגו באופן אוטומטי.

תיאור	2018	2017	2016
מבחן מיון	2.4%	2.0%	2.3%
מבחן מיון	1.8%	1.8%	1.8%
מבחן מיון	0.2%	0.7%	0.2%
מבחן מיון	2.1%		

תיאור	2018	2017	2016
מבחן מיון	2.4%	2.0%	2.3%
מבחן מיון	1.8%	1.8%	1.8%
מבחן מיון	0.2%	0.7%	0.2%
מבחן מיון	2.1%		

תוצאות המבחן

הנתונים מוצגים בטבלה להלן. המבחן נערך באמצעות מערכת מחשבים, והתוצאות מוצגות באופן אוטומטי. המבחן כולל שאלות מרובות ברירה, שאלות תשובה קצרה ושאלות תשובה מלאה. המבחן נמשך 60 דקות, והתוצאות יוצגו מיד עם סיום המבחן. המבחן נועד להעריך את הישגיהם של המועמדים, ולזהות את המועמדים המצטיינים. המבחן יעשה שימוש במערכת מחשבים, והתוצאות יוצגו באופן אוטומטי.

הנתונים מוצגים בטבלה להלן. המבחן נערך באמצעות מערכת מחשבים, והתוצאות מוצגות באופן אוטומטי. המבחן כולל שאלות מרובות ברירה, שאלות תשובה קצרה ושאלות תשובה מלאה. המבחן נמשך 60 דקות, והתוצאות יוצגו מיד עם סיום המבחן. המבחן נועד להעריך את הישגיהם של המועמדים, ולזהות את המועמדים המצטיינים. המבחן יעשה שימוש במערכת מחשבים, והתוצאות יוצגו באופן אוטומטי.

תוצאות המבחן

בישראל: מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות.

(ח"ח) (מיליארדי שקלים) מימון	2017	2016
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	1.2%	1.2%
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	1.7%	1.5%
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	4.8%	9.4%

מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות: נתונים בנתונים 6:

לדבר 6 נכון ליום 31 בדצמבר 2017, מימון החברה כולל 5.9 מיליארד שקלים, מהם 1.2 מיליארד שקלים מיומון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות, ו-4.7 מיליארד שקלים מיומון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות. (ב-31 בדצמבר 2016, מימון החברה כולל 9.4 מיליארד שקלים, מהם 1.2 מיליארד שקלים מיומון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות, ו-8.2 מיליארד שקלים מיומון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות.)

מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות:

בישראל: מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות.

המימון מיומון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות הוא מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות. המימון מיומון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות הוא מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות.

(ח"ח) (מיליארדי שקלים) מימון	2017	2016
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	1.1%	1.1%
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	0.9%	0.5%
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	1.7%	1.9%
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	1.2%	2.2%
מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות	2.1%	3.0%

מימון הוצאות על ידי מכירת נכסיו של החברה ומימון הוצאות על ידי הלוואות: נתונים בנתונים 8:

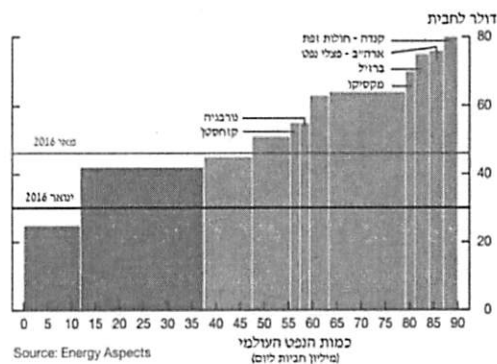
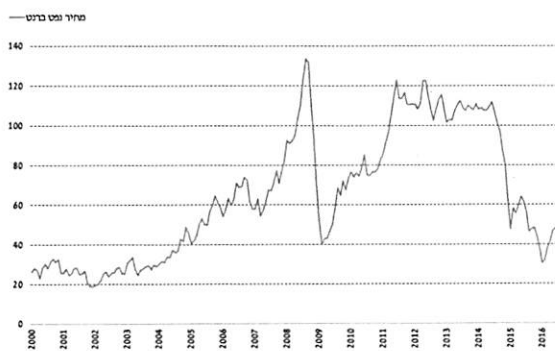
השפעת הירידה במחירי הנפט על כלכלת ישראל

ההתפתחות במחירי הנפט בשנים האחרונות

בין המחצית השנייה של שנת 2014 לתחילת 2016 חלה ירידה חדה במחירי הנפט: מ-110 דולר לחבית ל-30 דולר לחבית – ירידה של 72 אחוזים. לקראת סוף הרבעון הראשון של השנה החל שינוי במגמה והמחיר החל לעלות ל-45–50 דולר לחבית. לירידת המחירים מאמצע שנת 2014 מספר גורמים הקשורים להיצע הנפט ולביקוש אליו. בצד ההיצע, כושר ייצור הנפט התרחב בעקבות כניסתן של טכנולוגיות הפקת נפט מפצלים (בעיקר בארה"ב), הגברת ייצוא הנפט מעירק והסרת הסנקציות על איראן, לצד הגדלת כושר הייצור שבהם עלות הייצור גבוהה יחסית (כגון חולות זפת בקנדה). למול הרחבת היצע הנפט, ארגון אופ"ק לא נקט מדיניות של צמצום מכסות ההפקה (כפי שעשה בעבר) לצורך שימור מחירי הנפט.

ירידת מחירי הנפט הושפעה במידה רבה גם מהאטת הצמיחה העולמית ובעיקר מהביקושים בסין, כמו גם מההתאוששות האיטית מהצפוי באירופה. השילוב של ירידת הביקושים לצד הרחבת ההיצע והציפיות להמשך המגמות, מסביר את השינויים החדים במחירי הנפט בתקופה קצרה יחסית. הירידה בביקושים העולמיים ובעיקר שינוי מודל הצמיחה בסין הובילו יחד עם הירידה במחירי הנפט להוזלה רוחבית במחירי סחורות אחרות. הירידה החדה ביותר נרשמה בשוק האנרגיה, אולם ירידת מחירי הסחורות מתפרסת על מגוון של שווקים, ממזון בסיסי עד מחצבים ומתכות.

תרשים 7: עלות הפקת הנפט וגודל ההפקה
תרשים 8: התפתחות מחירי הנפט לאורך השנים
(כולל עלויות קבועות)

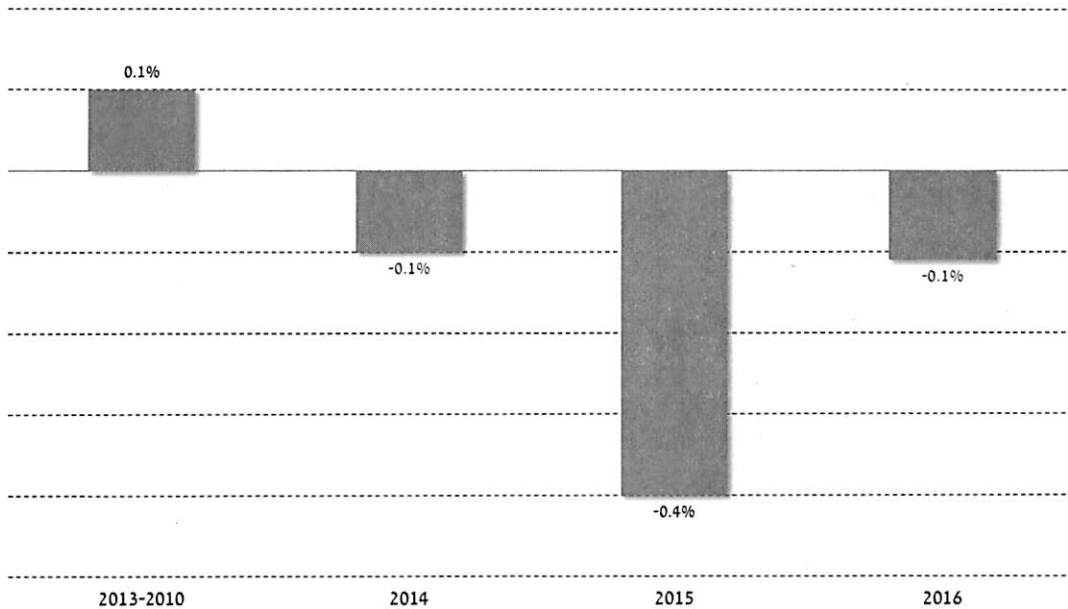
ברמת מחירי הנפט הנוכחיים, פיתוח שדות חדשים (למעט במזרח התיכון) אינו כדאי. עם זאת קיימת גם "עלות יציאה" שבמסגרתה החברות מנמעות מצמצום ההפקה בשדות הקיימים גם לנוכח הפסדים, תוך ציפייה להתאוששות במחירי הנפט (להערכת גופי מחקר עולמיים כ-3.4 מיליון חביות ביום מופקים בעלות משתנה גבוהה ממחירים בשוק). כתוצאה מכך, ההערכות הן להמשך מחירי נפט נמוכים בטווח הקצר ולהתאוששות ברמת המחירים בטווח הבינוני. מחירי הנפט הנמוכים יוצרים סיכונים למשבר בקרב המפיקות (כדוגמת המשבר ברוסיה ב-1998).

השפעת מחירי הנפט על האינפלציה בישראל

לשינויים במחיר הנפט שתי השפעות על מדד המחירים לצרכן, ישירה ועקיפה. ההשפעה הישירה נובעת מהעובדה שעלויות הדלקים נכללת במדד. אי לכך, ירידה במחירי הנפט גוררת ירידה במדד, וזאת בהתאם למשקלות הסעיפים. בנוסף להשפעה זו, היות שהנפט מהווה חומר גלם בענפים השונים, שינוי במחירו משפיע על עלויות הייצור, ובהתאם – על היצע המוצרים ועל מחיריהם לצרכנים (השפעה עקיפה). הדבר נכון הן לגבי מחיריהם של מוצרים בייצור מקומי, הן לגבי מוצרים מיובאים, אם כי המכניזם של השפעת מחירי הנפט על שניהם (ובעיקר מידת ההשפעה של השינויים במחירי הנפט על שער החליפין) שונה במעט.

הספרות האמפירית מצביעה על קיומו של קשר חיובי ומובהק בין מחירי הנפט לאינפלציה. האומדן להשפעה של שינוי של אחוז אחד במחירי הנפט על מדד המחירים לצרכן (גמישות) נע בין 0.004 ל-0.03 בגוש האירו ובין 0.001 ל-0.04 בארה"ב. בבחינה שבוצעה לגבי ישראל, נאמדה גמישות בגובה של 0.007, שפירושה כי ירידה של 10 אחוזים במחירי הנפט, תוביל לירידה של 0.07 אחוז במדד המחירים לצרכן. בשנים 2014–2015 נרשמו ירידות שנתיות ממוצעות של 7 אחוזים ו-48 אחוזים במחיר הנפט בהתאמה. במידה שמחירי הנפט יישארו ברמה הקרובה ל-48 דולר לחבית במהלך המחצית השנייה של 2016, תחול ירידה נוספת של 8 אחוזים במחיר הממוצע בהשוואה ל-2015. ההשפעות של ירידות אלו על מדד המחירים לצרכן עמדו בשנים 2014–2015 על -0.1 אחוז ועל -0.4 אחוז בהתאמה, וההשפעה הצפויה לשנת 2016 היא בשיעור של -0.1 אחוז (ראה תרשים 9).

תרשים 9: השפעת השינוי במחירי הנפט על מדד המחירים לצרכן (ממוצע שנתי)

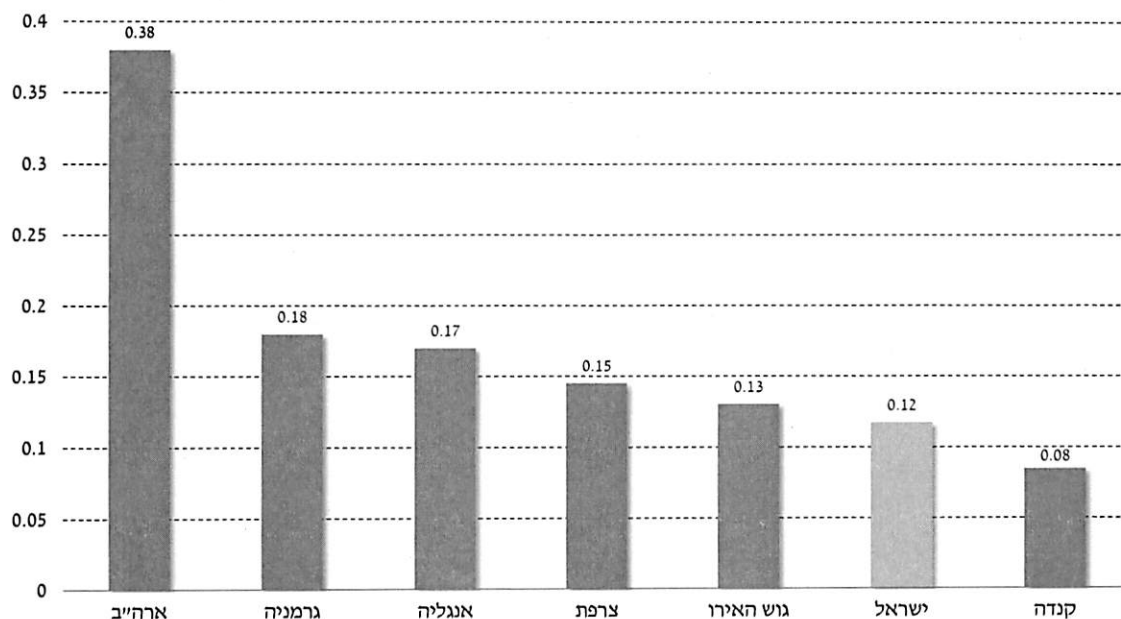
מקור: עיבודי אגף הכלכלן הראשי.
 התחזית ל-2016 מניחה מחיר נפט דומה לרמה הנוכחית.

בתוך כך נמצא כי הרכיב העיקרי במדד המושפע מהשינויים במחירי הנפט הוא רכיב התחבורה, אשר משקלו במדד המחירים הכללי הוא כ-17 אחוזים. בשנים 2014 ו-2015 הוא רשם ירידות של 0.6 אחוזים ו-3.3 אחוזים בהתאמה. השפעה משמעותית של מחירי הנפט על רכיבי המדד ניכרת גם ברכיב החשמל, המים והגז (מתוך הוצאות לאחזקת דירה), אולם זו מתרחשת בפיגור, ככל הנראה בשל מנגנון העדכון של מחירי החשמל.

השפעת מחירי הנפט על הצמיחה

הספרות הכלכלית האמפירית מצאה כי בקרב המדינות המפותחות יבואניות הנפט, מחירי הנפט משפיעים שלילית על הפעילות הכלכלית. ממצא זה תקף גם לגבי המשק הישראלי, אשר קצב הצמיחה בו מגיב למחירי הנפט בדומה לזה שבמדינות גוש האירו, כפי שמוצג בתרשים 10 להלן.

תרשים 10: השפעת ירידה של 10 אחוזים במחירי הנפט על הצמיחה
תגובה מצטברת לאחר 6 רבעונים

מקור: Jiménez-Rodríguez and Marcelo Sánchez (2004). מקדם ההשפעה של מחירי הנפט על הצמיחה בישראל חושב באגף הכלכלן הראשי תוך שימוש במתודולוגיה דומה.

הירידה החדה במחירי הנפט החלה במחצית השנייה של שנת 2014. עם זאת, לנוכח ההשפעה ההדרגתית של מחירי הנפט על הפעילות הכלכלית, תרומת ירידת מחירי הנפט באה לידי ביטוי בשנת 2015 והיא צפויה להשפיע על הצמיחה גם בשנת 2016. בהתבסס על הניתוח הכמותי שהוצג לעיל, התרומה של ירידת מחירי הנפט לצמיחה בשנת 2015 עומדת על 0.2 נקודת האחוז, ובשנת 2016 הירידה צפויה לתרום 0.3 נקודת אחוז נוספת. למעשה, הירידה במחירי הנפט מאז

המחצית השנייה של 2014 ותרומתה החיובית לתוצר, מסבירות במידה רבה את גביית המסים החריגה בשנת 2015, וצפויה לתרום להכנסות ממסים גם בשנת 2016 (בהמשך יוסבר המכניזם של השפעת מחירי הנפט על הכנסות המדינה).

עם זאת, כאמור, החל מחודש מארס 2016 ניכר שינוי מגמה - מחירי הנפט החלו לעלות והם עומדים על כ- 45-50 דולר לחבית בתחילת המחצית השנייה של השנה. המשך מגמת העלייה והתכנסות המחירים לרמה קרובה ל-50 דולר (בדומה להערכת גופי מחקר בינלאומיים), יאפשרו את המשך הצמיחה והיקף הכנסות המדינה, כפי שאלו באים לידי ביטוי בתחזית לשנת 2017.

התרומה של ירידת מחירי הנפט לצמיחה עשויה לנבוע ממספר מקורות: ירידת מחירי הנפט מצמצמת את ההוצאה של האזרחים על סעיפים אשר מושפעים ישירות ממחירי הנפט (כגון תחבורה ואחזקת דירה) ומעלה את ההכנסה הזמינה לרכישת מוצרים ושירותים אחרים. בנוסף, מחירי הנפט הנמוכים מוזילים את התשומות עבור המגזר העסקי, מעודדים גידול בפעילות של מגזר זה ותומכים בהשקעות במלאי ההון הפיזי.

ההשפעה על מחירי התוצר ועל רמת החיים

לנוכח היותה של ישראל יבואנית אנרגיה, הירידה במחירי הנפט משפיעה באופן חיובי על מאזן הסחר, על מחירי התוצר ועל ההכנסה הפנויה במשק. ההשפעה של מחירי הנפט על מחירי התוצר היא מהותית, שכן היא מתורגמת ישירות לגידול בתוצר לנפש. כך, לגבי שנת 2015 העריכה הלמ"ס כי ההכנסה המקומית הגולמית הראלית המביאה בחשבון את השפעת השינויים בתנאי הסחר הבין-לאומי על ההכנסה, עלתה בשנת 2015 ב-2.2 אחוזים יותר מהעלייה בתוצר כתוצאה מהשיפור בתנאי הסחר (המשקפים את מחירי הייצוא בהשוואה למחירי הייבוא במשק). במקביל, על פי סימולציה המבוססת על מודל המקרו של אגף הכלכלן הראשי, תרומת מחירי הנפט לגידול במחירי התוצר היא כמחצית מכך – כ-1.2 אחוז בשנת 2015. כך או כך, תרומה זו גדולה בהשוואה לצמיחה הראלית לנפש שעמדה על כ-0.6 אחוז בלבד בשנת 2015. על פי הערכות אגף הכלכלן הראשי, אם מחירי הנפט יישארו במהלך שנת 2016 ברמה דומה לזו הנוכחית, הדבר יתרום 0.3 אחוז למחירי התוצר בשנה זו. (החישוב הני"ל מבוסס על מודל המקרו-כלכלי של אגף הכלכלן הראשי. עפ"י המודל ירידה של 10 אחוזים במחירי הנפט גוררת עלייה של 0.25 אחוז במחירי התוצר.)

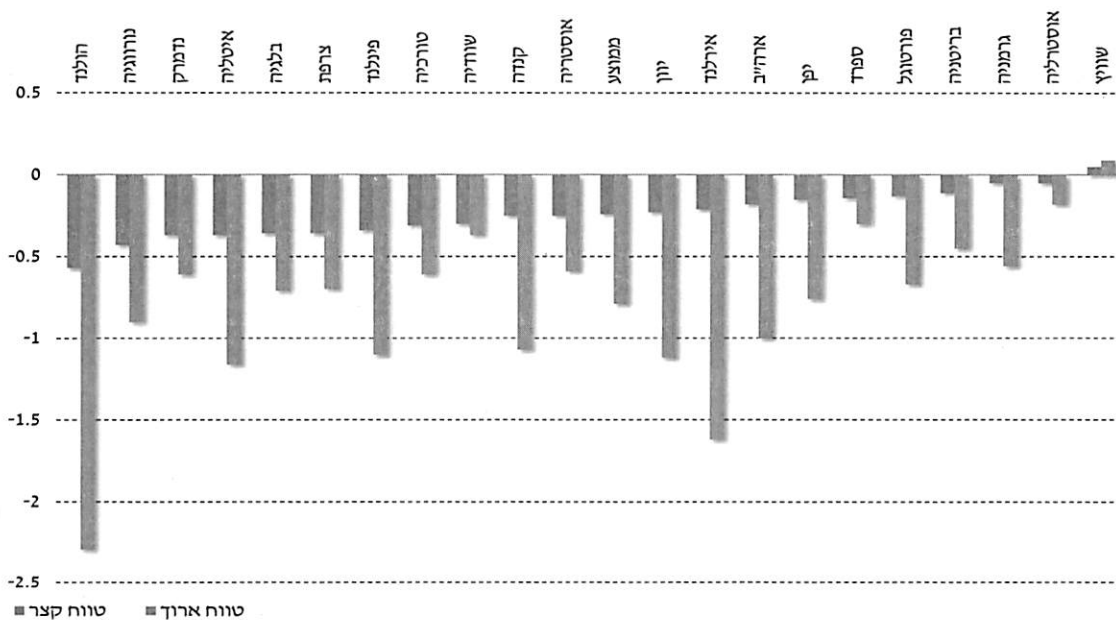
כדי להמחיש את השפעת מחירי הנפט על ההכנסה הפנויה, נציין, כי עלות ייבוא הנפט ירדה בשנת 2015 ביותר מ-5 מיליארד דולר ועמדה על כ-7.4 מיליארד דולר (כחצי מיליארד דולר מהירידה הם תוצאה של גידול בהפקת הגז משדה "תמר"). ירידה זו מתורגמת באופן ישיר לגידול בהכנסה הפנויה.

תרשים 11 : התפתחות במחיר חבית נפט (WTI) ומדד תנאי הסחר

מקור: הלמ"ס, EIA.

תרשים 12 : גמישות הביקוש לדלק ביחס למחירו, במדינות ה-OECD

מקור: Daniel J. Graham and Stephen Glaister (2002)

ההשפעה של המצרפים הפיסקליים

ההשפעה על הכנסות המדינה

מחירי הנפט משפיעים על הכנסות המדינה במספר ערוצים. תחילה תוצג ההשפעה על מיסוי על צריכת דלקים, כדלהלן:

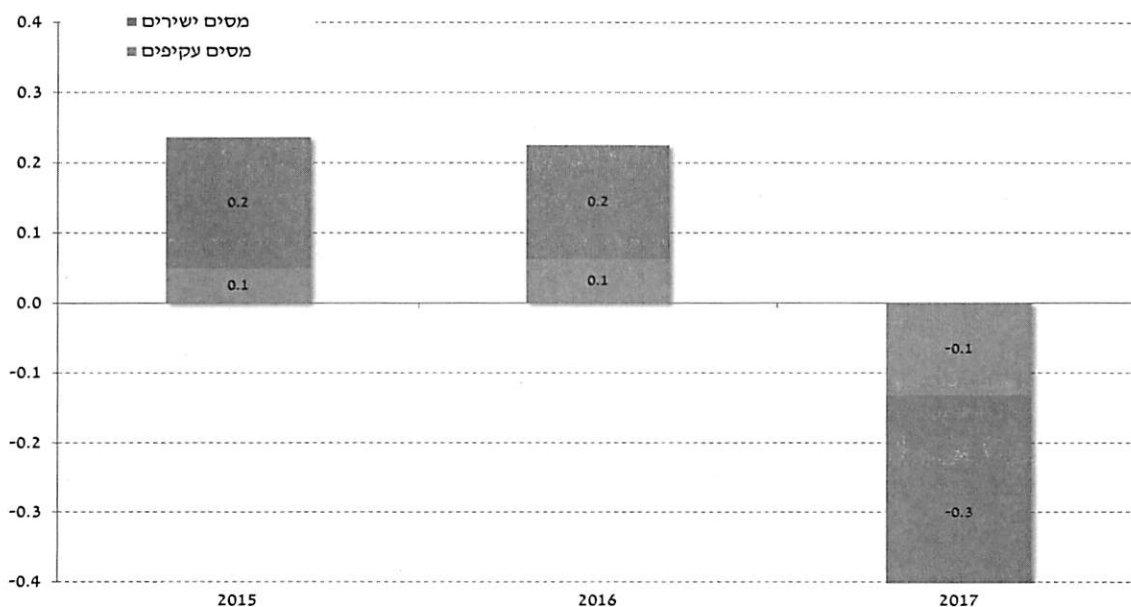
- מחיר הנפט הוא רכיב במחירי דלקים, ולכן שינוי במחיר הנפט ישפיע באופן ישיר על הכנסות המדינה ממע"מ על דלק (גובה מס הקנייה על בלו דלק הוא קצוב ואינו מושפע ישירות ממחיר הדלק).

- מחיר הדלק משפיע על צריכתו, ובעקבות כך – על ההכנסות ממע"מ ועל ההכנסות מבלו דלק. על פי הספרות הכלכלית, גמישות הביקוש לדלק ביחס למחירו נעה בין 0 ל-0.57 בטווח קצר והנתון בישראל נמוך מעט מהממוצע (דומה לספרד, ראה תרשים 14). הגידול בצריכה מפצה על הירידה בהכנסות המע"מ, ובסך הכול ירידה של 1 אחוז במחיר נפט תתבטא בעלייה של כ-7 מיליון ש"ח בהכנסות ממע"מ ומבלו דלק. מכיוון שההשפעה על צריכת הדלק היא הדרגתית, תוספת ההכנסות צפויה להתפרס על מספר רבעונים.

בנוסף, על פי בחינה אקונומטרית במשק הישראלי נמצא כי הירידה במחירי הנפט משפיעה חיובית על רווחי החברות, וכתוצאה מכך על ההכנסות ממס החברות. כך, ירידה של 1 אחוז במחיר הנפט תוביל לעלייה של כ-18 מיליון ש"ח בהכנסות ממס חברות.

לסיכום, ירידה של 1 אחוז במחיר הנפט תוביל לעלייה של כ-7 מיליון ש"ח בשנה בהכנסות ממסים עקיפים ולעלייה של כ-18 מיליון ש"ח בהכנסות ממסים ישירים. הירידה במחירי הנפט מסבירה גידול של כ-0.3 מיליארד ש"ח בהכנסות המדינה ממסים ב-2015 וצפויה לתרום 0.3 מיליארד ש"ח נוספים ב-2016. ההערכה היא כי העלייה הצפויה במחירי הנפט ב-2017 תגרע מהכנסות המדינה כ-0.4 מיליארד ש"ח. במצטבר, השינויים במחירי הנפט צפויים לתרום כ-0.2 מיליארד ש"ח להכנסות המדינה ממסים בשנים 2015–2017.

תרשים 13: תוספת להכנסות המדינה ממסים בעקבות ירידה במחירי הנפט (מיליארדי ש"ח) 2015-2017

ההשפעה על הוצאות המדינה

הכלל הפיסקלי למסגרת ההוצאה צמוד למדד המחירים לצרכן, כך שהירידה במדד (הנובעת מהוזלת מחירי הנפט) מצמצמת את הגידול בהוצאה המותרת.

בפועל, החיסכון הישיר הנובע מהוזלת מחיר הנפט מתמקד בתחבורה הציבורית. בנוסף, בשנת 2015 צמצם משרד הביטחון את הוצאותיו על הדלקים במאות מיליוני ש"ח לעומת השנה הקודמת.

חלק ה': תחזית הכנסות המדינה ממסים, מאגרות ומהכנסות אחרות לשנות הכספים 2017 ו-2018

עיקרים

בשנת 2017 תסתכמנה הכנסות המדינה ממסים, מאגרות ומהכנסות אחרות בכ-328.8 מיליארד ש"ח. הנתונים בפרק נקובים במחירים שוטפים, אלא אם צוין אחרת. תחזית ההכנסות במחירי שנת 2016, כפי שהוצגה לממשלה, עומדת בשנות הכספים 2017 ו-2018 על 325.4 מיליארד ש"ח ועל 334.7 מיליארד ש"ח בהתאמה. האינפלציה הצפויה בשנים 2017 ו-2018 היא 1.1 אחוז ו-1.4 אחוז בהתאמה. בתוך כך, צפויות ההכנסות ממסים להסתכם על פי התחזית העדכנית בכ-293.7 מיליארד ש"ח לפי הפירוט שלהלן: 151.1 מיליארד ש"ח ממסים ישירים, 135.3 מיליארד ש"ח ממסים עקיפים ו-7.3 מיליארד ש"ח מאגרות. בשנת 2018 תסתכמנה הכנסות המדינה ממסים, מאגרות ומהכנסות אחרות בכ-343.3 מיליארד ש"ח. בתוך כך, הכנסות המדינה ממסים צפויות להסתכם בשנת 2018 בכ-307.2 מיליארד ש"ח, לפי הפירוט שלהלן: 157.8 מיליארד ש"ח ממסים ישירים, 141.9 מיליארד ש"ח ממסים עקיפים ו-7.5 מיליארד ש"ח מאגרות (ראה לוח 14). לפיכך, הכנסות המדינה ממסים ומאגרות יעלו בשנים 2017 ו-2018 ב-2.9 ו-3.0 אחוזים בהתאמה לעומת השנה הקודמת. במהלך השנים 2017 ו-2018 צפויה יציבות בהיקף ההכנסות האחרות, אשר יסתכמו בכ-35.1 ו-36.1 מיליארד ש"ח בהתאמה. על פי התחזית, נטל מס, שהוא היחס בין סך גביית המסים ואגרות לתמ"ג, לא צפוי להשתנות בשנות הכספים 2017 ו-2018 (ראה תרשים 17).

תחזית הכנסות המדינה לשנות הכספים 2017 ו-2018 הוכנה בחודש אוגוסט 2016. במועד זה היו ידועים נתוני הגבייה בפועל עד חודש יולי 2016. התחזית מבוססת על מודל אקונומטרי, הלוקח בחשבון את תחזית הצמיחה, את מצרפי שוק העבודה ואת המחירים בתקופת התחזית. בנוסף, התחזית מתייחסת להשפעת גורמים נוספים על הגבייה – שינויי חקיקה, אירועים חד-פעמיים והגברת האכיפה.

נוהל הכנת תחזיות להכנסות המדינה ומעקב אחר טיב התחזיות

בעקבות דוח מבקר המדינה משנת 2012, גובש נוהל הכנת תחזיות והוקם צוות באגף הכלכלן הראשי אשר מרכז את הליך הכנת התחזיות עבור המנהל הכללי של משרד האוצר. הצוות אמון על בנייה ושיפור מודלים המשמשים לחיזוי, על עריכת התחזיות בפועל, על שיתוף הפעולה מול גורמים נוספים במשרד האוצר ובממשלה ועל הצגת התחזיות.

- הצוות פועל בשיתוף פעולה עם צוותים רלוונטיים באגף הכלכלן הראשי ובאגף התקציבים. כמו כן, הצוות מקיים התייעצויות עם עמיתים בבנק ישראל ועם גופים כלכליים נוספים העוסקים בתחזיות. בעת הצורך, מנכ"ל משרד האוצר יכריע בחילוקי דעות בנוגע לצורך בעדכון התחזיות בעקבות החליכים האמורים.
- הצוות מפרסם את התחזיות במסמך מבואר ומנומק, הכולל גם התייחסות לדעות סותרות ולהסתניגויות שעלו במהלך הכנת התחזיות.

2017 שנת האשכול הכלכלית והשקיעה לא השפיעה
 מתייגות מולקולריות. המודל 2015 שנת האשכול הכלכלית והשקיעה לא השפיעה
 מתייגות מולקולריות. המודל 2015 שנת האשכול הכלכלית והשקיעה לא השפיעה

מאפיין כלכלי	2017
(מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016	-0.35
2015-2016-2017	1.5
מאפיין כלכלי 2015-2016-2017	-1.2
מאפיין כלכלי 2015-2016-2017	-3.7
מאפיין כלכלי 2015-2016-2017	0.55

מאפיין כלכלי / מאפיין כלכלי

המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016
 המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016
 המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016

המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016
 המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016
 המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2017-2016

מאפיין כלכלי ומאפיין כלכלי

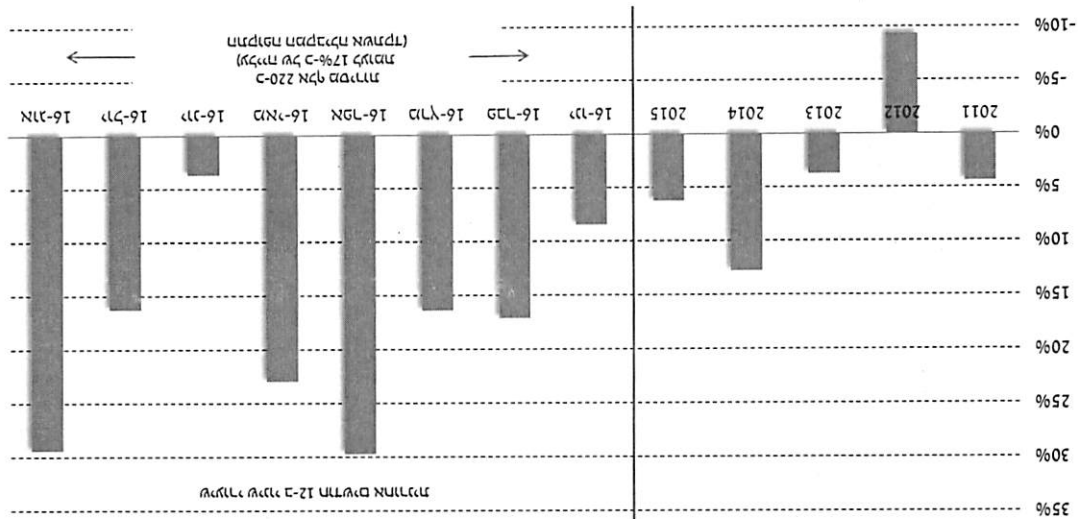
מאפיין כלכלי	2015	2014	2013
מאפיין כלכלי	268.2	254.7	240.6
מאפיין כלכלי	267.7	253.3	234.5

מאפיין כלכלי ומאפיין כלכלי 2015-2013

המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2015-2013
 המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2015-2013
 המאפיין הכלכלי (מאפיין כלכלי) ש"ש 2015-2013

מאז 2007-2014 הורחב היקף המכירת של המניות, וזאת בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות. המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות. המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות.

מאז 2007-2014 הורחב היקף המכירת של המניות, וזאת בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות.

מאז 2007-2014 הורחב היקף המכירת של המניות, וזאת בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות.

המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות. המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות. המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות.

מכירת המניות	73.3
מכירת המניות	0.4
מכירת המניות	-0.2
מכירת המניות	1.2
מכירת המניות	71.9

מאז 2007-2014 הורחב היקף המכירת של המניות, וזאת בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות.

המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות. המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות. המכירת של המניות הורחבה משנת 2008-2005 בשל צמיחה של 2.33% ברווחיות המניות.

ש"ח בלבד. בשנים האחרונות ניכרת התייצבות בהכנסות האחרות. סעיף ההכנסות האחרות בשנים האחרונות מושפע משמעותית מיישום צעדי המדיניות ובשנים הקרובות צפויים צעדים נוספים להשפיע עליו. בשנת 2015 היוו ההכנסות האחרות כ-10 אחוזים מסך הכנסות המדינה והסתכמו בכ-31.7 מיליארד ש"ח, 1.8 מיליארד מעל התחזית שעמדה בבסיס תקציב 2015–2016. הגידול בהכנסות האחרות ביחס לתחזית התקציב הקודם, מקורו בעיקר בפיצוי חד-פעמי בהיקף של כמיליארד ש"ח למוסד לביטוח לאומי (בגין הגירעון בסעיף דמי אבטלה) ובטעות הנובעת מהתנודתיות המשמעותית בהכנסות בסעיף זה. בשנת 2016 צפוי גידול פרמננטי ומשמעותי בהיקף ההכנסות האחרות, מעבר למגמת הצמיחה בסעיף זה, זאת בעיקר בשל יישום של צעדי מדיניות כמפורט בלוח 13, ובראשם החלת שינוי משמעותי בשיטת הרישום של הכנסות המוסד לביטוח לאומי.

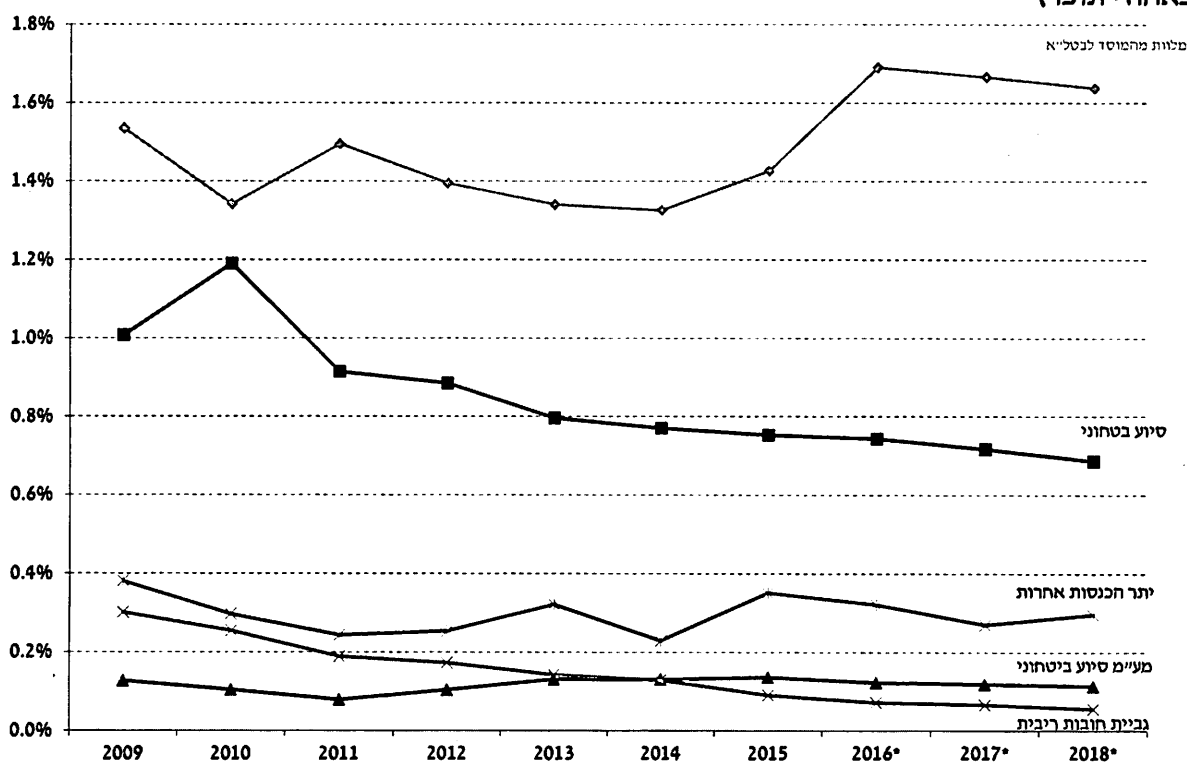
לוח 13: השפעתם של שינויי חקיקה וצעדי מדיניות על ההכנסות האחרות בשנת 2016* (מיליארדי ש"ח)

שינוי חקיקה / צעד מדיניות	
0.5	משיכת תמלוגים – רשות שדות התעופה
0.2	תוספת הכנסות – שיבוב מחברות הביטוח
0.2	משיכת עודפים מקרן ניקיון
0.45	העלאת שיעור ההפרשה של המעסיקים לביטוח הלאומי
3.85	שינוי בשיטת הרישום של הכנסות המוסד לביטוח הלאומי
5.2	סה"כ השפעה על ההכנסות האחרות בשנת 2016

* כלל התוספות בלוח הובאו בחשבון בתחזית בבסיס התקציב לשנים 2015–2016, במסגרתה נלקחה בחשבון גם הכנסה נוספת בגין הארכת תקופת האכשרה לדמי אבטלה, (בהיקף של 75 מיליון ש"ח) אשר לא יושמה, ולכן לא מופיעה בתחשיב הנוכחי.

תרשים 15 : ההתפתחות ברכיבי ההכנסות האחרות

(באחוזי תוצר)

במהלך המחצית הראשונה של 2016 התקבלו הכנסות אחרות בהיקף של 16.4 מיליארד ש"ח, המהווים כ-47 אחוזים מסך ההכנסות בסעיף זה לפי התחזית העדכנית לשנת 2016.

תחזיות להיקף ההכנסות ממסים ומאגרות לשנות הכספים 2017 ו-2018

בשנת 2017 תסתכמנה הכנסות המדינה ממסים ומאגרות, על פי התחזית, ב-293.7 מיליארד ש"ח, לפי הפירוט הזה: 151.1 מיליארד ש"ח ממסים ישירים, 135.3 מיליארד ש"ח ממסים עקיפים ו-7.3 מיליארד ש"ח מאגרות. סכום זה מהווה עלייה של 2.9 אחוזים לעומת התחזית להכנסות בשנת 2016 (ראה לוח 14). תחזית ההכנסות לשנת 2017 מניחה עלייה ראלית בשיעור של 2.7 אחוזים בתוצר המקומי הגולמי ועלייה של 1.1 אחוז במחירי התוצר (לפירוט מלא של ההנחות המקרו כלכליות, ראה חלקים ב' ו'ג'). בשנת 2018 תסתכמנה הכנסות המדינה ממסים ומאגרות, על פי התחזית, בכ-307.2 מיליארד ש"ח – 157.8 מיליארד ש"ח ממסים ישירים, 141.9 מיליארד ש"ח ממסים עקיפים ו-7.5 מיליארד ש"ח מאגרות. סכום זה מהווה עלייה של 3.0 אחוזים לעומת התחזית להכנסות בשנת 2017 (בניכוי מודד המחירים).

למרות הירידה בתחזיות הצמיחה, הרכב התוצר נותר עתיר מיסוי, והצפי להמשך השיפור באינדיקטורים בשוק העבודה תומך בהגדלת תחזית ההכנסות ממסים ישירים, ובמידה פחותה יותר גם של מיסי תצרוכת. לוח 14 שלהלן מציג את רכיבי הגבייה המרכזיים.

לוח 14: עיקרי התחזית להכנסות המדינה ממסים ומהכנסות אחרות במיליארדי ש"ח, מחירים שוטפים

2018	2017	2016	2015	
		תחזית	בפועל	
343.3	328.8	317.6	299.9	תחזית הכנסות המדינה*
				מזה:
307.2	293.7	282.5	268.2	(1) תחזית הגבייה ממסים ומאגרות
157.8	151.1	143.8	135.1	מסים ישירים
141.9	135.3	131.5	126.4	מסים עקיפים
7.5	7.3	7.1	6.7	אגרות
36.1	35.1	35.1	31.7	(2) הכנסות אחרות

הערה: פערים בסיכומים נובעים מעיגולים.

תחזית הגבייה של המסים הישירים – בשנת 2016 צפויות ההכנסות ממסים ישירים להסתכם ב-143.8 מיליארד ש"ח, גידול ראלי של כ-7 אחוזים (ללא התאמות לשינוי חקיקה וצעדים) לעומת השנה הקודמת. הגידול משקף את העדכון כלפי מעלה בצפי להיקף התעסוקה והשכר בשיעור של כמחצית האחוז. הגידול בתחזיות לשכר ותעסוקה ימשך גם בשנים 2017 ו-2018. צפוי כי קצב עליית השכר יתמתן בהדרגה והפער בין עליית השכר לבין צמיחת התוצר לעובד (המשקף את פרוץ העבודה) יצטמצם. תהליך ההתכנסות צפוי להסתיים בשנת 2019, ובמהלך השנים 2017 ו-2018 קצב גידול השכר יהיה עדיין גבוה משיעור הצמיחה של התוצר לעובד. כתוצאה מכך, ההכנסות ממסים הישירים יעלו בשנים 2017 ו-2018 בכ-4.0 אחוזים ובכ-2.8 אחוזים בהתאמה.

תחזית הגבייה של המסים העקיפים – בדומה לשנים האחרונות, הצמיחה בשנים 2016–2018 תובל על ידי גידול בצריכה הפרטית, אשר ישפיע על ההכנסות ממסים עקיפים. היקף גביית המסים העקיפים צפוי לגדול בשנת 2016 ב-2.7 אחוזים (במחירים קבועים, ללא התאמות להורדת שיעור המע"מ) ולעמוד על 131.5 מיליארד ש"ח. הגידול בגביית המסים העקיפים בשנת 2016 משקף כאמור את הגידול החד בצריכה הפרטית, שהובל בין השאר על ידי רכישה של כלי רכב. בהנחה שחלק מהגידול בסעיף זה הוא בעל אופי חד-פעמי, ההכנסות ממסים עקיפים, על פי התחזית, יעלו בשנת 2017 בשיעור של 1.8 אחוזים לעומת 2016. בשנת 2018 יעלו ההכנסות ממסים עקיפים, על פי התחזית, בשיעור של 3.4 אחוזים, בהתאם לגידול הצפוי בצריכה.

תחזית הכנסות אחרות – נתוני הגבייה לגבי המחצית הראשונה של השנה כמו גם ההתפתחויות המקרו כלכליות הובילו לעדכון התחזית לשנים 2016–2018. כך, ההכנסות האחרות בשנת 2016 צפויות לעמוד על 35.1 מיליארד ש"ח, היקף המשקף גידול ראלי של 11.2 אחוזים בהשוואה להכנסות שהתקבלו בשנת 2015. כאמור, עלייה זו נובעת בעיקר מעלייה משמעותית (ופרמננטית) בסעיף מלוות מהביטוח הלאומי, שמקורה בשינוי שיטת הרישום של הכנסות המוסד לביטוח לאומי (כמצוין בלוח 13 לעיל). היקף הגבייה הגבוה ביחס לתחזית בסעיף הכנסות אחרות בשנת 2015 העלה את התחזית

להכנסות אלו בשנת 2016, אולם עדכון מתודולוגיית החיזוי לקראת העבודה על תקציב 2017 ו-2018 וההתפתחויות שצוינו לעיל במהלך 2016, קיזזו את העלייה בבסיס, כך שהתחזית העדכנית לשנת 2016 נותרה כמעט ללא שינוי בהשוואה לתחזית בבסיס תקציב 2015-2016. בסעיף זה, במהלך השנתיים הבאות צפויה יציבות בהיקף ההכנסות אשר צפויות להסתכם בשנים 2017 ו-2018 בכ-35.1 ו-36.1 מיליארד ש"ח בהתאמה (ראה לוח 15). בנספח 2 מופיעה הרחבה בדבר מתודולוגיית החיזוי בסעיף ההכנסות האחרות.

לוח 15: תקבולי הכנסות אחרות בשנים 2015-2018

במיליארדי ש"ח, מחירים שוטפים

מלוות מביטוח לאומי	סיוע ביטחוני	מע"מ סיוע ביטחוני	גביית חובות ריבית	יתר ההכנסות אחרות	סה"כ הכנסות אחרות		
2015	במועל	16.4*	8.7	1.6	1.0	4.0	31.7
2016	תחזית	20.1**	8.8	1.5	0.9	3.8***	35.1
2017	תחזית	20.6	8.9	1.5	0.8	3.3	35.1
2018	תחזית	21.2	8.9	1.5	0.7	3.8	36.1

התחזית נערכה באוגוסט 2016.

* כולל הכנסה חד-פעמית בהיקף של כ-0.9 מיליארד ש"ח.

** כולל יישום צעדי מדיניות פרמננטיים, לרבות שינוי אופן הרישום, המוערכים בכ-4.5 מיליארד ש"ח.

*** כולל הכנסות חד-פעמיות בהיקף חזוי של כ-0.7 מיליארד ש"ח.

לאורך שנות התחזית צפויה ירידה קלה בחלקן של ההכנסות האחרות מתוך התוצר (ראה תרשים 16), מ-3.0 אחוזים בשנת 2016 ל-2.8 אחוזים בשנת 2018. בתוך כך, עיקר הירידה מקורה בשחיקה של חלקן של מלוות המוסד לביטוח לאומי מהתוצר, בשל העובדה שרכיב זה מושפע בעיקר מהשכר, הצפוי לעלות בקצב איטי יותר מהעלייה הצפויה בתוצר. שחיקה צפויה גם בחלקם של הסיוע הביטחוני והמע"מ בגינו מתוך התוצר, שכן במסגרת התחזית אין צפי לשינוי בהיקף ההכנסות ברכיבים אלו. במקביל, הירידה הצפויה בהיקף ההכנסות בגין גביית חובות ריבית, שמקורה בצמצום המתמשך של יתרת הקרן, מובילה גם היא לירידה בחלקן של סעיף זה בהכנסה, מתוך התוצר.

בדיקת הסבירות לתחזית ההכנסות העדכנית

קיימים שני אינדיקטורים מרכזיים לבחינת סבירות תחזית הגבייה לעומת תחזיות מקרו-כלכליות:

■ ערכי הגמישות של הכנסות ממסים ומאגרות ביחס לתוצר (הגמישות משקפת את אחוז הגידול הראלי בהכנסות המדינה בהשוואה לקצב הצמיחה).

■ נטל המס כאחוז מהתוצר.

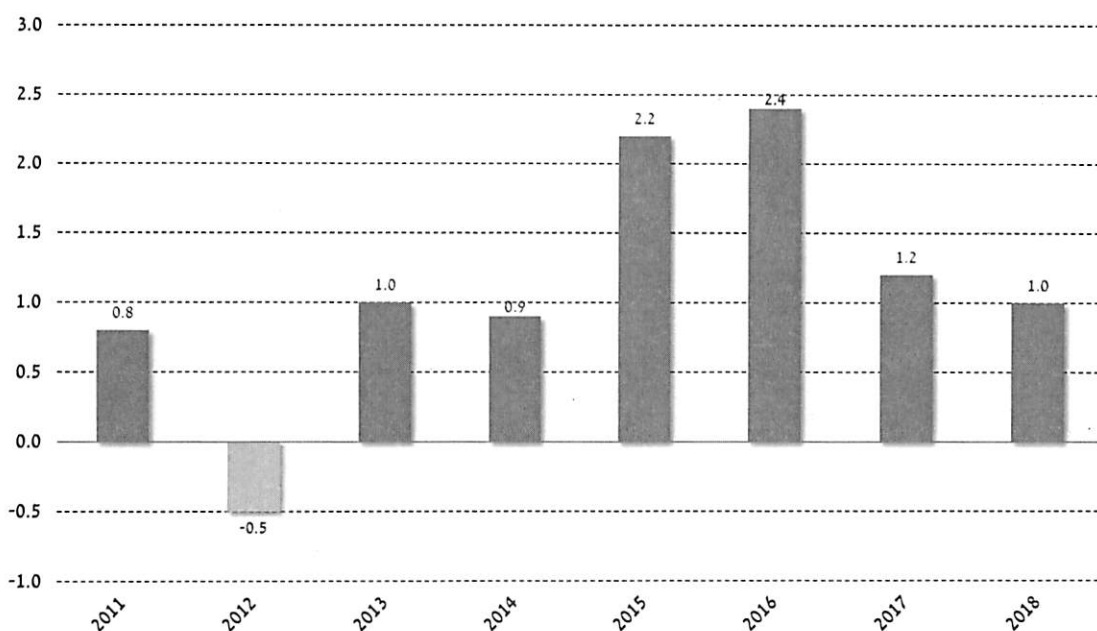
בשנת 2015 גדל היקף הכנסות המדינה ממסים בשיעור של 5.6 אחוזים (במחירים קבועים, המשלבים את מדד מחירי התוצר ומדד המחירים לצרכן ובהתאמה לשינויי מדיניות), קצב שהיה גבוה יותר מפי שניים מקצב הצמיחה במשק. הגמישות החריגה נמשכה גם במחצית הראשונה של 2016 והיא צפויה לבוא לידי ביטוי גם בתחזית לשנת 2016.

הגמישות הגבוהה יחסית בשנים 2015–2016 נבעה משלושה גורמים עיקריים:

- הגידול המהיר בתעסוקה ושכר.
- פער משמעותי בין מחירי תוצר לבין מדד מחירים לצרכן. הגמישות חושבה על סמך שיעור שינוי במחירים אשר מורכב משני המדדים, בפרופורציה שווה.
- הרכב הצמיחה עתיר מיסוי. הירידה בקצב הצמיחה חלה ברכיבים אשר השפעתם בטווח הקצר על הכנסות המדינה היא מוגבלת (ייצוא והשקעות).

בחינת תחזיות הגבייה לשנים 2017–2018 מעלה כי הגמישות צפויה לחזור לטווח הנורמטיבי (1.0–1.2).

תרשים 16: גמישות הגידול הראלי במסים ביחס לקצב צמיחה

*תחזית עדכנית לאוגוסט 2016.

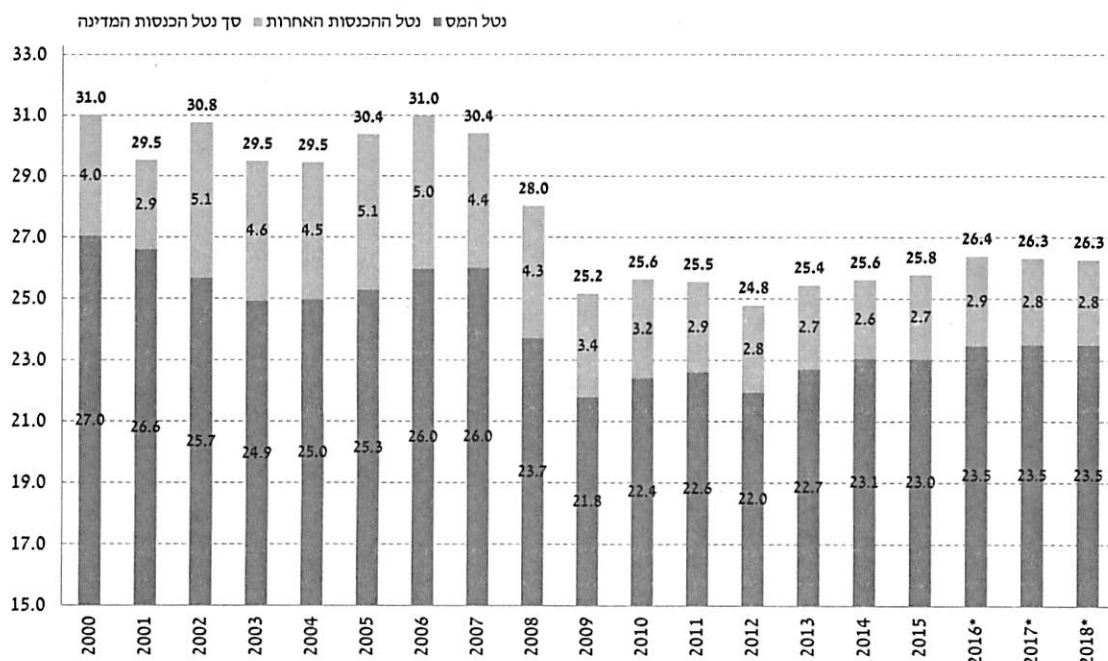
**עקב הפער בין השינוי במדד מחירים לצרכן ומדד מחירי התוצר, בחישוב הגמישות נלקח מדד המשלב את השינויים בשני מדדי המחירים במשקל שווה.

נטל הכנסות הממשלה מורכב מנטל המס ומנטל ההכנסות האחרות. התפתחות הנטל בשנים האחרונות הושפעה משינויים במדיניות המיסוי – שיעורי המס היו במגמת ירידה בשנים 2003–2009 ומשנת 2010 התהפכה המגמה. כמו כן, הגבייה בשנים 2012–2015 הושפעה מהכנסות בעלות אופי חד-פעמי (הנובעות משינויי התנהגות בעקבות צעדי מדיניות), לצד הכנסות שהתקבלו בגין רווחי הון עקב מכירת חברות גדולות. בנוסף, בשנים האחרונות נטל הכנסות הממשלה מושפע מגאות בשוק העבודה, משיעורי אינפלציה נמוכים (בעיקר בהשוואה למחירי תוצר) ומהרכב צמיחה תומך מיסוי. כאמור,

הצמיחה המהירה של הכנסות המדינה ביחס לצמיחת התוצר בשנת 2015, אשר אמורה להימשך גם בשנת 2016, גוררת עלייה בנטל הכנסות המדינה מהתוצר. בתוך כך, נטל המס, המייצג את משקל סך הכנסות המדינה ממסים ומאגרות בתוצר, עמד על כ-23.3 אחוזי תוצר בשנת 2015 והוא צפוי לעלות ל-23.7 אחוזי תוצר בשנת 2016 ולהיות ברמה דומה בטווח הקצר-בינוני (ראה תרשים 17 להלן). העלייה בשנת 2016 נובעת ממצרפי שוק העבודה, המצביעים על רמת התעסוקה הקרובה למלאה ומהרכב תוצר עתיר מיסוי (צריכה פרטית). נטל המס צפוי לשמור על רמתו בשנים 2017 ו-2018 (בהתאם לגמישות הקרובה ליחידתית).

בהקשר של נטל ההכנסות האחרות, הגידול הצפוי בנטל בשנת 2016 נובע מעדכון כלפי מעלה (רישומי) של הכנסות המוסד לביטוח לאומי בהיקף של 0.3 אחוזי תוצר, החל משנה זו. אולם, לאורך השנים 2017 ו-2018 צפויה ירידה קלה בחלקן של ההכנסות האחרות מתוך התוצר. הירידה משקפת את השחיקה של חלקן של מלוות מהמוסד לביטוח לאומי כאחוז מהתוצר, בשל העובדה שרכיב זה מושפע בעיקר מהשכר הצפוי לעלות בקצב איטי יותר מהעלייה החזויה בתוצר. שחיקה (כאחוז מהתוצר) צפויה גם ברכיבי הסיוע הביטחוני והמע"מ בגינו. התחזית מניחה כי לא יחול שינוי בהיקף ההכנסות לאחר תום הסכם הסיוע הנוכחי (שתוקפו עד סוף שנת 2017). במקביל, הירידה הצפויה בהיקף ההכנסות בגין גביית חובות ריבית, שמקורה בצמצום המתמשך של יתרת הקרן, מובילה גם היא לירידה בחלקו של סעיף זה בהכנסה, מתוך התוצר.

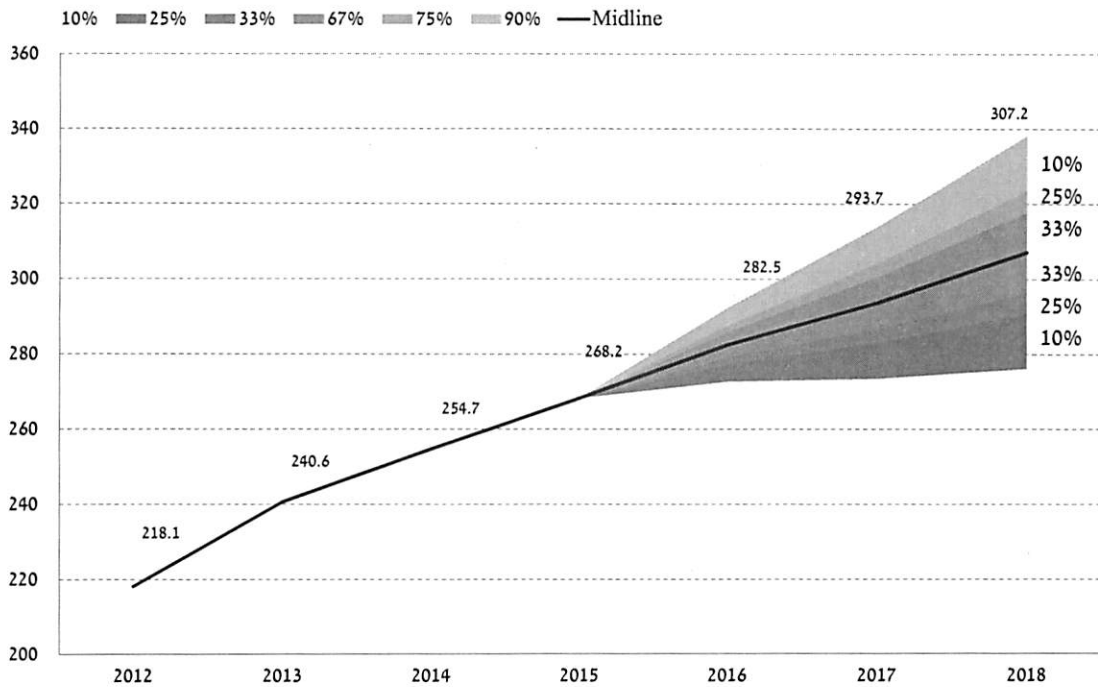
תרשים 17: נטל הכנסות הממשלה (אחוזי תוצר, לא כולל צעדים מתוכננים)

תחזית.

תחזיות המסים לשנות הכספים 2017 ו-2018 חושבו באמצעות מודל אקונומטרי. תחזית המודל לגידול בהכנסות ממסים מתבססת על תחזיות למשתני המקרו (כגון צמיחה, תעסוקה ומחירים) ומתחשבת בשינויי החקיקה הצפויים להשפיע על הכנסות ממסים. התחזית לגביית המסים המופקת מהמודל משקפת את התרחיש הסטטיסטי הסביר ביותר. עם זאת, תחזית הגבייה, כמו כל תחזית סטטיסטית אחרת, איננה ודאית. הניתוח שלהלן מציג את חוסר הוודאות הגלום בתחזית לגביית המסים באמצעות שיטת ה-Value at Risk – VAR הוא מושג מעולם ניהול סיכונים, המבטא את ההפסד המקסימלי, במקרה הנידון, במונחי גביית המסים, שייתכן בהסתברות נתונה.

תרשים 18: ניתוח VAR לתחזית גביית המסים במספר רמות ודאות

נספח 1 – אופן חישוב גמישות ההכנסות ממסים ומאגרות ביחס לתוצר

אומדן גמישות ההכנסות ממסים ביחס לתוצר חושב על בסיס נתוני הכנסות וצמיחה של שנתיים עוקבות, והשנה הראשונה בכל צמד שנים היא שנת בסיס. מנתוני ההכנסות נוכו סכומים אשר התווספו לגבייה בעקבות שינויי חקיקה (תוספתיים) או הכנסות בעלות אופי חד-פעמי, זאת על מנת שיהיה אפשר להשוות בין הנתונים וליצור אומדן בעל משמעות כלכלית.

כך לדוגמה, בשנת 2017 צפויה גביית מסים בסך 293.7 מיליארד ש"ח. ערך זה, לאחר ניכוי השפעת שינויי חקיקה תוספתיים ביחס לשנת 2016, בניכוי השפעת הכנסות חד-פעמיות, עומד על 292.4 מיליארד ש"ח. ערך זה יש להשוות להכנסות בסך 280.3 מיליארד ש"ח בשנת 2016 (גבייה בפועל של 282.5 מיליארד ש"ח בניכוי הכנסות חד-פעמיות והשפעת שינויי חקיקה), כך שהמסים צפויים לגדול בשנת 2017 ב-4.3 אחוזים. גידול זה הוא נומינלי, ובניכוי הגידול במדד המחירים, המשלב מדד המחירים לצרכן ומדד מחירי התוצר, המסים צפויים לעלות ב-3.2 אחוזים. היות שהצמיחה הצפויה בשנת 2017 (ללא השפעת הגז) עומדת על 2.7 אחוזים, הגמישות בשנת 2017 עומדת על 1.2.

לוח 16: אופן חישוב גמישות ההכנסות ביחס לתוצר ערכי ההכנסות במיליארדי ש"ח במחירים שוטפים

שנת בסיס		שנת בסיס		שנת בסיס		
2018	2017	2017	2016	2016	2015	
307.2	293.7	293.7	282.5	282.5	268.2	הכנסות בפועל
0.6	0.6	0.6			1.74	גבייה חד-פעמית
				-4.7		צעדי מדיניות
			1.5	1.5	-1.5	הקדמת הפרשה לקרן מס רכוש
1	0.75	0.75	0.75	1.1	0.05	התאמות נוספות
305.6	292.4	292.4	280.3	284.6	267.9	הכנסות במונחי שנת בסיס
2.8%		2.7%		2.5%		
1.6%		1.1%		0.3%		מדד מחירים רלוונטי*
1.0		1.2		2.4		גמישות מחושבת

* שיעור שינוי במדד מחירים המשקלל את מדד המחירים לצרכן ומחירי התוצר

פרק ו: שינויי חקיקה מתוכננים והכנסות נוספות בשנים 2017 ו-2018

במסגרת הצעת התקציב לשנים 2017 ו-2018 שאישרה הממשלה נכללים צעדים המשפיעים על היקף גביית המסים הצפוי. כמו כן, הצעת התקציב כוללת שינויים רישומיים במבנה ההכנסות בחלק מסעיפי ההכנסות השונים. בעקבות כך הוחלט על העברה רישומית של כל ההכנסות בגין מענק הסיוע הביטחוני למסגרת הוצאה מותנית בהכנסה החל משנת 2017. עד שנת 2016, כולל, הועבר חלק קבוע מתוך סך הסיוע הביטחוני למסגרת הוצאה מותנית בהכנסה, כלומר ההכנסה בגין הסיוע הביטחוני שנרשמה בסעיף הכנסות אחרות הייתה הכנסה נטו, לאחר ההפרשה לסעיף הוצאה מותנית בהכנסה. האומדן להיקף השינויים הנובעים מיישום הצעדים הוכן על ידי גורמים שונים במשרד האוצר. להלן פירוט הצעדים ותרומתם להכנסות המדינה לשנים 2017 ו-2018 כפי שהוצגו לממשלה:

לוח 17: צעדים בתחום המסים

אומדן היקף הכנסות במיליארדי ש"ח			צעדי ההתאמה
הערות	2018	2017	
שינוי הבסיס	0.68	0.68	התאמת התקרה להטבת מס על כספי הפיצויים
שינוי הבסיס	0.3	0.3	קיבוצים – השוואת המיסוי ליתר האוכלוסייה
שינוי הבסיס	0.2	0.2	הפחתת תקרת הפטור על הכנסות מהימורים
שינוי הבסיס	-0.3	-0.3	BEPS – קניין רוחני
שינוי הבסיס	0.9	0.9	אגרת ריבוי נכסים
שינוי הבסיס	0.3	0.2	מיסוי חברות ארנק
שינוי הבסיס	-2.8	-1.9	תכנית הורדת מסים
חד-פעמי	0.75	0.75	שינוי עיתוי ההפרשה לקרן מס רכוש
	0.03	0.83	סך כל הצעדים בתחום המסים
	307.2	294.5	תחזית הגבייה ממסים ומאגרות כולל הצעדים המתוכננים

לוח 18: צעדים בתחום הכנסות אחרות

אומדן היקף הכנסות במיליארדי ש"ח			צעדי ההתאמה
הערות	2018	2017	
שינוי הבסיס	-8.9	-8.9	העברת ההכנסות ממענקים בחו"ל להוצאה מותנית בהכנסה
חד-פעמי	3.19	1.74	תמלוגים וגביית דיבידנד
שינוי הבסיס	-0.3	-0.3	קצבאות נכים בביטוח הלאומי
חד-פעמי	0.25	0.25	המועצה להסדר הימורים בספורט – רווחים צבורים
שינוי הבסיס	0.2	0.2	השוואת גביית בטל"א מהקיבוצים לגבייה משאר האוכלוסייה
שינוי הבסיס	0.05	0.05	שיפור מצבו הפיננסי של המוסד לביטוח לאומי
	-5.5	-6.9	סך כל הצעדים בתחום הכנסות האחרות
	30.6	28.2	תחזית ההכנסות האחרות כולל צעדים מתוכננים

- הטבה להכנסה משכר דירה חושבה לעומת שיעור מס של 10 אחוזים על ההכנסה ברוטו.
- הטבה להכנסה מהגרלות והימורים חושבה לעומת שיעור המס הרגיל על הכנסות אלה – 35 אחוזים על ההכנסה ברוטו, החל משנת 2017, על פי החלטת הממשלה. בשנים 2014–2016 השיעור עמד על 30 אחוזים.
- הטבות להכנסות משבח מקרקעין חושבו לעומת שיעור מס שבח תקני של 25 אחוזים.
- הטבות במס קנייה חושבו לעומת שיעור מס תקני על אותו מוצר – לדוגמה ההטבה הגלומה בהסדר הסולר חושבה לעומת בלו של כ-3 ש"ח לליטר סולר.
- הטבות במע"מ חושבו לעומת שיעור מע"מ של 17 אחוזים.

■ מי חייב במס.

- הגדרת הגבולות הגאוגרפיים – לדוגמה, בשיטת מס טריטוריאלית, הפטור על הכנסות מחו"ל אינו נחשב כהטבה.
- מנהל המס – הכוונה היא להוראות שונות בחוק, כגון קביעת מועד הגשת דוחות או גובה הקנסות במקרה של איחור בתשלום המס.

לאחר קביעת התקן, כל סטייה ממנו תיחשב כהטבת מס, אולם ההגדרה בעייתית, שכן לא תמיד ברור מהו התקן שלעומתו יש לחשב את ההטבה. לדוגמה: על ייצוא סחורות חל מע"מ בשיעור 0. אם בסיס המס הוא הערך המוסף, אזי יש לראות בזה הטבה, אך אם המע"מ הוא מס על הצריכה המקומית, אין לכלול את שיעור 0 על ייצוא סחורות ברשימת הטבות המס. לפיכך, יש להתייחס להיקף הטבות המס המדווח כאן בכפוף לקביעת התקן בכל מס ומס. אין זה מן הנמנע שחוקר אחר היה מגיע להיקף שונה ולהרכב שונה. חשוב להדגיש שלהחלטה הטכנית לכלול סעיף ברשימת ההטבות אין השלכה על ההחלטה הערכית האם ההטבה רצויה.

לא רק הגדרת ההטבות נתונה לוויכוח, גם פימוֹתן בעייתית. השיטה שנבחרה כאן לבניית אומדן הטבות המס מניחה שההטבה הנדונה היא היחידה הקיימת, ללא חישוב השלכות ההדדיות שבין הטבות המס למיניהן ומבלי להביא בחשבון את השינוי האפשרי בהתנהגות הכלכלית במקרה של ביטול ההטבה. שינוי בסעיף מסוים אינו חייב, אפוא, לגרום לשינוי באותו ערך בהכנסות המדינה. נקודה זו מקבלת משנה תוקף בצירוף של כמה סעיפים. לחלופין, היה אפשר לבחור בשיטה של הפסד הגבייה (לאחר שנלקחו בחשבון שינויי התנהגות) או בשיטה של ההוצאה האקוויולנטית (ההוצאה התקציבית שהייתה מביאה לאותו שינוי בהכנסה הפנויה של הנהנה).

רוב סעיפי האומדן הם על בסיס מימוש בשנים 2017 ו-2018, למעט הסעיף המתייחס להטבות בשוק ההון – כפי שיפורט להלן. רמת הפירוט של הנתונים תלויה במידע שהצטבר במנהל הכנסות המדינה. סעיפים מסוימים מפורטים, בעוד שבסעיפים אחרים האומדנים כלליים. עקב קשיים בחיזוי מידת המיצוי של הטבות המס, האומדנים מבוססים על נתונים לא מעודכנים, לעתים עד כדי פיגור של חמש שנים, המקודמים לערכים (בדרך כלל תוצר או משתנה רלוונטי אחר) של שנת 2017 או שנת 2018.

היתרונות והחסרונות של הטבות מס ככלי מדיניות

כאשר מתגלה כשל שוק המצדיק התערבות ממשלתית שתטיב עם אוכלוסייה מסוימת או עם פעילות כלשהי, נשאלת השאלה באיזו דרך יש לבחור כדי להעניק את ההטבה – הטבת מס או הוצאה ישירה?

מהלוח עולה שחלקן של הנשים בהטבות, פרט לפטור על קצבאות ילדים, נע בין 9 אחוזים (לגבי הפטור לנכים) ל-61 אחוזים (לגבי הזיכוי להורים בגין ילדים). חלקן הנמוך מאוד של הנשים בפטור על קצבאות ילדים נובע מההנחה שלולא הפטור, הקצבה הייתה מתחייבת במס בידי ההורה עם ההכנסה הגבוהה יותר. כמובן, הנשים הן הנהנות הבלעדיות של תוספת חצי נקודת הזיכוי.

עוד עולה מהלוח שחלקן של הנשים בעשירון העליון נמוך יותר מחלקן בסך ההטבות – 26 אחוזים מההטבה בקרנות השתלמות, 14 אחוזים בהטבה לאזורי פיתוח, ו-9 אחוזים בפטור לנכים. הדבר משקף את הכנסתן הנמוכה יותר של נשים לעומת גברים. לדוגמה, הנשים מהוות מחצית מבעלי קרן השתלמות, אך ייצוגן גבוה יותר בעשירונים הנמוכים, שבהם הטבת המס היא נמוכה (או שאין כלל הטבת מס לגבי אלו מתחת לסף המס), ואילו משקלן בעשירונים 9 ו-10 יורד ל-30 אחוזים.

חשוב לציין שאין בנתונים אלה הוכחה להפליה לרעה של אוכלוסיית הנשים בקבלת ההטבה. לגבי חצי נקודת הזיכוי, ישנה אפילו הפליה לטובת הנשים, בעוד שלגבי ההטבות האחרות, החוק אינו מבדיל בין נשים לגברים. נראה שמשקלן הנמוך של נשים בקבלת הטבות המס הוא תוצאה משולבת של שיעור השתתפות נמוך יותר בשוק העבודה (כולל מיעוט שעות העבודה) ושל שכר נמוך יותר, לעומת השתתפות גבוהה יותר ושכר גבוה יותר של גברים.

התפלגות עלות הטבות מס נבחרות בשנת 2017, על פי מגדר ועשירוני הכנסה
(במיליוני ש"ח) **

פטור לנכים			קרנות השתלמות, בעת ההפקדה			זיכוי להורים בגין ילדים			חצי נקודת זיכוי לנשים	עשירון
נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	נשים	
10	70	70	-	-	-	-	-	-	-	1
-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	2
-	20	20	-	-	-	-	-	-	-	3
-	20	20	-	-	-	-	-	-	10	4
-	10	10	-	-	10	10	40	50	70	5
-	10	10	30	10	40	110	110	220	110	6
10	30	40	80	60	140	350	180	530	130	7
10	50	60	250	180	440	590	240	830	180	8
10	80	90	560	620	1,170	540	290	830	190	9
30	290	320	440	1,270	1,700	320	330	650	110	10
60	590	650	1,360	2,150	3,510	1,910	1,200	3,110	810	סה"כ

אזורי פיתוח			פטור לקצבאות זקנה			פטור לקצבאות ילדים			עשירון	
נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ	נשים	גברים	סה"כ		
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2
-	-	-	-	30	30	-	-	-	-	3
-	-	-	30	50	80	-	10	10	10	4
-	20	30	20	50	60	-	30	30	30	5
20	70	90	20	50	70	-	50	50	50	6
40	160	200	20	60	80	-	110	110	110	7
110	350	460	20	70	90	10	180	200	200	8
200	540	740	20	70	90	20	320	340	340	9
70	430	500	20	120	140	20	500	510	510	10
440	1,580	2,020	140	510	650	50	1,220	1,270	1,270	סה"כ

המקור: מנהל הכנסות המדינה

הערות ללוח:

* עשירוניים, על פי ההכנסה החייבת במס בכלל האוכלוסייה.

** מעוגל ל-10 מיליון ש"ח, כך שיייתכן שהסה"כ שונה מסכום הרכיבים.

בשנת 2017, גרמה ירידת רווחים נכבדה של כ-10% לעומת שנת 2016. הירידה נובעת בעיקרה מירידת המכירות, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה. הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה. הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה.

הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה.

הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה. הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה. הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה.

הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה.

הוצאות על מוצרי הליבה

2018	2017	2018	2017
מ"ח	מ"ח	מ"ח	מ"ח
במיליון ש"ח	במיליון ש"ח	במיליון ש"ח	במיליון ש"ח
13	14	6.9	6.9
52	51	26.4	26.4
11	11	5.9	5.9
8	8	4.1	4.1
1	1	0.4	0.4
9	9	4.5	4.5
6	6	3.2	3.2

הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה.

הירידה במכירות נובעת בעיקרה מירידת המכירות של מוצרי הליבה, בעיקר בשלבים המוקדמים של השנה.

הוצאות על מוצרי הליבה

חברות של 12 אחוזים, ובמקרים מסויימים של 6 אחוזים, על מפעל טכנולוגי ומס של 4 אחוזים על חלוקת דיבידנד שמקורו במפעל טכנולוגי, לחברה בחו"ל. עלות השינוי כ-0.3 מיליארד ש"ח.

בשנת 2003 נהנו החברות מהטבה בפועל של כ-2.3 מיליארד ש"ח. בשנת 2011 גדלה ההטבה ל-6.9 מיליארד ש"ח. הורדת שיעור מס חברות מ-36 אחוזים ב-2003 ל-24 אחוזים ב-2011 הקטינה את ההטבה הגלומה בשיעורי מס נמוכים או בפטור. הפעילות המוטבת לעומת זאת גדלה מאוד, וייתכן שהסיבה לכך היא, בין היתר, תיקון 60 לחוק, אשר אפשר משנת 2005 "מסלול ירוק" להטבות מס למפעל מוטב.

ההטבה ב-2017 נאמדת בכ-6.9 מיליארד ש"ח. יש לציין שהחישוב אינו לוקח בחשבון את השפעת ההטבה על ההתנהלות הכלכלית של החברות, כך שיש לצפות שביטול ההטבה יניב תוספת הכנסה נמוכה בהרבה מאומדן ההטבה.

הטבת מס לפי חוק עידוד השקעות הון היא ריכוזית ומושפעת מתנודתיות בהיקף הפעילות המוטבת של חברות בודדות. מסיבה זו, תחזית עלות ההטבה לשנות הכספים 2017 ו-2018 סובלת מאי-וודאות רבה.

חוק האנג'לים – התרת עלות השקעה של עד 5 מיליון ש"ח במניות של חברה עתירת מו"פ, בשלב ה-Seed, כהוצאה בידי משקיע יחיד על פני שלוש שנים.

כדי לעודד השקעות בחברות ישראליות עתירות מו"פ, המצויות בשלב הראשוני של פעילות המו"פ (שלב ה-Seed), יותר ליחיד להפחית את עלות ההשקעה במניות של חברה כאמור כהוצאה, כנגד הכנסה מכל מקור, בפריסה על פני שלוש שנים (בהתאם לשיקול דעתו ולא דווקא בשלושה חלקים שווים), החל משנת המס שבה סכום ההשקעה שולם לחברה, וזאת עד לסכום השקעה מרבי שלו ושל קרובו של 5 מיליון ש"ח.

מחקר ופיתוח, חיפוש נפט והפקת סרטים – הוצאות למטרות אלה מותרות בניכוי שוטף, אף שלמעשה הן אינן הוצאות שוטפות. אין אומדן להטבה זו.

זיכוי לעובדי משמרות – עובד במשמרת שנייה או שלישית בתעשייה זכאי לזיכוי מס בשיעור של 15 אחוזים מהכנסתו, שנבעה מעבודה במשמרות, עד למקסימום של 930 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2016). החל מיולי 1990 לא ניתן זיכוי להכנסה ממשמרות, שהיקפה, בצירוף להכנסה הרגילה, עולה על 10,600 ש"ח לחודש (נכון לשנת 2016).

החוק לעידוד התעשייה (מסים) – החוק מאפשר לחברות תעשייתיות לנכות פחת בגין נכסי קניין רוחני והוצאות הנפקה ולהגיש דוחות מאוחדים לצורכי מס. אין אומדן כמותי להטבות אלה.

פחת מואץ – אין בנמצא אומדן כולל של עלות ההטבה הנובעת משיעורי פחת העולים על שיעורי הפחת הכלכלי. אומדן ההטבה חושב בעבר רק בגין העלאת שיעורי הפחת ל-50 אחוזים על השקעות במכונות ובציוד שבוצעו בין 1 ביוני 2008 ל-31 במאי 2009. להטבה זו אין עלות בשנת 2017.

פטור השתתפות – בשנת 2005 נקבע הסדר מיוחד ביחס לחברות החזקה ישראליות שישקיעו בחברות זרות. מטרת ההסדר לאפשר הקמה בישראל של מרכזי ניהול בין-לאומיים של תושבי חוץ. חברה שתעמוד במספר תנאים תיהנה מפטור ממס על דיבידנד שהיא תקבל מהחברה המוחזקת הזרה ומפטור ממס רווחי הון במכירת מניות של אותה חברה. אין אומדן להטבה זו.

בישראל מוגנים רק מלגות אלו ולא מלגות אחרות. לכן, מלגות אלו אינן מוגנות על ידי חוק הגנת הרווחה.
למא, בישראל קיימת מערכת של מלגות לילדים וצעירים, אשר מטרתה להגן על רווחתם ולסייע להם להשתלב בחברה.
מלגות אלו ניתנות לילדים וצעירים ממוצא ערבי, ממוצא אשכנזי וממוצא ספרדי, וכן לילדים וצעירים
ממוצא אחרים, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.

■ **מלגות לילדים וצעירים ממוצא ערבי**

מלגות אלו ניתנות לילדים וצעירים ממוצא ערבי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
מלגות אלו ניתנות לילדים וצעירים ממוצא ערבי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
מלגות אלו ניתנות לילדים וצעירים ממוצא ערבי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
מלגות אלו ניתנות לילדים וצעירים ממוצא ערבי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
מלגות אלו ניתנות לילדים וצעירים ממוצא ערבי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.

■ **מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי**

2017-1-8207 מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי

2017-1-8207 מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
2017-1-8207 מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
2017-1-8207 מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
2017-1-8207 מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.
2017-1-8207 מלגות לילדים וצעירים ממוצא אשכנזי, אשר נמצאים במצב של חוסר יציבות כלכלית או במצב של חוסר יכולת להשתלב בחברה.

לשכת הרווחה, משרד העבודה והרווחה

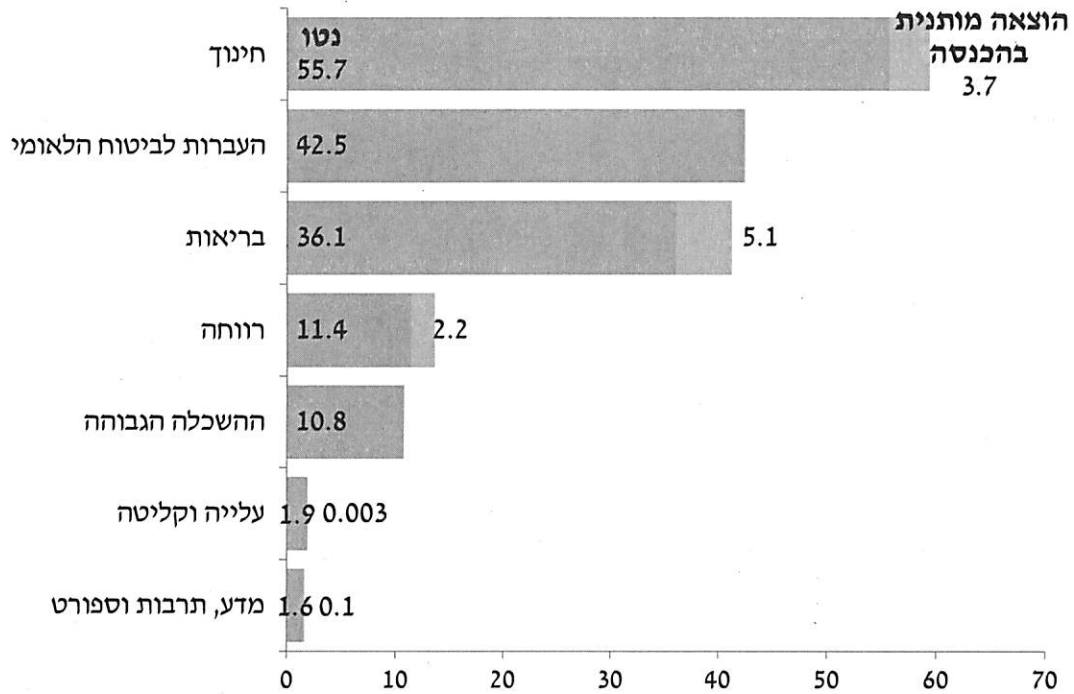

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

■ ועדת הבחירות המרכזית

בהתאם לחוק הבחירות לכנסת, תשכ"ט-1969, נקבע תקציב ועדת הבחירות המרכזית על ידי ועדת הכספים של הכנסת על פי הצעת ועדת הבחירות המרכזית. תקציב ועדת הבחירות לשנת 2015 נקבע על כ-19 מיליון ש"ח. תקציב ועדת הבחירות המרכזית לשנת 2018 טרם אושר על ידי ועדת הכספים של הכנסת, אך בהתאם לבקשת ועדת הבחירות, צפוי תקציבה לעמוד על כ-19 מיליון ש"ח לשנת 2018.

תקציב השירותים החברתיים לשנת הכספים 2018
במליארדי ש"ח

מאפייני התקציב

ההוצאה על השירותים החברתיים מושפעת במידה רבה מתהליכים דמוגרפיים וכן מסדרי העדיפויות של הממשלה, הנקבעים בהתאם ליעדים חברתיים שונים. מרכיבי ההוצאה העיקריים הם הוצאות שכר ותשלומי העברה. ההוצאה לשירותים החברתיים הממומנת ישירות ומופיעה בהתאם בתקציב המדינה עומדת על כ-168 מיליארד ש"ח לשנת 2017 ועל כ-175 מיליארד ש"ח לשנת 2018. ההוצאה כוללת גם חלק מההוצאות של משרדים נוספים כגון תחום התעסוקה במשרד הכלכלה וההוצאה על הסיוע בדיוור, המתקצבת במשרד הבינוי והשיכון וכן תשלומי הריבית בביטוח הלאומי (הוצאות אלו מוצגות בחוברת זו בפרקים אחרים).

כלל ההוצאה הממשלתית לשירותים החברתיים, הכוללת את הוצאות המוסד לביטוח לאומי וסל הבריאות, הממומנות גם באופן ישיר על ידי גבייה מהציבור, עתידה להסתכם בכ-237 מיליארד ש"ח לשנת 2017 וכ-249 מיליארד ש"ח לשנת 2018.

סך ההוצאה על השירותים החברתיים לשנים 2017 ו-2018

במחירים שוטפים, במיליארדי ש"ח (אומדן, בהתאם להצעת התקציב)

2018	2017	
87.7	81.8	המוסד לביטוח לאומי (כולל גמלאות במימון משרד האוצר)**
42.5	40.5	מזה: הקצבות מאוצר המדינה
55.7	53.5	משרד החינוך
10.8	10.5	ההשכלה הגבוהה
11.5	11.1	הרווחה, השירותים החברתיים והרשות לזכויות ניצולי השואה
65.2	61.8	מערכת הבריאות (תקציב משרד הבריאות ודמי ביטוח הבריאות)***
36.2	34.1	מזה: השתתפות מתוך תקציב המדינה
1.9	1.9	משרד העלייה והקליטה
1.6	1.5	משרד המדע והחלל, התרבות והספורט
160.2	153.1	סך ההוצאה על השירותים החברתיים הנכללים בפרק זה
7.9	7.8	המוסד לביטוח לאומי (תשלומי ריבית)
4.4	4.2	תחום התעסוקה (כולל מס הכנסה שלילי****)
2.7	2.6	סיוע בדיוור
175.2	167.7	סך ההוצאה על שירותים חברתיים הממומנת ישירות מתקציב המדינה
249.4	236.7	סך ההוצאה על שירותים חברתיים

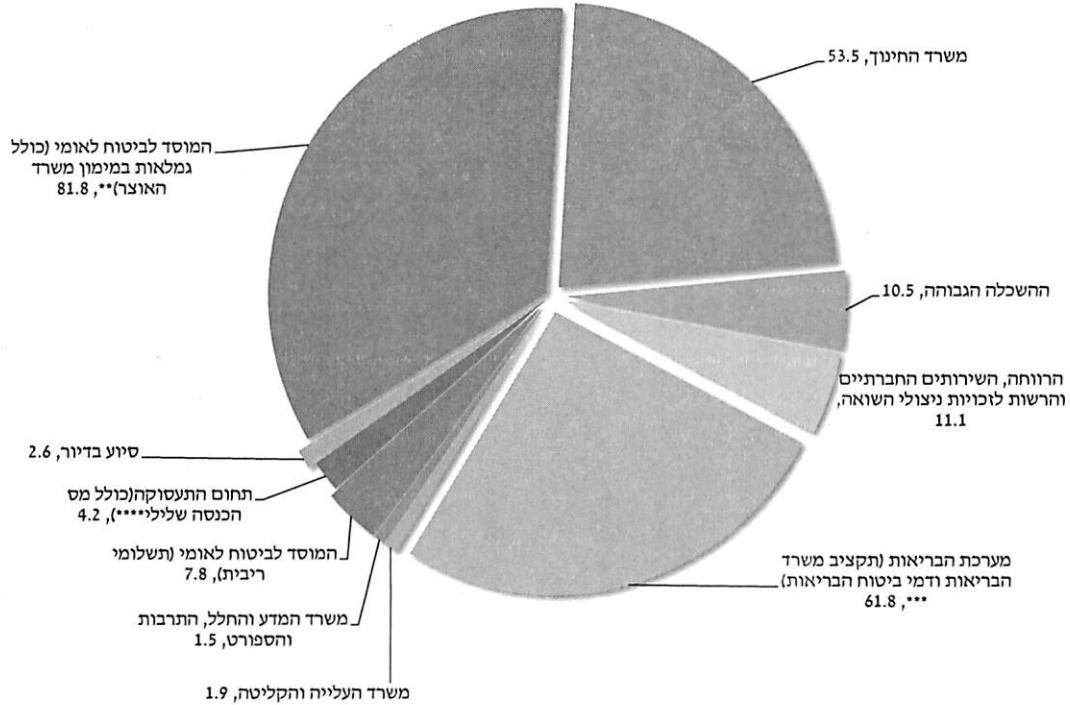
* ההוצאות במסגרת תחום התעסוקה במשרד הכלכלה והסיוע בדיוור מופיעות גם בפרקים הרלוונטיים למשרדים אלה.

** הנתונים בהתאם לאומדן של המוסד לביטוח לאומי ומשרד האוצר, לכלל הוצאות הביטוח הלאומי מאוצר המדינה, למעט הוצאות בגין שירות המילואים והוצאות מנהל, כולל תשלומים במערכת הבריאות לבתי החולים עבור לידות.

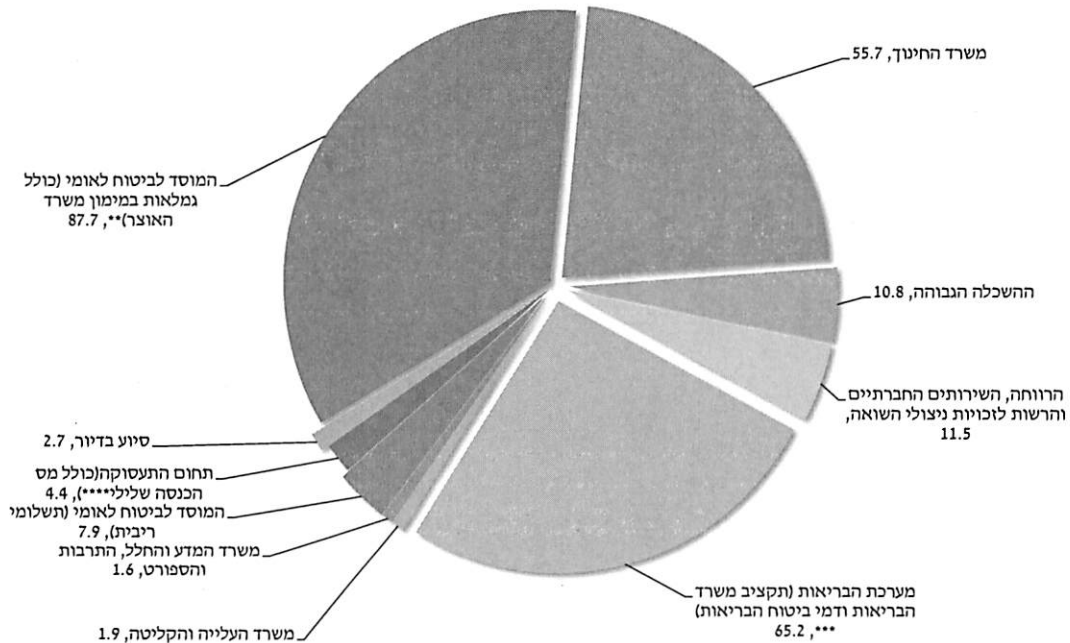
*** כולל העברות לקופות החולים במסגרת חוק ביטוח הבריאות הממלכתי.

**** מס הכנסה שלילי – על פי אומדן, ההוצאה הצפויה בפועל בשנים 2017 ו-2018.

התפלגות תקציב השירותים החברתיים לשנת 2017 (מיליארדי ש"ח)

התפלגות תקציב השירותים החברתיים לשנת 2018 (מיליארדי ש"ח)

הערה: מקראה לכוכביות ראה בעמ' הקודם.

אין צורך להוסיף

התוספת נכונה ויש להוסיף לה את כל המידע הנדרש. יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים. יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים.

- **הוספת מידע – מידע כללי** – מידע כללי על המושגים המרכזיים. מידע כללי על המושגים המרכזיים.

יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים. יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים.

- **הוספת מידע – מידע כללי** – מידע כללי על המושגים המרכזיים. מידע כללי על המושגים המרכזיים.

יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים. יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים.

- **הוספת מידע – מידע כללי** – מידע כללי על המושגים המרכזיים. מידע כללי על המושגים המרכזיים.

יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים. יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים.

- **הוספת מידע – מידע כללי** – מידע כללי על המושגים המרכזיים. מידע כללי על המושגים המרכזיים.

יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים. יש להוסיף גם את כל המידע הנדרש להגדרת המושגים המרכזיים.

- **הוספת מידע – מידע כללי** – מידע כללי על המושגים המרכזיים. מידע כללי על המושגים המרכזיים.

המוסד לביטוח לאומי

ההקצאה למוסד לביטוח לאומי מתקציב המדינה מיועדת לנושאים שלהלן:

- תשלום קצבאות במימון של המדינה והשתתפות במימון קצבאות לאוכלוסייה לא מבוטחת בסכום של כ-13.7 מיליארד ש"ח בשנת 2017 (ללא תשלומי שירות מילואים) ובסכום של 13.9 מיליארד ש"ח בשנת 2018.
- השתתפות המדינה בגבייה לפי סעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי (נוסח משולב), התשנ"ה-1955 (להלן – חוק הביטוח הלאומי) בסכום של כ-25 מיליארד ש"ח בשנת 2017, ובסכום של 26.6 מיליארד ש"ח בשנת 2018.
- העברות אחרות למוסד לביטוח לאומי, בעיקר לצורך מימון הוצאות מנהל, בסך 400 מיליון ש"ח בשנת 2017, ובסך 430 מיליון ש"ח בשנת 2018.

סך הקצבות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי בשנת התקציב 2017 יסתכמו בכ-40.51 מיליארד ש"ח. בשנת התקציב 2018 יסתכמו העברות אוצר המדינה למוסד לביטוח לאומי בכ-42.47 מיליארד ש"ח.

בשנת 2017 היקף תשלומי ההעברה באמצעות המוסד לביטוח לאומי לציבור צפויים לעמוד על כ-81.8 מיליארד ש"ח (ללא תגמולי שירות מילואים). בשנת 2018 היקף תשלומי ההעברה צפויים לעמוד על כ-87.7 מיליארד ש"ח (ללא תגמולי שירות מילואים).

להלן אומדן התפלגות תשלומי המוסד לביטוח לאומי לשנת 2017 במחירים שוטפים (במיליוני ש"ח): *

2017

סך הכול	זקנה ושאיירים	סיעוד	נכות	נפגעי עבודה	אימהות	ילדים	אבטלה	הבטחת הכנסה	ענפים שונים	סכום אחוזים
81,816	31,301	6,241	15,971	5,706	7,523	9,099	3,085	2,467	422	סכום
100%	38.2%	7.6%	19.5%	7%	9.2%	11.1%	3.7%	3%	0.5%	אחוזים

מקור: המוסד לביטוח לאומי

* תחזית המוסד לביטוח לאומי ומשרד האוצר, לא כולל תגמולי שירות מילואים כולל הוצאות מנהל

השתתפות המדינה בתקבולי המוסד לביטוח לאומי

בהתאם לסעיף 32 לחוק הביטוח הלאומי, אוצר המדינה משתתף בתקציב המוסד בשיעור קבוע בגין הגבייה משכירים ומעצמאים וכן בגין הגבייה עבור ענפי הביטוח הלאומי האלה: ענף הילדים, ענף זקנה ושאיירים וענף הנכות. ההשתתפות נקבעת באחוזים מסך הגבייה באותם ענפים.

במצב החוקי הקיים, אחוז השתתפות האוצר בגבייה במוסד לביטוח לאומי עומד על 51.2 אחוזים.

כחלק משינויי החקיקה כחלק מחוק ההסדרים, אחוז השתתפות האוצר צפוי להשתנות ל-50.06 אחוזים בשנת 2017, ול-50.42 אחוזים בשנת 2018.

לרואה דלשמו יאמאל חוטא לביטול דמוסד זגוטו, תחזיתו תאמאל לביטול דמוסד זגוטו. לקא
 יאמאל חוטא דמוסד זגוטו : לקא

לקא דמוסד זגוטו	מס' חוטא	מס' חוטא
לקא דמוסד זגוטו	100	85,227
חוטא דמוסד זגוטו	0.8	700
(מס' חוטא דמוסד זגוטו לביטול חוטא דמוסד זגוטו) לקא דמוסד זגוטו	11.9	10,213
לקא דמוסד זגוטו דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו	36.1	30,764
לקא דמוסד זגוטו דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו	51.1	40,550
מס' חוטא דמוסד זגוטו	מס' חוטא דמוסד זגוטו	מס' חוטא דמוסד זגוטו

***חוטא דמוסד זגוטו (מס' חוטא דמוסד זגוטו) לקא דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו
 לקא דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו חוטא דמוסד זגוטו**

ההשכלה הגבוהה

הצעת התקציב למערכת ההשכלה הגבוהה (סעיף 21) מסתכמת בכ-10.5 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2017 ובכ-10.8 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2018.

מערכת ההשכלה הגבוהה בישראל כוללת מוסדות המוכרים על ידי המועצה להשכלה גבוהה, שהסמיכה אותם להעניק תארים אקדמיים. תקצוב המוסדות נעשה באמצעות הוועדה לתכנון ולתקצוב (ות"ת) ועל ידי משרד החינוך (התומך בחלק מהמכללות לחינוך). מערכת ההשכלה הגבוהה כוללת גם מוסדות אשר אין בתקציבם השתתפות מתקציב המדינה (מוסדות חוץ-תקציביים).

המוסדות להשכלה גבוהה

המוסדות להשכלה גבוהה בישראל נחלקים כדלהלן:

- **אוניברסיטאות** העוסקות במחקר ובהוראה ומעניקות שלושה תארים אקדמיים: תואר ראשון, תואר שני ותואר שלישי.
- **האוניברסיטה הפתוחה** המבוססת על לימוד מרחוק ועל לימודים חלקיים ומעניקה תואר אקדמי ראשון ושני.
- **מכללות** שעיקר עיסוקן בהוראה ומעניקות תואר ראשון ושני של לימודים אקדמיים כלליים או לימודים מקצועיים.
- **מוסדות אקדמיים להכשרת עובדי הוראה.**

מספר הסטודנטים במוסדות להשכלה גבוהה (כולל מוסדות חוץ-תקציביים, לא כולל את האוניברסיטה הפתוחה ושלוחות מחו"ל) הסתכם בשנת הלימודים תשע"ו בכ-263 אלף סטודנטים, מתוכם כ-46 אחוזים למדו באוניברסיטאות, 12 אחוזים במכללות להכשרת מורים וכ-42 אחוזים במכללות האקדמיות. באוניברסיטה הפתוחה למדו בשנת תשע"ו כ-42.7 אלף סטודנטים לתואר הראשון והשני.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

■ התכנית הרב-שנתית למערכת ההשכלה הגבוהה

במהלך השנה האחרונה גיבשו המועצה להשכלה גבוהה והוועדה לתכנון ולתקצוב תכנית רב-שנתית לשנים תשע"ז-תשפ"ב. עבודה זו כללה הערכה מקיפה של התכנית הרב-שנתית לשנים תשע"א-תשע"ו ובחינתה אל מול מטרות שהוצבו וכן בחינה מחודשת של צורכי המערכת ומענה לצרכים לאומיים. להלן המטרות העיקריות של התכנית הרב-שנתית לשנים תשע"ז-תשפ"ב:

■ עידוד המצוינות המדעית המחקרית

בהתאם להחלטות ות"ת, הוועדה תפעל למען קידום המצוינות במחקר, בעיקר על ידי הגדלת המשאבים להקצבות למחקר תחרותי – הגדלת התמיכה בקרנות המחקר בהתאם לגידול המערכת. תוספת המשאבים לנושא זה תבוא

■ **מטרת המחקר** – להעריך את השפעת ההתערבות על התנהגות הילדים והוריהם, וכן על הישגיהם האקדמיים. המחקר יבוצע באמצעות תצפיות ישירות, שיחות עם הורים ומורים, ושימוש במבחנים סטנדרטיים. מטרת המחקר היא להבין כיצד התערבות זו משפיעה על התנהגות הילדים והוריהם, וכן על הישגיהם האקדמיים. המחקר יבוצע באמצעות תצפיות ישירות, שיחות עם הורים ומורים, ושימוש במבחנים סטנדרטיים.

השירותים המוצעים על ידי חברתנו כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

- שירותי ייעוץ ותכנון – מתחילים מרגע קבלת המידע הראשוני ועד לביצוע הפרויקט.
- שירותי מינוע והתקנת מערכות מינימום.
- שירותי תחזוקה ותפעול מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.

השירותים המוצעים:

- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום – מתחילים מרגע קבלת המידע הראשוני ועד לביצוע הפרויקט.
- שירותי מינוע והתקנת מערכות מינימום.
- שירותי תחזוקה ותפעול מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.
- שירותי ייעוץ ותכנון מערכות מינימום.

2018-1-8107 מינימום מערכות מינימום

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

מינימום מערכות מינימום

השירותים המוצעים כוללים את כל השירותים הנדרשים להקמת מערכת מינימום.

בהתאם לכך, מקודמת חקיקה לקביעת כללי התחשבות חדשים בין קופות לבתי החולים שיתמרו פיתוח שירותים בקהילה ופעילות מוגברת לקיצור תורים בניתוחים; מקודמים צעדים להגברת האיתנות והמשילות הכלכלית של בתי-חולים וקופות החולים; מקודם מהלך נרחב לשיפור מערך האשפוז הפסיכיאטרי והשירותים בקהילה בתחום זה, הכולל תכנית לאומית להפחתת הגבלות מכניות; יתוקן ההסכם עם אסותא אשדוד כך שבית החולים יפעל ללא שר"פ; תיושם תכנית מיטות רב-שנתית בשים לב לתיעודן הפריפריה ולחיזוק המערך הגריאטרי; יתווספו 150 תקני מתמחים חדשים; סל שירותי הבריאות יגדל לצורך הרחבת היקף התרופות והטכנולוגיות שבסל; יעודכן מדד יוקר הבריאות ויוקצה תקציב נוסף לקופות החולים; יינקטו צעדים לצמצום התחלואה; תקודם תכנית בין-משרדית לצמצום היפגעות בקרב ילדים; תיושם החלטת הממשלה בדבר השימוש הרפואי בקנביס וכיו"ב.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

- **קביעת כללי ההתחשבות בין קופות החולים לבתי החולים – מודל הקאפ –** במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 1997), התשנ"ז-1997, הוחל מנגנון המסדיר את ההתחשבות בין קופות החולים ובתי החולים (להלן "מודל הקאפ"), שנועד לקבוע כללים לעניין ההוצאות של קופות החולים על שירותים הנרכשים בבתי חולים. מאז, מדי שלוש שנים מאושר ומיושם מודל קאפ חדש, המקודם על ידי משרדי האוצר והבריאות וההסדר הקיים אמור לפקוע בסוף שנת 2016. בעקבות כך, במסגרת התכנית הכלכלית של הממשלה לשנים 2017 ו-2018 מקודם הסדר התחשבות חדש.
- **חיזוק היציבות הפיננסית, המשילות והבקרה על בתי החולים הממשלתיים –** על מנת לחזק ולשפר את מערך האשפוז שבבעלות המדינה, תוכננו מספר צעדים שנועדו להבטיח את האיתנות הפיננסית של בתי החולים הממשלתיים ולהגביר את הפיקוח והבקרה על אופן ניהולם מצד משרד הבריאות.
- **קליטת עובדי התאגידים במערך האשפוז הלאומי –** בהתאם להחלטת הממשלה בנושא, מקודם מהלך לקליטת עובדי "תאגידי הבריאות" ו"קרן המחקרים" (להלן "תאגידי בתי החולים") בבתי החולים הממשלתיים. בעוד שתכלית הקמת תאגידי בתי החולים הייתה לבצע פעולות רפואיות על בסיס תשתיות בית החולים בשעות אחר הצהריים ולשמש כלי להגברת הגמישות הניהולית למנהלי בית החולים, הלכה למעשה תאגידי בתי החולים הפכו למסלול עוקף להעסקת עובדים שלא באמצעות שירות המדינה.
- **שינוי שיטות העסקה –** בהמשך להסכם שנחתם בחודש יולי 2015 בין שר האוצר ליו"ר ההסתדרות בנוגע לשינוי שיטות העסקה ובהתאם להחלטת ממשלה שהתקבלה בנושא, משרדי הבריאות והאוצר יבצעו עבודת מטה במטרה לקלוט את עובדי התאגידים העובדים בשעות הבוקר תוך הפסקת האפשרות לקלוט עובדים חדשים בתאגידי בתחומים אלה וכן יתוקנו תקנות התאגידיים על מנת לאפשר את יישום הצעד האמור במקביל למניעת סבסוד מצד בית החולים של התאגידי וכן צעדים נוספים נדרשים.
- **הקמת חטיבה במשרד הבריאות לניהול המרכזים הרפואיים הממשלתיים ויצירת מערכת תמריצים מתאימה לעמידה במסגרות התקציב –** באוגוסט 2015 הוחלט על הקמת חטיבת המרכזים הרפואיים הממשלתיים במשרד הבריאות. בהתאם להחלטה, החטיבה הכפופה למנכ"ל המשרד היא הגוף המנהל של כלל המרכזים הרפואיים הממשלתיים (כלליים, פסיכיאטריים וגריאטריים) ושל הגופים הפועלים לידם בכלל תחומי העיסוק שלהם. החטיבה

משרד העלייה והקליטה

הצעת התקציב של משרד העלייה והקליטה לשנות הכספים 2017-2018 מסתכמת בכ-1.9 מיליארד ש"ח נטו בכל שנה. כמו כן, לרשות המשרד תועמד הרשאה להתחייב בגובה של כ-1 מיליארד ש"ח בכל אחת משנות התקציב.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

- **עידוד העלייה** – התקציב לעידוד העלייה נועד לקדם תכניות קליטה על בסיס ההנחה שקליטה טובה יותר, המותאמת לצורכי העולים, היא כלי לעידוד המשך העלייה בעתיד, וכי קליטה מוצלחת של עולים בארץ מעודדת עולים פוטנציאלים להחליט על העתקת מרכז חייהם לישראל.
- **תעסוקה ויזמות** – יימשכו פיתוח וקידום תכניות לשילובם של העולים בתעסוקה וסיוע במימוש זכויותיהם בעת המפגש עם עולם העבודה.
- **קליטת יוצאי אתיופיה** – המשרד פועל לקליטת בני העדה האתיופית בהתאם להחלטות הממשלה בנושא ומוביל את החלת תכנית "דרך חדשה" על כלל משרדי הממשלה.
- **פתרונות דיור לעולים** – המשרד ממשיך בפעילותו למתן פתרונות דיור לעולים במסגרת מרכזי הקליטה, ההוסטלים ומקבצי הדיור, לצד שיפור התכניות לסיוע ארוך טווח בתשלומי שכר דירה לעולים שישכרו דירות בשוק הפרטי. כמו כן, המשרד ימשיך בצעדים למניעת ניצול לרעה של כספי הדיור הניתנים לעולים מצד גורמים לא אמין בשוק התיור.
- **קליטת צעירים** – המשרד מטפל באוכלוסייה צעירה במספר תכניות ואף מפעיל תכניות ממוקדות צעירים, כגון מרכזי צעירים בנגב ובגליל.
- **חינוך** – המשרד ממשיך לסייע לתכניות לימוד לעולים בחינוך הלא-פורמלי הן באופן ישיר והן באמצעות גופים נוספים. במסגרת זאת, המשרד ממשיך לקיים תכניות ללימוד עברית מחוץ לאולפנים, בדגש על אוכלוסיות הצעירים והקשישים.
- **טיפול בסטודנטים עולים** – המשרד ממשיך לסייע לסטודנטים עולים באמצעות מלגות לשכר לימוד, מלגות קיום והלוואות וכן בסיוע בלימוד השפה העברית, השפה האנגלית, שיעורי עזר וסעד נפשי.
- **חיילים עולים** – המשרד ממשיך לטפל בעולים שהם חיילים בודדים, חיילים נשואים ועולות בודדות המשרתות בשירות הלאומי באמצעות סיוע כספי, ייעוץ והכוונה.
- **שימת דגש על נושאי קליטה חברתית** – המשרד מרחיב את הטיפול והסיוע בשיתוף הרשויות המקומיות אשר מקצות מתקציבן לנושא קליטת העלייה.
- **מיקוד פעילות קליטת העלייה** – המשרד מגביר את הסיוע בקליטת העלייה באזורי הפריפריה.

הרשות לזכויות ניצולי השואה

הצעת תקציב הרשות לזכויות ניצולי השואה (סעיף 25) מסתכמת בכ- 4.2 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2017 ובכ- 4.1 מיליארד ש"ח בשנת הכספים 2018.

הרשות לזכויות ניצולי השואה פועלת מכוח חוק נכי המלחמה בנאצים, תשי"ד-1954, חוק נכי רדיפות הנאצים, תשי"ז-1957 וחוק ההטבות לניצולי השואה הנזקקים התשס"ז-2007 ותיקונו בשנת 2014.

בשנת 2016 עמד מספר הזכאים הכולל לתגמולים ולהטבות מהרשות לזכויות ניצולי שואה על למעלה מ-200,000 איש. הרשות לזכויות ניצולי השואה מעניקה שלושה סוגי זכויות:

- זכויות לתגמול חודשי לפי חוק נכי רדיפות הנאצים, חוק נכי המלחמה בנאצים או חוק ההטבות לניצולי השואה.
- זכויות למענק שנתי לפי חוק ההטבות לניצולי השואה או לפי החלטות מנהליות שקיבל שר האוצר.
- זכויות רק לפטור מתשלום על תרופות בסל הבריאות (שלו זכאים כל ניצולי ופליטי השואה) עבור מקבלי קצבאות ממדינות זרות.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

- סיוע ליוצאי מרוקו, אלג'יריה ועירק – ביום 3 בדצמבר 2015 התקבלה החלטת שר האוצר על מתן סיוע לקבוצות שחוו התנכלויות אנטישמיות וגזעניות בתקופת מלחמת העולם השנייה: יוצאי מרוקו ואלג'יריה שסבלו הגבלות בתחומי חיים שונים במסגרת שלטון וישי (מי ששהה במרוקו בתאריכים 22 ביוני 1940 עד 10 בנובמבר 1942 או מי ששהה באלג'יריה בתאריכים 22 ביוני 1940 עד 7 בנובמבר 1942), וכן יוצאי עיראק שחוו את אירועי הפרהוד (שהתרחשו ב-1-2 ביוני 1941) זכאים למענק שנתי בסך 3,600 ש"ח ולפטור מלא מתשלום דמי השתתפות עצמית ברכישת תרופות מרשם הכלולות בסל שירותי הבריאות.
- תגמולים לעובדי כפייה ולילדים שהתלוו לאחד מהוריהם שעבד בכפייה – ביום 3 בדצמבר 2015 התקבלה החלטת שר האוצר על תשלום תגמולים חודשיים (כנכי רדיפות הנאצים) לניצולי שואה שעלו לאחר 1 באוקטובר 1953 ואשר ביצעו עבודות כפייה בתקופת המלחמה. מדובר בעבודה שבוצעה בכפייה על פי צו שלטוני, למשך תקופה רצופה ומשמעותית, ואשר אילולא בוצעה היה צפוי עונש. בנוסף, בחודש מאי 2016 הוחלט להכיר גם בילדים שהתלוו לאחד מהוריהם לעבודות כפייה כאמור.
- הגדלת המענק השנתי המשולם לפליטי שואה – במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 החליטה הממשלה על הגדלת מענק ההטבות המשולם לפי סעיף 4 לחוק הטבות לניצולי שואה, התשס"ז-2007, כך שיעמוד על סך של 3,960 ש"ח לשנה במקום 3,600 ש"ח.
- ביטול ניכוי הקצבה מקרן סעיף 2 מהתגמולים המשולמים לנוזקים – במסגרת התכנית הכלכלית לשנים 2017 ו-2018 החליטה הממשלה על ביטול הניכוי של סכום הקצבה החודשית המשולמת מוועידת התביעות לפי ההסכם

שנחתם ביום 9 באוקטובר 1992, בידי שר האוצר הפדרלי של גרמניה לבין ועידת התביעות החומריות של יהודים נגד גרמניה ("קרן סעיף 2"), מהתגמול לפי הכנסה או מהתגמול המוגדל לפי הכנסה המשולם לניצולי השואה מהרשות לזכויות ניצולי השואה.

משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל

הצעת התקציב של משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל (ללא תקציב המטה המשותף למשרד המדע ומשרד התרבות והספורט) מסתכמת בכ-296 מיליון ש"ח במזומן ובכ-185 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב לשנת התקציב 2017, ובכ-311 מיליון ש"ח במזומן ובכ-190 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב לשנת 2018.

משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל פועל לקביעת מדיניות ולקידום, חיזוק והקמת תשתית בתחום המדע והטכנולוגיה. המשרד פועל במטרה לקדם, להרחיב ולהעמיק את הפיתוח המדעי, הטכנולוגי והתשתיתי וכן מקדם את הפעילות המדעית של ישראל בזירה הבין-לאומית ומעודד קירוב של הקהילה למדע, בדגש על קידום המחקר בפריפריה.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

- הרחבת הפעילות במדע ובקהילה לרבות תקצוב "סל מדע".
- הרחבת התמיכה במרכזי המחקר והפיתוח האזוריים הפועלים בפריפריה.
- המשך יישומה וקידומה של תכנית החלל האזרחית.
- מיסוד והרחבת התמיכה במחקר מדעי יישומי והנדסי.
- הרחבת פעילות קשרי החוץ המדעיים, לרבות תגבור המחקרים המשותפים, תמיכה בקיום כנסים בין-לאומיים בישראל ותגבור התקצוב לארגונים בין-לאומיים לאור עליית התמ"ג של מדינת ישראל בהשוואה לתמ"ג של מדינות אירופה.

משרד התרבות והספורט

הצעת תקציב משרד התרבות והספורט לשנות הכספים 2017 ו-2018 (ללא תקציב המטה המשותף עם משרד המדע, הטכנולוגיה והחלל) מסתכמת בכ-1.1 מיליארד ש"ח וכ-1.1 מיליארד ש"ח בהתאמה, מהם כ-1 מיליארד ש"ח בשנת 2017 וכ-1.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018 בהוצאה נטו, וכ-17 מיליון ש"ח בכל אחת משנות הכספים 2017 ו-2018 בהוצאה מותנית בהכנסה. כמו כן, בכל אחת משנות הכספים 2017 ו-2018 תועמד לרשות המשרד הרשאה להתחייב בגובה של כ-79.5 מיליון ש"ח.

הצעת תקציב המטה המשותף למשרד המדע, הטכנולוגיה והחלל ולמשרד התרבות והספורט לשנות הכספים 2017 ו-2018 מסתכמת בכ-103 ו-102 מיליון ש"ח בהתאמה, מהם כ-18 מיליון ש"ח בכל אחת משנות הכספים 2017 ו-2018 הם תקציב מרכז ההסברה.

משרד התרבות והספורט פועל לקביעת מדיניות ולקידום, לחיזוק ולהקמת תשתית בשני התחומים העיקריים שבסמכותו: התרבות והספורט. בתחום התרבות – המשרד תומך במוסדות תרבות ואמנות, במפעלים ובאירועי תרבות, ביוצרים ובמבצעים, המהווים את התשתית לחיי התרבות והאמנות בישראל. בתחום הספורט – המשרד פועל לקידום ולפיתוח הספורט התחרותי והעממי תוך סיוע לרשויות המקומיות, להתאחדויות ולאגודי הספורט.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

- ביום 5 באוגוסט 2015 נחתם הסכם דו-שנתי בין משרד התרבות והספורט למשרד האוצר המעגן את תקציב מנהל התרבות לשנים 2015 ו-2016. בהתאם להסכם האמור, תקציב מנהל התרבות לשנת 2015 עמד על 569.5 מיליון ש"ח ובשנת 2016 הוא עמד על 619.5 מיליון ש"ח (לא כולל תקציביים ייעודיים המפורטים בהסכם).
- ביום 2 באוגוסט 2016 נחתם הסכם דו-שנתי בין משרד התרבות והספורט, פורום מוסדות תרבות ומשרד האוצר המעגן את תקציב מנהל התרבות לשנים 2017 ו-2018. בהתאם להסכם האמור יעמוד תקציב מנהל התרבות לשנת 2017 על כ-896 מיליון ש"ח ובשנת 2018 – על כ-946 מיליון ש"ח (לא כולל תקציב רשות העתיקות).
- תקציב הקולנוע – ביום 13 במאי 2013 נחתם הסכם נוסף לשנים 2014–2018, כך שבכל אחת משנות ההסכם יעמוד התקציב על 79.5 מיליון ש"ח. כחלק מהסיכום התקציבי לשנים 2017 ו-2018 הוחלט על התחלת עבודת מטה לצורך הקמת קרן קולנוע אזורית ייעודית לדרום הארץ.
- חוק הספריות – תיקון מס' 3 לחוק הספריות הציבוריות, תש"ה-1975 מיום 26 ביולי 2007 קובע כי השתתפות המדינה בהחזקתן ובניהולן של הספריות הציבוריות תהיה בשיעור 50 אחוזים מסכום הבסיס. סכום הבסיס מוגדר כסכום הכולל של השתתפות אוצר המדינה והרשויות המקומיות בהחזקתן ובניהולן של הספריות הציבוריות בשנת 2006. על-פי הוראת החוק האמורה, החל משנת 2015 ואילך עומד תקציב הספריות על 85 מיליון ש"ח.

- מרכז ההסברה – החל משנת 2015 עברה פעילות מרכז ההסברה ממשרד ראש הממשלה למשרד התרבות והספורט. היקף תקציב המרכז בשנות התקציב 2015–2016 עמד על כ-20 מיליון וכ-16 מיליון ש"ח בהתאמה. היקף תקציב המרכז יעמוד בכל אחת משנות הכספים 2017 ו-2018 על כ-18 מיליון ש"ח. מרכז ההסברה אחראי לארגון ולהפקת הטקסים הממלכתיים של המדינה בכל רחבי הארץ ובכלל זאת טקסי אזכרה ממלכתיים, טקסי יום הזיכרון וטקסי יום העצמאות ושיתופם של בני נוער וחיילים בטקסים הממלכתיים כמנוף ללימודי המורשת הלאומית. עוד הוא אחראי לייזום ולהפקה של שנתון המדינה ושל פרסומים בנושאים שונים בעלי ערך לאומי.
- ביום 1 באוגוסט 2016 נחתם הסכם דו-שנתי בין משרד התרבות והספורט ומשרד האוצר המעגן את תקציב מנהל הספורט לשנים 2017 ו-2018. בהתאם להסכם האמור יעמוד תקציב מנהל הספורט לשנת 2017 על כ-139 מיליון ש"ח ובשנת 2018 – על כ-146 מיליון ש"ח. במסגרת הסכם זה תינתן תוספת תקציבית לפעילות המשרד, בין היתר בנושאים אלה: העמקת פעילות "סל הספורט" ברשויות המקומיות; תגבור תקציב ההכנות האולימפיות; יישום חוק המאמנים; קידום הספורט המוטורי ותשתית המתקנים בענף זה; תגבור תקציב מתקני הספורט וכן העמדת תקציב לפרויקטי ספורט נוספים הנמצאים בשלבי גיבוש מקצועי.
- סל הספורט – סל הספורט הוא האמצעי שבו משרד התרבות והספורט מטמיע את מדיניותו באמצעות הרשויות המקומיות. הסל ניתן כתמיכה לכל רשות העומדת בתנאי הסף ומקיימת פעילות לרבות טורנירים, ליגות, אירועים ויוזמות בספורט. ביום 1 באוגוסט 2016 נחתם הסכם דו-שנתי בין משרד התרבות והספורט למשרד האוצר המעגן את תקציב מנהל הספורט לשנות הכספים 2017 ו-2018. בהתאם להסכם האמור יתווספו לתקציב סל הספורט 7.5 מיליון ש"ח בשנת 2017 ו-3 מיליון ש"ח נוספים בשנת 2018.
- תכנית "פרחי ספורט" – בשנת 2014 החל המשרד להפעיל את תכנית "פרחי ספורט" בהתאם להחלטת ממשלה 1016 מיום 8 בדצמבר 2013 ובהתאם להחלטת ממשלה 1655 מיום 5 ביוני 2014 בנושא התכנית הלאומית לקידום ספורט ילדים ובני נוער. במסגרת תכנית זו המשרד תומך ברשויות המקומיות לצורך סיוע בהקמה ובהפעלה של קבוצות ספורט חדשות עבור ילדים וילדות גילאי 8–12 בענפי הספורט המועדפים. התכנית מתמקדת בענפי הספורט המועדפים בלבד, כל זאת לשם הגברת שיעור ההשתתפות של ילדים וילדות בפעילות ספורטיבית.
- חוק וינגייט – מטרת החוק היא לאפשר שיפור בהישגי הספורט ברמה הבין-לאומית, על ידי העמדת מתקן אימון מתקדם לענפי הספורט השונים, כולל מעטפת מלאה (רפואה, פיזיולוגיה, תזונה, אקדמיה, התאוששות, פיזיותרפיה) שתהווה בסיס להצטיינות. החזון מאחורי חקיקת חוק וינגייט הוא הפיכת המכון למכון לאומי, כפי שקיים במספר מדינות מפותחות ברחבי העולם. הצעת החוק האמורה אושרה בוועדת השרים ביום 29 במאי 2016 ועברה בקריאה ראשונה ביום 2 באוגוסט 2016.

מאמצינו

מאמצינו לסיים את פרויקט ה-6-9-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים. בנוסף, אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-3-5-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים.

לנו ולשותפינו יש את המומחיות והניסיון המצוינים להשלים את פרויקט זה.

המאמץ העיקרי שלנו הוא להשיג את המטרות שהצבנו לעצמנו. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-6-9-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים. בנוסף, אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-3-5-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים.

מאמצינו

המאמץ העיקרי שלנו הוא להשיג את המטרות שהצבנו לעצמנו. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-6-9-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים. בנוסף, אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-3-5-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים.

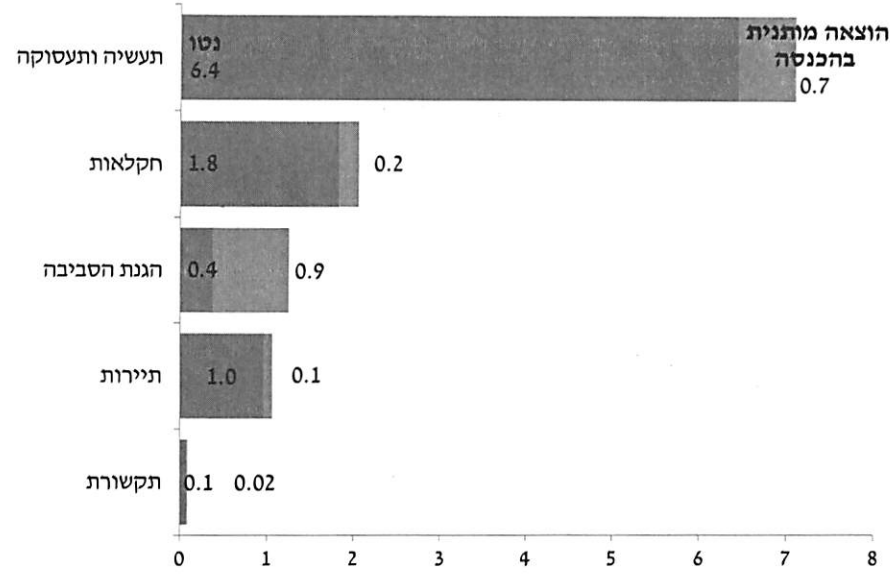
המאמץ העיקרי

המאמץ העיקרי שלנו הוא להשיג את המטרות שהצבנו לעצמנו. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-6-9-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים. בנוסף, אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-3-5-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים. אנחנו ממשיכים לנהל את פרויקט ה-81-1000 מיליון שקלים, וכן את פרויקט ה-91-1000 מיליון שקלים.

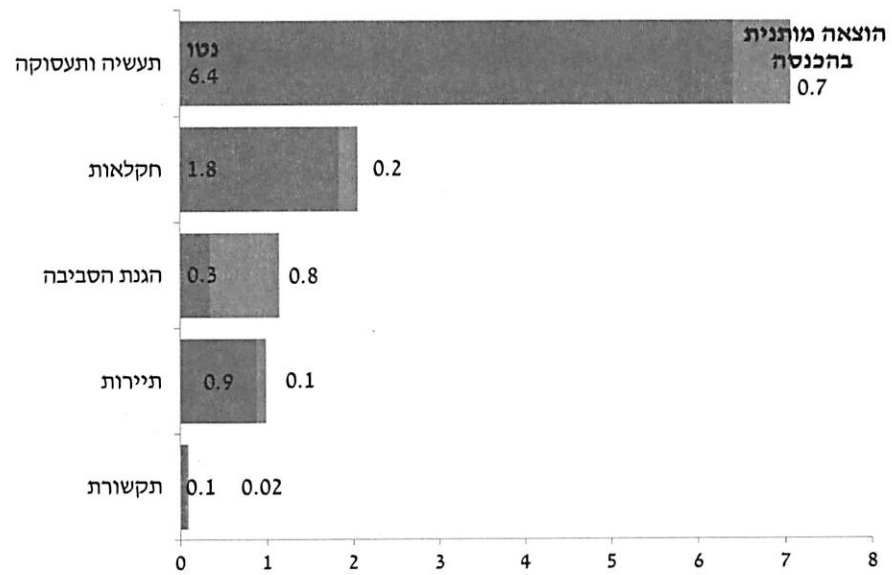
המאמץ העיקרי

תקציב ענפי המשק לשנת הכספים 2017
במליארדי ש"ח

תקציב ענפי המשק לשנת הכספים 2018
במליארדי ש"ח

לכאן כן ארבעה קטגוריות: 1. ארגון הממשלה, 2. ארגון המערכת, 3. ארגון המערכת, 4. ארגון המערכת. ארגון הממשלה הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת.

■ **ארגון המערכת** – ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת.

■ **ארגון המערכת** – ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת.

■ **ארגון המערכת** – ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת.

■ **ארגון המערכת** – ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת.

■ **ארגון המערכת** – ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת, ארגון המערכת הוא ארגון המערכת.

על אף שהתקיימה תמיכה רחבת היקף בקהילה, הן מצד התעשייה והן מצד הציבור, הממשלה לא יזמה תוכנית גומלין להגנת המעבידים. מנגנון המגן את המעבידים נמצא במצב של "התערבות" מצד המעבידים עצמם, וזאת בשל חוסר תמיכה מצד הרגולציה.

הממשלה נדרשת לפתור את בעיית המעבידים, ולעשות זאת באמצעות חקיקה, שיתוף פעולה עם התעשייה ופיקוח יעיל. חקיקה זו צריכה להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי. חקיקה זו צריכה להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי.

הממשלה נדרשת לפתור את בעיית המעבידים, ולעשות זאת באמצעות חקיקה, שיתוף פעולה עם התעשייה ופיקוח יעיל. חקיקה זו צריכה להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי.

הממשלה נדרשת לפתור את בעיית המעבידים, ולעשות זאת באמצעות חקיקה, שיתוף פעולה עם התעשייה ופיקוח יעיל. חקיקה זו צריכה להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי.

הגנת המעבידים

המעבידים נדרשים להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי. הממשלה נדרשת לפתור את בעיית המעבידים, ולעשות זאת באמצעות חקיקה, שיתוף פעולה עם התעשייה ופיקוח יעיל. חקיקה זו צריכה להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי.

המעבידים נדרשים להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי. הממשלה נדרשת לפתור את בעיית המעבידים, ולעשות זאת באמצעות חקיקה, שיתוף פעולה עם התעשייה ופיקוח יעיל. חקיקה זו צריכה להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי, וכן להגן על המעבידים מפני מעורבות בלתי נאותה של המעבידים במשאב האנושי.

אזרחים שפוטו נהגים לנהל מ"מ אצלם 05 הם מוכרים ופועלים במגזר הציבורי והממשלתי. אצלם נהגים לנהל מ"מ אצלם 05 הם מוכרים ופועלים במגזר הציבורי והממשלתי. אצלם נהגים לנהל מ"מ אצלם 05 הם מוכרים ופועלים במגזר הציבורי והממשלתי.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות.

הנהגים במסגרת ממשלית הם המנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות. הם מנהלים והמנהלות.

המלל וההגות:

המלל וההגות של המחברות נשענות על שני עקרונות יסודיים: ראשון, המלל וההגות נשענות על המציאות, והשני, המלל וההגות נשענות על המחקר. המחברות מנסות להציג את המציאות כפי שהיא, ולא כפי שהיא נראית לנו. המחברות מנסות להציג את המחקר כפי שהוא, ולא כפי שהוא נראה לנו. המחברות מנסות להציג את המציאות והמחקר כפי שהם, ולא כפי שהם נראים לנו.

המלל וההגות:

המלל וההגות של המחברות נשענות על שני עקרונות יסודיים: ראשון, המלל וההגות נשענות על המציאות, והשני, המלל וההגות נשענות על המחקר. המחברות מנסות להציג את המציאות כפי שהיא, ולא כפי שהיא נראית לנו. המחברות מנסות להציג את המחקר כפי שהוא, ולא כפי שהוא נראה לנו. המחברות מנסות להציג את המציאות והמחקר כפי שהם, ולא כפי שהם נראים לנו.

המלל וההגות:

המלל וההגות:

המלל וההגות של המחברות נשענות על שני עקרונות יסודיים: ראשון, המלל וההגות נשענות על המציאות, והשני, המלל וההגות נשענות על המחקר. המחברות מנסות להציג את המציאות כפי שהיא, ולא כפי שהיא נראית לנו. המחברות מנסות להציג את המחקר כפי שהוא, ולא כפי שהוא נראה לנו. המחברות מנסות להציג את המציאות והמחקר כפי שהם, ולא כפי שהם נראים לנו.

המלל וההגות של המחברות נשענות על שני עקרונות יסודיים: ראשון, המלל וההגות נשענות על המציאות, והשני, המלל וההגות נשענות על המחקר. המחברות מנסות להציג את המציאות כפי שהיא, ולא כפי שהיא נראית לנו. המחברות מנסות להציג את המחקר כפי שהוא, ולא כפי שהוא נראה לנו. המחברות מנסות להציג את המציאות והמחקר כפי שהם, ולא כפי שהם נראים לנו.

בנוסף על כך, המשרד להגנת הסביבה מקדם תהליך של "הפיכת הפסולת ממפגע למשאב". מדי שנה מיוצרת בישראל פסולת בהיקף של 5.4 מיליון טון פסולת עירונית ומסחרית ובממוצע לאדם כ-1.7 ק"ג ליום, עם גידול שנתי של כ-1.8 אחוז. כיום כ-80 אחוזים מהפסולת מוטמנת באדמה והיתרה עוברת למחזור והלשבה. הטמנת הפסולת יוצרת מפגעים סביבתיים שונים: זיהום אוויר וריח, פליטת גזי חממה, זיהום קרקע ומי תהום, תפיסת שטחי קרקע המהווים משאב במחסור, פגיעה בבריאות הציבור ושימוש לא יעיל במשאבים. מטרת המשרד היא להביא להיפוך המגמה תוך הפסקת הטמנת הפסולת והפיכת הפסולת לחומרי גלם בעלי ערך כלכלי. יישום מהפיכת הפסולת עשויה להוביל לחיסכון כספי לרשויות המקומיות ובמקביל – לירידה בעלות הטיפול לטון פסולת. המשרד להגנת הסביבה יבצע בשנות הכספים 2017 ו-2018 שתי פעולות עיקריות בנושא זה:

מכרז להקמת מתקן לטיפול בפסולת במרכז הארץ בבעלות משותפת מדינה-יזם (PPP) בשיתוף משרד האוצר – באזור המרכז קיים החוסר הגדול ביותר במתקני טיפול בפסולת פריקה ביולוגית. כמענה לחוסר זה הוחלט על קידום הקמת מתקן עיכול אנאירובי לטיפול בפסולת פריקה ביולוגית בשיטה של BOT. המתקן יוקם בהתאם לטכנולוגיה המתקדמת ביותר, יטפל בכמות של כ-1200 טון פסולת ביום וייתן מענה לרשויות באזור המרכז. הליכי המכרז להקמת המתקן יסתיימו בחודשים הקרובים והמתקן צפוי להתחיל לפעול ב-2018.

חקיקה ופעולות להפחתת השימוש בשקיות פלסטיק – שקיות הפלסטיק מהוות מפגע סביבתי: לשם ייצורן משתמשים בנפט; השקיות אינן ממוחזרות ולרוב השימוש בהן הוא חד-פעמי ולאחר מכן הן מושלכות ומגיעות לשטחים פתוחים, לחופים ולים; השקיות פוגעות בבעלי חיים יבשתיים וימיים אשר אוכלים אותן. לצורך טיפול בנושא, אושר בכנסת החוק לצמצום השימוש בשקיות נשיאה חד-פעמיות, התשע"ו-2016, שייכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2017. מטרת החוק היא להפחית את השימוש בשקיות נשיאה חד-פעמיות ולהגביר את המודעות הציבורית להשפעה הסביבתית השלילית של הרגלי צריכת היתר הבלתי מבוקרת והשימוש במוצרים חד-פעמיים.

מכאן ניתן לראות כי המדינה אינה יכולה להגביל את חופש הביטוי של אזרחים.

- המדינה אינה יכולה להגביל את חופש הביטוי של אזרחים, אלא באמצעות הגבלות על חופש הביטוי של המדינה עצמה.

הגבלות אלו הן:

- הגבלות על חופש הביטוי של המדינה, כגון הגבלות על חופש הביטוי של המדינה באמצעות התקנת חוקים או בצורה אחרת.

הגבלות אלו הן חלק מהגבלות על חופש הביטוי של המדינה, ויש להגבילן באמצעות חוקים או בצורה אחרת. הגבלות אלו הן חלק מהגבלות על חופש הביטוי של המדינה, ויש להגבילן באמצעות חוקים או בצורה אחרת.

- הגבלות על חופש הביטוי של המדינה, כגון הגבלות על חופש הביטוי של המדינה באמצעות התקנת חוקים או בצורה אחרת.

■ **הגבלות על חופש הביטוי של המדינה**

הגבלות אלו הן:

הגבלות אלו הן חלק מהגבלות על חופש הביטוי של המדינה, ויש להגבילן באמצעות חוקים או בצורה אחרת. הגבלות אלו הן חלק מהגבלות על חופש הביטוי של המדינה, ויש להגבילן באמצעות חוקים או בצורה אחרת.

הגבלות אלו הן חלק מהגבלות על חופש הביטוי של המדינה, ויש להגבילן באמצעות חוקים או בצורה אחרת. הגבלות אלו הן חלק מהגבלות על חופש הביטוי של המדינה, ויש להגבילן באמצעות חוקים או בצורה אחרת.

הגבלות על חופש הביטוי של המדינה
הגבלות על חופש הביטוי של המדינה

הגבלות על חופש הביטוי של המדינה

אשר לבצע שגיאה לא לוחץ על מקש שלטון אוטומטי אלא על מקש 'אין' או 'כן'.
האזהרה לא תופיע אם ישנה שגיאה במידע הקודם או אם המערכת איננה רגילה.
■ המידע המוצג במסך הוא למטרות מידע בלבד ואינו מהווה ייעוץ או המלצה.

למנוע שגיאות נוספות יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.

למנוע שגיאות נוספות יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.

■ **הפעלת מערכת**

2107 ל-8207: במקרה של שגיאה במידע יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.
אם ישנה שגיאה נוספת יש להקפיד על קריאת ההנחיות ודיון המצב עם מנהל המפעל.

2107 ל-8207: הפעלת מערכת

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
■ הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.
הפעלת המערכת תבוצע על ידי מנהל המפעל.

■ **הפעלת המערכת**

קטגוריות קטגוריות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

- פונקציות רבות ופונקציות רבות – פונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

■ פונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

■ פונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

הפונקציות הן פונקציות רבות ופונקציות רבות ופונקציות רבות

כאשר אדם/גוף (אלו הן המילים המרכזיות בחוק הבריאות) נחשבים למיני מוצר/שירות המיוצא.

■ **עסקאות** – כל אדם, קבוצה של אנשים או ארגון, אשר נכנסו למסחר או שיתוף פעולה.

עסקאות כוללות גם את המסחר בין חברות או ארגונים, בין אם זהו מסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה או בין חברות או ארגונים במדינות שונות. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי.

■ **אזור מסחרי** – אזור מסחרי הוא אזור שבו מתבצע מסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה או בין חברות או ארגונים במדינות שונות.

המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי.

■ **מסחר בינלאומי** – מסחר בינלאומי הוא מסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות.

המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי.

המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי. המסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה נקרא מסחר מקומי, והמסחר בין חברות או ארגונים במדינות שונות נקרא מסחר בינלאומי.

■ **מסחר מקומי** – מסחר מקומי הוא מסחר בין חברות או ארגונים באותו מדינה.

אין מוציאים את המעורבים מהמחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה.

8102 מיום 25 ינואר 2002 ו-8102 מיום 25 ינואר 2002

המחנה יפעל כמחנה מעצר. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה.

8102 מיום 25 ינואר 2002 ו-8102 מיום 25 ינואר 2002

המחנה יפעל כמחנה מעצר. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה.

8102 מיום 25 ינואר 2002 ו-8102 מיום 25 ינואר 2002

המחנה יפעל כמחנה מעצר. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה.

8102 מיום 25 ינואר 2002 ו-8102 מיום 25 ינואר 2002

המחנה יפעל כמחנה מעצר. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה. המעורבים יישאו את אחריותם על מעורבותם במחנה.

8102 מיום 25 ינואר 2002 ו-8102 מיום 25 ינואר 2002

- תכניות ייעודיות לעידוד תעסוקה בקרב האוכלוסייה החרדית – לצורך עמידה ביעדי תעסוקה שנקבעו בהחלטת הממשלה, מקודמות פעולות שונות להסרת חסמי כניסה לעבודה. בהתאם לכך, מיושמת תכנית חומש לעידוד תעסוקה בהיקף של כחצי מיליארד ש"ח, אשר כוללת הפעלת מרכזי הכוון תעסוקתי ייעודיים למגזר החרדי, תכנית לשילוב עובדים חרדים בתחום ההייטק ותכנית לשילוב חרדים בשירות המדינה.
- עידוד תעסוקת אנשים עם מוגבלויות – בשנים האחרונות מתחזקת ההבנה בדבר חשיבות שילובם של אנשים עם מוגבלות בתעסוקה והתרומה שבכך למצבם ולמשק בכלל. במטרה לשלב אוכלוסייה זו בתעסוקה פותחו פרויקטים ייעודיים, ביניהם הקמת מרכזי תמיכה המלווים את המעסיק משלב הגיוס והמיון; מרכז הכוון תעסוקתי ייעודי; פריסת רכזי תעסוקה בתשתיות תעסוקה שונות; וכן מרכז השאלת ציוד התאמות ותכניות לסטודנטים עם מוגבלות. בנוסף, יימשך המימון לצורכי התאמות במקום העבודה ולשכר מינימום מותאם.

ד' ואלו הן המטרות העיקריות של המסמך:

- להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.
- להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.
- להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.
- להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

■ **המטרות העיקריות של המסמך** - המטרות העיקריות של המסמך הן:

להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

■ **המטרות המשניות של המסמך** - המטרות המשניות של המסמך הן:

להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

להגדיר את המטרות העיקריות של המסמך, וכן את המטרות המשניות.

2018-1-8207 ו-2017-1-8207

המסמך נכנס לתוקף ב-2018-1-8207 ו-2017-1-8207.

המסמך נכנס לתוקף ב-2018-1-8207 ו-2017-1-8207.

המסמך נכנס לתוקף ב-2018-1-8207 ו-2017-1-8207.

המסמך נכנס לתוקף ב-2018-1-8207 ו-2017-1-8207.

המסמך נכנס לתוקף ב-2018-1-8207 ו-2017-1-8207.

מטרות המסמך

מטרות המסמך

משרד החקלאות ופיתוח הכפר

הצעת תקציב משרד החקלאות ופיתוח הכפר לשנות הכספים 2017 ו-2018 (סעיף 33) מסתכמת בכ-2.1 מיליארד ש"ח וכ-2 מיליארד ש"ח בהתאמה, מהם כ-1.8 מיליארד ש"ח בשנת 2017 וכ-1.8 מיליארד ש"ח בשנת 2018 בהוצאה נטו, וכ-226 מיליון ש"ח בשנת 2017 ובשנת 2018 בהוצאה מותנית בהכנסה. כמו כן, בשנות הכספים 2017 ו-2018 תועמד לרשות המשרד הרשאה להתחייב בגובה של כ-652 מיליון ש"ח וכ-647 מיליון ש"ח בהתאמה.

מתוך תקציב זה, הצעת תקציב התמיכות בחקלאות לשנות הכספים 2017 ו-2018 מסתכמת בכ-1.1 מיליארד ש"ח וכ-1.1 מיליארד ש"ח בהתאמה, מהם כ-1.1 מיליארד ש"ח בשנת 2017 וכ-1.1 מיליארד ש"ח בשנת 2018 בהוצאה נטו. כמו כן, תתקצב הרשאה להתחייב לתמיכות בשנות התקציב 2017 ו-2018 בגובה של כ-635 מיליון ש"ח וכ-629 מיליון ש"ח בהתאמה.

משרד החקלאות ופיתוח הכפר אחראי מטעם הממשלה לחקלאות ולמרחב הכפרי בישראל. בין פעילויותיו העיקריות של המשרד ניתן למנות: תכנון והמלצה על הקצאות גורמי ייצור חקלאיים המצויים במחסור, כגון: קרקע, מים ועובדים זרים ופולסטינים; הקצאת תמיכות במגוון נושאים, כגון: סובסידיות לפי חוק הגליל, שימור הקרקע, קידום הייצוא, הדברה, סבסוד פרמיות ביטוח חקלאי; קידום רפורמות וחקיקה; תכנון פרוגרמות להתיישבות המתוכננת ופרויקטים חקלאיים במסגרת ההתיישבות הקיימת; יישום הסכמי הסחר של ישראל; מתן שירותים ופיקוח בתחומי הווטרינריה והגנת הצומח; מתן שירותי הדרכה ופיתוח מקצועי; וקידום המחקר החקלאי בישראל הן באמצעות המדען הראשי והן באמצעות מנהל המחקר החקלאי.

כמו כן, בשנת 2014 הועברה הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב למשרד החקלאות. הרשות אחראית לייזום, לתכנון ולפיתוח סטטוטורי של פתרונות התיישבות של הפזורה הבדואית ולביצוע הסדרי קרקעות וליווי האוכלוסייה בכל שלבי ההתיישבות. במקביל הועברה היחידה לשילוב האוכלוסייה הבדואית בנגב למשרד החקלאות. היחידה אחראית לפיתוח חברתי-כלכלי של האוכלוסייה הבדואית בנגב.

■ הפחתת מכסים בבשר ובדגים

במהלך חודש אוגוסט 2016 הוסכם בין משרד האוצר, משרד החקלאות ונציגי החקלאים על הפחתת מכסים בענפי הבשר והדגים.

בתחום הדגים (אמנון, בורי וקרפיון) הוסכם על הפחתה מיידית של 50 אחוזים מהמכס וכן על שלוש פעימות נוספות שיתבצעו החל משנת 2018, אשר בסופן יעמוד המכס על 12 אחוזים בלבד. לפי ההסכם, לפני ביצוע הפעימות הנוספות ייערך בירור בנוגע לפדיון של הענף (כולל התמיכה מהמדינה). אם יתברר כי פדיון הענף נפגע בצורה משמעותית, תידחה הפעימה בשנה, ולקראת ביצוע הפעימה תיערך בדיקה נוספת. ככל שתהיה ירידה מוגבלת בפדיון, הפחתת המכס תהיה הדרגתית יותר. כמו כן, הוסכם כי תינתן תמיכה ישירה במגדלי הבריכות בסכום של 30 מיליון ש"ח לשנה בתוספת מע"מ למשך שבע שנים. בנוסף, תינתן תמיכה חד-פעמית על סך של 70 מיליון ש"ח למענקי השקעות עבור ההשקעות הנדרשות של מגדלי הבריכות בהתאם לקריטריונים הסביבתיים.

מהלך זה הוא מהלך המשך לפתיחת המכסה הפטורה ממכס על דגים לקראת פסח. כפי שיפורט להלן, פתיחת המכסה הני"ל הובילה להפחתת מחירים משמעותית לצרכנים, ולפיכך הצפי הוא כי מהלך זה טומן בחובו ירידת מחירים משמעותית נוספת לצרכני ישראל בדגים אלה.

בתחום בשר הבקר, משרד האוצר יצא לשימוע על הגדלה משמעותית של המכסה הפטורה ממכס לייבוא בשר טרי. בהתאם לשימוע, בשנת 2016 תעמוד המכסה על 7,500 טון, בשנת 2017 על 12,500 טון ובשנת 2018 על 17,500 טון. כמו כן, במקביל להגדלת המכסה, המכס המוטל על ייבוא הבשר (מעבר למכסה) יפחת בהדרגה, כך שבשנת 2019 יעמוד המכס על 12 אחוזים בלבד. מהלך זה נעשה תוך הידברות עם מגדלי הבשר לבקר והסכמה על הגדלת התמיכה הישירה במגדלים.

כפי שיפורט להלן, כפועל יוצא מהחלטת ממשלה 1584 החל ייבוא משמעותי של בשר טרי בשנים האחרונות, ולפיכך, מהלך זה צפוי להוביל להפחתת מחירים משמעותית לצרכני הבשר בישראל.

במסגרת החלטת ממשלה 1584 מאפריל 2014 בוטל המכס הקיים על ייבוא עגלים חיים, הוגדלו המכסות הפטורות ממכס לייבוא בשר בקר טרי והוסכם על מתן תמיכה במגדלי הבקר ובמפסמי העגלים. בעקבות כך, במחצית הראשונה של שנת 2016 יובאו לישראל למעלה מ-3,000 טון של בשר טרי בפטור ממכס. בשר זה נמכר ברשתות השיווק במחירים הנמוכים ב-20-30 אחוזים ממחירו של הבשר הטרי המקומי. מבדיקה ראשונית עולה כי היקף הייבוא המשמעותי של הבשר הטרי הוביל את הצרכנים הישראלים לרכוש בשר טרי מיובא במקום בשר מופשר, וכך הרוויח הצרכן הישראלי הן בשר איכותי יותר והן מחירים נמוכים יותר.

לסיכום, המהלך בענף הבשר צפוי להוביל להיצע רחב של בשר טרי במחירים הנמוכים בכ-20 אחוזים ממחירו של הבשר מהשחיטה המקומית, וכתוצאה מכך להפחתה ניכרת ביוקר המחיה של אזרחי ישראל.

שני מהלכים אלה הם צעד משמעותי במעבר מתמיכות עקיפות לתמיכות ישירות, תוך הידברות והסכמה של החקלאים ובאופן המוביל להפחתה משמעותית במחירים לצרכן.

■ הפחתת מכסים בתקופת החגים

במהלך חודש ינואר 2016 חתם שר האוצר על צו הקובע מכסה פטורה ממכס לסל של ירקות בסיסיים (חסה, מלפפונים, סלרי, עגבניות, פטרוזיליה, פלפל, כרוב, חזרת, גזר, תפוחי"א ובצל). סל זה מאפשר למשרד החקלאות ופיתוח הכפר לפתוח מכסות פטורות ממכס במוצרים אלה כתלות בתנאי הגידול המקומי. עם זאת, בנוגע לסל מצומצם יותר של ירקות (עגבניות, חסה, פלפל, מלפפון, פטרוזיליה וסלרי) נקבעה מכסה של 40,000 טון אשר ניתנת לייבוא ללא תנאים, למשך חודש וחצי בתקופת הפסח וחודשיים בתקופת החגים. מכסה זו נועדה לאפשר לייבואנים ודאות ולמנוע מחסור ועליית מחירים בתקופות אלה, שבהן הביקוש גדל. בעקבות מהלך זה, מתאפשר לייבואנים להגיב במהירות למחסור של הירקות הבסיסיים בתקופות החגים שבהן הביקוש גבוה, וכך למנוע מצב של מחסור ושל עליית מחירים במוצרי הבסיס.

במארס 2016 בוצע מהלך נוסף של מעבר מתמיכות עקיפות לישירות, תוך פתיחת מכסות ומתן תמיכה ישירה למגדלי דגים, זיתים וירקות לתעשייה. ההסכם כלל פתיחה של מכסות פטורות ממכס מוגבלות בזמן (מ-15 במארס עד 15 ביולי) לקראת חג הפסח, של 4,000 טון פילה אמנון קפוא (ודגים נוספים), 2,000 טון לשמן זית, 4,500 טון לתפוחי"א קפוא (צייפס) ו-5,500 טון לירקות קפואים אחרים. בפילה אמנון קפוא, בירקות הקפואים ובשמן זית, נוצלה המכסה במלואה ובתפוחי אדמה קפואים (צייפס) נוצלה המכסה באופן חלקי.

בכל הנוגע לאמנון הקפוא, ניתן היה לראות ירידת מחירים משמעותית לצרכני ישראל, כאשר בחודשים מארס-אפריל ירד המחיר הממוצע ברשתות השיווק בשיעור של כ-30 אחוזים מהמחיר הממוצע בחודשים ינואר-פברואר.

■ עובדים שכירים בענף החקלאות

חקלאים ישראלים רבים מתבססים על העובדים הזרים. עם זאת, על מנת לצמצם את הפגיעה בתעסוקה המקומית, הגבילה ממשלת ישראל את מספר העובדים הזרים בענף. במקביל, ועל מנת לעודד העסקת עובדים ישראלים בענפי החקלאות, החל משרד החקלאות, בשנת 2014, בנוהלי תמיכה למעסיקים של עובדים אלה. מהלכים אלה הובילו להגדלת מספר הישראלים המועסקים בחקלאות ולצמצום המחסור בעובדי חקלאות.

בהקשר זה יש לציין כי בשנת 2016 החליט שר האוצר לבטל את מס המעסיקים שהוטל על מעסיקים של עובדים זרים בענפי החקלאות. ביטול המס הפחית את עלות העסקת העובדים הזרים ובכך הפחית בצורה משמעותית (150 מיליון ש"ח בשנה) את עלויות הייצור של החקלאים.

ללא זה ולעצם קצתם אנו מודעים לשינויים במצבם הכלכלי והחברתי של ישראלים רבים. לכן, ממשלת ישראל תמשיך לנהל מדיניות כלכלית ופיננסית שתמשיך להגן על רווחתם הכלכלית של אזרחי ישראל, תוך התמקדות במגוון אמצעים, כולל:

■ **מדיניות (אמצעים)**

- HILF זהו תוכנית ממשלתית להגנת המצב הכלכלי והחברתי של אזרחי ישראל, שתכליתה להגן על רווחתם הכלכלית של אזרחי ישראל, תוך התמקדות במגוון אמצעים, כולל:
- תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.
- תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.
- תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.
- תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

■ **מדיניות**

2018-1-8102 מדיניות כלכלית ופיננסית

מטרת המדיניות הכלכלית והפיננסית היא להגן על רווחתם הכלכלית של אזרחי ישראל, תוך התמקדות במגוון אמצעים, כולל:

הממשלה תמשיך לנהל מדיניות כלכלית ופיננסית שתמשיך להגן על רווחתם הכלכלית של אזרחי ישראל, תוך התמקדות במגוון אמצעים, כולל:

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

מטרת המדיניות הכלכלית והפיננסית היא להגן על רווחתם הכלכלית של אזרחי ישראל, תוך התמקדות במגוון אמצעים, כולל:

הממשלה תמשיך לנהל מדיניות כלכלית ופיננסית שתמשיך להגן על רווחתם הכלכלית של אזרחי ישראל, תוך התמקדות במגוון אמצעים, כולל:

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

תמיכה כלכלית ופיננסית לבעלי עסקים קטנים ובינוניים, במטרה להגן על מקומות העבודה שלהם.

מדיניות כלכלית ופיננסית

המשרד להגנת הסביבה

הצעת תקציב המשרד להגנת הסביבה לשנת הכספים 2017 (סעיף 26) מסתכמת בכ-1 מיליארד ש"ח, מהם כ-374 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, כ-877 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה וכ-320 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב.

הצעת תקציב המשרד להגנת הסביבה לשנת הכספים 2018 (סעיף 26) מסתכמת בכ-1 מיליארד ש"ח, מהם כ-346 מיליון ש"ח בהוצאה נטו, כ-798 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה וכ-320 מיליון ש"ח בהרשאה להתחייב.

המשרד להגנת הסביבה פועל בשלוש רמות: ארצית, מחוזית ומקומית. ברמה הארצית המשרד נושא באחריות לקביעה ולהתוויה של מדיניות סביבתית כוללת וכן מקדם הליכי תקינה בתחום. ברמה המחוזית המשרד פועל באמצעות שישה מחוזות, לפי חלוקה גאוגרפית המקבילה למחוזות משרד הפנים. כל אחד מהמחוזות אחראי ליישום המדיניות המותווית על ידי המטה, בכפוף למאפיינים ולצרכים הסביבתיים הייחודיים של היישובים שבתחום אחריותו. במסגרת המקומית המשרד תומך בכ-50 יחידות סביבתיות שהוקמו בערים ובאיגודי ערים, לרבות במגזרי המיעוטים. הפעילות ביחידות הסביבתיות מקשרת בין יעדי המדיניות הסביבתית-לאומית לבין פעולות היומיום בשטח ברמה המקומית. היחידות הסביבתיות מוציאות לפועל את המדיניות הסביבתית ברמה המקומית ומהוות גוף נוסף המיעץ לרשות המקומית בנושא הגנת הסביבה.

גופי הסמך שבאחריות השר להגנת הסביבה הם: רשות שמורת הטבע והגנים הלאומיים; החברה לשירותי איכות הסביבה בע"מ; רשות נחל הירקון; רשות נחל הקישון; חברת פארק אריאל שרון (איילון) בע"מ; רשות פארק נחל באר שבע וחברת המצוק החופי.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

■ **הפחתת זיהומים וסיכונים** – זיהום האוויר מהווה גורם הסיכון הסביבתי הגדול ביותר על בריאות הציבור במדינות המערב ובישראל. בנוסף, חומרים מסוכנים (להלן: חומ"ס), אשר נמצאים בשימוש רחב בתעשייה, עלולים ליצר סיכונים מידיים לחיי אדם ולפגיעות בגוף, כגון הרעלה, כוויות וכן סיכונים לסביבה. המשרד להגנת הסביבה מבצע פעולות לניטור, הסדרה, פיקוח ואכיפה לצמצום זיהומים וסיכונים לאוכלוסייה ובמקביל מפעיל כלי תמיכה ותמריצים לעידוד התייעלות אנרגטית והפחתת זיהום האוויר מהתחבורה. להלן שלושה פרויקטים מרכזיים שיושם עליהם דגש בשנות הכספים הקרובות:

■ **תכנית לאומית לצמצום זיהום האוויר מהתחבורה** – המקור העיקרי לזיהום האוויר הוא רכבי דיזל כגון משאיות, טנדרים ואוטובוסים. רכבי הדיזל אחראים רק ל-20 אחוזים מהנסועה (הקילומטראז') אך ליותר מ-80 אחוזים מהזיהום. הזיהום הגבוה ביותר נפלט מכ-80 אלף רכבי דיזל ישנים המזהמים במיוחד. המשרד, בשיתוף עם משרד האוצר, מוביל תכנית שבמסגרתה ינתן תמריץ לבעלי הרכב המזהם (מדובר ברכבי משא קלים, משאיות,

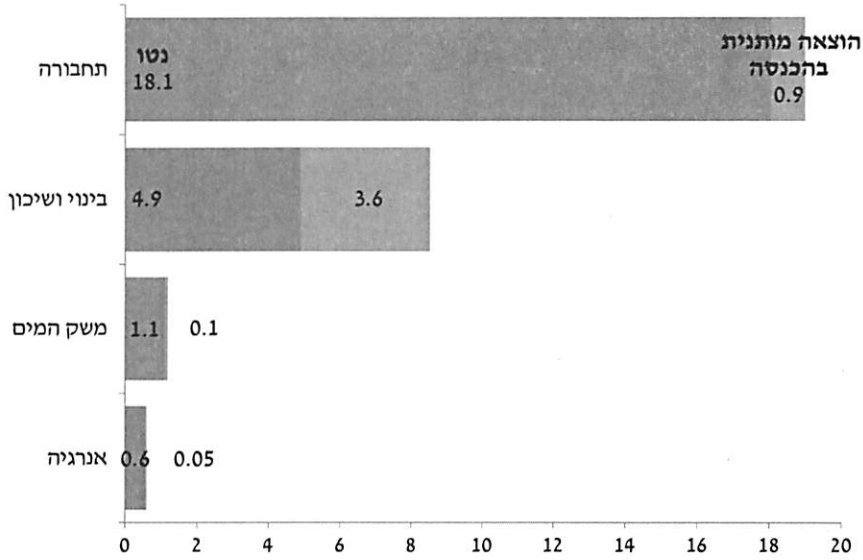

המשמעותי ביותר לכלכלה ולחברה. בוועידת פריז שהתקיימה בחודש דצמבר 2015, מדינות העולם, ובפרט המדינות המפותחות, התחייבו ליעדי הפחתת פליטות גזי חממה משמעותיים. במהלך 2015 המשרד להגנת הסביבה הקים וריכז עבודה בין-משרדית מקיפה אשר בחנה את הפוטנציאל ואת הצעדים הנדרשים להפחתת גזי חממה בישראל. על בסיס העבודה ולאחר דיונים מקדימים החליטה הממשלה בספטמבר 2015 על יעד לאומי של 7.7 טון גזי חממה לנפש ב-2030 ועל יעדים סקטוריאליים של צמצום צריכת החשמל ב-17 אחוזים, ייצור חשמל מאנרגיות מתחדשות בשיעור של 17 אחוזים וצמצום הנסועה הפרטית ב-20 אחוזים בשנת 2030.

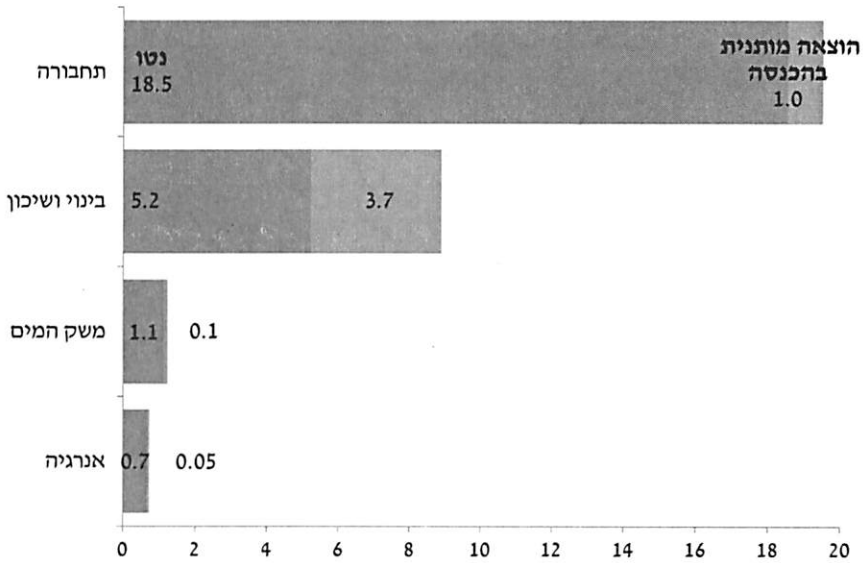

עיקרי התקציב 2017 ו-2018

תקציב התשתיות לשנת הכספים 2017
במליארדי ש"ח

תקציב התשתיות לשנת הכספים 2018

- **שיתופי פעולה בין-לאומיים** – הקרן הדו-לאומית עם ארה"ב – Energy BIRD, על פי הסכם יישום שנחתם בין משרדי האנרגיה הישראלי והאמריקאי ב-2008 לקידום פרויקטי מו"פ בתחום האנרגיה המתחדשת והתייעלות אנרגטית עם האיחוד האירופי, באמצעות הסכם עם מעבדות המחקר של האיחוד האירופאי (JRC) לאנרגיה ותחבורה והתכניות האירופאיות במסגרת Horizon 2020; סוכנות האנרגיה המתחדשת הבינלאומית (IRENA); הסכמי היישום של הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה (IEA).

משרד התחבורה והבטיחות בדרכים

סך התקציב המיועד לתחומי התחבורה השונים מסתכם בכ-18.1 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, בכ-940 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ובכ-39.8 מיליארד ש"ח בהרשאה להתחייב לשנת הכספים 2017, ובכ-18.5 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו, בכ-981 מיליון ש"ח בהוצאה מותנית בהכנסה ובכ-31 מיליארד ש"ח בהרשאה להתחייב לשנת הכספים 2018.

מתוך הסכומים לעיל, סך תקציב פיתוח התחבורה מסתכם בכ-11 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו בשנת 2017 ובכ-11 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו בשנת 2018; סך תקציב התמיכות בתחבורה מסתכם בכ-6 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו בשנת 2017 ובכ-6 מיליארד ש"ח בהוצאה נטו בשנת 2018; סך התקציב השוטף של המשרד מסתכם בכ-414 מיליון ש"ח בהוצאה נטו בשנת 2017 ובכ-442 מיליון ש"ח בהוצאה נטו בשנת 2018.

משרד התחבורה אחראי לפיתוח ולהסדרה של מערכות התחבורה היבשתית, האווירית והימית בישראל. מערכת התחבורה היא תשתית משקית אשר נועדה לאפשר קישור בין מוקדי הפעילות השונים במדינה ומחוץ לה.

השקעה בפיתוח התשתית נודעת בהשפעתה על שיעור הצמיחה ארוכת הטווח של המשק, והיא אמצעי מרכזי להשגת יעדיה של המדיניות הכלכלית. השקעות בתשתית נועדו ליצור תשתית מודרנית ויעילה, ועל ידי כך לסייע בהסרת חסמים המקשים על ההתפתחות המשקית ולאפשר צמיחה של המגזר העסקי. כמו כן, השקעה זו נועדה ליצור תשתית בטוחה יותר לנהגים ולהגביר את הנגישות של האוכלוסייה כולה למרכזים המטרופוליניים, במטרה להגדיל את הזדמנויות התעסוקה, הצריכה והפנאי ולהפחית את הגודש בדרכים. ההשקעות בתחבורה מהוות בסיס לקידום הפיתוח הכלכלי של המשק כולו ומאפשרות את התפתחותם של ענפים אחרים, ביניהם ענף הדיור. יעילות ההשקעות בתחבורה נבחנת במידת תרומתן ליעדים הלאומיים ובהיענותן לצורכי המשק ולצורכי תושבי המדינה.

כדי ליצור סדר עדיפויות נכון ויעיל של קידום פרויקטים לפיתוח תשתיות תחבורה שונות, נדרשת מערכת אחידה של מדדים ושל שיטות להערכת התועלות והעלויות הכלכליות-חברתיות של הפרויקטים. תרומתם של הפרויקטים באה לידי ביטוי באופנים רבים, ביניהם: קיצור זמני הנסיעה, שיפור בנגישות, צמצום עלויות התפעול של כלי הרכב, הגברת הבטיחות בדרכים וצמצום הפגיעה בסביבה. נוהל פרי"ת (פרויקטי תחבורה) הוא נוהל לבדיקת כדאיותם הכלכלית למשק של פרויקטים בתחום התחבורה והוא מרכז את כלל ההנחיות לעריכת בדיקות כדאיות כלכליות. עריכת בדיקת הכדאיות הכלכלית מהווה תנאי לביצוע הפרויקטים.

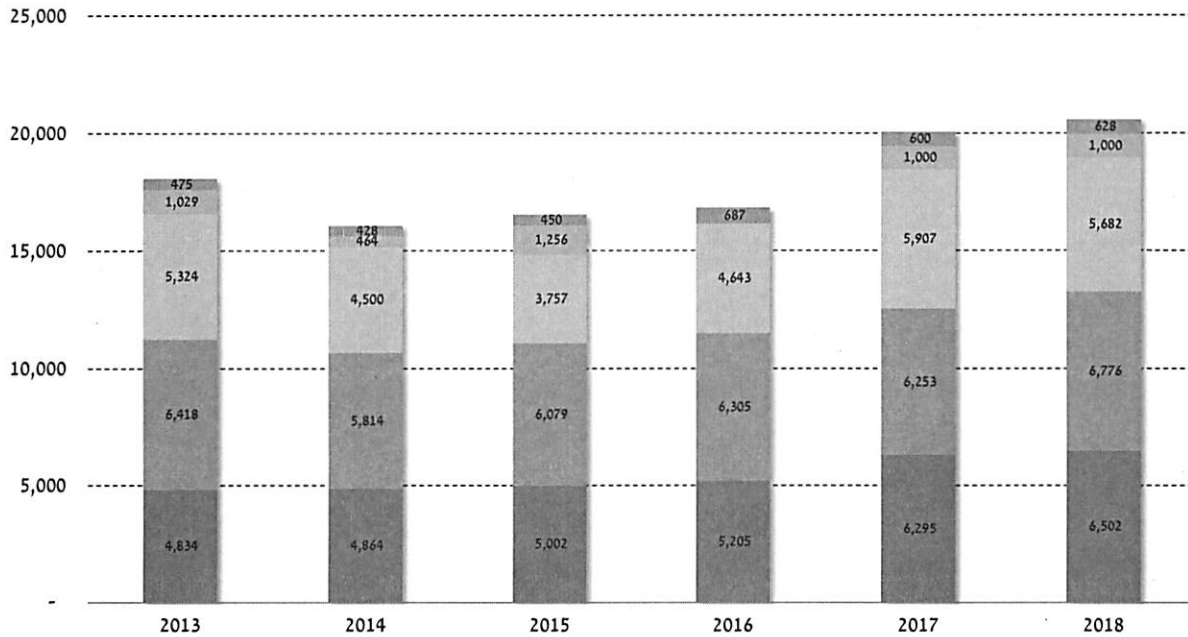
הרשות הארצית לתחבורה ציבורית במשרד התחבורה והבטיחות בדרכים, היא הגורם המסדיר את ההפעלה של התחבורה הציבורית באוטובוסים, במוניות, במערכות להסעת המונים וברכבת ישראל. כבכל מדינה מתקדמת, שירות זה מסובסד באופן משמעותי על ידי המדינה, שאלמלא כך רמת השירות (מספר הקווים, תדירותם ועוד) הייתה נפגעת מאוד ומחירי הנסיעה היו עולים.

עיקרי התקציב 2017 ו-2018

תקציב התחבורה על פני שנים

- שוטף ופיתוח אחר
- פיתוח חוץ תקציבי
- פיתוח תחבורה ציבורית
- פיתוח כבישים
- סובסידיה לתחבורה ציבורית

* במיליוני ש"ח במחירים שוטפים. בשנים 2013–2015 נתוני ביצוע בפועל ברוטו. בשנים 2016–2018 הצעת התקציב במונחי הוצאה ברוטו.

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

תקציב התחבורה בשנים 2014–2016 מבטא ירידה יחסית לעומת שנת 2013. הירידה בתקציב נבעה בעיקרה מדחייה במועד פרסום מכרזים והאטה בקצבי הביצוע של פרויקטים בתחום הכבישים הבין-עירוניים ובתחום הרכבות הכבדות. במהלך שנת 2016 החלה האצה בקצב הביצוע של הפרויקטים, במיוחד ברכבת הקלה בגוש דן. במהלך השנים 2017 ו-2018 תקציבי התחבורה ישובו לגדול באופן משמעותי כחלק ממדיניות הממשלה להגדלת ההשקעה בתשתיות, בדגש על תשתיות לתחבורה ציבורית.

בנוסף, התקציב לשנות הכספים 2017 ו-2018 שם דגש מיוחד על הקצאת משאבים לצמצום הפערים בין אוכלוסיית המיעוטים לאוכלוסייה הכללית, הן בתחום התשתיות והן בתחום שירותי התחבורה הציבורית באוטובוסים.

לאומות שאינן זכו לאוטונומיה

לזאת לא 'לתי' כי הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות. (הממשלה יודעת זאת) לכן הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות.

הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות.

הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות. הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות. הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות.

הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות.

הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות. הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות. הן נחשבות לאזרחים של מדינות אחרות ולכן הן אינן זכאות לזכויות אזרחיות.

■ **הזכויות האזרחיות – מושגים**

הזכויות האזרחיות – מושגים

עיקרי התקציב 2017 ו-2018

ביישובים אלו, למול התחייבות של הרשות המקומית לקדם את התכניות למגורים בשטחה ולפתח את הקרקע בלוחות זמנים מוגדרים. כמו כן, במסגרת יישום החלטת הממשלה לעניין יישובי הדרוזים, יפעל המשרד בשנים 2017 ו-2018 לפיתוח המרקם הוותיק ביישובי הדרוזים באמצעות הקמת מוסדות ציבור ופיתוח תשתיות ותיקות ותשתיות תומכות בנייה חדשה.

לפניו איננו מקבלים את המידע.

המספרים המוצגים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת. המספרים המוצגים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת.

■ **מספרים ראשוניים**

נתונים ראשוניים 2017-2018

הנתונים הראשוניים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת.

מספרים ראשוניים	2017	2018	2019
מספרים ראשוניים (מקורם)	121	0	121
מספרים ראשוניים (מקורם)	26	4	30
מספרים ראשוניים (מקורם)	84	33	117
מספרים ראשוניים (מקורם)	716	38	754
מספרים ראשוניים (מקורם)	442	679	1,121
מספרים ראשוניים (מקורם)	מספרים ראשוניים	מספרים ראשוניים (מקורם)	מספרים ראשוניים

נתונים ראשוניים (מקורם) 2017-2018

הנתונים הראשוניים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת.

הנתונים הראשוניים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת. המספרים המוצגים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת.

הנתונים הראשוניים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת.

הנתונים הראשוניים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת. המספרים המוצגים הם נתונים ראשוניים (מקורם) והם אינם ניתנים לביקורת.

על אולם קיבלו על פניהם קמפיקים ופיקסציות קצרות.
 הנהגות אלו נעשו על מנת להגן על המערכת הפנימית של המכונית, אך הן גורמות לרעידות וקולות רעש. בנוסף, הן גורמות לנזק למערכת ההיגוי ולמנוע. לכן, חשוב להימנע מהנהגת מכונית עם פיקסציות קצרות.
 פיקסציות קצרות הן פיקסציות שהן קטנות יותר מ-92 סמ"מ. הן גורמות לנזק למערכת ההיגוי ולמנוע. לכן, חשוב להימנע מהנהגת מכונית עם פיקסציות קצרות.
 פיקסציות קצרות הן פיקסציות שהן קטנות יותר מ-92 סמ"מ. הן גורמות לנזק למערכת ההיגוי ולמנוע. לכן, חשוב להימנע מהנהגת מכונית עם פיקסציות קצרות.

■ **איך מזהים פיקסציות קצרות?**

קל לזהות פיקסציות קצרות.
 זיהוי פיקסציות קצרות נעשה על ידי בדיקת המערכת הפנימית של המכונית. יש לבדוק את המערכת הפנימית של המכונית, ויש לזהות פיקסציות קצרות. פיקסציות קצרות הן פיקסציות שהן קטנות יותר מ-92 סמ"מ. הן גורמות לנזק למערכת ההיגוי ולמנוע. לכן, חשוב להימנע מהנהגת מכונית עם פיקסציות קצרות.
 פיקסציות קצרות הן פיקסציות שהן קטנות יותר מ-92 סמ"מ. הן גורמות לנזק למערכת ההיגוי ולמנוע. לכן, חשוב להימנע מהנהגת מכונית עם פיקסציות קצרות.

מגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)

■ **מגוון מוצרים ופיקוד**

המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)

■ **מגוון מוצרים ופיקוד**

המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)

■ **מגוון מוצרים ופיקוד**

המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)

■ **מגוון מוצרים ופיקוד**

המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)
המגוון מוצרים ופיקוד (מגוון מוצרים ופיקוד)

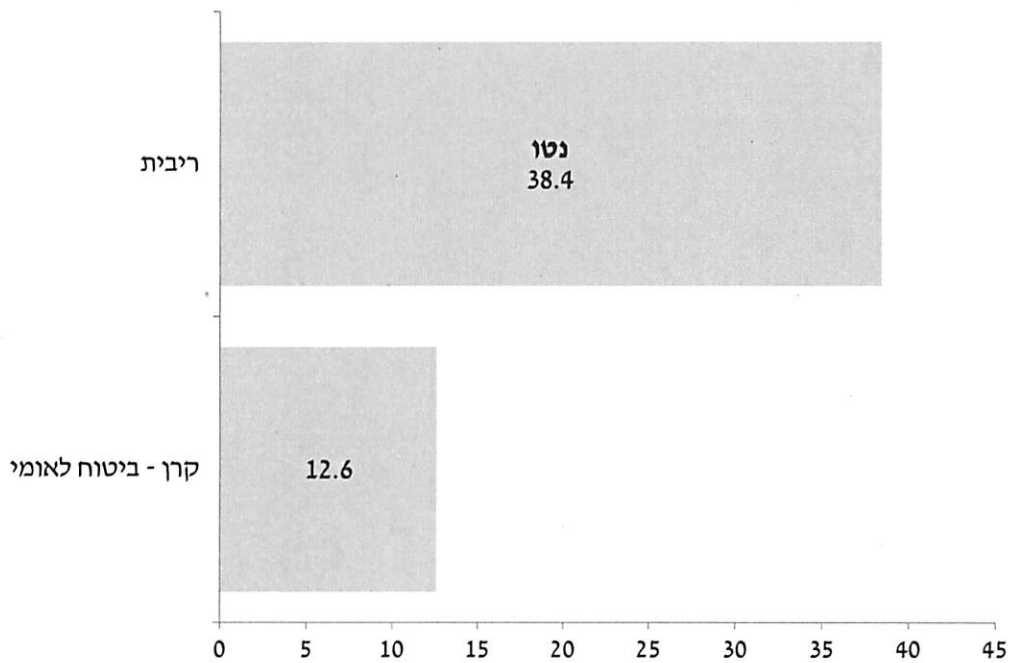
■ מימון ביצוע מבני ציבור

רשויות מקומיות רשאיות לגבות היטלי פיתוח ובאמצעותם לממן הקמת מבני ציבור אשר נדרשים במסגרת הסכמי-גג. הוצע כי רשות מקרקעי ישראל תסייע בעלויות אלה עם עדיפות לשיווקי מחיר למשתכן ובפריפריה וכך לעודד רשויות מקומיות לקדם בנייה למגורים בשטחן ולהסיר חסמי שיווק ופיתוח בתחום שיפוטן.

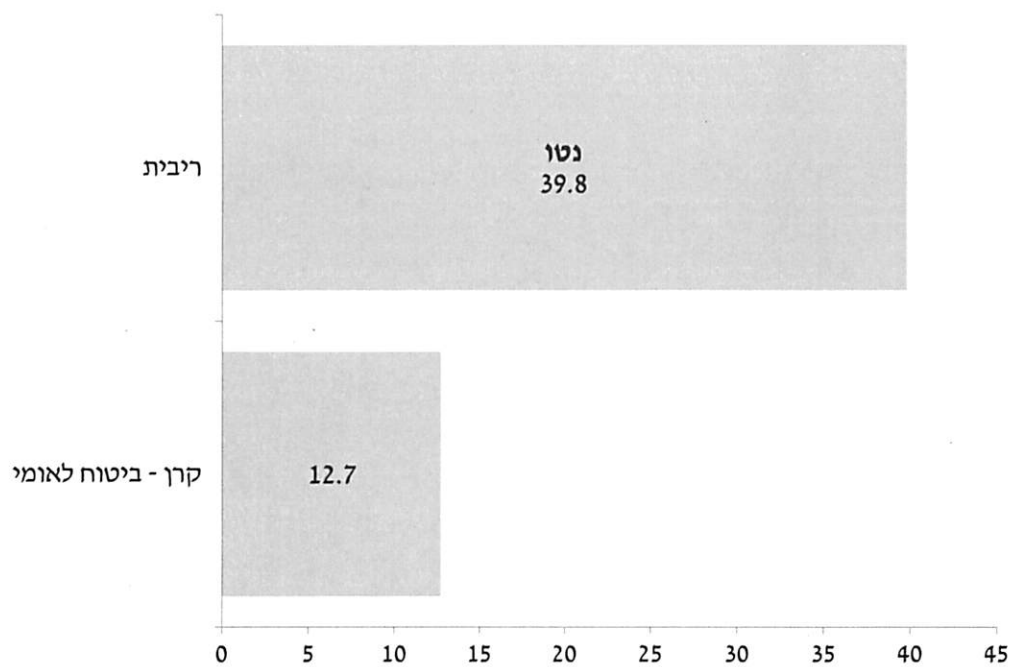
תשלום החובות

תשלום החובות בשנת 2017 מסתכם בכ-138 מיליארד ש"ח, מתוכם כ-100 מיליארד ש"ח לפירעון הקרן וכ-38 מיליארד ש"ח לתשלומי הריבית. תשלום החובות בשנת 2018 מסתכם בכ-136 מיליארד ש"ח, מתוכם כ-96 מיליארד ש"ח לפירעון הקרן וכ-40 מיליארד ש"ח לתשלומי הריבית.

תקציב תשלום החובות לשנת הכספים 2017
במיליארדי ש"ח

תקציב תשלום החובות לשנת הכספים 2018
במליארדי ש"ח

דגשים לשנות הכספים 2017 ו-2018

■ **פירעון חובות הפנים** בשנת 2017 תוקצב סכום בהיקף של כ-126 מיליארד ש"ח לפירעון חובות הפנים, מזה כ-94 מיליארד ש"ח מיועדים לתשלום החזרי קרן וכ-32 מיליארד ש"ח לתשלומי ריבית.

בשנת 2018 תוקצב סכום בהיקף של כ-123 מיליארד ש"ח לפירעון חובות הפנים, מזה כ-90 מיליארד ש"ח מיועדים לתשלום החזרי קרן וכ-33 מיליארד ש"ח לתשלומי ריבית.

רוב התשלום לפירעון חובות הפנים מתחלק לפירעון של איגרות חוב סחירות (המוחזקות בידי קופות הגמל, קרנות הפנסיה, חברות הביטוח, קרנות ההשתלמות, הבנקים, חברות ואנשים פרטיים) ופירעון של איגרות חוב מיועדות (איגרות חוב ממשלתיות לא סחירות בעלות תשואה מובטחת, המונפקות לקרנות הפנסיה ולחברות הביטוח מתוקף ההסכמים שנחתמו עמך). סכום התקציב המתוכנן כולל תשלום בהיקף של כ-20 מיליארד ש"ח שישולם בשנת 2017 למוסד לביטוח לאומי. ללא התשלומים למוסד לביטוח לאומי, סכום התקציב המתוכנן לפירעון חובות הפנים צפוי לקטון ויהיה בשנת 2017 כדלקמן: תשלומי הקרן בגין מלוות הפנים יעמדו על סכום של כ-82 מיליארד ש"ח. תשלומי הריבית בגין חובות פנים (ללא תשלומי הריבית למוסד לביטוח לאומי), יעמדו על סכום של כ-24 מיליארד ש"ח. סכום בהיקף של כ-20.5 מיליארד ש"ח ישולם בשנת 2018 למוסד לביטוח לאומי. ללא התשלומים למוסד לביטוח לאומי, פירעון חובות הפנים בשנת 2018 יהיה כדלקמן: תשלומי הקרן בגין מלוות הפנים יעמדו על סכום של כ-77.5 מיליארד ש"ח. תשלומי הריבית בגין חובות פנים (ללא תשלומי הריבית למוסד לביטוח לאומי), יעמדו על סכום של כ-25 מיליארד ש"ח.

■ **פירעון חובות חו"ל** החזר החובות בחו"ל בשנת 2017 צפוי להסתכם בכ-12 מיליארד ש"ח, מזה כ-5 מיליארד ש"ח מיועדים לתשלום החזרי קרן וכ-7 מיליארד ש"ח לתשלומי ריבית.

החזר החובות בחו"ל בשנת 2018 צפוי להסתכם בכ-13 מיליארד ש"ח, מזה כ-6 מיליארד ש"ח מיועדים לתשלום החזרי קרן וכ-7 מיליארד ש"ח לתשלומי ריבית. התשלומים לחו"ל כוללים פדיונות של מלוות מבנקים בארץ ובחו"ל, מלוות בין-ממשלתיים ומלווה העצמאות והפיתוח (גיוס הון לא סחיר בחו"ל, בעיקר ממשיקיעים פרטיים באמצעות ארגון הבונדס). בנוסף לכך, החזרי חובות החוץ כוללים תשלומים בגין החלואות שנלקחו על ידי ממשלת ישראל באמצעות ערבויות של ממשלת ארצות הברית בשנים 1993–1998.

בשנת 2003 נחתם הסכם נוסף בין ממשלת ארצות הברית וממשלת ישראל בדבר מתן ערבויות לגיוס הון על ידי מדינת ישראל בהיקף כולל של כ-9 מיליארד דולר לשנים 2003–2005, עם אופציה להארכה בשנה נוספת. מאז הוארכה התכנית מספר פעמים על ידי הממשל האמריקאי, ובשנת 2015 הוארכה פעם נוספת עד שנת 2019 עם אפשרות לנצלה גם בשנת 2020 (Carry over year). נכון לאוגוסט 2016, הנפיקה ישראל במסגרת התכנית איגרות בסך 4.1 מיליארד דולר בערבות ממשלת ארצות הברית ונותר לשימוש סכום של 3.8 מיליארד דולר.

בשנת 1995 החלה ממשלת ישראל בגיוסים עצמיים של איגרות חוב סחירות בשווקים הבין-לאומיים. עד כה בוצעו 17 הנפקות בין-לאומיות בשני שוקי ההון המרכזיים: השוק האמריקני ושוק האירו וכן בשוק היפני. גיוסים אלו הסתכמו ב-9.95 מיליארד דולר, 4.55 מיליארד אירו ו-20 מיליארד יין. הצעות התקציב לשנים 2017 ו-2018 כוללות שני תשלומי קרן וריבית בגין הנפקות אלו.

עיקרי התקציב 2017 ו-2018

ניתוחי רגישות

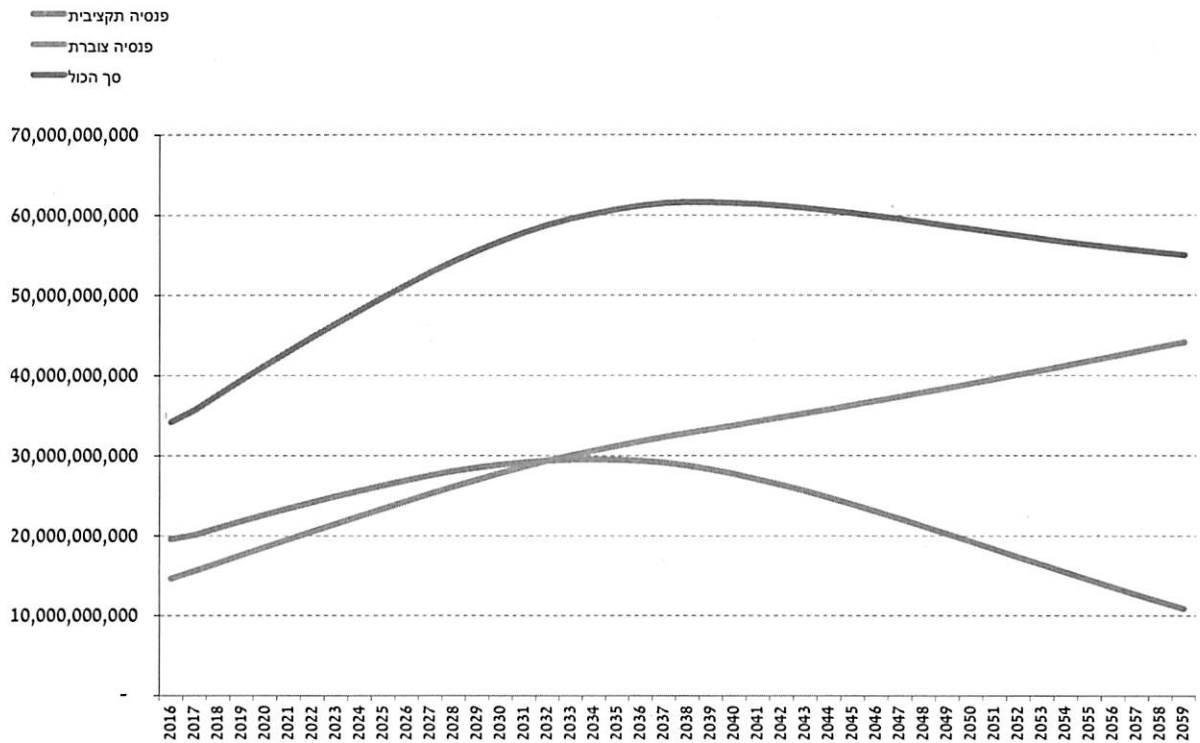
הטבלה שלהלן מציגה ניתוח רגישות לאומדן המרכזי לסבסוד בשנים 2017 ו-2018:

2018	2017	מיליוני ש"ח
(635)	(392)	עלייה של 1 אחוז בתשואת אג"ח ממשלתית צמודה מקבילה
77	40	עלייה לכל 1 מיליארד ש"ח בהיקף הגיוס הלא סחיר

מטרת אומדן זה לתת גילוי להיקף הסבסוד הגלום בהנפקת איגרות חוב מיועדות בהתאם לנתונים הידועים ליום עריכת האומדן. אומדן זה עשוי להשתנות באופן מהותי בשל הרגישות הגבוהה של התחזית לתשואות בשוק ההון, לשינויים בעקום התשואות של איגרות חוב ממשלתיות, להיקף הצבירה נטו של הקרנות ולשינויים בתיק הנכסים של קרנות הפנסיה.

עיקרי התקציב 2017 ו-2018

תשלומי הפנסיה הצפויים לעובדי המדינה במחירים קבועים

מקור: משרד האוצר

מספר מקבלי הגמלאות ממנהלת הגמלאות (גמלאים ושאים) בשנים 2004–2014 ללא מערכת הביטחון, השוטרים והסוהרים

2015	2014	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006
97,518	96,046	93,282	91,133	88,385	85,831	83,931	82,304	79,342	76,137

מהנתונים שלעיל ניתן לראות גידול שנתי ממוצע של כ-2,000 גמלאים ושאים. יצוין כי גמלאי שירות המדינה פורשים הן מתוקף הגעה לגיל פרישה והן מתוקף פרישה מוקדמת, כפי שהיא מתאפשרת על ידי חוק שירות המדינה גמלאות. לעובדי ההוראה מותרת מדי שנה מכסת פרישה מוקדמת. פורשים אלה, הנמנים על האוכלוסייה שלעיל, מגדילים את מספר הפורשים מעבר לפורשים בפרישה טבעית. גורם נוסף התורם להגדלת פרישות עובדים הוא תכניות פרישה (ממוקדות ורוחביות). הגידול השנתי הממוצע צפוי להישאר על כנו בשנים הקרובות ולהגיע לשיא בשנת 2036 לערך. בשנה זו צפוי גם שיא ההוצאה על תשלומי גמלאות פנסיה תקציבית לעובדי מדינה ולעובדי הוראה.

המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת

בחודש מארס 1999 נחתם הסכם בין הממשלה, הרשויות המקומיות, האוניברסיטאות ותאגידים נוספים לבין הסתדרות העובדים הכללית החדשה. לפי ההסכם, עובדים חדשים בשירות הממשלתי והציבורי יבוטחו בפנסיה צוברת במקום בפנסיה התקציבית שהייתה נהוגה עד אז. בחודש יולי 2001 נחתם הסכם בין הסתדרות העובדים הכללית החדשה לבין מרכז השלטון המקומי ושלוש הערים הגדולות, אשר קבע כי החל מיום 1 בנובמבר 2001 עובדים חדשים ברשויות המקומיות יבוטחו בפנסיה צוברת. בחוק ההסדרים במשק המדינה לשנת 2002, תוקן חוק הגמלאות, ובעקבות זאת ניתן יהיה ליישם את ההסכם שנחתם במארס 1999 גם לגבי עובדי המדינה. יישום ההסכם החל ביום 1 באפריל 2004.

במסגרת חוק ההסדרים במשק המדינה לשנת 1999 תוקן חוק הגמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון. לפי תיקון החוק בוטלה הזכאות לגמלאות מאוצר המדינה של נשיא המדינה, חברי כנסת, שרים, שופטים, דיינים, קאדים, רבנים ראשיים, מבקר המדינה, נגיד בנק ישראל ומשנהו, שהחלו בכהונתם לאחר יום 15 במאי 1998. על פי תיקון החוק זכויותיהם לגמלאות יבוטחו במסגרת קרן פנסיה או קופת גמל לפי בחירתם.

ביום 15 בספטמבר 2003 החליטה הממשלה כי חיילים אשר התחייבו לשירות הקבע החל מיום 1 בינואר 2004, ייקלטו למסלול של פנסיה צוברת, החלטה שנקבעה כחוק בחוק המדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2004.

הצמדת גמלאות הפנסיה התקציבית למדד המחירים לצרכן

ביום 14 ביולי 2009 התקבל בכנסת חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום התכנית הכלכלית לשנים 2009–2010, התשס"ט–2009). פרק ח' לחוק האמור כולל תיקוני חקיקה לחוק הגמלאות. עיקרו של הפרק הוא שינוי שיטת עדכון המשכורת הקובעת, כך שהיא תעודכן אחת לשנה בהתאם לשיעור עליית מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. השיטה האמורה החליפה את השיטה שנהגה לפי חוק הגמלאות עד לאותו מועד,

חלק ד

הכנסות המדינה ממסים

תחזית ההתפתחויות המקרו-כלכליות והכנסות המדינה
בשנות הכספים 2017 ו-2018

תחזית הטבות המס לשנות הכספים 2017 ו-2018

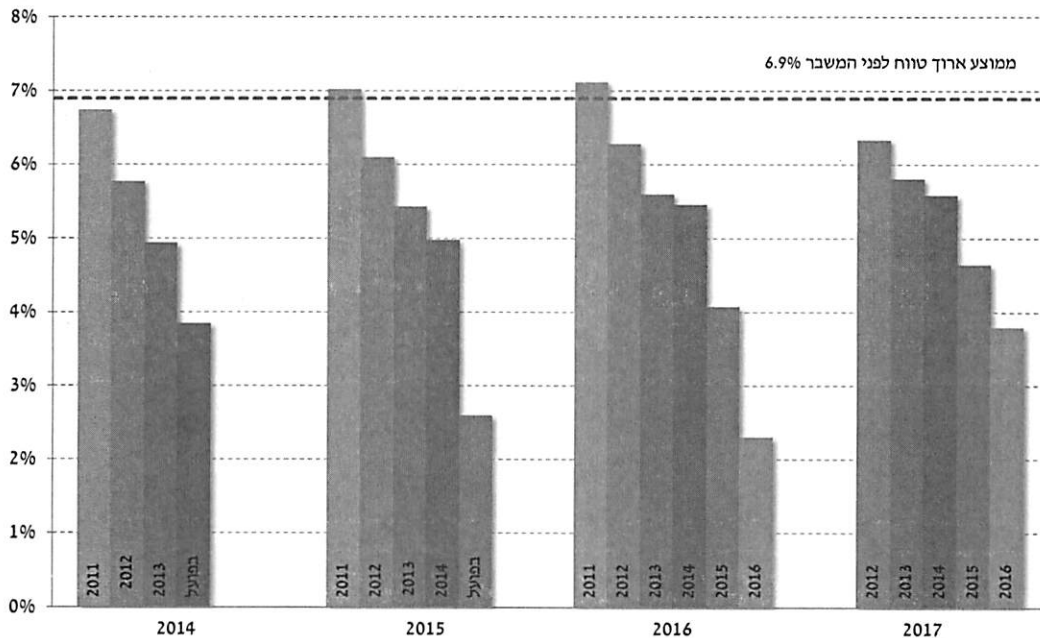
חלק ב': הנחות המודלים ונושאים רלוונטיים לתחזית

בהיותה משק קטן ופתוח, ישראל מושפעת מההתפתחויות בזירה הגלובלית. הבולטות והמשפיעות הן הצמיחה בארה"ב וההתפתחויות בסחר העולמי. התחזיות להתפתחויות אלו מבוססות במידה רבה על פרסומים של גופים כלכליים מובילים, אשר רובם מדגישים כי הסיכונים לתחזיותיהם מוטים כלפי מטה. בעקבות זאת, חלק ד' מציג תרחיש שבו התחזיות הגלובליות להתאוששות בפעילות הכלכלית אינן מתממשות ואת הסטייה מתחזיות הצמיחה וההכנסות שתיווצר בתחזית בתרחיש זה.

אינדיקטורים עולמיים רלוונטיים

הנחות המודל לגבי הסביבה העולמית מתבססות על תחזיות קרן המטבע הבינלאומית, תוך התאמות. התחזית העדכנית של הקרן, ששימשה להערכת התחזית המוצגת בפרק זה, פורסמה ביולי 2016. במסגרת התחזית חל עדכון כלפי מטה בסחר העולמי, זאת בהמשך לעדכון המתמשך של תחזיות הסחר העולמי כלפי מטה בשנים האחרונות (ראה תרשים 1 להלן). העדכונים המשמעותיים והתדירים בתחזית, שרובם ככולם הם כלפי מטה, מחייבים לקחת מרווח ביטחון לעומת תחזיות אלו, במיוחד לגבי הטווח הבינוני. בהתאם לכך, ההנחה במודל היא כי היקף הסחר העולמי במהלך שנת 2016 ימשיך להתרחב בקצב נמוך בהשוואה לשנים האחרונות (בשיעור של 1.5 אחוז). בשנת 2017 התחזית מניחה כי הסחר העולמי יצמח ב-2.8 אחוזים (לעומת תחזית הקרן להתרחבות של 3.9 אחוזים) וההנחה לגבי שנת 2018 היא גידול של 3.0 אחוזים (בהשוואה לתחזית קרן המטבע של 4.1 אחוזים).

תרשים 1: תחזיות הגידול בסחר העולמי, 2014–2017

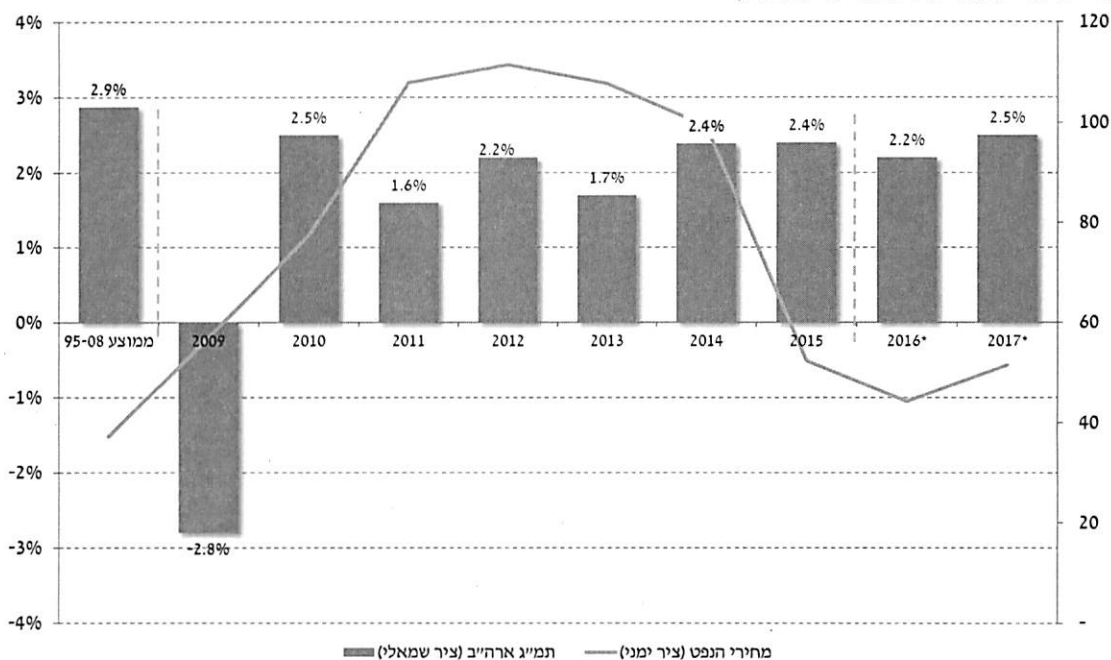

מקור: קרן המטבע, BEA.

התרשים מציג את התחזיות לגידול הסחר העולמי של קרן המטבע במועדי פרסום שונים. ניתן לראות כי בשנים האחרונות חל עדכון מתמיד כלפי מטה בתחזיות לגידול הסחר העולמי, מרמה של כ-7 אחוזים (הדומה לקצב ההתרחבות לפני המשבר) אל מתחת לרף ה-3 אחוזים בשנים האחרונות.

בתוך כך, ההנחה במודל היא כי כלכלת ארה"ב תצמח בשנת 2016 ב-1.8 אחוזים ובשנים 2017-2018 בשיעור של 2.0 ו-2.1 אחוזים בהתאמה. הנחות אלו נמוכות במעט ביחס לתחזיות עדכניות של הגופים הבין-לאומיים המובילים (בחדשים ספטמבר-אוקטובר 2016, קרן המטבע הבינלאומית וארגון ה-OECD הורידו את התחזיות לצמיחת ארה"ב, כך שכעת ההנחות במודל דומות לתחזיות הגופים). בנוסף, המודל מניח כי רמות מחירי הנפט יעלו בהדרגה בהמשך להתאוששות שנרשמה במהלך הרבעון השני (על רקע האטה בקצב ההפקה וצמצום בעודפי ההיצע).

תרשים 2: הצמיחה בארה"ב ומחירי הנפט
(שיעורי שינוי שנתיים ודולרים לחבית)

מקור: קרן המטבע, BEA.

גורמים מקומיים

מודל התחזיות משתמש בשלושה אינדיקטורים מרכזיים המשפיעים על הביקושים המקומיים: מדדי המניות (ת"א 100 ונאסד"ק), שערי החליפין ושערי הריבית. על פי הנחת המודל יעלו מדדי המניות בקצב שנתי של 5 אחוזים (החל מחודש אוגוסט); שערי החליפין ינועו סביב רמתם בחודשים האחרונים; וריבית בנק ישראל תישאר ללא שינוי במהלך שנת 2016 ותחל לעלות במהלך שנת 2017.

ב) (כאשר נאמר) שיש להשתמש במונחים אלה כדי להתייחס למסמכים המוגדרים כאמור, ולא להתייחס למסמכים אחרים. המונחים אלה יחולו על כל המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים. המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים. המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים.

המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים. המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים. המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים.

מסמכים מוגדרים - מונחים

המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים. המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים. המונחים אלה יחולו גם על המסמכים המוגדרים כאמור, ללא קשר למועד או למקום שבו הם נמצאים.

עליונותו של הממשל החדש והתחילתו של הממשל החדש. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו.

מטרה 8-202 ע-8-202

הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו.

מטרה 8-202 ע-8-202

הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו.

מטרה 8-202 ע-8-202

מטרה 8-202 ע-8-202

הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו.

מטרה 8-202 ע-8-202

הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו. הממשל החדש ימשיך לעבוד על מנת להשיג את המטרות שהציב לעצמו.

מטרה 8-202 ע-8-202

גידול איטי בכוח אדם איכותי הנדרש לענפי הי-טק ומצד אחר היקף השקעות גבוה, שבלט במיוחד בהשקעות בתעשיית קרנות הון סיכון.

הגידול בייבוא משקף את הגידול בביקוש במשק, ובכלל זאת את החיסכון בייבוא אנרגיה בעקבות הפקה מקומית של גז טבעי. תחזית הייבוא לשנים 2017 ו-2018 עודכנה כלפי מעלה לנוכח הגידול בצריכה ובהשקעות של ציוד מיובא (כגון כלי רכב).

אינפלציה

על פי התחזית, האינפלציה בשנים 2017 ו-2018 צפויה לעמוד על 1.0 אחוז ו-1.4 אחוז בהתאמה. זאת לאחר שנתיים (2015 ו-2016) שבהן נרשמה אינפלציה שלילית (התחזית לגבי קצב האינפלציה הממוצע בשנת 2016 עומדת על -0.4 אחוז), ששיקפה ירידה במחירי הסחורות המיובאות והשפעת צעדי הממשלה להוזלת יוקר המחיה.

תעסוקה ושכר

בשנים האחרונות חל שיפור משמעותי בשוק העבודה, כאשר מספר המועסקים צמח מעבר לגידול בכוח העבודה במשק. כתוצאה מכך, חלה ירידה משמעותית בשיעור האבטלה ושיפור ניכר בשיעור ההשתתפות. מנגד, השכר עלה בקצב איטי בשנים 2010–2012 והיה נמוך בהשוואה לזה של הגידול בתוצר לנפש. החל משנת 2014 חל היפוך מגמה והשכר החל לגדול בקצב מהיר וגבוה ביחס לגידול של התוצר לעובד. האצה זו היא, בין היתר, תוצאה של יישום צעדי מדיניות (שכר מינימום, הסכמי שכר במגזר הציבורי) ושל רמת השיא בתעסוקה ומהווה תיקון לשנים 2008–2011 (ראה תרשים 5). בתוך כך, בשנת 2015 גדל השכר למשרת שכיר ב-3.0 אחוזים (במחירים קבועים). מנגד, לא נרשם גידול בפריזון העבודה (הן התוצר והן מספר המועסקים צמחו ב-2.5 אחוזים).

על פי התחזית, בתקופת התקציב תחול התכנסות הדרגתית בקצב גידול השכר לשיעור ההתרחבות בפריזון העבודה, שתחל בשנת 2017. בתקופת התחזית השכר ימשיך להיות מושפע מיישום הפריסה של העלאת שכר המינימום והגידול בשכר של עובדי המגזר הציבורי. התחזית מניחה כי לצעדים אלו לא תהיה השפעה מהותית על התעסוקה בתקופת התחזית (ראה ניתוח סיכונים בפרק 4).

תחזיות של גופים אחרים

התחזית המפורטת במסמך זה נערכה באוגוסט 2016. ביוני 2016 פרסם בנק ישראל תחזית לצמיחת התוצר ראה לוח 2, הנמוכה ב-0.1 אחוז בהשוואה לתחזית האוצר לגבי שנת 2016 וגבוהה ב-0.2 אחוז ביחס לשנת 2017. בנוסף, במהלך חודש יוני פרסם ה-OECD תחזיות צמיחה אופטימיות יותר לשנת 2017. מוקדם יותר פרסמה קרן המטבע הבינאלי תחזית צמיחה לישראל הגבוה מתחזית התקציב

לוח 2: תחזיות האוצר בהשוואה לגופים מובילים אחרים

תאריך עדכון	2017	2016	
אוגוסט 2016	2.7	2.5	משרד האוצר
יוני 2016	2.9	2.4	בנק ישראל
אפריל 2016	3.0	2.8	קרן המטבע
יוני 2016	3.1	2.4	OECD

פירוט התחזיות לשנים 2016–2018

לוח 3: שיעורי הצמיחה של התוצר הראלי ומרכיביו
שיעורי צמיחה ראליים (באחוזים)

2018 תחזית	2017 תחזית	2016 תחזית	2015 בפועל	ממוצע 2013–2004 בפועל	האינדיקאטור
2.8%	2.7%	2.5%	2.5%	4.3%	תמ"ג*
3.1%	3.3%	4.8%	4.9%	3.9%	צריכה פרטית
2.8%	2.9%	3.1%	2.9%	2.4%	צריכה ציבורית
5.2%	3.8%	1.4%	1.7%	5.5%	השקעה גולמית
5.8%	3.1%	5.2%	-1.0%	5.6%	השקעה בנכסים קבועים
3.3%	2.7%	1.9%	-3.3%	5.7%	ייצוא
2.4%	2.0%	-2.3%	-1.2%	7.4%	ייצוא סחורות ללא יהלומים
3.9%	3.8%	7.0%	-2.7%	8.2%	ייצוא שירותים
5.2%	4.5%	6.2%	0.6%	4.6%	ייבוא
2.8%	2.9%	3.1%	2.2%	4.8%	התוצר העסקי

התחזית נערכה באוגוסט 2016.

לוח 4: תחזית מדד המחירים 2016–2018

2018 תחזית	2017 תחזית	2016 תחזית	2015 בפועל	שינוי במדד
1.4	1.1	-0.4	-0.6	ממוצע לעומת ממוצע השנה הקודמת
1.8	0.9	0.5	-1.0	סוף השנה לעומת סוף השנה הקודמת
1.7	0.9	0.3	-0.9	נובמבר לעומת נובמבר אשתקד

התחזית נערכה באוגוסט 2016.